

Prijedlog kriterija za izmjene ciljeva okoliša

**VODIČ ZA PRIMJENU ČLANKA 4(3) - 4(7)
OKVIRNE DIREKTIVE O VODAMA**

Zagreb, prosinac 2022.

Projekt: **Prijedlog kriterija za izmjene ciljeva okoliša**

Klijent: **Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb**

Konzultant: **Elektroprojekt d.d., Alexandera von Humboldta 4, 10 000 Zagreb**

Dokument: **Vodič za primjenu članka 4 (st. 3-7) Okvirne direktive o vodama**

Datum predaje: **Prosinac, 2022.**

Kontakt podaci:

Hrvatske vode

Ulica grada Vukovara 220, HR-10 000 Zagreb, RH
telefon: +385 (01) 6307 333
faks: + 385 (01) 6152 685

Elektroprojekt d.d.

Alexandera von Humboldta 4, HR-10 000 Zagreb, RH
telefon: +385 (01) 6307 777
fax: +385 (01) 6152 685

Sadržaj

1	Uvod	1
1.1	Općenito	1
1.1.1	O projektu „Prijedlog kriterija za izmjene ciljeva okoliša“	1
1.1.2	Okvirna direktiva o vodama.....	2
1.2	Članak 4. Okvirne direktive o vodama.....	4
1.2.1	Stavci (1) i (2) Članka 4. ODV	5
1.2.2	Stavak (3) Članka 4. ODV.....	6
1.2.3	Stavci (4) i (5) članka 4. ODV.....	7
1.2.4	Stavak (6) Članka 4. ODV.....	8
1.2.5	Stavak (7) Članka 4. ODV.....	8
1.2.6	Stavci (8) i (9) Članka 4 ODV.....	9
1.3	Smjernice Europske komisije za pripremu Plana upravljanja vodnim područjima 2022. – 2027.....	9
1.4	Zakonski okvir u Republici Hrvatskoj.....	10
1.4.1	Zakon o vodama i Uredba o standardu kakvoće voda.....	10
1.4.2	Zakonski okvir za postupke u području zaštite okoliša	13
1.5	Horizontalna pitanja kod izuzeća prema Člancima 4(4), 4(5), 4(6) i 4(7)	16
2	Postupak usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP (primjena Članaka 4(3) - 4(5))	19
2.1	Sektorsko usklađenje aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om (izuzeća prema čl. 4., stavcima 3. – 5. ODV-a za postojeće aktivnosti / zahvate)	29
2.1.1	Postupak.....	29
2.1.2	Smjernice za izradu Elaborata primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama.....	37
2.1.3	Smjernice za izradu Elaborata primjenjivosti izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama	48
2.2	Ciljana usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om.....	59
2.2.1	Postupak ciljanog usklađenja korištenja voda na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om u dva koraka	61
2.2.2	Postupak ciljanog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om u jednom koraku.....	65
2.2.3	Buduća planska razdoblja	67
3	Privremeno pogoršanje stanja voda (primjena čl. 4., st. 6, ODV).....	69
3.1	Ekstremne poplave	70
3.2	Dugotrajne suše.....	71
4	POSTUPAK PROCJENE UTJECAJA PLANIRANIH ZAHVATA NA POSTIZANJE OKOLIŠNIH CILJEVA ODV (PRIMJENA ČL. 4., ST. 7, ODV)	74
4.1	Zahvati za koje ne postoji obveza procjene utjecaja na okoliš.....	77
4.1.1	Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja na vodna tijela (samostalna Studija)	83
4.1.2	Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.....	95
4.2	Zahvati za koje postoji obveza postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš	102

4.2.1	Smjernice za izradu Prethodne procjene utjecaja na vodna tijela – poglavlja EZO	104
4.2.2	Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja na vodna tijela (samostalna Studija)	105
4.2.3	Smjernice za izradu Detaljne procjene utjecaja na vodna tijela – poglavlja SUO.....	105
4.2.4	Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.....	105
4.3	Zahvati za koje postoji obveza procjene utjecaja zahvata na okoliš	106
4.3.1	Smjernice za izradu Zahtjeva prethodne procjene utjecaja na vodna tijela	108
4.3.2	Smjernice za izradu Detaljne procjene utjecaja na vodna tijela – poglavlja SUO.....	109
4.3.3	Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.....	109
5	Zaključci.....	109
6	Literatura.....	110
7	Dodaci.....	112
7.1	Pojmovi i pojašnjenja	112
7.1.1	Plan upravljanja riječnim slivom, odnosno Plan upravljanja vodnim područjem (→ članak 4(1), 4(3), 4(4), 4(5), 4(6) i 4(7)).....	112
7.1.2	Okolišni ciljevi (članak 4(1) i 4(2))	112
7.1.3	Hidromorfologija vodnih tijela (članak 4(3), 4(4), 4(5), 4(7)).....	113
7.1.4	Znatno promijenjena vodna tijela i umjetna vodna tijela (→ članak 4(3)).....	113
7.1.5	Pojmovi povezani s primjenjivosti članka 4(7) (pripremljeno prema CIS Vodiču br. 36)	116
7.2	Koraci koje provodi Izrađivač PUVP pri definiranju manje strogog cilja (članak 4(5)).....	117
7.3	Povezanost postupaka procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (model prema kojemu je osmišljena i primjena čl. 4(7)).....	119
7.4	Razmatranja o utvrđivanju „nerazmjerno skupog“	124
7.4.1	Slovenski Nacrt upravljanja vodnim područjem Dunava za razdoblje 2016-2021.....	124
7.4.2	Proporcionalnost troškova mjera u smislu Okvirne direktive o vodama EZ - Dopunski kriteriji za analizu troškova i koristi	125
7.4.3	„Nova Leipzig metoda“	132

Popis slika

Sl. 1.1	Shematski prikaz dijela elemenata kakvoće voda za ocjenu ekološkog stanja vodotoka	4
Sl. 1.2	Shematski prikaz članka 4 ODV.....	5
Sl. 1.3	Primjena izuzeća prema Članku 4. ODV-a sukladno fazi realizacije projekta (planiran ili izgrađen zahvat/objekt).....	16
Sl. 2.1	Osnovni pristup analizama izuzeća prema opsegu aktivnosti.....	26
Sl. 2.2	Redoslijed testiranja mogućnosti primjene pojedinih stavaka članka 4. ODV za vodna tijela površinskih voda.....	28
Sl. 2.3	Redoslijed testiranja mogućnosti primjene pojedinih stavaka članka 4. ODV za vodna tijela podzemnih voda	28
Sl. 2.4	Koraci identifikacije i postupka određivanja znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 4).....	39
Sl. 2.5	Prikaz koraka testiranja mogućnosti primjene članka 4(3) na kandidatima za znatno promijenjena vodna tijela (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 4).....	40
Sl. 2.6	Shema logičke povezanosti članka 4(4) i 4(5), s navedenim rokovima predviđenima ODV (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 20).....	49
Sl. 2.7	Pregled rokova i izvještajnih ciklusa za planove upravljanja vodnim područjima (PUVP) i planove upravljanja rizicima od poplava (PURP).....	50
Sl. 2.8	Shema testiranja mogućnosti primjene članka 4(4). Kako je trenutno definirano ODV-om pri testiranju se slijedi crvena linija, a eventualna mogućnost daljnjeg produljenja rokova (u sivom pravokutniku) ovisi o mogućim izmjenama ODV (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 20).	51
Sl. 2.9	Shema testiranja mogućnosti primjene članka 4(5) (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 20). Zatamnjeni su koraci koje provodi izrađivač PUVP-a.....	55
Sl. 4.1	Generalna shema donošenja odluke o potrebi primjene čl. 4(7) ODV	75
Sl. 4.2	Zahvati koji nisu na Prilozima I. – III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) te sukladno bez obveze ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ili procjene utjecaja zahvata na okoliš.....	77
Sl. 4.3	Shema koraka procjene primjenjivosti čl. 4(7). Napomena – fizička promjena ili ljudska aktivnost održivog razvoja ne moraju biti sasvim nove u prostoru, u pitanju može biti i povećanje opsega aktivnosti / proširenje objekta i sl.....	90
Sl. 4.4	Koraci testiranja mogućnosti primjene čl. 4(7) koji odgovaraju poglavljima Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.....	96
Sl. 4.5	Zahvati na Popisima u Prilozima II. i III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO).	102
Sl. 4.6	Zahvati na Popisu u Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO).	106
Sl. 7.1	Pregled rokova i izvještajnih ciklusa za planove upravljanja vodnim područjima (PUVP) i planove upravljanja rizicima od poplava (PURP).....	112
Sl. 7.2	Shematski primjeri prirodnih vodnih tijela, znatno promijenjenih vodnih tijela i umjetnih vodnih tijela	116
Sl. 7.3	Zahvati koji nisu na Prilozima I. – III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) te sukladno bez obveze ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ili procjene utjecaja zahvata na okoliš.....	120

SI. 7.4	Zahvati na Popisima u Prilozima II. i III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO).	121
SI. 7.5	Zahvati na Popisu u Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO).	123

Popis tablica

Tab. 1.1	Određivanje stanja vodnih tijela	3
Tab. 1.2	Veze između stavaka (3) - (7), članka 4. ODV i Zakona o vodama te Uredbe o standardu kakvoće voda	11
Tab. 1.3	Ključna horizontalna pitanja, koja se odnose na obrazlaganje izuzeća prema člancima 4(4), 4(5), 4(6) i 4(7) (prema CIS Vodiču br. 20).....	16
Tab. 2.1	Korisnici voda prema načinu korištenja voda (načelni popis)(Izvor podataka: Nacrt PUVP 2022. – 2027.).....	21
Tab. 2.2	Pravne osobe koje se bave niže navedenim djelatnostima su dionici u smislu potrebe za ishođenjem izuzeća prema Članku 4 ODV - ispuštanje voda (Izvor podataka: Nacrt PUVP 2022. – 2027.)	23
Tab. 2.3	Pravne osobe koje se bave niže navedenim djelatnostima (prikaz prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti - NKD) su dionici u smislu potrebe za ishođenjem izuzeća prema Članku 4 ODV - ispuštanje voda (Izvor podataka: Nacrt PUVP 2022. – 2027.).....	23
Tab. 2.4	Upravljanje vodnim građevinama (poslovi investitora gradnje vodnih građevina, njihovo održavanje, čuvanje i korištenje za namjene kojima vodne građevine služe) sukladno Zakonu o vodama	24
Tab. 2.5	Preporuke za odabir metode testiranja mogućnosti primjene članka 4(3).....	44
Tab. 4.1	Karakteristike utjecaja planiranog zahvata na vodno tijelo	84
Tab. 7.1	Granične vrijednosti pokazatelja priuštivosti plaćanja dopunskih mjera u državama članica EU.....	124
Tab. 7.2	Granične vrijednosti pokazatelja priuštivosti plaćanja dopunskih mjera u Velikoj Britaniji.	124
Tab. 7.3	Kriteriji koje su autori predložiti za utvrđivanje nerazmjernih troškova postizanja okolišnih ciljeva ODV	130
Tab. 7.4	Određivanje odstupanja vodnih tijela od postizanja okolišnih ciljeva sukladno trenutnom stanju vodnih tijela	134

1 Uvod

1.1 Općenito

1.1.1 O projektu „Prijedlog kriterija za izmjene ciljeva okoliša“

Cilj projekta je na osnovu trenutnog stanja u Hrvatskoj, a imajući u vidu razvoj događaja u Europskoj uniji, predložiti određene elemente postupaka i kriterije kojim se na održiv i okolišno prihvatljiv način trebaju opravdati izuzeća od postizanja okolišnih ciljeva kako je to određeno čl.4. Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. 12. 2000.) kako je zadnje izmijenjena Direktivom Komisije 2014/101/EU od 30. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Tekst značajan za EGP) (SL L 311, 31. 10. 2014. - dalje u tekstu ODV) u slučajevima kada sadašnje i/ili buduće aktivnost na vodama imaju značajan negativan utjecaj na stanje voda i dovode u pitanje postizanje okolišnih ciljeva (ciljeva zaštite voda).

Također, cilj je dati preporuke za njihovo uvođenje u svakodnevnu praksu te prijedlog regulatornog okvira kojim bi se formalizirali predloženi postupci i kriteriji. Pri tome, treba naglasiti da metodologija, postupci i kriteriji utvrđivanja ekološkog i kemijskog stanja i potencijala za pojedine elemente kakvoće nisu obuhvaćeni ovim Projektom, nego se razvijaju kroz niz drugih ciljanih znanstvenih i stručnih projekata.

Raniji rezultati projekta su sistematizirani u sljedeća Izvješća:

- Pregled postojećeg Europskog legislativnog okvira i njegove primjene;
- Analiza mogućih rješenja;
- Prijedlog Hrvatskog nacionalnog vodiča za primjenu članka 4 (stavaka 3 - 7) Okvirne direktive o vodama s uključenim primjerima koji se sastoji od pojedinačnih vodiča po stavkama članka 4 ODV;
- Prijedlog unapređenja implementacije članka 4 (stavaka 3 - 7) Okvirne direktive o vodama.

Kroz ovaj Vodič će se:

- definirati procedure za potrebne postupke kako bi se odobrila izuzeća od postizanja ciljeva okoliša prema članku 4. ODV,
- predložiti potrebne zakonske promjene da bi se omogućila provedba postupaka i
- dati smjernice za izradu potrebnih zahtjeva i elaborata/studija.

Napominje se kako u Vodiču nije bilo moguće predvidjeti sve scenarije te su dane generalne smjernice/upute. Donošenjem odgovarajućih zakonskih odredbi i provođenjem postupaka, potrebni zahtjevi, elaborati/studije, kao i sami postupci, bit će, po potrebi, dodatno - preciznije razrađeni.

Za dodatne informacije o pojedinim temama preporuča se pogledati Smjernice Zajedničke provedbene strategije za ODV i Direktivu o poplavama (dalje u tekstu CIS vodiči).

CIS vodiči na engleskom jeziku:

https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_en.htm

Originali na engleskom jeziku i prijevodi na hrvatskom su dostupni na:

<https://www.voda.hr/hr/vodno-zakonodavstvo-eu>

Za teme koje se obrađuju u ovom Vodiču posebno su relevantni sljedeći CIS vodiči:

- Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 1: Ekonomija i okoliš – izazovi implementacije ODV, 2003.
- Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 4: Identifikacija i određivanje znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela, 2003.
- Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 20: Iznimke od ciljeva zaštite okoliša, 2009.
- Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 36: Izuzeća od postizanja okolišnih ciljeva u skladu s člankom 4. stavkom 7., 2017.
- Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 37: Zbirka mjera ublažavanja utjecaja, 2020.

Projekt: Prijedlog kriterija za izmjene ciljeva okoliša je za Klijenta: Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, 10 000 Zagreb izradio Konzultant: Elektroprojekt d.d., Alexandera von Humboldta 4, 10 000 Zagreb

1.1.2 Okvirna direktiva o vodama

ODV uspostavlja okvir za djelovanje zemalja članica na području politike voda, a stupila je na snagu u studenom 2000. ODV je najznačajniji dio EU legislative o vodama do današnjeg dana, a osmišljena je da poboljša i integrira način na koji se upravlja vodama Europe.

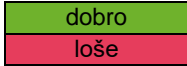
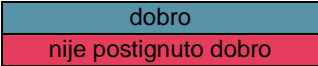
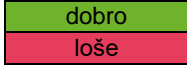
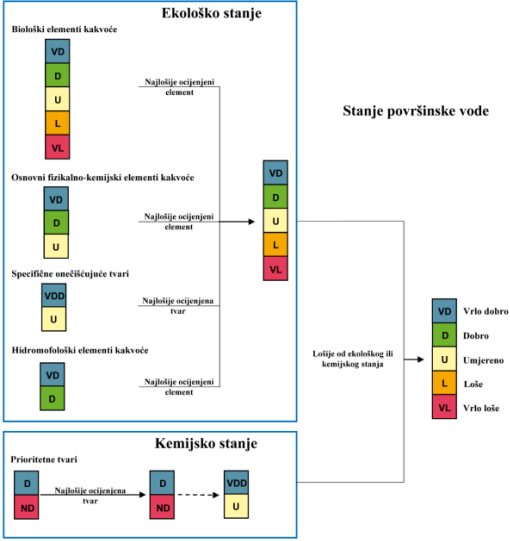
Osnovni cilj ODV je zadržati „vrlo dobro stanje“ voda tamo gdje takvo stanje postoji, spriječiti narušavanje postojećeg stanja i postići najmanje „dobro stanje ili potencijal¹“ vodnih tijela² do 2021., s tendencijom pomaka do 2027., kao cilj za sve zemlje članice Europske unije (EU). Navedeno su ciljevi zaštite voda, odnosno okolišni ciljevi (termin će se koristiti u ostatku teksta).

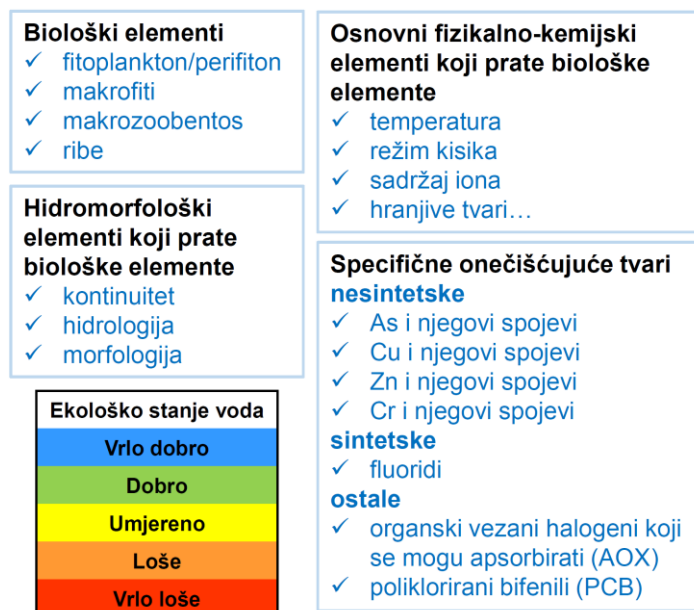
Ocjena stanja vodnih tijela se provodi temeljem monitoringa pojedinih elemenata kakvoće propisanih Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 96/19). U nastavku je shematski prikaz koja stanja se razmatraju pri ukupnoj ocjeni stanja vodnih tijela te koje elemente kakvoće je potrebno pratiti za vodotoke.

¹ Dobar potencijal je okolišni cilj koji se postavlja za znatno promijenjena i umjetno promijenjena vodna tijela (pojmovi su pojašnjeni u Dodatku).

² Prema ODV, „tijelo površinske vode“ znači jasno određen i znatan element površinske vode, kao što je jezero, akumulacija, potok, rijeka ili kanal, dio potoka, rijeke ili kanala, prijelazna voda ili pojas obalne vode.; „tijelo podzemne vode“ znači određen volumen podzemnih voda u vodonosniku ili vodonosnicima. Granice vodnih tijela određuju se u Planu upravljanja vodnim područjima.

Tab. 1.1 Određivanje stanja vodnih tijela

Vodna tijela	Površinske vode (rijeke, jezera, prijelazne vode, obalne vode)	Podzemne vode
stanja koja se razmatraju	<p>ekološko stanje vodnih tijela:</p> <p>temeljem bioloških, te hidromorfoloških i osnovnih fizikalno-kemijskih elemenata kakvoće voda koji prate biološke elemente, te specifičnih onečišćujućih tvari</p>	<p>količinsko stanje vodnih tijela:</p> <p>temeljem razine podzemne vode (za mineralne i geotermalne vode razina podzemne vode ili hidrostatski tlak)</p>
	<p>kemijsko stanje vodnih tijela:</p> <p>- temeljem pokazatelja kemijskog stanja prosječne godišnje koncentracije (PGK) i maksimalne godišnje koncentracije (MGK) pokazatelja prioriternih i prioriternih opasnih tvari za koje su određeni standardi kakvoće vodnog okoliša (SKVO)</p>	<p>kemijsko stanje vodnih tijela:</p> <p>temeljem standarda kakvoće podzemnih voda (SKPV) i graničnih vrijednosti specifičnih onečišćujućih tvari</p>
ukupna ocjena stanja	<p>Prema Uredbi o izmjeni i dopuni Uredbe o standardu kakvoće voda (u postupku donošenja)</p> 	
ukupna ocjena stanja	<p>Prema Uredbi o izmjeni i dopuni Uredbe o standardu kakvoće voda (u postupku donošenja)</p>	

Sl. 1.1 Shematski prikaz dijela elemenata kakvoće voda za ocjenu ekološkog stanja vodotoka

S druge strane, ponajprije kroz upravljanje rizicima od poplava, ispuštanje otpadnih voda i gospodarsko korištenje voda, može se otežati i/ili onemogućiti postizanje okolišnih ciljeva. U takvim slučajevima, **uz provođenje odgovarajućeg postupka, dopušta se odstupanje od okolišnih ciljeva ili njihovo modificiranje**, kako bi se moglo nastaviti, odnosno započeti provoditi željene aktivnosti.

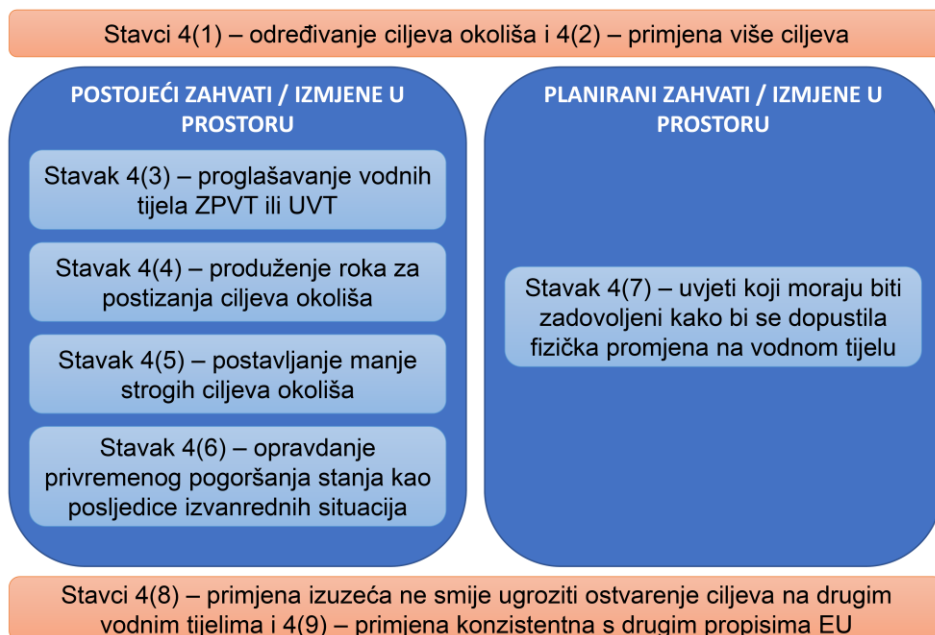
U članku 4. ODV definirani su okolišni ciljevi za površinske i podzemne vode te za zaštićena područja (odnosno područja posebne zaštite voda), moguća izuzeća od ciljeva te uvjeti pod kojima se izuzeća smiju primijeniti.

1.2 Članak 4. Okvirne direktive o vodama

Načelno, pojedini stavci članka 4. ODV se odnose na:

- Stavci 4(1) i 4(2) se primjenjuju na sva vodna tijela površinskih i podzemnih voda.
- Stavci 4(1), 4(2), 4(8) i 4(9) se odnose na sva izuzeća od postizanja okolišnih ciljeva.

Kod razmatranja mogućih dopuštenih odstupanja prema članku 4. ODV treba imati na umu da je to direktiva koja ima za cilj zaštitu ekološke funkcije voda i da odstupanje od njezinih ciljeva ne bi trebalo biti pravilo, već iznimka. Važno je da prije razmatranja primjene iznimki za određeno vodno tijelo moraju biti ispunjeni i svi relevantni zahtjevi iz postojećeg zakonodavstva EU-a za zaštitu voda, zaštitu okoliša i zaštitu prirode.

Sl. 1.2 Shematski prikaz članka 4 ODV

1.2.1 Stavci (1) i (2) Članka 4. ODV

Članak 4., stavak 1. ODV-a (dalje u tekstu članak 4(1)) propisuje okolišne ciljeve³ za vodna tijela površinskih voda, podzemnih voda i za zaštićena područja, a koji se ostvaruju kroz provedbu programa mjera utvrđenih planovima upravljanja vodnim područjima zemalja članica.

Članak 4(1): Provodeći programe mjera utvrđene planovima upravljanja riječnim slivovima:

(a) za površinske vode

- i. Države članice provode potrebne mjere radi sprečavanja pogoršanja stanja svih površinskih voda, uz primjenu stavaka 6. i 7. i ne dovodeći u pitanje stavak 8.
- ii. Države članice štite, poboljšavaju i obnavljaju sva tijela površinske vode, podložno primjeni podtočke iii. za umjetna i znatno promijenjena vodna tijela, s ciljem postizanja dobrog stanja površinskih voda najkasnije 15 godina od datuma stupanja na snagu ove Direktive, sukladno odredbama iz Priloga V., podložno primjeni odgoda određenih u suglasnosti sa stavkom 4. i primjeni stavaka 5., 6. i 7., ne dovodeći u pitanje stavak 8.;
- iii. Države članice štite i poboljšavaju sva umjetna i znatno promijenjena vodna tijela, s ciljem postizanja dobrog ekološkog potencijala i dobrog kemijskog stanja površinskih voda najkasnije 15 godina od datuma stupanja na snagu ove Direktive, u skladu s odredbama iz Priloga V., podložno primjeni odgoda određenih u skladu sa stavkom 4. i uz primjenu stavaka 5., 6. i 7., ne dovodeći u pitanje stavak 8.;
- iv. Države članice provode potrebne mjere u skladu s člankom 16. stavkom 1. i 8. s ciljem progresivnog smanjenja zagađivanja prioritetnim tvarima te prestanka ili postupnog isključivanja emisija, ispuštanja i rasipanja prioritetnih opasnih tvari ne dovodeći u pitanje relevantne međunarodne ugovore navedene u članku 1. za stranke na koje se to odnosi;

(b) za podzemne vode

³ Istoznačno s terminom „ciljevi zaštite voda“ primijenjenim u Zakonu o vodama (NN 66/19 i 84/21).

- i. Države članice provode mjere za sprečavanje ili ograničenje unošenja onečišćujućih tvari u podzemne vode i za sprečavanje pogoršanja stanja svih podzemnih voda, podložno primjeni stavaka 6. i 7. i ne dovodeći u pitanje stavak 8. ovog članka, te podložno primjeni članka 11. stavka 3. točke (j).
- ii. Države članice štite, poboljšavaju i obnavljaju sve podzemne vode, osiguravaju ravnotežu između crpljenja i obnove podzemnih voda, s ciljem postizanja dobrog stanja podzemnih voda najkasnije 15 godina od datuma stupanja na snagu ove Direktive, sukladno odredbama Priloga V., podložno primjeni odgoda određenih sukladno stavku 4. i uz primjenu stavaka 5., 6. i 7., ne dovodeći u pitanje stavak 8. ovog članka, te podložno primjeni članka 11. stavka 3. točke (j)
- iii. Države članice provode potrebne mjere za promjenu svakog značajnog i ustrajnog trenda povećanja koncentracije bilo koje onečišćujuće tvari uzrokovanog ljudskom aktivnošću, kako bi se postupno smanjilo onečišćenje podzemnih voda;
Mjere za postizanje promjene trenda provode se u skladu sa člankom 17., stavcima 2., 4. i 5., uzimajući u obzir primjenjive standarde postavljene u relevantnim propisima Zajednice, uz primjenu stavaka 6. i 7. i ne dovodeći u pitanje stavak 8.

(c) za zaštićena područja

Države članice osiguravaju poštovanje svih standarda i ciljeva najkasnije 15 godina od dana stupanja na snagu ove Direktive, ukoliko nije drukčije određeno propisima Zajednice po kojima su pojedina zaštićena područja uspostavljena.

Članak 4., stavak 2. ODV-a (dalje u tekstu članak 4(2)) uređuje pristup u slučaju kada se na određeno vodno tijelo odnosi više ciljeva zaštite okoliša navedenih u članku 4(1), te se tada primjenjuje najstroži cilj, iako svi ciljevi moraju biti ostvareni.

Članak 4(2): Kada se na određeno vodno tijelo odnosi više od jednog cilja, navedenog u stavku 1., primjenjuje se onaj stroži.

1.2.2 Stavak (3) Članka 4. ODV

U članku 4., stavku 3. ODV (dalje u tekstu članak 4(3)) opisani su kriteriji za proglašavanje vodnog tijela umjetnim ili znatno promijenjenim vodnim tijelima:

Članak 4(3): Države članice mogu neko tijelo površinske vode proglasiti umjetnim ili znatno promijenjenim u slijedećim slučajevima:

- a) kada bi promjene hidromorfoloških značajki vodnog tijela potrebne za postizanje dobrog ekološkog stanja imale značajne negativne posljedice na:
  - i. širi okoliš;
  - ii. plovidbu, uključujući lučka postrojenja, ili rekreaciju;
  - iii. djelatnosti radi kojih se voda akumulira, kao što su opskrba pitkom vodom, energetika ili navodnjavanje;
  - iv. regulaciju voda, obranu od poplave, odvodnju; ili
  - v. druge jednako važne održive ljudske razvojne djelatnosti.
- b) kada se korisni ciljevi kojima služe umjetne ili promijenjene značajke vodnih tijela iz tehničkih razloga ili zbog visokih troškova ne mogu postići drugim sredstvima koja bi bila znatno bolja ekološka opcija.

Takvo određenje i njegove razloge treba posebno spomenuti u planovima upravljanja riječnim slivovima iz članka 13. i preispitati svakih 6 godina.

1.2.3 Stavci (4) i (5) članka 4. ODV

U članku 4., stavku 4. ODV-a (dalje u tekstu članak 4(3)) opisani su kriteriji za produljenje rokova radi postupnog postizanja okolišnih ciljeva na pojedinim vodnim tijelima:

Članak 4(4): Rokovi ustanovljeni na temelju stavka 1. mogu se produžiti radi postupnog postizanja ciljeva, pod uvjetom da se ne događa daljnje pogoršanje stanja dotičnog vodnog tijela, kada su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- a) države članice utvrde da se potrebna poboljšanja stanja vodnih tijela ne mogu razumno postići unutar vremenskog okvira utvrđenog u tom stavku, zbog najmanje jednog od sljedećih razloga:
  - i. poboljšanja se u traženoj mjeri mogu postići samo u fazama koje prelaze zadani vremenski okvir, **iz tehničkih razloga**;
  - ii. postizanje poboljšanja u zadanom vremenskom okviru bilo bi **nerazmjerno skupo**;
  - iii. **prirodni uvjeti** ne dozvoljavaju pravovremeno poboljšanje stanja vodenih tijela.
- b) Produljenje rokova i razlozi za to produljenje posebno su razrađeni i objašnjeni u planu upravljanja riječnim slivom iz članka 13.
- c) Produljenje je ograničeno na najviše dva daljnja ažuriranja plana upravljanja riječnim slivom, osim u slučajevima kada su prirodni uvjeti takvi da ciljevi ne mogu biti postignuti u tom razdoblju.

U planu upravljanja riječnim slivom navodi se sažetak mjera koji se zahtijeva na temelju članka 11. koje su predviđene kao neophodne da bi se vodna tijela postupno dovela u traženo stanje do produljenog roka, razlozi za svako odgađanje provođenja tih mjera i očekivani vremenski plan za njihovu provedbu. U nadopune plana upravljanja riječnim slivom treba uključiti pregled provedbe tih mjera i sažetak eventualnih dodatnih mjera.

U članku 4., stavku 5. ODV-a (dalje u tekstu članak 4(5)) opisani su kriteriji koji moraju biti zadovoljeni kako bi se smjelo (trajno) postaviti manje stroge okolišne ciljeve na pojedinim vodnim tijelima:

Članak 4(5): Države članice mogu se usmjeriti na postizanje manje strogih okolišnih ciljeva od onih koji se zahtijevaju stavkom 1. za određena vodna tijela koja izložena posljedicama ljudske aktivnosti, kako je određeno u skladu s člankom 5. stavkom 1., ili je njihovo prirodno stanje takvo da bi postizanje tih ciljeva bilo neprovedivo ili nerazmjerno skupo, i ako su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

- a) okolišne i društveno-ekonomske potrebe, kojima ta ljudska aktivnost služi, ne mogu se zadovoljiti drugim sredstvima koja su znatno bolja ekološka opcija, a ne povlače za sobom nerazmjerne troškove;
- b) države članice osiguravaju:
  - za površinske vode, najviše ekološko i kemijsko stanje koje je moguće je postignuto, uz utjecaje koji se nisu mogli razumno izbjeći zbog prirode ljudske aktivnosti ili onečišćenja,
  - za podzemne vode, najmanje moguće promjene dobrog stanja podzemnih voda, uz utjecaje koji se nisu mogli razumno izbjeći zbog prirode ljudske aktivnosti ili onečišćenja;

c) ne dolazi do daljnjeg pogoršanja stanja dotičnog vodnog tijela; uspostavljanje manje strogih okolišnih ciljeva, i razlozi za to, izričito su spomenuti u planu upravljanja riječnim slivom iz članka 13., i **ti se ciljevi preispituju svakih 6 godina.**

1.2.4 Stavak (6) Članka 4. ODV

U članku 4, stavku 6. ODV-a (dalje u tekstu članak 4(6)) opisani su kriteriji i uvjeti prema kojima se privremeno pogoršanje stanja voda na određenom vodnom tijelu zbog razloga koji nisu mogli biti razumno predviđeni neće smatrati odstupanjem od ciljeva ODV:

Članak 4(6): Privremeno pogoršanje stanja voda ne smatra se kršenjem zahtjeva ove Direktive ako je rezultat okolnosti nastalih iz prirodnih uzroka ili zbog više sile, koje su iznimne i koje se nije moglo razumno predvidjeti, naročito velikih poplava ili dugotrajnih suša, ili posljedica okolnosti izazvanih nezgodama koje se nisu razumno mogle predvidjeti, kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) poduzeti su svi mogući koraci da se spriječi daljnje pogoršanje stanja i da se spriječi dovođenje u pitanje postizanja ciljeva ove Direktive na drugim vodnim tijelima koje nisu izložena navedenim okolnostima;
- b) uvjeti pod kojima se mogu proglasiti iznimne ili nepredviđene okolnosti, uključujući i usvajanje odgovarajućih pokazatelja, navedeni su u planu upravljanja riječnim slivom;
- c) mjere koje će se poduzeti u takvim izuzetnim okolnostima uključene su u program mjera i neće dovesti u pitanje obnavljanje kvalitete vode nakon što navedene okolnosti prestanu;
- d) posljedice iznimnih okolnosti ili okolnosti koje se nije moglo razumno predvidjeti **preispituju se svake godine** te se, podložno razlozima iz stavka 4. točke (a), sve praktične mjere poduzete s ciljem vraćanja vodnog tijela u stanje prije posljedica tih okolnosti, čim to bude razumno moguće; i

sažetak posljedica navedenih okolnosti i onih mjera koje su poduzete ili će se poduzeti u skladu s točkama (a) i (d) uključen je u sljedeću nadopunu plana upravljanja riječnim slivom.

1.2.5 Stavak (7) Članka 4. ODV

Člankom 4., stavkom 7. ODV-a (dalje u tekstu članak 4(7)) utvrđuje se koji uvjeti moraju biti zadovoljeni da bi se dozvolili novi (planirani) zahvati u prostoru odnosno nova ljudska aktivnost održivog razvoja, a koji bi mogli onemogućiti ili otežali postizanje okolišnih ciljeva, odnosno:

Članak 4(7): Države članice ne krše ovu Direktivu u slučaju:

- da je nepostizanje dobrog stanja podzemnih voda, dobrog ekološkog stanja ili, gdje je to odgovarajuće, dobrog ekološkog potencijala, ili nesprečavanje pogoršanja stanja površinskih ili podzemnih voda posljedica novonastalih promjena fizičkih karakteristika tijela površinske vode ili promjena razine tijela podzemne vode, ili
- da je nesprečavanje pogoršanja od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju tijela površinske vode rezultat novih ljudskih aktivnosti u području održivog razvoja

ako su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

- a) poduzeti su svi praktični koraci za ublažavanje negativnog utjecaja na stanje vodnog tijela;
- b) razlozi tih modifikacija i promjena izričito su navedeni i objašnjeni u planu upravljanja riječnim slivom iz članka 13. te da se ciljevi preispituju svakih šest godina;

- c) razlozi tih modifikacija i promjena od prevladavajućeg su javnog interesa i/ili su koristi za okoliš i društvo od postizanja ciljeva iz stavka 1. manji od koristi za ljudsko zdravlje, sigurnost i održivi razvoj, koje proizlaze iz tih modifikacija i promjena; i
- d) korisni ciljevi kojima služe te promjene stanja vode ne mogu se iz tehničkih razloga ili zbog nerazmjernih troškova postići drugim sredstvima koja predstavljaju znatno bolju ekološku opciju.

1.2.6 Stavci (8) i (9) Članka 4 ODV

Članak 4., stavak 8. ODV-a određuje da države članice EU moraju osigurati da se primjenom odredbi članka 4. ODV trajno ne isključi ili dovede u pitanje održanje ili postizanje ciljeva na drugim vodnim tijelima (dalje u tekstu članak 4(8)).

Članak 4(8): Primjenjujući točke 3., 4., 5., 6. i 7., država članica mora voditi računa da time trajno ne isključi ili dovede u pitanje postizanje ciljeva ove Direktive na drugim vodama u istom vodnom području, te da primjena bude sukladna s provedbom ostalih propisa Zajednice o okolišu.

Članak 4., stavak 9. ODV-a osigurava da primjena bude u skladu s drugim propisima EU (direktivama) koji se odnose na zaštitu okoliša i prirodu (dalje u tekstu članak 4(9)), odnosno izvorno:

Članak 4(9): Treba poduzeti korake da primjena novih odredbi, uključujući i primjenu točaka 3., 4., 5., 6. i 7., osigurava barem istu razinu zaštite kao i postojeći propisi Zajednice.

1.3 Smjernice Europske komisije za pripremu Plana upravljanja vodnim područjima 2022. – 2027.⁴

Europska komisija (dalje u tekstu EK) je temeljem uvida u izrađene Planove upravljanja vodnim područjima (dalje u tekstu PUVP) svih država članica EU za razdoblje 2016. – 2021. pripremila preporuke za pripremu PUVP-a u idućem ciklusu (objavljene 2019.), a koje uključuju različite aspekte PUVP-a i provedbe ODV-a, pa tako preporuke koje se odnose na izuzeća temeljem članka 4.

U navedenom dokumentu je o primjeni Članka 4 zaključeno da su izuzeća brojna i u drugom ciklusu PUVP-a te bi države članice trebale ambicioznije primjenjivati nužne mjere kojima bi se smanjio broj izuzeća i osiguralo postizanje ciljeva ODV (okolišnih ciljeva) na vrijeme. Nadalje je potrebno dodatno povećati transparentnost obrazlaganja izuzeća u PUVP-ima, što uključuje i postavljanje jasnih kriterija za donošenje odluka o dodjeli prava na izuzeće.

U drugom ciklusu PUVP-ova u svim državama članicama su u znatnoj mjeri korištena izuzeća prema članku 4(4). Izuzeće je češće korišteno za vodna tijela površinskih voda nego za vodna tijela podzemnih voda kod kojih je u većoj mjeri već postignuto dobro stanje. Za površinske vode izuzeća su uglavnom opravdana tehničkim razlozima, manje prirodnim uvjetima i nerazmjernim troškovima. Za vodna tijela podzemnih voda izuzeća prema Članku 4(4) su opravdana ponajviše na osnovu tehničkih razloga, a u manjoj mjeri zbog prirodnih uvjeta. Dan je generalan zaključak da je potrebno doraditi kriterije temeljem kojih se odlučuje hoće li se

⁴ Plan upravljanja vodnim područjima u tekstovima na engleskom jeziku se prevodi kao River Basin Management Plan (skraćeno RBMP)

primijeniti Članak 4(4) ili 4(5) te da, iako je u drugom ciklusu primjena izuzeća prema Člancima 4(4) i 4(5) češće obrazložena na razini vodnog tijela, potrebno je konkretnije/detaljnije obrazložiti primjenu izuzeća.

Posebno je istaknuto da u slučaju produljivanja rokova (Članak 4(4)) ili ublažavanja ciljeva (Članak 4(5)) treba jasno navesti koje potrebne mjere još nisu provedene, odnosno koje su preostale, te u kojem roku će se primijeniti.

U nekoliko država članica je detektirana češća primjena izuzeća prema Članku 4(5) nego u prethodnom ciklusu PUVP. Glavni pritisak koji je doveo do primjene Članka 4(5) su bila difuzna i točkasta onečišćenja. U drugom ciklusu PUVP izuzeća prema Članku 4(5) za kemijsko stanje površinskih vodnih tijela primijenjen je u 1/3 država članica, a za ekološko stanje površinskih vodnih tijela u 2/3 država članica. Izuzeća od postizanja okolišnih ciljeva uglavnom su bila obrazložena tehničkim razlozima i nerazmjernim troškovima.

Detektiran i porast broja PUVP koji su u drugom ciklusu primijenili izuzeće prema Članku 4(6). Razlozi primjene ovog izuzeća su bile ekstremne poplave, duge suše te akcidentne situacije.

Vezano za planirane zahvate, u PUVP-e treba uključiti i liste projekata drugih sektora, kako bi slika planiranog razvoja bila cjelovita. To se posebno odnosi na planirane hidroelektrane, plovidbu, zaštitu od poplava, odvodnju i sva zahvaćanja voda.

Države članice za planirane zahvate (članak 4(7)) trebaju osigurati detaljnu procjenu utjecaja na ekološko stanje/potencijal vodnih tijela na razini pojedinih elemenata kakvoće voda. Primjena izuzeća prema Članku 4(7) je generalno u porastu u drugom ciklusu PUVP-ova (više od 1/3 država članica, a na razini projekata je Članak 4(7) primijenjen u 29 od 147 PUVP-ova). Ovo izuzeće se uglavnom primjenjivalo zbog izgradnje akumulacija za osiguranje voda namijenjenih za ljudsku potrošnju, zatim zbog sustava obrane od poplava i hidroelektrana. Iako je EK detektirala pozitivne pomake u smislu metodologije koja se primjenjuje za procjenu utjecaja planiranih zahvata na vodno tijelo, ocijenjeno je kako je procjena kumulativnih utjecaja i dalje izazov. Također, iz samih PUVP-a nije bilo razvidno kako se odredio prevladavajući javni interes te koliko i na koji način je u javnost bila uključena u postupak utvrđivanja javnog interesa.

U primjeni izuzeća EK je preporučila primjenu preporuka i iskustava najbolje prakse koji su prikazani u CIS vodičima.

1.4 Zakonski okvir u Republici Hrvatskoj

1.4.1 Zakon o vodama i Uredba o standardu kakvoće voda

Zakonom o vodama (Narodne novine, broj 66/19 i 84/21, dalje u tekstu Zakon o vodama) se uređuju pravni status voda, vodnoga dobra i vodnih građevina, upravljanje kakvoćom i količinom voda, zaštita od štetnog djelovanja voda, detaljna melioracijska odvodnja i navodnjavanje, posebne djelatnosti za potrebe upravljanja vodama, institucionalni ustroj obavljanja tih djelatnosti i druga pitanja vezana za vode i vodno dobro.

Zakonom je u pravni poredak Republike Hrvatske preneseno 12 direktiva Europske unije, uključujući ODV. Člankom 47. Zakona o vodama predviđena je izrada Uredbe o standardu kakvoće voda (Narodne novine, br. 96/19, dalje u tekstu: Uredba) koja se odnosi na površinske, uključujući prijelazne i priobalne vode i vode teritorijalnog mora, te podzemne vode.

Tab. 1.2 Veze između stavaka (3) - (7), članka 4. ODV i Zakona o vodama te Uredbe o standardu kakvoće voda

ODV	Zakon o vodama	Uredba o standardu kakvoće voda
4(3) – određivanje znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela	članak 61(1), podstavak 1 – znatno promijenjena vodna tijela: „(1) Planom upravljanja vodnim područjima može se sukladno propisu iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona: – proglasiti određeno vodno tijelo kao znatno promijenjeno vodno tijelo tamo gdje, zbog tehničke neizvedivosti ili s tim povezanih nerazmjernih troškova, nije moguće postići ciljeve zaštite voda u pogledu dobrog stanja ili dobrog ekološkog potencijala vodnog tijela...“	članak 12.: „(1) Površinske vode mogu biti određene kao umjetno ili znatno promijenjeno tijelo u sljedećim slučajevima: 1. ako bi promjene hidromorfoloških značajki tijela površinske vode potrebne za postizanje dobrog ekološkog stanja imale značajne negativne posljedice na: 1.1. širi okoliš 1.2. plovidbu, uključujući lučka postrojenja i rekreaciju 1.3. djelatnosti za koje je vodu potrebno akumulirati, kao što su javna vodoopskrba, energetika ili navodnjavanje 1.4. uređenje vodotoka i drugih voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda i melioracijsku odvodnju ili 1.5. druge jednako važne održive razvojne djelatnosti 2. ako se koristi ostvarene promjenom karakteristika tijela površinske vode, iz tehničkih razloga ili nesrazmjernih troškova, ne mogu postići na drugi način koji bi bio bolji ekološki izbor. (2) Umjetna i znatno promijenjena tijela površinskih voda navode se u Planu upravljanja vodnim područjima i preispituju se svakih šest godina.“
4(4) – produženje rokova	članak 61(1), podstavak 2. – produženje rokova: „(1) Planom upravljanja vodnim područjima može se sukladno propisu iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona: ... – produžiti rokove za postizanje ciljeva zaštite voda, ali pritom osiguravajući da ne dođe do daljnjeg pogoršanja stanja vodnog tijela...“	članak 5. „Rokovi za postizanje ciljeva zaštite voda iz članka 4. ove Uredbe mogu se za određena vodna tijela produžiti radi postupnog postizanja ciljeva, uz uvjet da ne dolazi do daljnjeg pogoršanja stanja tih vodnih tijela te kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti: 1. kada se utvrdi da se potrebna poboljšanja stanja vodnih tijela na vodnom području ne mogu razumno postići u zadanom vremenskom okviru iz najmanje jednog od sljedećih razloga: – ako se poboljšanje iz tehničkih razloga može postići samo u fazama čije trajanje ukupno prelazi zadani vremenski okvir – ako bi postizanje poboljšanja u zadanom vremenskom okviru uzrokovalo nesrazmjerno visoke troškove i/ili – ako prirodni uvjeti ne dozvoljavaju pravovremeno poboljšanje stanja tih vodnih tijela 2. da su produženje rokova i razlozi za to produženje posebno navedeni i objašnjeni u Planu upravljanja vodnim područjima 3. da je produženje rokova iz točke 2. ovoga članka ograničeno na najviše dva naredna planska ciklusa Plana upravljanja vodnim područjima, osim u slučajevima kada su prirodni uvjeti takvi da ciljevi ne mogu biti postignuti u tom razdoblju i 4. da Plan upravljanja vodnim područjima sadrži sažetak neophodnih mjera i aktivnosti kojima se vodna tijela postupno dovode u dobro stanje do produženog roka, razloge za svako odgađanje provođenja tih mjera i očekivani vremenski plan njihove provedbe, kao i sažetak eventualnih dopunskih mjera.“
4(5) – postavljanje manje strogih ciljeva	– članak 61(1), podstavak 3. – blaži ciljevi zaštite: „(1) Planom upravljanja vodnim područjima može se sukladno propisu iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona: ... – utvrditi iznimke od postizanja propisanih ciljeva zaštite voda kroz utvrđivanje blažih ciljeva zaštite voda za određeno vodno tijelo koje je izloženo ljudskom djelovanju u takvoj mjeri ili su prirodni uvjeti takvi da je postizanje ciljeva zaštite voda tehnički neizvedivo ili povezano s nerazmjernim troškovima.“	članak 6. – kriteriji za utvrđivanje manje strogih ciljeva zaštite voda: „Ako se utvrdi da je stanje određenih vodnih tijela koja su pod utjecajem ljudskih aktivnosti ili je njihovo prirodno stanje takvo da bi postizanje ciljeva njihove zaštite bilo tehnički neizvedivo i/ili uzrokovalo nesrazmjerno visoke troškove dopušteno je postići manje stroge ciljeve zaštite voda od onih propisanih člankom 4. ove Uredbe, kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti: – da se okolišne i društveno-ekonomske potrebe kojima ta ljudska aktivnost služi ne mogu zadovoljiti na drugi način koji predstavlja znatno bolju ekološku opciju, a koja bi zahtijevala nesrazmjerne troškove – da je osigurano najviše moguće ekološko i kemijsko stanje površinskih voda, odnosno najmanje moguće promjene dobrog stanja podzemnih voda – da ne dolazi do daljnjeg pogoršanja stanja tijela površinske, odnosno podzemne vode i

ODV	Zakon o vodama	Uredba o standardu kakvoće voda
4(6) alineje (a) do (e): privremeno pogoršanje stanja voda	<p>članak 65(2) – dopunske mjere, razlozi nepoduzimanja mjera:</p> <p>„...<i>(2) Dopunske mjere iz stavka 1. ovoga članka neće se poduzeti ako je nepostizanje ciljeva zaštite vodnoga okoliša rezultat velikih poplava i dugotrajnih suša ili drugog djelovanja više sile....</i>“</p>	<p>– <i>da su uspostavljanje i razlozi za uspostavljanje manje strogih ciljeva zaštite okoliša navedeni u Planu upravljanja vodnim područjima i preispituju se svakih šest godina.</i>“</p> <p>članak 7. – privremeno pogoršanje stanja voda</p> <p>„<i>Privremeno pogoršanje stanja voda neće se smatrati odstupanjem od postizanja ciljeva iz članka 4. ove Uredbe ako je to pogoršanje posljedica prirodno uzrokovanih okolnosti ili zbog više sile, koje su iznimne i nisu mogle biti razumno predviđene, naročito velike poplave ili dugotrajne suše ili je posljedica okolnosti izazvanih nezgodama koje se nisu mogle razumno predviđjeti, kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. da su poduzeti svi mogući koraci za sprječavanje daljnjeg pogoršanja stanja voda te se ne dovodi u pitanje postizanje ciljeva njihove zaštite na drugim vodnim tijelima koja nisu izložena navedenim okolnostima</i> <i>2. da su u Planu upravljanja vodnim područjima navedeni uvjeti pod kojima se mogu proglasiti navedene okolnosti, uključujući i odabir odgovarajućih pokazatelja</i> <i>3. da su u program mjera iz Plana upravljanja vodnim područjima uključene mjere koje treba poduzeti u takvim izuzetnim okolnostima i koje ne dovode u pitanje poboljšanje kakvoće voda nakon što navedene okolnosti prestanu</i> <i>4. da se posljedice navedenih iznimnih nepredviđenih okolnosti preispituju i navode u godišnjem izvješću iz članka 50. Zakona o vodama te da su poduzete sve moguće mjere u cilju vraćanja voda u stanje prije nastanka navedenih okolnosti čim to bude moguće i</i> <i>5. da se sažetak izvješća o posljedicama nastalih okolnosti i poduzetim mjerama iz točaka 1. i 4. ovoga članka uključi u naredni Plan upravljanja vodnim područjima.</i>
4(7) alineje (a) do (e): odstupanje od okolišnih ciljeva za nove projekte	<p>članak 62 (1, 2) – neodstupanje od postizanja ciljeva zaštite voda:</p> <p><i>(1) Ne smatra se odstupanjem od postizanja ciljeva zaštite voda ako se ne uspije postići dobro stanje podzemnih voda, dobro ekološko stanje ili, gdje je to odgovarajuće, dobar ekološki potencijal, ili spriječiti pogoršanje stanja površinskih ili podzemnih voda zbog novonastalih promjena fizičkih karakteristika površinskih voda ili promjena razine podzemnih voda, kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– da su poduzeti svi praktični koraci za ublažavanje negativnog utjecaja na stanje vode</i> <i>– da su razlozi tih izmjena ili promjena izričito navedeni i objašnjeni u Planu upravljanja vodnim područjima te da se ciljevi revidiraju svakih šest godina</i> <i>– da su razlozi tih izmjena i promjena od prevladavajućeg javnog interesa i/ili da su koristi za okoliš i društvo od postizanja ciljeva zaštite voda manji od koristi za ljudsko zdravlje, sigurnost i održivi razvoj koje proizlaze iz tih izmjena i promjena i</i> <i>– da se korisni ciljevi kojima služe te promjene stanja vode ne mogu zbog tehničkih razloga ili zbog nerazmjernih troškova postići drugim sredstvima koja predstavljaju znatno bolju ekološku varijantu.</i> <p><i>(2) Ne smatra se odstupanjem od postizanja ciljeva zaštite voda i ako se ne uspije spriječiti pogoršanje od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju površinskih voda zbog novih ljudskih djelatnosti u sklopu održivog razvoja kada su ispunjeni svi uvjeti iz stavka 1. ovoga članka.</i></p>	

Zakonom o vodama uređeni su i odnosi u području koncesija za gospodarsko korištenje voda i u području vodopravnih dozvola za korištenje voda te ispuštanje otpadnih voda. Zakon o vodama, Pravilnik o izdavanju vodopravnih akata (Narodne novine, br. 9/20) i Zakon o koncesijama (Narodne novine, broj 69/17 i 107/20) postavljaju pravni okvir za **reviziju vodopravnih dozvola za korištenje voda i ispuštanje otpadnih voda**, čime se upravljaču vodama omogućuje usklađenje aktivnosti s mjerama potrebnima za postizanje okolišnih ciljeva.

U Članku 63. Zakona predviđeno je uključivanje procjene utjecaja planiranih zahvata na vode u provedbu postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO) za zahvate koji podliježu tom postupku (Članak 63(1)). Za zahvate koji ne podliježu PUO, tada se utjecaji zahvata na stanje voda utvrđuju u postupku izdavanja vodopravnih akata (Članak 63(2)).

Člankom 63. Zakona je predviđen i postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa ukoliko su utjecaji zahvata na vode procijenjeni kao neprihvatljivi (Članak 63(3) do 63(10)), što uključuje i postupak javne rasprave (Članak 63(5) i 63(6)).

1.4.2 Zakonski okvir za postupke u području zaštite okoliša

U Republici Hrvatskoj, temeljni propis u području zaštite okoliša je Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) čijim Člankom 24. je propisana potreba zaštite voda, kao jedne od sastavnica okoliša:

„(1) Zaštita voda obuhvaća mjere zaštite voda te poboljšanja stanja voda radi sprječavanja ili smanjivanja štetnih posljedica za ljudsko zdravlje, vodne ekosustave, kakvoću života i okoliš u cjelini.

(2) Zaštita voda od onečišćavanja provodi se radi očuvanja života i zdravlja ljudi i zaštite okoliša, te omogućavanja održivog, neškodljivog i neometanog korištenja voda za različite namjene, u skladu s posebnim propisom koji uređuje upravljanje vodama.“

Postupci kojima se osigurava zaštita svih sastavnica okoliša, pa tako i voda, uključuju 2 razine:

1. na strateškoj razini, kod izrade strategija, planova i programa provodi se strateška procjena utjecaja na okoliš, definirana Zakonom o zaštiti okoliša (Članci 62. – 75.) – odnos sa ODV i izuzećima prema Članku 4 je opisan u poglavlju **Error! Reference source not found.**
2. na razini zahvata, pri odobravanju planiranih zahvata u prostoru su također definirani Zakonom o zaštiti okoliša (Člancima 76. – 94.). Prilozima Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, broj 61/14 i 3/17) određeno je koji zahvati potpadaju pod navedene postupke.

U svim postupcima koji se tiču zaštite okoliša javnost se informira i sudjeluje u postupku sukladno odredbama Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, broj 64/08).

Postupci u području zaštite okoliša se odnose na planirane zahvate (ili na razini odobrenja zahvata ili kao dio strategije/plana/programa), koji mogu biti sasvim novi u prostoru ili su izmjene postojećih zahvata, pa je poveznica s člankom 4(7) očita, no potrebno je napomenuti da:

- zahvati u smislu „druge opcije“ kojima se može ublažiti hidromorfološki utjecaj korištenja voda na vodno tijelo (članak 4(3)) ili

- zahvati kao mjere kojima se planira postići dobro stanje u produljenom roku (članak 4(4) ili ostvariti manje stroge ciljeve (članak 4(5))

mogu biti pod obvezom provedbe postupka procjene utjecaja na okoliš ili ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš.⁵

Strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom određene strategije, plana ili programa (dalje u tekstu: planskog dokumenta). SPUO se provodi tijekom izrade nacrtu prijedloga planskog dokumenta prije utvrđivanja nacrtu konačnog prijedloga planskog dokumenta i upućivanja u postupak donošenja. Kao podloga za odlučivanje u postupku SPUO izrađuje se strateška studija (studiju izrađuje pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša).

SPUO se provodi i za planske dokumente u području upravljanja vodama, npr. za PUVP ili Višegodišnje programe građenja.

U smislu ODV, svaka SPUO mora osigurati da provedba planskih dokumenata ne spriječi postizanje okolišnih ciljeva. Navedeno se ostvaruje na strateškoj razini procjene, koja odgovara obuhvatu i detaljnosti planskog dokumenta. Ukoliko planski dokument obuhvaća vrlo ograničen prostor primjerice općine koja obuhvaća svega nekoliko vodnih tijela, procjena može biti detaljnija, ali se generalno preporuča ne provoditi procjenu na razini pojedinog vodnog tijela.

U smislu izuzeća prema Članku 4. ODV u studiji SPUO se može navesti za koje zahvate ili tipove zahvata predviđene planskim dokumentom se na razini zahvata može očekivati potreba primjene Članka 4(7) koji se odnosi na odobravanje novih zahvata/aktivnosti u prostoru.

Također, može se na planskoj razini, odnosno strateškoj razini procjene, usmjeriti razvoj pojedinog sektora u smislu predviđanja okolišno prihvatljivijih opcija (na primjer za određeni tip zahvata ili pri SPUO prostornih planova može se predložiti promjena lokacija koje bi bile okolišno prihvatljivije). Navedenim se može pomoći kod odobrenja na razini zahvata jer se već u ranoj fazi planiranja razvoja može postići veća prihvatljivost zahvata, odnosno može se izbjeći potreba primjene Članka 4(7).

Procjena utjecaja zahvata na okoliš (PUO) je postupak ocjenjivanja prihvatljivosti planiranog zahvata s obzirom na okoliš i određivanje potrebnih mjera zaštite okoliša kako bi se utjecaji sveli na najmanju moguću mjeru i postigla najveća moguća očuvanost kakvoće okoliša, a po potrebi i program praćenja stanja okoliša.

Postupak se provodi u ranoj fazi planiranja zahvata – prije izdavanja lokacijske dozvole ili drugog odobrenja za zahvat za koji izdavanje lokacijske dozvole nije obvezno.

U Popisu zahvata u Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, broj 61/14 i 3/17) navedeni su zahvati za koje se obvezno provodi postupak PUO. PUO se

---

⁵ Npr. Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) je propisano u PRILOGU II – Popis zahvata za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, a za koje je nadležno Ministarstvo točka „12. Drugi zahvati za koje nositelj zahvata radi međunarodnog financiranja zatraži ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš“ ili „13. Izmjena zahvata iz Priloga I. i II. koja bi mogla imati značajan negativan utjecaj na okoliš, pri čemu značajan negativan utjecaj na okoliš na upit nositelja zahvata procjenjuje Ministarstvo mišljenjem, odnosno u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš“

također provodi i za zahvate za koje je u postupku ocjene o potrebi procjene (poglavlje **Error! Reference source not found.**) tako određeno.

Postupak se pokreće na pisani zahtjev nositelja zahvata, a sadržaj tog zahtjeva propisan je u Članku 80. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18). Kada nadležno tijelo zaprimi zahtjev za PUO, o istome informira javnost. Informacija sadrži osnovne podatke o zahvatu, lokaciji, nositelju zahvata, nadležnom tijelu, ostalim sudionicima u postupku, načinu provedbe postupka procjene, načinu sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti te o načinu obavješćivanja o ishodu postupka

Obvezni sadržaj Studije o utjecaju na okoliš, koja je sastavni dio zahtjeva, detaljnije je propisan u Prilogu IV. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, broj 61/14 i 3/17).

Studijom se mora procijeniti utjecaj planiranog zahvata na okoliš, njegovo rasprostiranje, intenzitet i trajanje utjecaja, ovisno o karakteru zahvata i obilježjima okoliša. Studija mora biti izrađena na temelju najnovijih, vjerodostojnih i dostupnih podataka, izrađuje ju ovlaštenik – pravna osoba koja ima ovlaštenje za obavljanje tih poslova.

Utjecaj zahvata na okoliš, njegovo vrednovanje i prihvatljivost ocjenjuje povjerenstvo na temelju studije. Članovi povjerenstva imenuju se iz redova znanstvenih i stručnih djelatnika, predstavnika tijela i/ili osoba određenih posebnim propisom, predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnika Ministarstva. Povjerenstvo radi na sjednicama i nakon što utvrdi da je studija cjelovita i stručno utemeljena, predlaže nadležnom tijelu upućivanje studije na javnu raspravu. Nakon provedene javne rasprave, povjerenstvo donosi mišljenje o prihvatljivosti zahvata i upućuje ga nadležnom tijelu radi donošenja rješenja koje je obvezni sadržaj budućih dozvola za provedbu zahvata.

Vode (postizanje ciljeva zaštite voda, odnosno okolišnih ciljeva) su jedna od sastavnica okoliša na koju je potrebno procijeniti utjecaje planiranog zahvata, a sukladno propisanom obveznom sadržaju studije (Prilog IV. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš).

Ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO) je postupak tijekom kojega nadležno tijelo (Ministarstvo ili upravno tijelo u županiji odnosno u Gradu Zagrebu), na temelju pojedinačnih ispitivanja sukladno utvrđenim mjerilima (Popis zahvata iz Priloga II. i III.) i/ili kriterijima određenim u Prilogu V. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, utvrđuje može li planirani zahvat imati značajne utjecaje na okoliš i odlučuje o potrebi procjene.

Sukladno propisima, kada nositelj zahvata utvrdi da se njegov zahvat nalazi na popisu zahvata iz Priloga II. ili Priloga III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, može zatražiti od nadležnog tijela provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ili može odmah pristupiti izradi studije.

Kada nadležno tijelo zaprimi zahtjev za ocjenu o potrebi procjene, ono pribavlja mišljenja od drugih tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te informira javnost o zahtjevu. Ocjena o potrebi procjene provodi se na temelju pojedinačnih ispitivanja sukladno kriterijima određenim u Prilogu V. Uredbe i uzimajući u obzir zaprimljena mišljenja. Nakon provedenog postupka izdaje se rješenje i o istom informira javnost. Rješenjem se može navesti da je zahvat prihvatljiv za okoliš te da nije potrebno provesti PUO ili da je za zahvat potrebno provesti PUO.

Vode (postizanje ciljeva zaštite voda odnosno okolišnih ciljeva) su jedna od sastavnica okoliša na koju je potrebno procijeniti utjecaje planiranog zahvata, a sukladno propisanom sadržaju Elaborata zaštite okoliša (Prilog VII. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš).

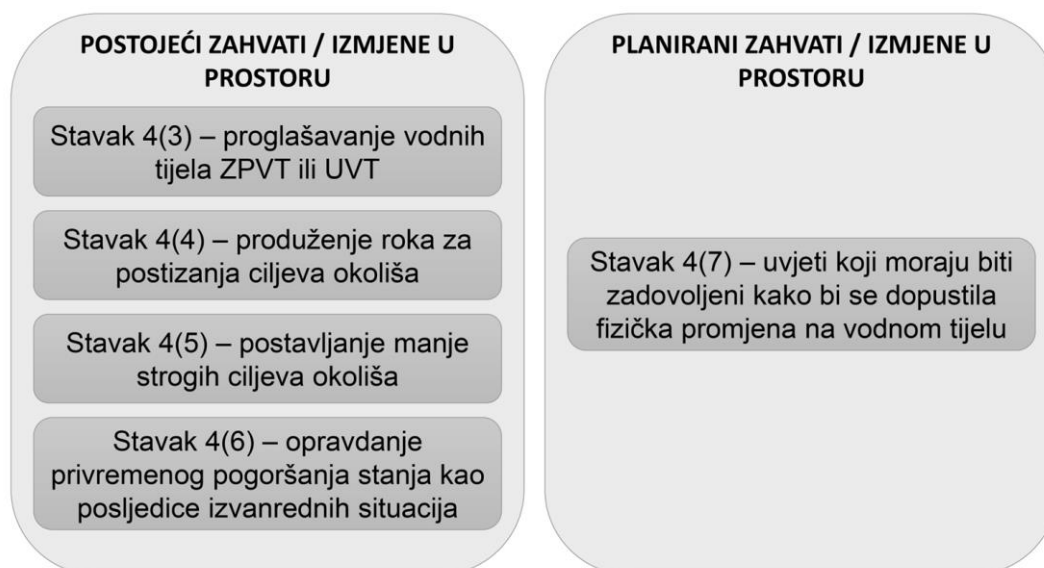
Zahvati za koje se ne provodi PUO/OPUO Pojedini zahvati ne potpadaju pod obvezu provođenja PUO ili OPUO postupka. Sukladno Zakonu o vodama, za takve planirane zahvate **utjecaj na vode se utvrđuje u postupku izdavanja vodopravnih akata:**

- vodopravni uvjeti,
- mišljenje na uvjete okolišne dozvole,
- vodopravna potvrda,
- vodopravna dozvola,
- posebni uvjeti priključenja,
- potvrda o sukladnosti s posebnim uvjetima priključenja.

Ako se temeljem zahtjeva za izdavanje vodopravnog akta utvrdi da će utjecaji planiranog zahvata biti značajni, izdavanje vodopravnog akta se za zahvat uskraćuje. Tada Nositelj zahvata može putem Ministarstva podnijeti zahtjev Vladi Republike Hrvatske za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa.

1.5 Horizontalna pitanja kod izuzeća prema Člancima 4(4), 4(5), 4(6) i 4(7)

Članci 4(3), 4(4), 4(5) i 4(6) se primjenjuju na postojeće aktivnosti u prostoru, a Članak 4(7) se odnosi na odobravanje planiranih aktivnosti / zahvata u prostoru.

Sl. 1.3 *Primjena izuzeća prema Članku 4. ODV-a sukladno fazi realizacije projekta (planiran ili izgrađen zahvat/objekt)*

Tab. 1.3 *Glavna horizontalna pitanja, koja se odnose na obrazlaganje izuzeća prema člancima 4(4), 4(5), 4(6) i 4(7) (prema CIS Vodiču br. 20)*

Razina detaljnosti potrebna za donošenje odluka

Okolišni ciljevi trebaju biti postavljeni za pojedino vodno tijelo. No, procjene i obrazloženja izuzeća prema Članku 4. se mogu provoditi na razini vodnog tijela, sliva, vodnog područja ili države. Odabir razine detaljnosti treba odgovarati odredbama ODV, te ako se koriste podaci više razine treba biti jasno da su ti podaci relevantni za

pojedino vodno tijelo. Ne smije se automatizmom obrazlagati izuzeće na vodnom tijelu ako je testiranje mogućnosti primjene izuzeća provedeno za drugo, čak i susjedno, vodno tijelo. S druge strane, to ne znači da se opterećenje zbog koga je potrebno primijeniti izuzeće nalazi na vodnom tijelu za koje se primjenjuje izuzeće.

Zaštićena područja

Izuzeća temeljem Članaka 4(4), 4(5) 4(6) i 4(7) mogu se primijeniti na sve okolišne ciljeve, pa načelno i na cilj da se osigura poštovanje standarda i ciljeva postavljenih za zaštićena područja do 2015. No, članak 4(9) onemogućava primjenu izuzeća temeljem članka 4. ODV kako bi se odstupilo od ciljeva postavljenih drugim direktivama (npr. koje se odnose na Natura 2000 mrežu).

Nepoznanice pri planiranju upravljanja

Svako postavljanje ciljeva sadrži element nepoznatoga, što treba uzeti u obzir i pri odlučivanju o sljedećim koracima u upravljanju. Gdje su nepoznanice znatne mogu se poduzeti dodatna istraživanja ili monitoring koji će ih smanjiti, a istovremeno mogu biti i obrazloženje faznosti mjera. S provedbom PUVP-ova količina nepoznanica će se smanjiti, ali će uvijek biti prisutne (pri ocjeni intenziteta i uzroka utjecaja na vodno tijelo, utjecaja postojećih mjera/politika/trendova na stanje vodnog tijela, učinkovitosti mjera i pozitivnih ishoda/koristi, hoće li neko vodno tijelo postići dobro stanje, troškova mjera itd.).

Nepoznanice će se javiti i pri analizama potrebnima za primjenu izuzeća, a posebno mogu utjecati na analizu troškova i koristi. Kako bi se kod primjene izuzeća smanjile nesigurnosti treba:

- kada je moguće odabrati reverzibilne mjere, mjere koje se mogu prilagoditi, provoditi iterativno ili mjere malih rizika i troškova, a znatnih koristi,
- procijeniti i zabilježiti razinu nesigurnosti pri postavljanju okolišnih ciljeva,
- ocijeniti koristi tako da se s njima povezane nepoznanice stave u relativni odnos sa troškovima (ili obratno, ako je takva situacija),
- predvidjeti adekvatne aktivnosti kojima će se nepoznanice smanjiti, no napor/trošak treba biti proporcionalan težini odluke koja se donosi i mogućim negativnim posljedicama krive odluke, s time da nema smisla provoditi dodatna istraživanja ako neće pomoći kod donošenja odluke – u tom slučaju preporuča se postupanje po načelima predostrožnosti i onečišćivač plaća ili na osnovu koncensusa,
- ako postoje rizik od nepostizanja okolišnih ciljeva i rizik da mjere neće imati najbolji odnos troškova i učinaka, prednost treba dati smanjivanju rizika od nepostizanja okolišnih ciljeva (npr. više je nepoznata učinkovitost mjera za smanjenje difuznog onečišćenja u odnosu na točkaste izvore, no njihova cijena može biti niža u odnosu na mjere uklanjanja točkastog onečišćenja).

Tehnička izvedivost

Kod provođenja provjere tehničke izvedivosti u Člancima 4(4) i 4(7) trebalo bi sagledavati samo pitanja tehničkog karaktera, ne i troškova. Smatra se da su tehnički razlozi / tehnička izvedivost opravdan razlog za primjenu izuzeća kada:

- ne postoji drugo tehničko rješenje,
- vrijeme potrebno za rješenje pojedinog problema premašuje rokove ODV-a,
- ne postoje podaci o uzroku problema, pa nije moguće detektirati rješenje.

Vjerojatnost pronalaska tehnički izvedivog rješenja ovisi i o uloženom naporu – kad se očekuju značajno povoljniji rezultati treba uložiti veće napore nego kad se očekuju slabiji rezultati. Kao početni korak preporuča se provjera primjenjivosti NRT-a (najboljih raspoloživih tehnologija⁶) kako su razrađeni za potrebe „IPPC / IED direktive“ / „Direktive o industrijskim emisijama“⁷, za koje su referentni dokumenti raspoloživi na sljedećoj poveznici <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>. Iako, ako je i stroži pristup tehnički izvediv, potrebno je i te opcije istražiti.

Članak 4(5) je primjenjiv kad bi postizanje okolišnog cilja bilo „neprovedivo“ – što se odnosi na tehničku izvedivost, ali i situacije kad je rješavanje problema izvan kontrole države članice

Nerazmjerni troškovi

Što je nerazmjerno je u konačnici odluka koja se mora temeljiti na sustavnim ekonomskim analizama u obliku formiranja detaljnijih financijskih struktura, gdje se financijskim upravljanjem povezuje i procjenjuje vremenska raspodjela troškova i koristi. Da bi se neko tehničko rješenje odbacilo kao nerazmjerno skupo, (i) analiza troškova i koristi mora uključivati kvantitativne, ali i kvalitativne troškove i koristi, (ii) razlika za koju troškovi premašuju koristi treba biti znatna i dobivena uz veliki stupanj sigurnosti i (iii) upravljač mora uzeti u obzir priuštivost mjera one populacije koja će mjerama biti pogođena. Ocjena nerazmjernih troškova ima smisla tek nakon što je identificirana kombinacija najisplativijih rješenja.

Za sva izuzeća prema Članku 4 ODV-a, treba poduzeti sve mjere koje ne uključuju nerazmjerne troškove kako bi se postiglo najbolje moguće stanje.

Kod primjene izuzeća prema Članku 4 ODV-a, posljedice ne provođenja mjera (odnosno propuštene koristi) treba usporediti s troškovima mjera.

⁶ engleski BAT – best available techniques

⁷ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja)

Napominje se kako Europska komisija smatra da su države članice dužne osigurati potrebna sredstva za provedbu ODV, odnosno da smatra kako proračunsko ograničenje nije primjeren razlog za primjenu izuzeća prema Članku 4(4).

Kao prvi korak u razmatranju nerazmjernih troškova kao obrazloženja za primjenu Članka 4(4) može se primijeniti rangiranje tehnički izvedivih mjera po prioritetima primjenom sljedećih kriterija – daje se prednost mjerama:

- koje imaju sinergiju s drugim direktivama (npr. Direktiva o stanišnim, Direktiva o poplavama),
- koje imaju dobar omjer troškova i koristi
- čije će nepoduzimanje imati velike posljedice,
- koje imaju sigurne učinke (ocjenjuje se sigurnost/nesigurnost učinaka) – iz predostrožnosti se prednost daje mjerama koje nemaju negativnih strana⁸),
- koje se mogu provesti u kratkom razdoblju,
- koje rješavaju hitne probleme (sa značajnim posljedicama primjerice zaštita izvora pitke vode),
- za koje postoje mehanizmi za financiranje,
- koje imaju podršku javnosti.

No, obrazloženje produljenja roka temeljem prioriteta treba poštovati odredbe ODV-a. Prioriteti se mogu postaviti na različitim razinama (državna, vodno područje, sliv, regija, podjedinica, vodno tijelo), no kad je potrebno trebaju biti određeni na razini vodnog tijela (ili transformirani na razinu vodnog tijela).

Kriteriji i rezultati određivanja prioriteta trebaju biti transparentni i javno objavljeni. Također, trebaju se dati jasne informacije o daljnjem vremenskom planu za ostvarivanje ciljeva zaštite okoliša.

Priuštvost mjera može biti razlog primjene izuzeća prema Članku 4(4), ali izuzeće mora biti pokrjepljeno objašnjenjima:

- o tome da ne postoje alternativni mehanizmi financiranja (gdje priuštvost ne bi bila pitanje; primjerice mogu se troškovi raspodijeliti među onečišćivačima i korisnicima, može se koristiti javni proračun (na različitim razinama), privatne investicije, fondovi EU, međunarodne fondove i drugo),
- koje posljedice bi imalo nedjelovanje pri odlučivanju o produljenju roka/izuzeća,
- koje korake treba poduzeti da se riješi pitanje priuštvosti u budućnosti.

Provedba mjera može se podijeliti u faze kako bi se troškovi provedbe raspodijelili, no potrebno je jasno i dokazivo djelovanje u prvom ciklusu.

Ako se jednom dioniku odobri izuzeće, ne podrazumijeva se automatski izuzeće i za druge dionike iz istog sektora.

Oko korištenja priuštvosti kao obrazloženja pri primjeni izuzeća prema Članku 4(5) nema konsenzusa. Neki smatraju da je opravdano, ali da će se manje primjenjivati nego za Članak 4(4), dok drugi nerazmjerno troškove u Člancima 4(4) i 4(5) tumače različito, odnosno da je za primjenu izuzeća prema Članku 4(5) potrebno dokazati da troškovi znatno nadmašuju koristi jer je u pitanju trajno izuzeće (iako je podložno reviziji svakih 6 godina).

Alternativna rješenja / druge opcije

Pri primjeni dijela izuzeća prema Članku 4. (Članci 4(3), 4(5), 4(7)), potrebno je procijeniti/testirati postoje li druge opcije / alternative. Ovo pitanje treba adresirati u ranim fazama razvoja projekata odnosno pri planiranju zahvata (Članak 4(7)) i na odgovarajućoj razini (EU, nacionalna, vodno područje, sliv). Druge opcije mogu biti primjena alternativne tehnologije, promjena lokacije, veličine ili drugih elemenata projekta zahvata.

Prekogrančni kontekst

Na međunarodnim riječnim slivovima / vodnim područjima treba koordinirati primjenu izuzeća (kako s drugim zemljama članicama – Članak 3(3), tako i zemljama koje nisu članice – Članak 3(5)). Izuzeća se mogu primijeniti u slučajevima kada država članica ne može riješiti uzroke nepostizanja okolišnih ciljeva zato što su izvan nadležnosti (teritorija) države članice. U takvim slučajevima, država u kojoj je uzrok problema bi trebala biti obvezna pružiti dovoljno informacija za opravdavanje primjene iznimaka za pogođenu državu članicu. Nadalje, zemlje se međusobno moraju obavijestiti o privremenim ciljevima i očekivanom razvoju događaja za vodna tijela na kojima se primjenjuju iznimke kako bi pogođene države članice mogle prilagoditi vlastiti proces izrade planova.

Dodatno je potrebno napomenuti da ODV, Članak 12 omogućuje uključivanje i Europske komisije kad država članica nije u mogućnosti sama riješiti uzroke nepostizanja okolišnih ciljeva.

Glavno pitanje i u primjeni iznimke i pozivanju na članak 12. je dokazivanje da su države članice poduzele sve razumne radnje za ispunjavanje pravnih obveza.

Sudjelovanje javnosti i transparentnost

Rano sudjelovanje javnosti treba poticati i zbog pravnih zahtjeva i jer može pružiti dodatne informacije potencijalno relevantne za primjenu izuzeća (npr. o tehničkoj izvodivosti/neizvodivosti, priuštvosti itd.). Također, mogu stvoriti osnovu za razumijevanje javnosti odluka u postavljanju ciljeva, a upravljačima pokazati stavove koji bi mogli utjecati na konačnu odluku o prihvatljivosti nekog planiranog zahvata (mjere). Javnost treba biti upućena u obrazloženja o primjeni izuzeća na pojedinom vodnom tijelu.

⁸ engleski „no regret measures“

2 Postupak usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP (primjena Članaka 4(3) - 4(5))

ODV je direktiva koja ima za cilj zaštitu ekološke funkcije voda i odstupanje od njezinih ciljeva ne smije biti pravilo, već iznimka. Prije razmatranja primjene iznimki za određeno vodno tijelo moraju biti ispunjeni i svi relevantni zahtjevi zakonodavstva EU-a o zaštiti voda, okoliša i prirode.

Za svako nadolazeće plansko razdoblje, Hrvatske vode (nadležno tijelo za provedbu⁹ ODV) utvrđuju, po mogućnosti temeljem rezultata monitoringa, stanje vodnog tijela, procjenjuju kakvo će biti stanje na kraju planskog razdoblja i u narednom planskom razdoblju te postižu li se time okolišni ciljevi. U sklopu pripreme PUVP, Hrvatske vode razrađuju program mjera koje trebaju osigurati:

- a) zadržavanje (ili čak poboljšanje) stanja na vodnim tijelima gdje su postignuti okolišni ciljevi u tekućem planskom razdoblju i
- b) postizanje okolišnih ciljeva na vodnim tijelima koja prema rezultatima monitoringa ne postižu okolišne ciljeve.

Za dio vodnih tijela na kojima je otežano postizanje okolišnih ciljeva, odnosno za koja je izgledno da u nadolazećem planskom razdoblju, unatoč provedbi mjera iz važećeg PUVP-a i PUVP-a u izradi, neće biti postignuti okolišni ciljevi (tijela pod rizikom), bit će potrebno primijeniti izuzeća prema Članku 4. ODV. Izuzeća je potrebno dokumentirati i obrazložiti u PUVP-u, dodacima PUVP-a ili pratećim dokumentima (što je razvidno iz ranije navedenih članaka ODV-a).

U situacijama koje zahtijevaju primjenu izuzeća, dionici koji će surađivati s izrađivačem PUVP-a, odnosno Hrvatskim vodama, kroz provedbu niže opisanih postupaka su: korisnici voda, subjekti koji ispuštaju otpadne vode, posebno oni koji ispuštaju u prirodne recipijente, zatim korisnici i upravljači vodno-komunalnim sustavima te upravljači vodnim građevinama.

Važno je istaknuti da se i u slučaju odobrenja izuzeća mora provoditi program mjera iz PUVP-a – mjere poboljšanja stanja drugih elemenata/pokazatelja, dopunske mjere za poboljšanje stanja tog elemenata/pokazatelja zbog kojeg je ishođeno izuzeće, kao i mjere kojima će se spriječiti pogoršanje bilo kojeg od elemenata/pokazatelja koji se razmatraju pri određivanju stanja vodnih tijela!

Prema Zakonu o vodama, korištenjem voda smatraju se aktivnosti:

- **zahvaćanja** površinskih i podzemnih voda, uključujući izvorske, mineralne i geotermalne vode **za različite namjene** (za opskrbu vodom za piće, za stavljanje na tržište u izvornom ili prerađenom obliku u bocama ili drugoj ambalaži, sanitarne i tehnološke potrebe, zdravstvene i balneološke potrebe, grijanje, navodnjavanje i druge namjene)

⁹ Nadležna tijela za provedbu ODV u Republici hrvatskoj su: ministarstvo nadležno za vode, Hrvatske vode i Institut za vode. Detaljan raspored nadležnosti prema pojedinim aspektima provedbe se može naći u PUVP.

- korištenja vodnih snaga za **proizvodnju električne energije i pogonske** namjene
- korištenja kopnenih voda radi obavljanja djelatnosti **akvakulture**
- korištenja voda za **plovidbu**
- korištenja voda za **splavarenje, uključujući i rafting, vožnju kanuima i drugim sličnim plovilima**
- korištenja voda za **šport, kupanje, rekreaciju i druge slične namjene** i
- korištenja voda za postavljanje **plutajućih ili plovećih objekata na vodama**.

U smislu potrebe za ishođenjem izuzeća prema Članku 4 ODV, subjekti koji ispuštaju otpadne vode (posebno u prirodne prijemnike) su također ključni dionici. Dionici su i javni isporučitelji vodnih usluga, odnosno sustavi javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kao i sustava javne vodoopskrbe.

Tab. 2.1 Korisnici voda prema načinu korištenja voda (načelni popis)(Izvor podataka: Nacrt PUVP 2022. – 2027.)

Korištenje voda	Br. koncesija, ugovora ili vodopravnih dozvola u RH 2019.*	Pravne/fizičke osobe	Pretpostavljeni opseg korištenja	Važenje dokumentacije kojom se dozvoljava korištenje
opskrba vodom za piće (vode za ljudsku potrošnju) – javna vodoopskrba	227 vodopravnih dozvola	javni isporučitelji vodnih usluga (poduzeća u vlasništvu JLS)	Izgledno je da isporučitelji koristite više od jednog izvora vode za ljudsku potrošnju.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
stavljanje na tržište u izvornom ili prerađenom obliku u bocama ili drugoj ambalaži	14 koncesija za mineralne i termalne punionice	punionice (pravne osobe)	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Koncesije se mogu ishoditi na razdoblje do 30 g.
tehnološke i sl. potrebe	321 vodopravna dozvola	različita postrojenja (pravne osobe)	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
	275 koncesija za korištenje u tehnološkom postupku	različita postrojenja (pravne osobe)	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Koncesije se mogu ishoditi na razdoblje do 30 g.
hlađenje u tehnološkom postupku	3 vodopravne dozvole	različita postrojenja (pravne osobe)	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
zdravstvene i balneološke potrebe (mineralne i termomineralne vode)	8 vodopravnih dozvola	toplice i lječilišta (pravne osobe)	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
	17 koncesija		Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Koncesije se mogu ishoditi na razdoblje do 30 g.
grijanje i hlađenje poslovnih prostora	42 vodopravne dozvole	pravne osobe koje koriste tzv. dizalice topline za grijanje i hlađenje poslovnih prostora	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
navodnjavanje	2740 vodopravnih dozvola (izdaju se krajnjim korisnicima)	krajnji korisnici (pravne ili fizičke osobe, OPG-i)	Pojedini korisnik može biti nositelj nekoliko vodopravnih dozvola.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
	34 koncesije (izdaju se krajnjim korisnicima)	krajnji korisnici (pravne ili fizičke osobe, OPG-i)	Kako se koncesije izdaju za navodnjavanje većih površina, izgledno je da pravna ili fizička osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Koncesije se mogu ishoditi na razdoblje do 30 g.
		županije (jedinice regionalne samouprave) –vlasnici javnih sustava navodnjavanja	Razvoj navodnjavanja se bazira na izgradnji javnih sustava navodnjavanja. Izgledno je da na području jedne županije postoji više sustava javnog navodnjavanja.	-

Korištenje voda	Br. koncesija, ugovora ili vodopravnih dozvola u RH 2019.*	Pravne/fizičke osobe	Pretpostavljeni opseg korištenja	Važenje dokumentacije kojom se dozvoljava korištenje
proizvodnja električne energije	45 koncesija	HEP grupa i druge pravne osobe registrirane za djelatnost proizvodnje električne energije	HEP grupa u vlasništvu ima veće i brojnije objekte za proizvodnju električne energije korištenjem snage vode. Izgledno je da druge pravne osobe koriste vodu samo na jednoj lokaciji.	Koncesije za proizvodnju električne energije snage ≥ 20 MW mogu se ishoditi na razdoblje do 60 g. Koncesije za proizvodnju električne energije snage < 20 MW se mogu ishoditi na razdoblje do 30 g.
pogon uređaja	1 vodopravna dozvola	potencijalno mlinovi ili različita druga proizvodna postrojenja (pravne osobe)	Izgledno je da pravna osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji.	Vodopravne dozvole se preispituju jednom razdoblju važenja PUVP-a.
akvakultura	46 ugovora s vodopravnim tijelima	fizičke ili pravne osobe koje su nositelji dozvole za akvakulturu i koje su stručno osposobljene za obavljanje djelatnosti akvakulture djelatnost je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede	Izgledno je da pravna ili fizička osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji. Ministarstvo poljoprivrede dodjeljuje Odobrenja za obavljanje djelatnosti akvakulture.	-
plovidba	-	pravne ili fizičke osobe	Plovila se registriraju pri Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture. Koriste infrastrukturu koju osigurava Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i lučke uprave u njegovoj nadležnosti.	-
	-	djelatnost je u nadležnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture vodi evidenciju registriranih plovila te je nadležno za održavanje plovnih puteva unutarnjih voda. Lučke uprave koje osiguravaju lučku infrastrukturu su također pod nadležnošću Ministarstva.	-
šport, kupanje, rekreacija i druge slične namjene	-	pravne ili fizičke osobe	Izgledno je da pravna ili fizička osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji te da način korištenja ne zahtijeva primjenu izuzeća prema nekom od stavaka članka 4.	-
plutajući ili ploveći objekti na vodama	1 koncesija	pravne ili fizičke osobe	Izgledno je da pravna ili fizička osoba koristi vodu samo na jednoj lokaciji te da način korištenja ne bi zahtijeva primjenu izuzeća prema nekom od stavaka članka 4.	-

Tab. 2.2 Pravne osobe koje se bave niže navedenim djelatnostima su dionici u smislu potrebe za ishođenjem izuzeća prema Članku 4 ODV - ispuštanje voda (Izvor podataka: Nacrt PUVP 2022. – 2027.)

Djelatnost	Br. vodopravnih za ispuštanje otpadnih voda 2019.*	Pretpostavljeni opseg aktivnosti
poljoprivreda	210	Izgledno je da pravna osoba ispušta otpadne vode samo na jednoj lokaciji.
šumarstvo	25	
morski ribolov	4	
morska akvakultura	6	
slatkovodna akvakultura	3	
rudarstvo i vađenje mineralnih sirovina	16	
prehrambena industrija, industrija pića, alkoholnih pića i duhanskih proizvoda	237	
tekstilna i kožna industrija	30	
ostala prerađivačka industrija (metalna, kemijska, farmaceutska i dr.)	462	
djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom	2	
građevinarstvo	101	
ostalo	884	

Tab. 2.3 Pravne osobe koje se bave niže navedenim djelatnostima (prikaz prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti - NKD) su dionici u smislu potrebe za ishođenjem izuzeća prema Članku 4 ODV - ispuštanje voda (Izvor podataka: Nacrt PUVP 2022. – 2027.)

NKD	ispuštanje u prirodni prijemnik (2019. godina)*	Pretpostavljeni opseg aktivnosti
01 Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	51	Izgledno je da pravna osoba ispušta otpadne vode samo na jednoj lokaciji.
05-09 Rudarstvo	0	
10-12 Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda	4	
13-15 Proizvodnja tekstila, odjeće, kože i srodnih proizvoda	0	
16-18, 31 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta osim namještaja, proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala, proizvodnja namještaja	4	
19-23 Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda, kemikalija i kemijskih proizvoda, osnovnih farmaceutskih proizvoda i pripravaka, proizvoda od gume i plastike, ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	23	
24-28 Proizvodnja metala, gotovih metalnih proizvoda, računala, elektroničkih i optičkih proizvoda, električne opreme, strojeva i uređaja	6	
29-30, 33 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica, ostalih prijevoznih sredstava, popravak i instaliranje strojeva i opreme	4	

NKD	ispuštanje u prirodni prijemnik (2019. godina)*	Pretpostavljeni opseg aktivnosti
35 Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	11	
36-39 Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom, Uklanjanje otpadnih voda, Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala, Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom	29	
41-43 Građevinarstvo	0	
52 Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu	1	

Tab. 2.4 Upravljanje vodnim građevinama (poslovi investitora gradnje vodnih građevina, njihovo održavanje, čuvanje i korištenje za namjene kojima vodne građevine služe) sukladno Zakonu o vodama

Namjena građevine	Tip građevine (Članak 25. Zakona o vodama)	Upravljač (Članak 27. Zakona o vodama)
Regulacijske i zaštitne vodne građevine	nasipi, obaloutvrde, umjetna korita vodotoka, odteretni kanali, lateralni kanali, odvodni tuneli, brane s akumulacijama, ustave, retencije i druge pripadajuće im građevine, crpne stanice za obranu od poplava, vodne stepenice, slapišta, građevine za zaštitu od erozija i bujica i druge građevine pripadajuće ovim građevinama	Hrvatske vode
Građevine za osnovnu melioracijsku odvodnju u vlasništvu RH	građevine za melioracijsku odvodnju su kanali s pripadajućim crpnim stanicama, drenažama, betonskim propustima, čepovima, sifonima, stepenicama, brzotocima, oblogama za zaštitu od erozija, ustavama i drugim pripadajućim građevinama, uređajima i opremom i dijele se na:	Hrvatske vode
Građevine za detaljnu melioracijsku odvodnju u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave	<p>1. građevine za osnovnu melioracijsku odvodnju:</p> <p>1.1. melioracijske građevine I. reda – glavni odvodni kanali za prihvat svih voda iz melioracijskog sustava ili dijela tog sustava, a koji se dovode putem detaljne kanalske mreže i odvođe u prirodni ili umjetni prijamnik i</p> <p>1.2. melioracijske građevine II. reda – glavni odvodni kanali za prihvat svih voda iz melioracijskog sustava ili dijela tog sustava, a koji se dovode putem detaljne melioracijske mreže i odvođe melioracijske građevine I. reda</p> <p>2. građevine za detaljnu melioracijsku odvodnju:</p> <p>2.1. melioracijske građevine III. reda – sabirni te parcelni kanali za prikupljanje voda s poljoprivrednih zemljišta i njihovo odvođenje u građevine za osnovnu melioracijsku odvodnju (melioracijske građevine II. reda) i</p> <p>2.2. melioracijske građevine IV. reda – parcelni ili detaljni kanali za neposredno prikupljanje voda s poljoprivrednih zemljišta odnosno drugih čestica i njihovo odvođenje u melioracijske građevine III. reda.</p>	Hrvatske vode
Građevine za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave	akumulacijske i druge zahvatne građevine, razvodna mreža i druge građevine pripadajuće ovim građevinama	jedinice područne (regionalne) samouprave
Komunalne vodne građevine	građevine za javnu vodoopskrbu – akumulacije, vodozahvati (zdenci, kaptaze i druge zahvatne građevine na vodnim tijelima), uređaji za kondicioniranje vode, vodospreme, crpne stanice, glavni dovodni cjevovodi i vodoopskrbna mreža cjevovoda i građevine za javnu odvodnju – kanali za prikupljanje i odvodnju komunalnih otpadnih voda, kolektori, crpne stanice, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, građevine i oprema za gospodarenje otpadnim muljem nastalim u postupku pročišćavanja otpadnih voda, lagune, ispusti u prijamnik i druge građevine pripadajuće ovim građevinama, uključujući sekundarnu mrežu kanala	uređuje se zakonom kojim se uređuju vodne usluge: Zakon o vodnim uslugama, čl. 9. (NN 66/19) → javni isporučitelji vodnih usluga

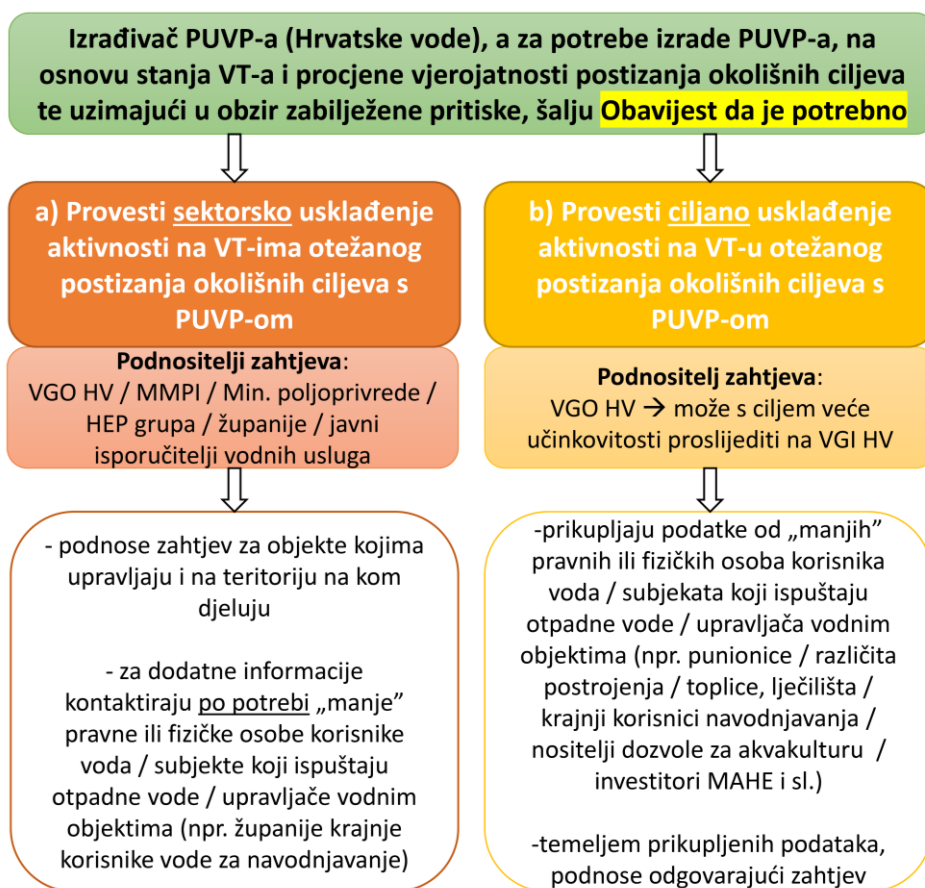
Namjena građevine	Tip građevine (Članak 25. Zakona o vodama)	Upravljač (Članak 27. Zakona o vodama)
Građevine za unutarnju plovidbu	objekti sigurnosti plovidbe na unutarnjim vodama i lučke građevine, sukladno posebnim propisima o plovidbi i lukama unutarnjih voda	primjenjuju se posebni propisi o plovidbi i lukama na unutarnjim vodama: Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda (NN 144/21) → čl. 143. upravljanje vodnim putevima obavlja Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture; čl. 168., 170., 173., 174. javnim lukama upravljaju lučke uprave; čl. 168. lukama posebne namjene upravljaju osnivači (fizička osoba – obrtnik ili pravna osoba).
Građevine za proizvodnju električne energije	brane, akumulacije, retencije, strojarnica, vodna komora, crpne stanice, dovodni i odvodni kanali, dovodni i odvodni tuneli i druge građevine, uređaji i oprema pripadajući ovim građevinama	investitor ili osoba na koju je investitor prenio pravo građenja građevina na javnom vodnom dobru odnosno prenio pravo vlasništva ili neko drugo pravo na građevinama izvan javnog vodnog dobra koje stjecatelja ovlašćuje na upravljanje – upravlja i akumulacijama za proizvodnju električne energije, dovodnim i odvodnim kanalima te dovodnim i odvodnim tunelima, a koji su u vlasništvu RH.

Iz prethodnih tablica je razvidno da su pojedini dionici državne ili javne institucije/poduzeća, dok su drugi pravne osobe ili privatne osobe. Sukladno, za potrebe usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om, odnosno primjene izuzeća prema Članku 4. ODV, predviđene su dvije razine pristupa prema dionicima:

- sektorska usklađenja koja podrazumijevaju od dionika podnošenje detaljnih zahtjeva za primjenom izuzeća (za državne ili javne institucije/poduzeća te veće pravne osobe),
- ciljana usklađenja koja od korisnika podrazumijevaju dostavu osnovnih podataka o aktivnosti kojom se bave (za „manje“ pravne osobe ili privatne osobe) kao ulaznih podataka koje će sistematizirati nadležne službe Vodnogospodarskih odjela Hrvatskih voda.

Nadalje, kako bi se olakšao cjelokupni proces (i izuzeća odobrila na sektorskoj razini kad god je moguće) te u skladu s opsegom korištenja voda / lokacija na kojima zahvaćaju vodu ili ispuštaju otpadnu vodu / broju vodnih objekata kojima upravljaju, primarno će se pristupati državnim ili javnim institucijama/poduzećima.

Sl. 2.1 Osnovni pristup analizama izuzeća prema opsegu aktivnosti.

Oba pristupa će započeti slanjem Obavijesti o potrebi usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om od strane izrađivača PUVP-a, tj. Hrvatskih voda.

U slučaju provedbe sektorskog usklađenja, Obavijest se izravno dostavlja dionicima. U Obavijesti će biti navedeno:

- vodna tijela relevantna za njihove aktivnosti, a na kojima je otežano postizanje okolišnih ciljeva¹⁰, te koji su razlozi nepostizanja ciljeva (navodi se ako je vodno tijelo kandidat za znatno promijenjeno ili umjetno vodno tijelo), čime će biti upućeni na to koja izuzeća je potrebno razmatrati, odnosno provodi li se postupak usklađenja u dva koraka ili u jednom koraku,
- rok unutar kojega trebaju dostaviti odgovarajući Zahtjev.

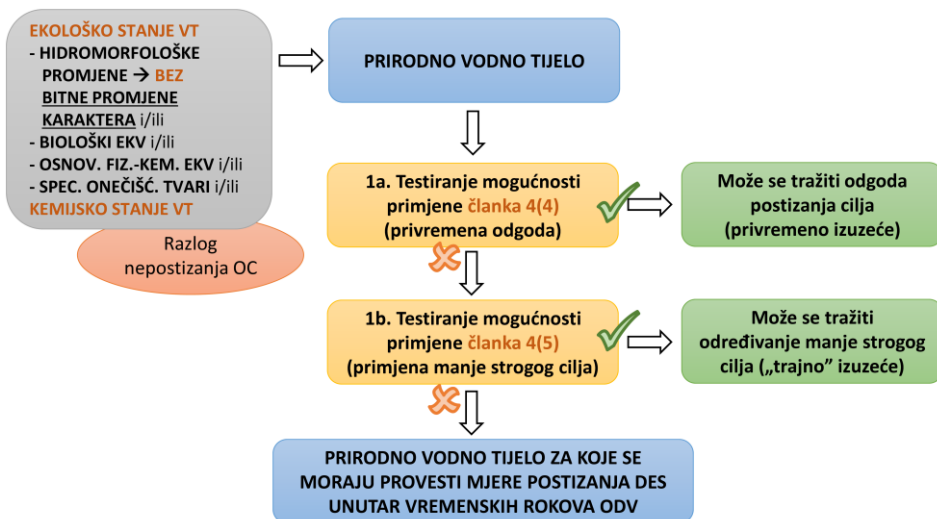
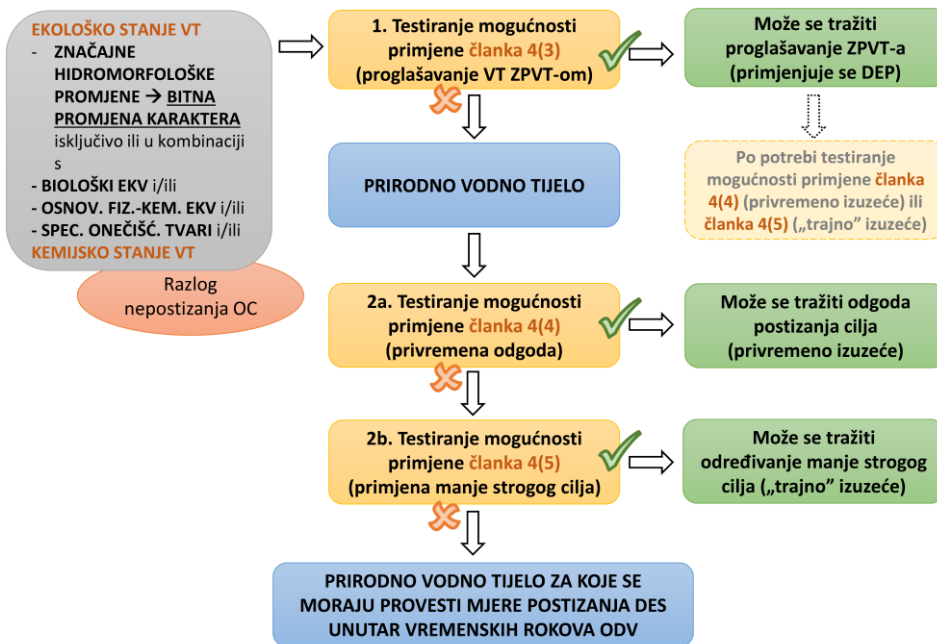
U slučaju provedbe ciljanih usklađenja na pojedinim vodnim tijelima, Obavijest se dostavlja nadležnom VGO-u. U Obavijesti će biti navedeno:

- vodno tijelo (jedno ili više njih povezanih) na kojemu je otežano postizanje okolišnih ciljeva te koji su razlozi nepostizanja ciljeva (navodi se ako je vodno tijelo kandidat za znatno promijenjeno ili umjetno vodno tijelo), čime će VGO/VGI biti upućen koja izuzeća je potrebno razmatrati, odnosno provodi li se postupak usklađenja u dva koraka ili u jednom koraku,
- tko su sve dionici od kojih se trebaju prikupiti potrebni podaci,
- rok unutar kojega trebaju dostaviti odgovarajući Zahtjev.

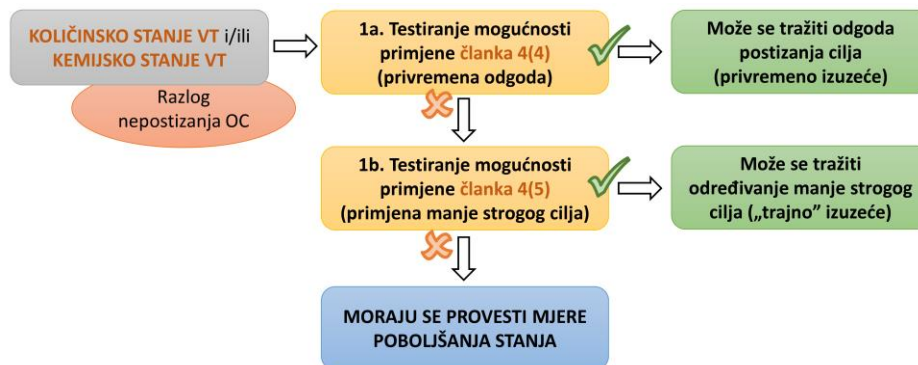
Postupci za obje kategorije korisnika prikazani su u nastavku.

---

¹⁰ Vodna tijela koja ne postižu okolišne ciljeve, niti se očekuje postizanje okolišni ciljevi u nadolazećem planskom razdoblju unatoč provedbi Programa mjera važećeg PUVP-a i/ili Programa mjera narednog PUVP-a.

Sl. 2.2 Redosljed testiranja mogućnosti primjene pojedinih stavaka članka 4. ODV za vodna tijela površinskih voda

Sl. 2.3 Redosljed testiranja mogućnosti primjene pojedinih stavaka članka 4. ODV za vodna tijela podzemnih voda

2.1 Sektorsko usklađenje aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om (izuzeća prema čl. 4., stavcima 3. – 5. ODV-a za postojeće aktivnosti / zahvate)

2.1.1 Postupak

Načelno postupak se provodi u **dva koraka** (uključuje utvrđivanje znatno promijenjenog i umjetnog vodnog tijela i postupak usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva). Postupak započinje donošenjem PUVP kada Hrvatske vode, tj. izrađivač PUVP šalje dionicima Obavijest o potrebi usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva.

Postupak usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om u dva koraka

PRVI KORAK – primjena članka 4(3) Okvirne direktive o vodama

Dionici unutar roka navedenog u Obavijesti, Hrvatskim vodama / MINGOR-u predaju Zahtjev za primjenom članka 4(3) Okvirne direktive o vodama:

- Stručna podloga za donošenje odluke je Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama.
- Elaborat izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Zahtjev za primjenom članka 4(3) obavezno sadrži:

- podatke o podnositelju zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za ishođenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- podatke o ovlašteniku:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar ovlaštenika za ishođenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- vezu na obavijest Hrvatskih voda o potrebi provedbe sektorskog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om;
- u dopisu je potrebno navesti da se podnosi zahtjev za:
  - proglašenje znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela sukladno članku 4(3) Okvirne direktive o vodama,
  - utvrđivanje uvjeta maksimalnog ekološkog potencijala i dobrog ekološkog potencijala za ta vodna tijela,
  - analizu postižu li dobar ekološki potencijal te procjenu hoće li ga postići uz primjenu mjera predviđenih za naredno plansko razdoblje,
  - propisivanje mjera poboljšanja/održanja stanja koje je podnositelj zahtjeva dužan provoditi na znatno promijenjenim i umjetnim vodnim tijelima koja postižu dobar ekološki potencijal te
  - uputu o potrebi pokretanja drugog koraka postupka.

- priloge:
  - presliku važeće suglasnosti ovlašteniku za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša;
  - Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama (1 tiskani primjerak i 1 primjerak na CD-u).

Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama bit će podloga za provedbu prvog koraka postupka. U Elaboratu je nužno dokumentirati sve korake provedenih testova za sva relevantna vodna tijela.

Sadržaj Elaborata:

- Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva;
- Podaci o stanju vodnih tijela i razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva;
- Testiranje mogućnosti primjene članka 4(3);
- Zaključak.

Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost¹¹. Javnost se informira o:

- zahtjevu podnositelja,
- nacrtu Rješenja/Odluke
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana. Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o podnositelju i sadržaju zahtjeva (naziv podnositelja zahtjeva, sažeti opis aktivnosti te načina korištenja voda i/ili ispuštanja otpadnih voda i/ili objekata kojima upravljaju i prikaz vodnih tijela na koji se zahtjev odnosi);
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionici u postupku);
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka povodom zahtjeva nositelja zahvata.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 8 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke¹².

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o primjeni članka 4(3), uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

¹¹ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

¹² Analogno postupku procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

Rješenje/Odluka obavezno sadrži:

- popis vodnih tijela za koja se odobrava primjena članka 4(3) Okvirne direktive o vodama,
- uvjete za maksimalni ekološki potencijal i dobar ekološki potencijal za znatno promijenjena i umjetna vodna tijela,
- analizu, temeljem rezultata monitoringa, postižu li znatno promijenjena i umjetna vodna tijela dobar ekološki potencijal (okolišne ciljeve) te procjenu hoće li ga postići uz primjenu mjera predviđenih za naredno plansko razdoblje,
- mjere koje je podnositelj zahtjeva dužan provoditi na znatno promijenjenim i umjetnim vodnim tijelima koja postižu dobar ekološki potencijal (okolišne ciljeve),
- uputu o potrebi pokretanja drugog koraka postupka – ako se u uputi navede na nije potrebno pokretati drugi korak postupka, navodi se način i rok za usklađenje dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera (pogledati ispod).

Ako se ne provodi drugi korak postupka potrebno je provesti sljedeći korak:

Usklađenje aktivnosti podnositelja zahtjeva s propisanim mjerama:

- Ako je podnositelj zahtjeva obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
- Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Podnositelj zahtjeva je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
- Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), podnositelj zahtjeva je dužan u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere.
- Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, bit će podložne inspekcijskom nadzoru.

DRUGI KORAK – primjena izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama – provodi se ovisno o uputi u Rješenju/Odluci

Dionici unutar roka navedenog u Rješenju/Odluci o primjeni članka 4(3), Hrvatskim vodama / MINGOR-u predaju Zahtjev za primjenom izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.

- Stručna podloga za donošenje odluke je Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.
- Elaborat izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Zahtjev za primjenom izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) obavezno sadrži:

- podatke o podnositelju zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za ishođenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;

- podatke o ovlašteniku:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar ovlaštenika za ishođenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- vezu na obavijest Hrvatskih voda o potrebi provedbe sektorskog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om;
- priloge:
  - presliku važeće suglasnosti ovlašteniku za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša;
  - Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama (1 tiskani primjerak i 1 primjerak na CD-u).

Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama bit će podloga za provedbu drugog koraka postupka. U Elaboratu je nužno dokumentirati sve korake provedenih testova za sva relevantna vodna tijela.

Sadržaj Elaborata:

1. Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva (poglavlje se ne izrađuju u cijelosti već se u njemu samo uputi čitatelja na Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama koji se daje u prilogu);
2. Podaci o stanju vodnih tijela i razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva (poglavlje se ne izrađuju u cijelosti već se u njemu samo uputi čitatelja na Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama koji se daje u prilogu);
3. Testiranje mogućnosti primjene članka 4(4);
4. Prijedlog mjera poboljšanja stanja vodnih tijela – mjere potrebne za postupno postizanje okolišnog cilja (čl. 4(4))¹³
5. Testiranje mogućnosti primjene članka 4(5);
6. Zaključak.

Prilog: Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama

Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost¹⁴. Javnost se informira o:

- zahtjevu podnositelja,
- nacrtu Rješenja/Odluke
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži podatke kao u 1. koraku.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 8 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke¹⁵.

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

¹³ Koje će podnositelj zahvata provoditi, a za koje je analiza u poglavlju testiranja mogućnosti primjene članka 4(4) pokazala da su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe te će omogućiti postizanje dobrog stanja (odnose se samo na elemente kakvoće voda / pokazatelje zbog kojih se ishodi izuzeće).

¹⁴ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine, br. 64/08).

¹⁵ Analogno postupku procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17))

Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o podnesenom zahtjevu, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

Rješenje/Odluka obavezno sadrži:

- popis vodnih tijela za koja se odobrava primjena izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama,
- dopunske mjere poboljšanja stanja i mjere zaštite od pogoršanja stanja¹⁶ koje je podnositelj zahtjeva dužan provoditi na vodnim tijelima za koja su odobrena izuzeća te vodnim tijelima za koja nisu odobrena izuzeća (propisuju se mjere za **sve** elemente kakvoće voda / pokazatelje, ne samo one zbog kojih se ishodi izuzeće i neovisno o tome odobrava li se izuzeće prema čl. 4(4) ili 4(5))¹⁷,
- način i rok za usklađenja dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera,
- za vodna tijela za koja se odobrava izuzeće temeljem čl. 4(5) navodi se definiran manje strogi cilj i očekivan rok njegovog postizanja.

Usklađenje aktivnosti podnositelja zahtjeva s propisanim mjerama (uključuje mjere propisane u prvom i drugom koraku postupka):

- a. Ako je podnositelj zahtjeva obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
- b. Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Podnositelj zahtjeva je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
- c. Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), podnositelj zahtjeva je dužan u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, bit će podložne inspekcijskom nadzoru.

U slučaju kada se ne provodi postupak primjene članka 4(3) Okvirne direktive o vodama provodi se postupak u jednom koraku.

Postupak usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om u jednom koraku

Postupak utvrđivanja primjene izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama započinje donošenjem PUVP kada Hrvatske vode, tj. izrađivač PUVP šalje dionicima Obavijest o potrebi usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva.

Dionici unutar roka navedenog u Obavijesti, Hrvatskim vodama / MINGOR-u predaju Zahtjev za primjenom izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.

- Stručna podloga za donošenje odluke je Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.
- Elaborat izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije

¹⁶ U slučajevima kad je u rokovima zadanimi ODV-om tehnički neizvedivo poboljšati stanje tijela ili mjere iziskuju nerazmjerne troškove da se poboljšanje ostvari, države članice moraju zaštititi vodna tijela od daljnjeg narušavanja stanja (povezano i s primjenom članaka 4(6) i 4(7)).

¹⁷ Izrađivač PUVP u PUVP-u ili pratećem dokumentu provjerava da li će se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni ciljevi (scenarij / rizici ne postizanja okolišnih ciljeva).

za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Zahtjev za primjenom izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) obavezno sadrži:

- podatke o podnositelju zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za ishođenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- podatke o ovlašteniku:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar ovlaštenika za ishođenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- vezu na obavijest Hrvatskih voda o potrebi provedbe sektorskog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om;
- priloge:
  - presliku važeće suglasnosti ovlašteniku za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša;
  - Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama (1 tiskani primjerak i 1 primjerak na CD-u).

Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama bit će podloga za provedbu postupka. U Elaboratu je nužno dokumentirati sve korake provedenih testova za sva relevantna vodna tijela.

Sadržaj Elaborata:

1. Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva;
2. Podaci o stanju vodnih tijela i razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva;
3. Testiranje mogućnosti primjene članka 4(4);
4. Prijedlog mjera poboljšanja stanja vodnih tijela – mjere potrebne za postupno postizanje okolišnog cilja (čl. 4(4))¹⁸
5. Testiranje mogućnosti primjene članka 4(5);
6. Zaključak.

Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost¹⁹. Javnost se informira o:

- zahtjevu podnositelja,
- nacrtu Rješenja/Odluke,
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži podatke kao u 1. koraku kad se provodi postupak u dva koraka.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 8 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke²⁰.

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

---

¹⁸ Koje će **podnositelj zahvata** provoditi, a za koje je analiza u poglavlju testiranja mogućnosti primjene članka 4(4) pokazala da su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe te će omogućiti postizanje dobrog stanja (odnose se **samo** na elemente kakvoće voda / pokazatelje zbog kojih se ishodi izuzeće).

¹⁹ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

²⁰ Analogno postupku procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o podnesenom zahtjevu, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

Rješenje/Odluka obavezno sadrži:

- popis vodnih tijela za koja se odobrava primjena izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) ODV,
- dopunske mjere poboljšanja stanja i mjere zaštite od pogoršanja stanja²¹ koje je podnositelj zahtjeva dužan provoditi na vodnim tijelima za koja su odobrena izuzeća te vodnim tijelima za koja nisu odobrena izuzeća (*propisuju se mjere za sve elemente kakvoće voda / pokazatelje, ne samo one zbog kojih se ishodi izuzeće i neovisno o tome odobrava li se izuzeće prema čl. 4(4) ili 4(5)*)²²,
- način i rok za usklađenje dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera,
- za vodna tijela za koja se odobrava izuzeće temeljem čl. 4(5) navodi se definiran manje strogi cilj i očekivan rok njegovog postizanja.

Usklađenje aktivnosti podnositelja zahtjeva s propisanim mjerama:

1. Ako je podnositelj zahtjeva obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
2. Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Podnositelj zahtjeva je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
3. Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), podnositelj zahtjeva je dužan u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, bit će podložne inspekcijskom nadzoru.

Ponavljanje postupka

U svakom narednom planskom razdoblju potrebno je:

- revidirati potrebu primjene izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama ukoliko je došlo do promjene u načinu obavljanja aktivnosti i/ili stanju voda (za vodna tijela na kojima nije došlo do promjene u smislu poboljšanja stanja); u kom slučaju se naprijed navedeni postupci ponavljaju

odnosno

- produjiti primjenu izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama, ako nisu nastupile promjene u aktivnosti i ako je došlo do poboljšanja stanja vodnog tijela (ali još uvijek nisu postignuti okolišni ciljevi)

odnosno

- obustaviti primjenu izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama, ako su okolišni ciljevi postignuti.

Napomena – ovisno o situaciji na terenu, može se dogoditi da je za dio vodnih tijela potrebno ponoviti postupak, a za dio je dovoljno ishoditi produljenje.

---

²¹ U slučajevima kad je u rokovima zadanim ODV-om tehnički neizvedivo poboljšati stanje vodnog tijela ili mjere iziskuju nerazmjerno troškove da se poboljšanje ostvari, države članice moraju zaštititi vodno tijelo od daljnjeg narušavanja stanja (povezano s primjenom članaka 4(6) i 4(7)).

²² Izrađivač PUVP u PUVP-u ili pratećem dokumentu provjerava da li će se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni ciljevi (scenarij / rizici ne postizanja okolišnih ciljeva)

U slučaju da je potrebno revidirati odnosno produljiti rok primjene izuzeća postupak započinje na način da Hrvatske vode izravno dostavljaju dionicima Obavijest u kojima će biti navedeno:

- vodna tijela relevantna za njihove aktivnosti, a na kojima je otežano postizanje okolišnih ciljeva²³, koja su ranije odobrena izuzeća, kao i informaciju na kojim vodnim tijelima je došlo do promjene stanja, a na kojima nije promijenjeno stanje²⁴,
- rok unutar kojega trebaju dostaviti odgovarajući Zahtjev.

Zahtjev za produljenjem obavezno sadrži:

- podatke o podnositelju zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za produljenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe
- vezu na obavijest Hrvatskih voda o potrebi provedbe sektorskog usklađenja aktivnosti
- priloge:
  - Izjava odgovorne osobe podnositelja zahtjeva da nije došlo do promjene u aktivnosti podnositelja zahtjeva,
  - Dokumentacija kojom se navedeno potvrđuje (npr. fotodokumentacija, izvještaji o zahvaćenim količinama vode i sl.);
  - Izvod iz Registra vodnih tijela (iz kog je razvidno da nije došlo do promjene stanja vodnih tijela);
  - Izvještaj o provedbi propisanih mjera poboljšanja/održanja stanja vodnih tijela za koja se traži produljenje primjene izuzeća (u slučaju kašnjenja provedbe mjera detaljno obrazložiti razloge, predvidjeti daljnji tijek njihove provedbe²⁵)

Informiranje javnosti provodi se kao i u slučaju provedbe prvog sektorskog usklađenja.

Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o produljenju izuzeća, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

Ako nadležno tijelo utvrdi da dinamika i učinci mjera nisu zadovoljavajući, može Rješenjem/Odlukom propisati dodatne mjere.

Rješenje/Odluka obavezno sadrži:

- popis vodnih tijela za koja se odobrava produljenje izuzeća temeljem članaka 4. Okvirne direktive o vodama,
- mjere poboljšanja/održanja stanja koje je podnositelj zahtjeva dužan provoditi na vodnim tijelima za koja su odobrena izuzeća te vodnim tijelima za koja nisu odobrena izuzeća²⁶,
- način i rok za usklađenja dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera (*pogledati ispod*).
- *za vodna tijela za koja se odobrava izuzeće temeljem čl. 4(5) navodi se i definiran manje strogi cilj i očekivan rok njegovog postizanja.*

Usklađenje aktivnosti podnositelja zahtjeva s propisanim mjerama (uključuje mjere propisane u ponovljenom postupku sektorskog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog

---

²³ Vodna tijela koja ne postižu okolišne ciljeve, niti se očekuje postizanje okolišnih ciljeva u nadolazećem planskom razdoblju unatoč provedbi Programa mjera važećeg PUVP-a i Programa mjera narednog PUVP-a.

²⁴ Navedeno će sugerirati može li se provoditi produljenje izuzeća ili novi postupak usklađivanja (iz aspekta stanja voda), no konačna odluka o tome koji postupak je potrebno provesti će ovisiti o tome da li je došlo do promjene korištenja voda na razmatranim vodnim tijelima.

²⁵ Ovo je posebno važno za mjere potrebne za postupno postizanje dobrog stanja odnosno koje su odobrene temeljem čl. 4(4).

²⁶ Izrađivač PUVP u PUVP-u ili pratećem dokumentu provjerava da li će se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni ciljevi (scenarij / rizici ne postizanja okolišnih ciljeva).

postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om i postupku produljenja primjene izuzeća temeljem članka 4. ODV):

- Ako je podnositelj zahtjeva obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
- Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Podnositelj zahtjeva je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
- Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), podnositelj zahtjeva je dužan u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, bit će podložne inspekcijskom nadzoru.

2.1.2 Smjernice za izradu Elaborata primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama

Izrađuje se zajednički elaborat za znatno promijenjena i umjetna vodna tijela na razini pojedinog vodnog tijela i/ili jedne ili više grupa vodnih tijela²⁷.

Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva - Treba dati kratak opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva na razini pojedinog vodnog tijela, s posebnim osvrtom na korištenje voda / ispuštanje otpadnih voda / vodne građevine kojima upravljaju (npr. količine zahvaćene vode iz pojedinog vodnog tijela, količine ispuštenih otpadnih voda, prometno opterećenje vodnog tijela i sl.).

Ako su poznati podaci o načinima korištenja drugih korisnika / ispustima / upravljačima vodnih građevina, mogu se navesti. Preporuča se tablični prikaz, koji se može modificirati prema potrebama pojedinog sektora (npr. dodati količine električne energije koje se proizvedu, proizvodnja ribnjaka i sl.).

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Korištenje voda / ispuštanje otpadnih voda / vodne građevine kojima upravljaju	Kojem specifičnom načinu korištenja voda (iz čl. 4(3) ODV) odgovara aktivnost*	Načini korištenja drugih korisnika / drugi ispusti / drugi upravljačima vodnim građevinama
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	Podaci podnositelja Zahtjeva o načinu korištenja voda, količinama zahvaćene vode i/ili ispuštene otpadne vode, vodnim građevinama kojima upravljaju	<ul style="list-style-type: none"> - plovidba (uključujući lučka postrojenja) ili - rekreacija ili - djelatnosti radi kojih se voda akumulira (npr. opskrba pitkom vodom, energetika ili navodnjavanje) ili - regulacija voda, obrana od poplava, odvodnja ili - druge jednako važne održive ljudske razvojne djelatnosti 	(ako su informacije dostupne)
...	...	...		...
*Napomena - Stupac „Kojem specifičnom načinu korištenja voda (iz čl. 4(3) ODV) odgovara aktivnost“ je potreban samo u Elaboratu primjenjivosti članka 4(3), dok u drugim Elaboratima nije dio opisa aktivnosti!				

²⁷ Npr. za rijeku koja je izmijenjena radi plovidbe, a sastoji se od nekoliko vodnih tijela ili uzvodna i nizvodna vodna tijela od neke brane. Ukoliko se primjenjuje testove mogućnosti primjene izuzeća prema članku 4. ODV na grupe vodnih tijela, potrebno je obrazložiti zašto su ta vodna tijela grupirana (funkcionalnost).

Potrebno je dati kartografski prikaz (u odgovarajućem mjerilu) lokacija vodnih tijela otežanog postizanja okolišnih ciljeva na kojima je potrebno sektorski uskladiti aktivnost s PUVP-om.

Podaci o stanju vodnih tijela i razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva - Podatke treba prikazati na razini pojedinog vodnog tijela, prema službenim podacima Hrvatskih voda, odnosno izvodu iz Registra vodnih tijela. Preporuča se uključiti cjelovit izvod iz Registra vodnih poručja, a na kraju poglavlja u tabličnom prikazu prikazati razloge nepostizanja okolišnih ciljeva prema podacima iz Obavijesti.

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Razlozi nepostizanja ciljeva
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	Iz Obavijesti
...	...	...

Vodna tijela za koja u Obavijesti nije bilo navedeno da je razlog nepostizanja okolišnih ciljeva značajna promjena fizičkih karakteristika vodnog tijela koja je dovela do bitne promjene karaktera vodnog tijela se uključuju u tablice u poglavljima:

- Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva i
- Podaci o stanju vodnih tijela i razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva,

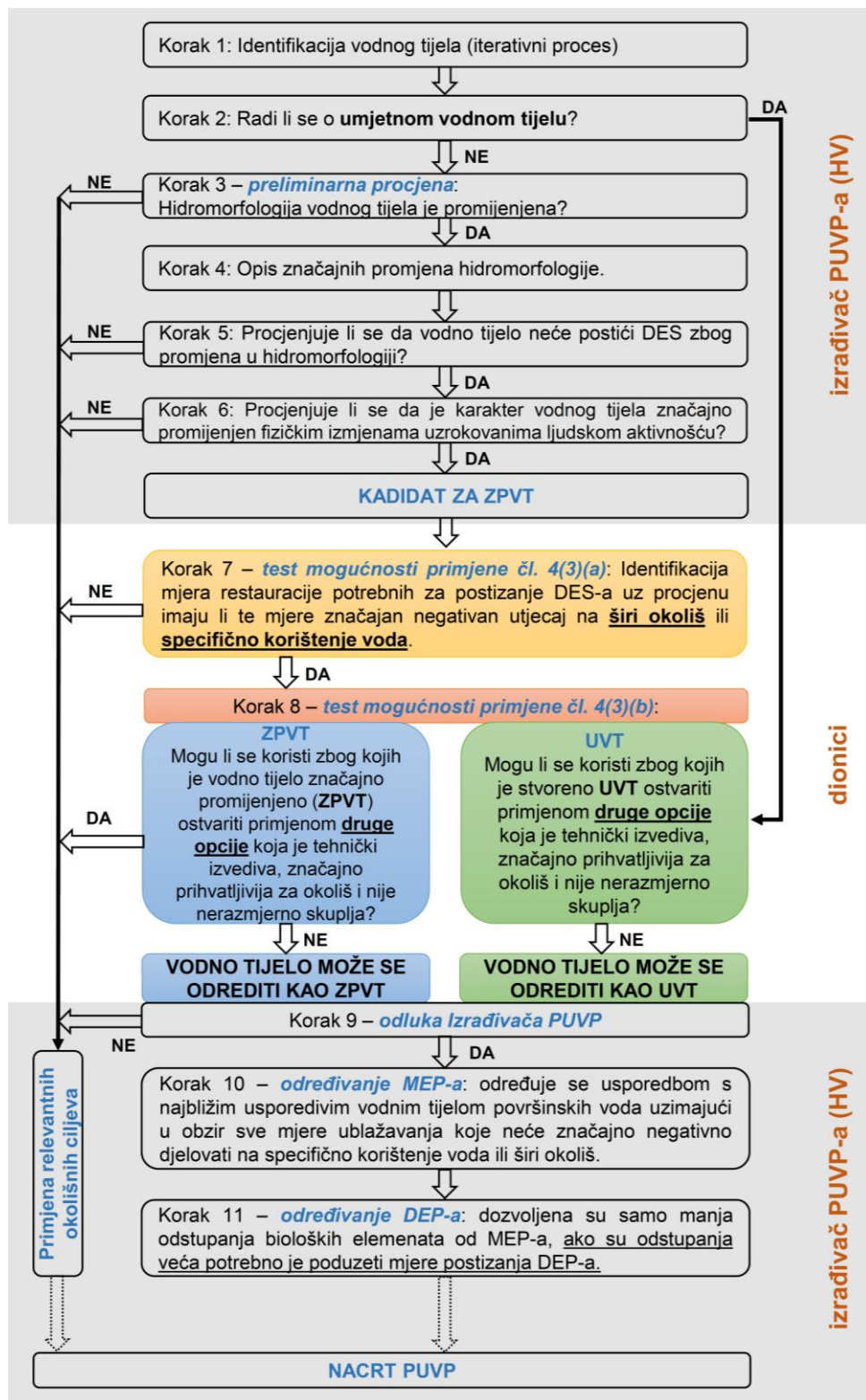
ali se u nastavku Elaborata ne razmatraju! Na kraju Elaborata u zaključku se popisuju u izdvojenu tablicu zajedno s vodnim tijelima koja nisu prošla testove primjenjivosti članka 4(3).

Testiranje mogućnosti primjene članka 4(3) – određivanje znatno promijenjenih vodnih tijela (ZPVT) i umjetnih vodnih tijela (UVT) - Primjena članka 4(3) razrađena je CIS Vodičem br. 4: Identifikacija i određivanje znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela za identifikaciju i određivanje znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela. Prema Vodiču članak 4(3) je namijenjen za primjenu kod velikih infrastrukturnih projekata vezanih uz specifično korištenje voda:

- plovidbu, uključujući lučka postrojenja, ili rekreaciju;
- djelatnosti radi kojih se voda akumulira, kao što su opskrba pitkom vodom, energetika ili navodnjavanje;
- regulaciju voda, obranu od poplave, odvodnju; ili
- druge jednako važne održive ljudske razvojne djelatnosti

Pri tome se naglašava da ako hidromorfološke promjene vodnog tijela jesu značajne, ali nisu uzrokovale bitne promjene karaktera vodnog tijela, ta vodna tijela se ne mogu predložiti za kandidata za znatno promijenjena vodna tijela, nego se na ta prirodna vodna tijela mogu primijeniti druga izuzeća (vidjeti sliku Redoslijed testiranja mogućnosti primjene pojedinih stavaka članka 4. ODV za vodna tijela površinskih voda):

- produljenje roka za postizanje dobrog ekološkog stanja primjenom članka 4(4),
- postavljanje manje zahtjevnog okolišnog cilja primjenom članka 4(5). Postupak započinje na osnovu Obavijesti izrađivača PUVP-a. Dionici provode testiranje mogućnosti primjene članka 4(3)

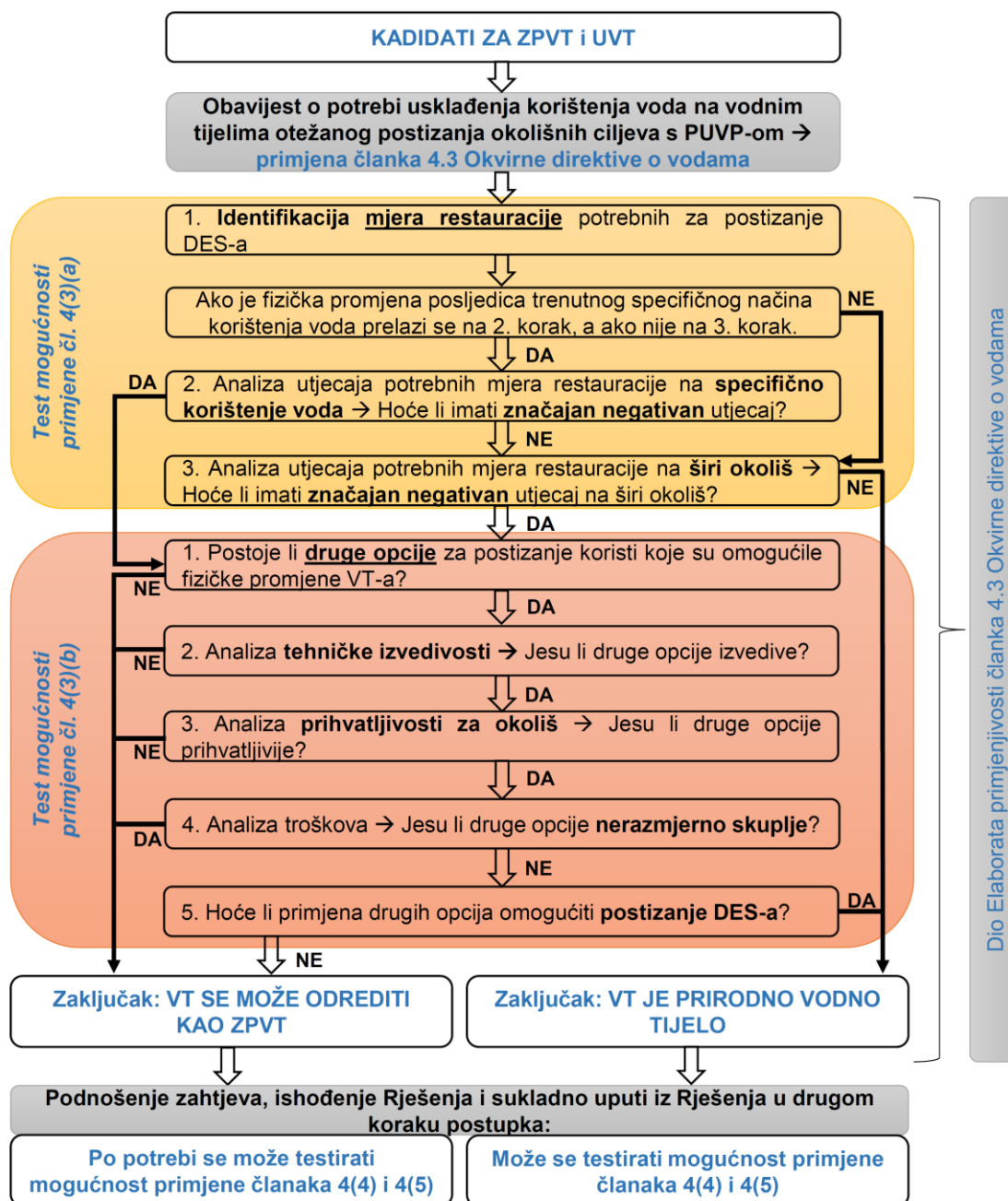

Sl. 2.4 Koraci identifikacije i postupka određivanja znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 4).

Prema predloženom postupku, većinu koraka provodi izrađivač PUVP-a, od kojih su ključni – identifikacija (delineacija) vodnih tijela, određivanje koja vodna tijela umjetna a koja kandidati za znatno promijenjena, donošenje odluke o tome hoće li se vodno tijelo proglasiti znatno

promijenjenim ili umjetnim, određivanje maksimalnog i dobrog ekološkog potencijala te po potrebi određivanje programa mjera za postizanje dobrog ekološkog potencijala.

Postupak započinje Obaviješću izrađivača PUVP. Dionici provode testiranje mogućnosti primjene članka 4(3). Elaborat treba dokumentirati korake testova mogućnosti primjene čl. 4(3)(a) – Identifikacija i procjena utjecaja mjera restauracije i mogućnosti primjene čl. 4(3)(b) – Identifikacija i procjena utjecaja drugih opcija na razini pojedinog ili grupe vodnih tijela²⁸.

Sl. 2.5 Prikaz koraka testiranja mogućnosti primjene članka 4(3) na kandidatima za znatno promijenjena vodna tijela (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 4).

²⁸ Npr. za rijeku koja je izmijenjena radi plovidbe, a sastoji se od nekoliko vodnih tijela ili uzvodna i nizvodna vodna tijela od neke brane. Ukoliko se primjenjuje testove mogućnosti primjene izuzeća prema članku 4. ODV na grupe vodnih tijela, potrebno je obrazložiti zašto su ta vodna tijela grupirana.

2.1.2.1 Znatno promijenjena vodna tijela

A. Test mogućnosti primjene čl. 4(3)(a) – Identifikacija i procjena utjecaja mjera restauracije:

Identificiraju se mjere koje potrebno provesti za poboljšanje hidromorfoloških promjena (mjere restauracije) da bi vodno tijelo kandidat za znatno promijenjeno vodno tijelo postigao dobar ekološki status i procjenjuje se utjecaj mjera na specifično korištenje voda i širi okoliš. Test se sastoji od sljedećih koraka:

Korak 1: Identifikacija mjera restauracije hidromorfologije vodnih tijela potrebnih za postizanje dobrog ekološkog stanja:

- Mjere mogu uključivati smanjivanje negativnog utjecaja fizičke promjene (npr. izgradnja riblje staze) ili potpuno uklanjanje fizičke promjene koja značajno utječe na morfološke karakteristike i/ili longitudinalnu povezanost vodnog tijela.
- Mjere mogu biti usmjerene na samu fizičku promjenu (npr. izmjene objekata) ili poboljšanje ekoloških uvjeta vodnog tijela (npr. stvaranje pogodnih staništa).
- Za sve mjere je potrebno procijeniti doprinos postizanju dobrog ekološkog stanja te procijeniti hoće li sve mjere zajedno omogućiti postizanje dobrog ekološkog stanja. Moguća je i primjena nekoliko „djelomičnih“ mjera koje će zajedno omogućiti postizanje dobrog ekološkog stanja.
- Potrebno je izdvojiti **sve mjere koje bi svi dionici trebali provesti kako bi se poboljšalo stanje hidromorfologije** te jasno navesti čija bi odgovornost bila provedba pojedine mjere – **no, u sljedeće korake testiranja utjecaja na korištenje voda i okoliš treba uzeti samo one mjere koje bi potpale pod nadležnost podnositelja zahtjeva.**
- Trebaju se razmotriti sve moguće mjere, bez obzira na njihove troškove.
- Kao ishodište predlaže se konzultirati tekući PUVP (sažetak programa mjera), a po potrebi predložiti i druge mjere.
- CIS vodiču br. 37 – Zbirka mjera ublažavanja predlaže niz mjera povezanih sa specifičnim pritiscima i utjecajima na hidromorfologiju vodnog tijela koje se mogu primijeniti i u ovom koraku, uz druge odgovarajuće mjere.

Korak 2: Procjena negativnih utjecaja mjera restauracije na trenutno specifično korištenje voda:

- Pri procjeni se predlaže, gdje je moguće, kvantificirati utjecaj na specifično korištenje voda, npr. analizirati ekonomske učinke provedbe mjera (prekid proizvodnje na HE, smanjenje proizvodnje poljoprivrednih dobara kao posljedica napuštanja navodnjavanja).
- Pri procjeni se ne smije izostaviti utjecaje na društvo/stanovništvo, odnosno gubitak koristi (koji možda nije moguće kvantificirati, odnosno izraziti u novčanom iznosu).
- Ako su utjecaji **značajni**, može se izravno prijeći na **test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b)**, a može se nastaviti s korakom 3.
- Ako utjecaji na trenutno specifično korištenje voda nisu značajni, prelazi se na korak 3.
- Ako je fizička promjena posljedica povijesnog (napuštenog/prekinutog) specifičnog korištenja voda prelazi se na korak 3.

Korak 3: Procjena negativnih utjecaja primjene mjera restauracije na širi okoliš:

- Sažeta procjena mogućih značajnih utjecaja:
  - na sastavnice okoliša (stanje voda²⁹, bioraznolikost, zaštićena područja prirode i ekološka mreža, tlo, zrak, krajobraz, klima, kulturno-povijesna baština i dr.),
  - na opterećenja okoliša (buka, otpad, promet i dr.) i

²⁹ Procjena hoće li mjere restauracije hidromorfologije negativno utjecati na druge elemente kakvoće voda.

- prekograničnih utjecaja mjera.
- Za potrebe procjene, kad je moguće, koristiti različite georeferencirane podatke (kojima se može pristupiti na različitim geoportalima) u smislu pripreme kartografskih prikaza (predlaže ih se priložiti kao privitak Elaborata).
- Ako je fizička promjena napravljena za potrebe napuštenog/prekinutog specifičnog korištenja voda, odnosno koristi društvu od fizičke promjene nisu više relevantne, **a mjere restauracije će imati značajan negativan utjecaj na širi okoliš, test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b)** se može preskočiti te vodno tijelo proglasiti znatno promijenjenim vodnim tijelom.

B. Test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b) – Identifikacija i procjena utjecaja drugih opcija

Ako bi mjere restauracije znatno promijenjenih vodnih tijela potrebne za postizanje dobrog ekološkog stanja imale značajan negativni utjecaj na specifično korištenje voda ili širi okoliš provodi se test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b). Test se sastoji od sljedećih koraka:

Korak 1: Identifikacija drugih razumnih opcija kojima se mogu postići korisni učinci specifičnog korištenja voda zbog kojih je napravljena promjena fizičkih značajki vodnog tijela (npr. prelazak na korištenje podzemne vode umjesto površinske za potrebe vodoopskrbe).

Korak 2: Procjena jesu li druge opcije tehnički izvedive (ova analiza može uključivati i relevantna društvena pitanja, ali to treba detaljno obrazložiti).

Korak 3: Procjena jesu li druge opcije prihvatljivije za širi okoliš:

- usporedna procjena prihvatljivosti za okoliš postojećeg zahvata/fizičke izmjene i drugih opcija pri čemu je potrebno sagledati:
  - utjecaje na sastavnice okoliša (stanje voda³⁰, bioraznolikost, zaštićena područja prirode i ekološka mreža, tlo, zrak, krajobraz, klima, kulturno-povijesna baština i dr.),
  - utjecaje na opterećenja okoliša (buka, otpad, promet i dr.) i
  - prekogranične utjecaje;
- za potrebe procjene, kad je moguće, koristiti različite georeferencirane podatke (kojima se može pristupiti na različitim geoportalima) u smislu pripreme kartografskih prikaza (predlaže ih se priložiti kao privitak Elaborata);
- uskladiti opseg procjene s procjenom u koraku 3 Procjena negativnih utjecaja primjene mjera restauracije na širi okoliš testa mogućnosti primjene čl. 4(3)(a) – Identifikacija i procjena utjecaja mjera restauracije. Procjenu treba provesti na odgovarajućoj razini (lokalna, regionalna, vodno područje, državna, međunarodna), preporuča se početi s lokalnom procjenom, te je širiti isključivo u situacijama koje to zahtijevaju.

Korak 4: Procjena jesu li druge opcije nerazmjerno skuplje.

- treba predvidjeti buduće izdatke za trenutno specifično korištenje voda (veliki infrastrukturni zahvati zahtijevaju održavanje, rekonstrukciju/zamjenu opreme i sl.), u odnosu na koje se uspoređuju troškovi provedbe druge opcije;
- usporedba troškova treba obuhvaćati isto vremensko razdoblje, npr. sljedeće plansko razdoblje PUVP-a ili gdje je moguće za predviđen vijek trajanja objekta izgrađenih za trenutni način korištenja voda;

kao i kod drugih stavaka čl. 4 ODV-a, što je nerazmjerno je u konačnici odluka koja se mora temeljiti na ekonomskim informacijama, odnosno analizi troškova i koristi (preporuča se

³⁰ Procjena hoće li mjere restauracije hidromorfologije negativno utjecati na druge elemente kakvoće voda.

primjena metoda prikazanih u poglavlju Metode i kriteriji vrednovanja za testiranje mogućnosti primjene članka 4(3)(a) i 4(3)(b)2.1.2.3, od jednostavnijih prema kompleksnijima³¹). Da bi se neko tehničko rješenje odbacilo kao nerazmjerno skupo, (i) analiza troškova i koristi mora uključivati kvantitativne, ali i kvalitativne troškove i koristi, (ii) razlika za koju troškovi premašuju koristi treba biti znatna i dobivena uz veliki stupanj sigurnosti i (iii) upravljač mora uzeti u obzir priuštivost mjera one populacije koja će mjerama biti pogođena.

Korak 5: Procjena hoće li druge opcije omogućiti postizanje dobrog ekološkog stanja:

- vodno tijelo se može odrediti kao znatno promijenjeno vodno tijelo ako se primjenom drugih opcija ne može postići dobar ekološki status, no ako se može, vodno tijelo mora biti određeno kao prirodno;
- u određenim situacijama dobar ekološki status se neće postići zbog fizičkih promjena vodnog tijela niti primjenom drugih opcija koje su tehnički izvedive, prihvatljivije za okoliš i nisu nerazmjerno skuplje (odnosno ispunjavaju kriterije iz koraka 1-4). U primjerima u nastavku se primjenom druge opcije neće postići dobar ekološki status, ali je druga opcija prihvatljivija za okoliš te ju je potrebno predvidjeti u vodopravnom aktu. Npr.:
  - može se naći odgovarajuća druga opcija za jedno od specifičnih korištenja voda, no drugo korištenje voda će i dalje zahtijevati fizičke promjene koje će onemogućiti postizanje dobrog ekološkog stanja. U tom slučaju pojedini sektor treba istaknuti postoji li za njihovo specifično korištenje voda druga opcija, a izrađivač vodopravnog akta će prilikom donošenja odluke uzeti u obzir sva korištenja voda na pojedinom vodnom tijelu;
  - ako je vodno tijelo promijenjeno zbog jednog načina korištenja voda za koje se može naći druga opcija, ali koja osigurava samo dio koristi kao postojeća fizička promjena te je za ostatak koristi i dalje potrebna postojeća fizička promjena.

Ako se provodeći testove zaključi da:

- nije moguće provesti mjere restauracije bez značajnog utjecaja na korištenje voda ili širi okoliš te da ne postoje odgovarajuće druge opcije, vodna tijela moгу biti određena kao znatno promijenjena voda tijela. Napominje se da se i u tom slučaju mogu odrediti da su ta vodna tijela prirodna i postaviti kao okolišni cilj postizanja dobrog ekološkog stanja.
- mjere restauracije neće značajno utjecati na specifično korištenje voda i širi okoliš te da postoje druge opcije koje ispunjavaju gornje kriterije ne smiju se odrediti kao znatno promijenjena vodna tijela.

2.1.2.2 Umjetna vodna tijela

A. Test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b) – Identifikacija i procjena utjecaja drugih opcija

Za vodna tijela nastala ljudskom aktivnošću, odnosno umjetna vodna tijela, provodi se test u postupku određivanja vodnog tijela kao umjetnog vodnog tijela prateći shemu Prikaz koraka testiranja mogućnosti primjene članka 4(3) na kandidatima za znatno promijenjena vodna tijela (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 4) od koraka 1 do koraka 5.

Cilj testa mogućnosti primjene čl. 4(3)(b) nije u tome da se vodno tijelo odredi kao umjetno vodno tijelo ili prirodno vodno tijelo, već u tome da se utvrdi ima li drugih opcija za ostvarenje

³¹ U prikazanim metodama razmatra se „korištenje voda“, no navedeno se jednako primjenjuje i za ispuštanja voda ili upravljanje vodnim građevinama.

U ovom koraku je potrebno primijeniti odredbe čl. 4(8) i 4(9), da primjena izuzeća mora biti u skladu s drugim direktivama EU, odnosno uzeti u obzir i zahtjeve drugih direktiva, a što se posebno odnosi na Direktivu o staništima i Direktivu o pticama. Za mjere restauracije koje bi bile u konfliktu s drugim direktivama, mora se procijeniti da je u pitanju značajan negativan utjecaj.

Procjena jesu li druge opcije prihvatljivije za okoliš (Test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b), korak 3) - Slično kao za procjenu značajnosti negativnih utjecaja na okoliš, vjerojatno će najpogodnija biti deskriptivna metoda. Može se primjenom jednostavnog tabličnog prikaza napraviti usporedba utjecaja postojeće fizičke promjene i drugih opcija.

Procjena jesu li druge opcije nerazmjerno skuplje (Test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b), korak 4) - U jednostavnim slučajevima i opisna (kvantitativna) metoda opisa trenutnog korištenja voda i mogućih posljedica prekida korištenje tj. uklanjanja fizičke promjene može biti dostatna za donošenje odluke jesu li druge opcije nerazmjerno skuplje. Kada to nije moguće potrebno je primijeniti kompleksnije ekonomske metode:

- a. usporedba troškova: za potrebe ove metode pretpostavlja se da su koristi postojeće fizičke promjene i drugih opcija jednaki te se isključivo uspoređuju troškovi:
  - za postojeće stanje je potrebno izračunati troškove rada i održavanja, kao i kapitalna ulaganja u rekonstrukciju/zamjenu (troškovi investicije i troškovi financiranja tj. ukupna kamata),
  - za svaku od drugih opcija je potrebno izračunati kapitalna ulaganja (troškovi investicije i troškovi financiranja tj. ukupna kamata), troškove rada i održavanja, te dodatno potencijalan gubitak pojedinih ekonomskih aktivnosti kao posljedica promjene (npr. očekivano smanjenje poljoprivredne proizvodnje kao posljedica uspostave retencije na poljoprivrednom području umjesto nasipa za obranu od poplava);
- b. usporedba ukupnih troškova i koristi: usporedba svih troškova i koristi, što uključuje i ukupnu korist za društvo postojeće fizičke promjene i drugih opcija. Glavne stavke su:
  - usporedba troškova opisana pod a),
  - koristi od postojećeg stanja, i
  - koristi od drugih opcija, s dodatnim naglaskom na koristi od boljeg ekološkog stanja.

Kako bi podaci za postojeće stanje i druge opcije bili usporedivi, svi troškovi moraju biti izračunati na godišnjem nivou uporabom metode diskontiranih novčanih tokova uz primjenu odgovarajućih diskontnih stopa.

Prema CIS vodiču br. 1 (Ekonomija i okoliš – izazovi implementacije ODV), svaka država članica mora za svaku specifičnu situaciju odlučiti koji troškovi su nerazmjerno skuplji pri čemu treba voditi računa da:

- nerazmjerno skupljim se ne smije smatrati točka u kojoj su troškovi veći od kvantificirane koristi,
- se moraju razmatrati i kvalitativni, ne samo kvantitativni i monetarni troškovi i koristi,
- se troškove može smatrati nerazmjernim tek kad znatno nadmašuju koristi i pri tome proračun treba imati visok stupanj sigurnosti,
- se preporuča uzeti u obzir i spremnost na plaćanje onih koji će biti pogođeni mjerama.

2.1.2.4 Zaključak

Testiranje mogućnosti proglašenja znatno promijenjenog vodnog tijela:

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Postoje li mjere restauracije hidromorfologije vodnih tijela koje neće značajno negativno utjecati na korištenje voda niti na širi okoliš	Postoje li druge opcije koje će omogućiti postizanje dobrog ekološkog stanja, tehnički su izvedive i prihvatljivije za okoliš, a nisu nerazmjerno skuplje	Zaključak
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	DA	/	primjena članka 4(3) nije opravdana - predlaže se testiranje primjenjivosti članka 4(4) ili 4(5).
		NE	DA	primjena članka 4(3) nije opravdana - predlaže se testiranje primjenjivosti članka 4(4) ili 4(5).
			NE	vodno tijelo se predlaže proglasiti znatno promijenjenim vodnim tijelom
...	...	...	...	...

Testiranje mogućnosti proglašenja umjetnog vodnog tijela:

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Postoje li druge opcije koje će omogućiti poboljšanje stanja vodnog tijela, tehnički su izvedive i prihvatljivije za okoliš, a nisu nerazmjerno skuplje	Zaključak
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	DA	primjena članka 4(3) nije opravdana - predlaže se testiranje primjenjivosti članka 4(4) ili 4(5).
		NE	vodno tijelo se predlaže proglasiti umjetnim vodnim tijelom
...	...	...	...

Popis preostalih vodnih tijela na kojima je otežano postizanje okolišnih ciljeva (iz Obavijesti), ali nisu bila kandidati za znatno promijenjena vodna tijela ili umjetna vodna tijela³².

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Zaključak
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	Predlaže se testiranje primjenjivosti članka 4(4) ili 4(5).
...	...	...

³² vodna tijela za koja nije provedeno testiranje primjenjivosti članka 4(3), ali se korištenje voda na njima mora uskladiti s PUVP-om.

2.1.3 Smjernice za izradu Elaborata primjenjivosti izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama

Izrađuje se zajednički elaborat za znatno promijenjena i umjetna vodna tijela³³ te prirodna vodna tijela³⁴ na razini pojedinog vodnog tijela i/ili jedne ili više grupa vodnih tijela³⁵.

Ako se postupak, sukladno Obavijesti o potrebi provedbe sektorskog usklađenja korištenja voda provodi u jednom koraku, poglavlja:

- Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva;
- Podaci o stanju vodnih tijela i razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva

se izrađuju na način prikazan za Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama. Uz napomenu da u poglavlju Opis aktivnosti podnositelja Zahtjeva u predloženoj tablici nije potrebno uključiti stupac „Kojem specifičnom načinu korištenja voda (iz čl. 4(3) ODV) odgovara aktivnost“.

Ako se postupak provodi kao drugi korak sektorskog usklađenja, poglavlja se ne izrađuju u cijelosti već se u njima samo uputi čitatelja na Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama koji se daje u prilogu.

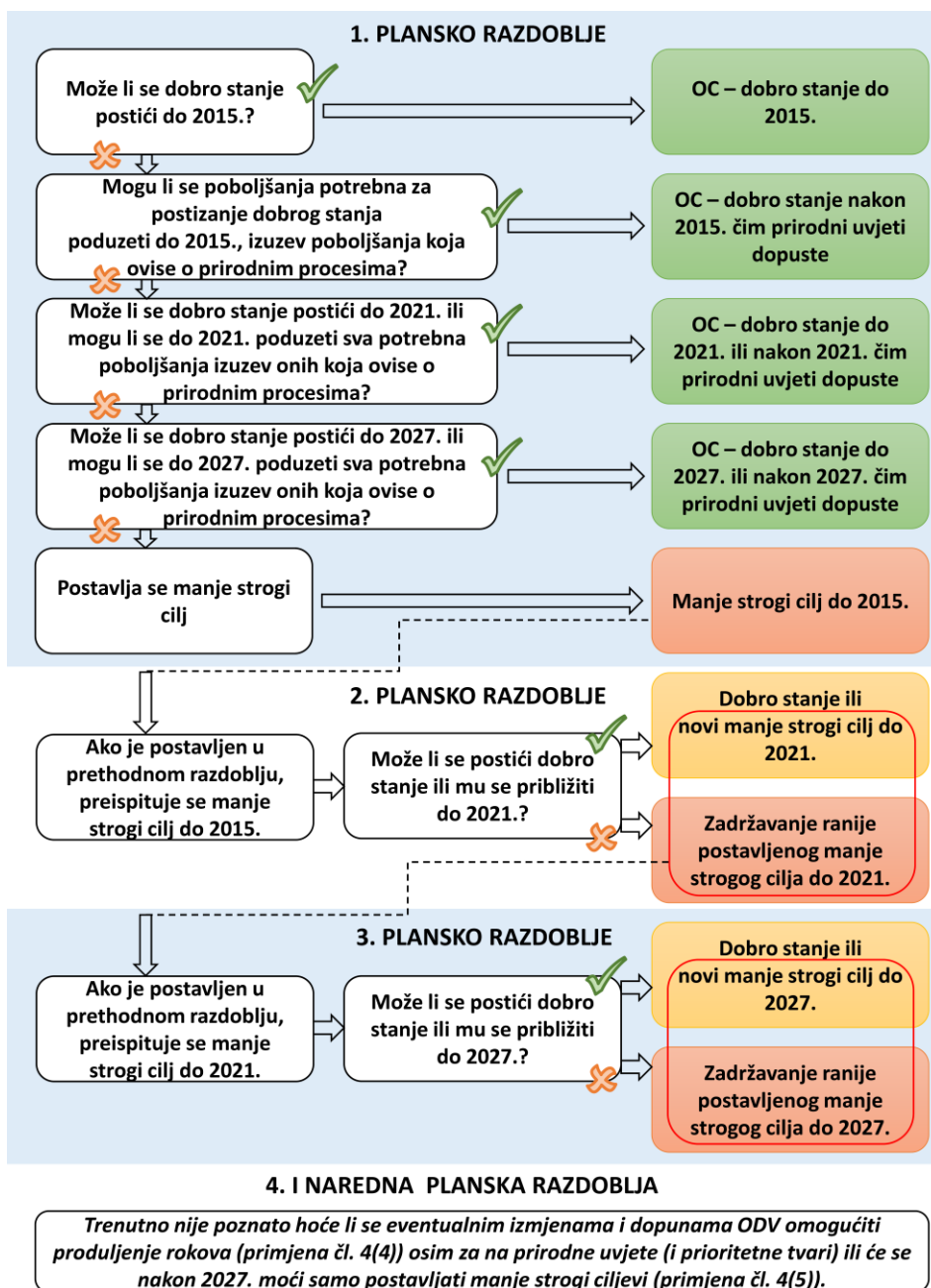
U CIS Vodiču br. 20 je objašnjena povezanost članka 4(4) i 4(5).

---

³³ Znatno promijenjena vodna tijela i umjetna vodna tijela za koje je u postupku procijenjeno da ne postižu ili neće postići okolišne ciljeve unatoč primjeni mjera predviđenih PUV-om tekućim i onim koji je u izradi (navodi se u Rješenju/Odluci).

³⁴ Vodna tijela otežanog postizanja okolišnih ciljeva za koja u prethodnom koraku nije opravdana primjena članka 4(3) te vodna tijela otežanog postizanja okolišnih ciljeva za koja nije mogla biti testirana primjenjivost čl. 4(3).

³⁵ Npr. za rijeku koja je izmijenjena radi plovidbe, a sastoji se od nekoliko vodnih tijela ili uzvodna i nizvodna vodna tijela od neke brane. Ukoliko se primjenjuje testove mogućnosti primjene izuzeća prema članku 4. ODV na grupe vodnih tijela, potrebno je obrazložiti zašto su ta vodna tijela grupirana.

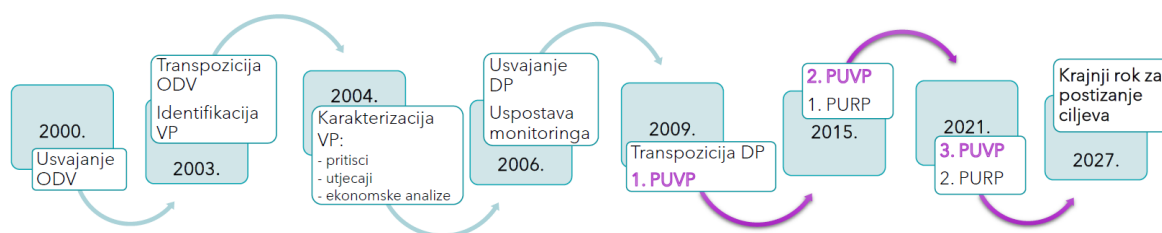

Sl. 2.6 Shema logičke povezanosti članka 4(4) i 4(5), s navedenim rokovima predviđenima ODV (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 20).

2.1.3.1 Testiranje mogućnosti primjene članka 4(4) – produženje rokova postizanja okolišnih ciljeva i prijedlog mjera poboljšanja stanja vodnih tijela – mjere potrebne za postupno postizanje okolišnog cilja (čl. 4(4))

Rokovi za postizanje dobrog ekološkog stanja / dobrog ekološkog potencijala povezani su s ciklusima provedbe PUVP-a, pa tako i rokovi primjene članka 4(4).

Sl. 2.7 Pregled rokova i izvještajnih ciklusa za planove upravljanja vodnim područjima (PUVP) i planove upravljanja rizicima od poplava (PURP).

Kako je **trenutno** definirano ODV-om, člankom 4(4) se omogućava produljenje roka za ispunjenja ciljeva ODV sa 2015., preko 2021. do 2027., odnosno do završetka trećeg ciklusa provedbe PUVP-a, a nakon 2027. samo ako prirodni uvjeti sprječavaju postizanje zadanih ciljeva.

U CIS tehničkom dokumentu (iz 2017.) o primjeni članka 4(4) u PUVP-ovima 2021. s praktičnim osvrtom na rok 2027. godine, istaknuto je da:

- se rok do 2027. godine, odnosno 2 ciklusa provedbe PUPV-ova, odnosi na tehničke razloge i nerazmjerne troškove, ali da nema ograničenja kad su u pitanju prirodni uvjeti.

Odnosno, primjena izuzeća prema članku 4(4) temeljem tehničkih razloga i nerazmjernih troškova, kako je trenutno formulirano u ODV, može se primijeniti još samo u PUVP-ima za razdoblje 2022. – 2027. godina.

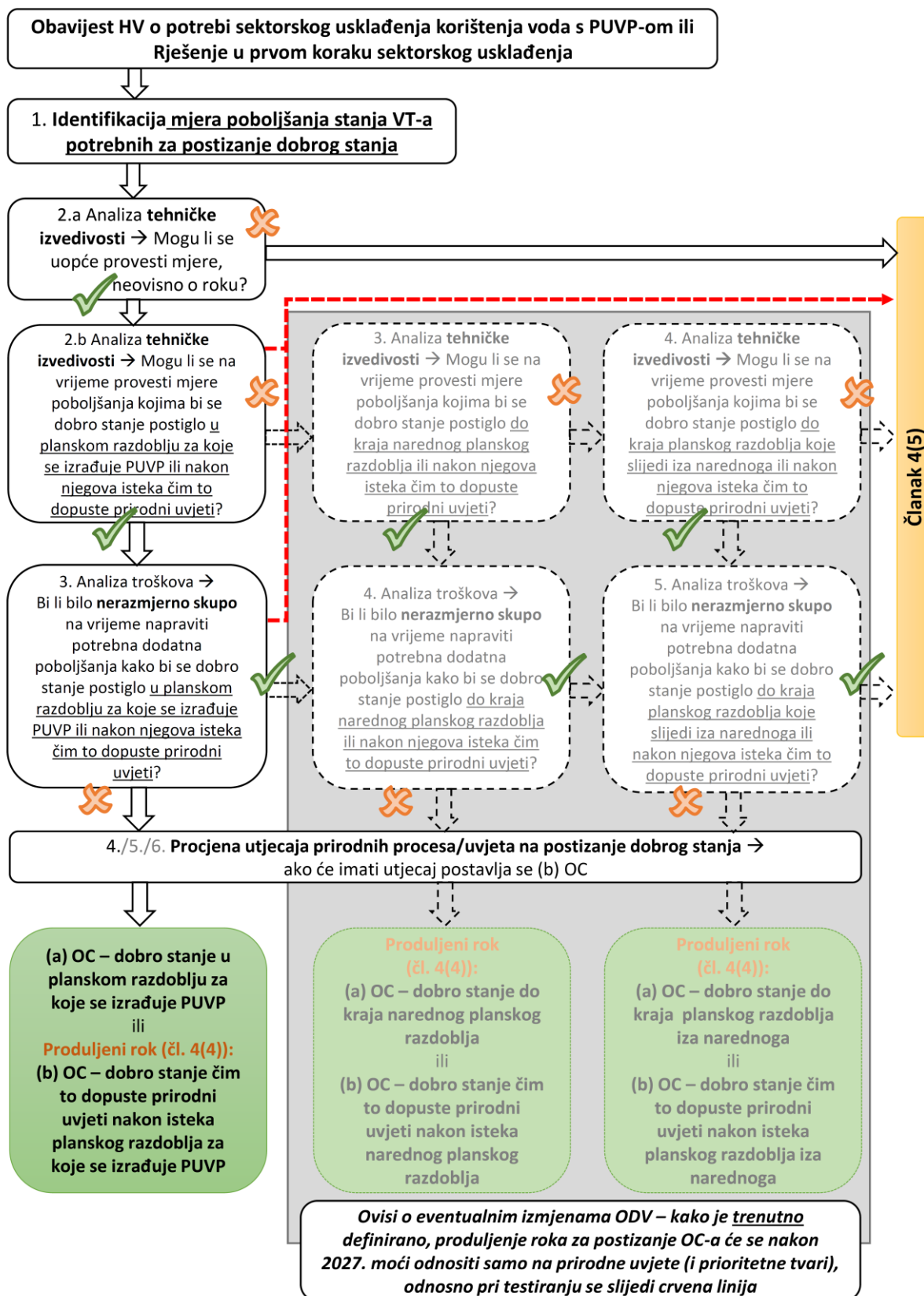
Također, produljenje roka za postizanje okolišnih ciljeva nakon 2027. zbog prirodnih uvjeta svejedno podrazumijeva provedbu mjera najkasnije do 2027. godine.

No, za prioritetne tvari, koje su uključene u ODV izmjenama 2013. godine (Direktiva 2013/39/EU), dobro stanje treba postići do 2027., a prema članku 4(4) rok se može produljiti za dva ciklusa PUVP-ova, odnosno:

- do 2033. za ranije određene prioritetne tvari za koje je su postroženi standardi kakvoće voda (ovo produljenje se odnosi na dostizanje strožih ciljeva, a ranije postavljene ciljeve trebalo je postići do 2015., odnosno 2021. ili 2027.),
- do 2039. za novo izdvojene prioritetne tvari,

osim kada su u pitanju prirodni uvjeti.

Dodatno, produljenje rokova se ne smije primijeniti na poboljšanje stanja koje je zahtijevano nekom drugom direktivom (npr. Direktiva o staništima), već isključivo na dodatna poboljšanja potrebna za postizanje dobrog stanja.

Sl. 2.8 Shema testiranja mogućnosti primjene članka 4(4). Kako je trenutno definirano ODV-om pri testiranju se slijedi crvena linija, a eventualna mogućnost daljnjeg produljenja rokova (u sivom pravokutniku) ovisi o mogućim izmjenama ODV (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 20).

U Elaboratu (a prenosi se u slijedeći PUVP) treba jasno obrazložiti koji su razlozi za produljenje roka kroz niže pojašnjene korake (koraci prema prethodnoj shemi):

Korak 1: Identifikacija mjera poboljšanja stanja vodnih tijela potrebnih za postizanje dobrog stanja:

- O razlozima nepostizanja okolišnih ciljeva ovisi kakve se mjere poboljšanja stanja definiraju (potrebno ih je definirati samo za elemente kakvoće voda / pokazatelje zbog kojih se ishodi izuzeće)!
- Mjere mogu uključivati smanjivanje negativnog utjecaja ili potpuno uklanjanje pritiska / opterećenja.
- Mjere mogu biti usmjerene na izvor pritiska / opterećenja (npr. izmjene građevina, smanjenje zahvaćenih količina, promjene tehnologije obrade otpadnih voda iz industrije i sl.) ili generalno poboljšanje ekoloških uvjeta vodnog tijela (npr. stvaranje pogodnih staništa).
- Za sve mjere je potrebno procijeniti doprinos postizanju dobrog stanja te procijeniti hoće li sve mjere zajedno omogućiti njegovo postizanje. Moguća je i primjena nekoliko „djelomičnih“ mjera koje će zajedno omogućiti postizanje dobrog stanja.
- Trebaju se razmotriti sve moguće mjere, bez obzira na njihove troškove.
- Kao ishodište predlaže se konzultirati tekući PUVP (sažetak programa mjera), a po potrebi predložiti i druge mjere.
- Potrebno je izdvojiti sve mjere koje bi svi dionici trebali provesti kako bi se postigao okolišni cilj te jasno navesti čija bi odgovornost bila provedba pojedine mjere – no, u slijedeće korake testiranja tehničke izvedivosti i nerazmjernih troškova treba uzeti samo one mjere koje bi potpale pod nadležnost podnositelja zahtjeva³⁶.

Korak 2: Tehnička izvedivost:

Korak 2.a – Mogu li se uopće tehnički provesti mjere potrebne za postizanje dobrog stanja

- Ako se u ovom koraku zaključi da nije tehnički izvedivo provesti potrebne mjere do 2015. jer uopće ne postoje odgovarajuća tehnička rješenja, može se odmah prijeći na testiranje primjenjivosti čl. 4(5).

Korak 2.b / 3 / 4 – Mogu li se na vrijeme provesti mjere poboljšanja kojima bi se dobro stanje postiglo u planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegovog isteka čim to dopuste prirodni uvjeti

- Članak 4(4) je zamišljen da se razmatra produljenje rokova na naredna planska razdoblja ako su mjere tehnički izvedive, ali njihova implementacija nadilazi okvire planskog razdoblja (npr. izrada projektne dokumentacije, ishođenje dozvola, između ostaloga provedba postupaka zaštite prirode i okoliša i sl.). No, zbog načina na koji je članak formuliran, bez određenih izmjena i dopuna ODV-a neće biti moguće ishoditi ovakva produljenja rokova, već će se morati u tim slučajevima postaviti manje strogi okolišni ciljevi.
- Ova analiza može uključivati i relevantna društvena pitanja, ali to treba detaljno obrazložiti.

³⁶ Izrađivač PUVP je dužan u slijedećem PUVP-u ili pratećem dokumentu procijeniti hoće li se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni ciljevi.

Korak 3 / 4 / 5: Analiza troškova – Bi li bilo nerazmjerno skupo na vrijeme napraviti potrebna dodatna poboljšanja kako bi se dobro stanje postiglo u planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti.

- Treba predvidjeti potrebna sredstva (troškove) za provedbu mjera.
- Članak 4(4) je zamišljen da se razmatra produljenje rokova na naredna planska razdoblja ako su troškovi provedbe mjera u prvom planskom razdoblju, odnosno provedbe mjera kroz 2 ili čak 3 planska razdoblja nerazmjerno veliki u odnosu na predviđene buduće izdatke (održavanje, rekonstrukcija i sl.) za trenutno korištenje voda / ispuštanje otpadnih voda / vodnih građevina kojima podnositelj zahtjeva upravlja.
- No, prema tome kako je trenutno definirano ODV-om, ovaj pristup se može primijeniti samo u slučajevima kada se ne postiže dobro stanje zbog prioriternih tvari (pogledati gore). Odnosno, za sve druge slučajeve, ako su mjera postizanja dobrog stanja nerazmjerno skupe u odnosu na predviđene buduće izdatke (održavanje, rekonstrukcija i sl.) za trenutno korištenje voda / ispuštanje otpadnih voda / vodnih građevina kojima podnositelj zahtjeva upravlja trebalo bi prijeći na određivanje manje strogog cilja (članak 4(5)).
- kao i kod drugih stavaka čl. 4 ODV-a, što je nerazmjerno je u konačnici odluka koja se mora temeljiti na ekonomskim informacijama, odnosno na analizi troškova i koristi (preporuča se primjena metoda za procjenu nerazmjernih troškova prikazanih u prethodnom poglavlju, od jednostavnijih prema kompleksnijima). Da bi se neko tehničko rješenje odbacilo kao nerazmjerno skupo, (i) analiza troškova i koristi mora uključivati kvantitativne, ali i kvalitativne troškove i koristi, (ii) razlika za koju troškovi premašuju koristi treba biti znatna i dobivena uz veliki stupanj sigurnosti i (iii) upravljač mora uzeti u obzir priuštivost mjera one populacije koja će mjerama biti pogođena.

Korak 4 / 5 / 6: Procjena utjecaja prirodnih procesa/uvjeta na postizanje dobrog stanja

- Ovisno o tome što je uzrok nepostizanja dobrog stanja, potrebno je razmotriti koji prirodni procesi mogu spriječiti brzo poboljšanje stanje – bioakumulacija različitih kemijskih spojeva, višegodišnja uspostava ravnoteže u ekosustavima nakon smanjenja unosa hranjiva ili dugotrajna obnova biocenoza (npr. makrozoobentosa) nakon zahvata restauracije, vrijeme potrebno za obnovu priobalne vegetacije, prisutnost invazivnih vrsta, sporo postizanje dobrog kemijskog stanja podzemnih voda zbog hidrogeoloških uvjeta, utjecaj klimatskih promjena (npr. smanjenje protoka vodotoka kao posljedica blažih zima s manje padalina...) i sl.

Prijedlog mjera poboljšanja stanja vodnih tijela – mjere potrebne za postupno postizanje okolišnog cilja (čl. 4(4)) - Mjere se predlažu na razini pojedinog vodnog tijela ili grupe vodnih tijela. Potrebno je izdvojiti mjere poboljšanja stanja pojedinog vodnog tijela koje će podnositelj zahvata provoditi, a za koje je analiza u poglavlju testiranja mogućnosti primjene članka 4(4) pokazala da su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe te će omogućiti postizanje dobrog stanja (odnose se samo na elemente kakvoće voda / pokazatelje zbog kojih se ishodi izuzeće)³⁷.

---

³⁷ Izrađivač PUVP je dužan u narednom PUVP-u ili pratećem dokumentu procijeniti hoće li se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni ciljevi.

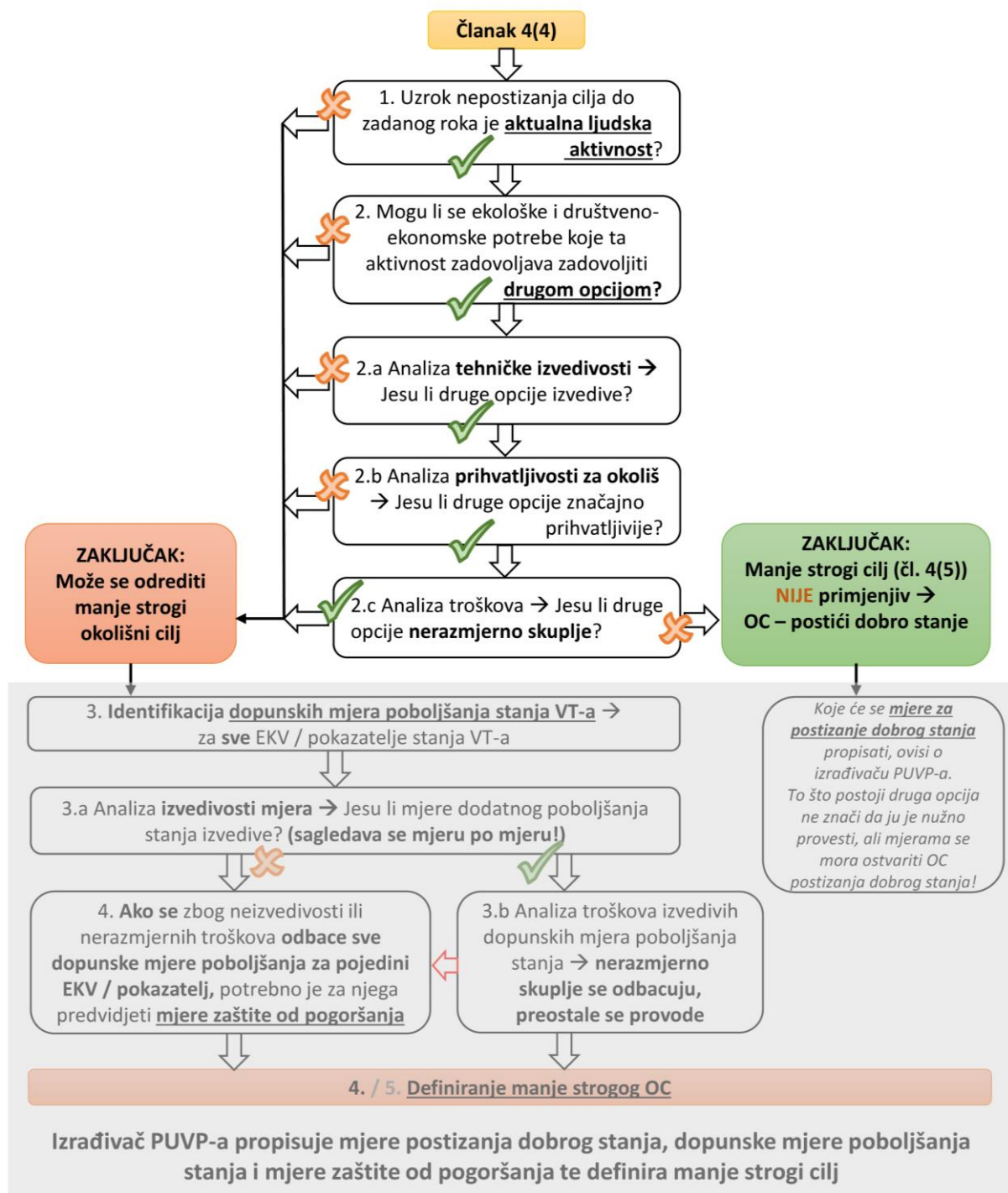
Za svaku mjeru je potrebno navesti predviđeni rok provedbe. Za vodno tijelo je potrebno navesti procijenjeni rok u kojem bi se postiglo dobro stanje³⁸. Predlaže se tablični prikaz:

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Mjere poboljšanja stanja vodnog tijela potrebnih za postizanje dobrog stanja	Predviđen rok provedbe	Procjena postizanja dobrog stanja vodnog tijela
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	1. Mjera izdvojena tijekom testiranja - tehnički izvediva i nije nerazmjerno skupa te će omogućiti postizanje dobrog stanja	Minimalno navesti kad se očekuje završetak provedbe, a ako je poznato navesti i očekivan početak – definira se u dogovoru s korisnikom voda / upravljačem objekata	Procjena ostvarenja okolišnih ciljeva. Potrebno posebno istaknuti ako se očekuje kašnjenje postizanja okolišnog cilja u odnosu na vrijeme provedbe zbog prirodnih uvjeta.
		2.	Minimalno navesti kad se očekuje završetak provedbe, a ako je poznato navesti i očekivan početak – definira se u dogovoru s korisnikom voda / upravljačem objekata	
		3.	Minimalno navesti kad se očekuje završetak provedbe, a ako je poznato navesti i očekivan početak – definira se u dogovoru s korisnikom voda / upravljačem objekata	
		...	...	...
...	...	...	...	...

2.1.3.2 Testiranje mogućnosti primjene članka 4(5) – primjena manje strogog cilja

Primjenjivost članka 4(5) se testira nakon članka 4(4), a koraci prikazani na shemi niže se primjenjuju kod prvog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om, kao i u narednim planskim razdobljima kad se njihova opravdanost preispituje.

³⁸ Još jednom se napominje da je trenutno ODV-om rokove nakon 2027. moguće predvidjeti samo za prioritetne stvari te u slučaju da se sve mjere provedu do 2027., ali se očekuje da će prirodni uvjeti onemogućiti postizanje dobrog stanja do 2027. Za sva eventualna druga produljenja rokova potrebne su mjere

Sl. 2.9 Shema testiranja mogućnosti primjene članka 4(5) (modificirana shema iz CIS Vodiča br. 20). Zatamnjeni su koraci koje provodi izrađivač PUVP-a.

Korak 1: Utvrđivanje da li je razlog nepostizanja okolišnih ciljeva do zadanog roka trenutna ili povijesna ljudska aktivnost:

- ako je u pitanju ranije napuštena aktivnost može se odmah prijeći na zaključak da je primjenjiv manje strogi cilj (npr. okolišni cilj se ne ostvaruje zbog ranije (povijesnim aktivnostima) onečišćenog tla ili sedimenta i sl.)

Koraci 2 – 2c: Identifikacija druge opcije: Kao testiranje mogućnosti primjene članka 4(3) - određivanje znatno promijenjenih vodnih tijela i umjetnih vodnih tijela B. Test mogućnosti primjene čl. 4(3)(b) - identifikacija i procjena utjecaja drugih opcija

ako je ovo 2. korak usklađenja, te je analiza za pojedino vodno tijelo provedena u sklopu izrade Elaborata primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama u kome je zaključeno da ne postoje druge opcije koje su tehnički izvedive, prihvatljivije za okoliš i koje nisu nerazmjerno skupe može se samo preuzeti zaključak testa i uputiti na Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama u prilogu Elaborata.

Koraci 3 – 5, koje provodi izrađivač PUVP-a i koje je potrebno dokumentirati u narednom PUVP, prilogu PUVP-a ili pratećem dokumentu

Koraci 3 – 3.b: Identifikacija dopunskih mjera poboljšanja stanja vodnih tijela³⁹ - kao u poglavlju Testiranje mogućnosti primjene čl. 4(4) - produženje rokova postizanja okolišnih ciljeva

- Za očekivati je da će dio analiza biti obavljen u sklopu testa primjenjivosti članka 4(4) koje provode dionici, i na njih se može pozvati, ali pri tome je potrebno voditi računa da, prema CIS Vodiču br. 20, termin „izvedivost mjera“ (korak 3.a) u smislu članka 4(5) ima šire značenje od termina „tehničke izvedivosti“ u članku 4(4).
- Potrebno je ~~detektirati~~ preuzeti sve mjere koje bi svi dionici trebali provesti kako bi se maksimalno poboljšalo stanje vodnih tijela te jasno navesti čija bi odgovornost bila provedba pojedine mjere.
- Zatim je nužno provjeriti izvedivost i nerazmjernost troškova za sve mjere koje mogu omogućiti određena poboljšanja stanja vodnih tijela (elementa kakvoće voda / pokazatelja stanja zbog kojih se ishodi izuzeće, ali i ostalih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja)
- Mjere se definiraju za sve elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela, jer primjena članka 4(5):
  - ne znači da se smije dopustiti narušavanje stanja elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja zbog kojih se ne ishodi izuzeće do stanja određenog tim najlošijim pokazateljem,
  - ne znači da se smije ignorirati mogućnost poboljšanja stanja elementa kakvoće voda / pokazatelja stanja zbog kojih se ne ishodi izuzeće!
- Zbog činjenice da su u pitanju vodna tijela otežanog postizanja okolišnih ciljeva, moguće je da će na nekim vodnim tijelima mjere potrebne za postizanje manje strogog cilja biti čak i strože no mjere za vodna tijela gdje je cilj postizanje dobrog stanja.

Korak 4: Identifikacija mjera zaštite stanja od pogoršanja kao gore (koraci 3 – 3.b)

- Definiraju za one elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela za koje mjere poboljšanja stanja nisu izvedive ili iziskuju nerazmjerne troškove.
- Mjere zaštite stanja od pogoršanja trebaju biti tehnički izvedive i ne zahtijevati nerazmjerne troškove.

Korak 4 / 5: Definiranje manje strogog okolišnog cilja:

- Manje strogi okolišni cilj je ono stanje vodnog tijela kakvo se očekuje nakon provedbe svih mjera dodatnog poboljšanja stanja vodnog tijela koje su izvedive i nisu nerazmjerno skupe te svih mjera potrebnih za zaštitu pojedinih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja od pogoršanja.

---

³⁹ Donošenje dopunskih mjera potrebnih za postizanje okolišnih ciljeva je predviđeno člankom 65. ZoV.

- Za elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja za koje će se provoditi mjere zaštite, stanje se ne poboljšava.
- Za elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja za koje će se provoditi mjere dodatnog poboljšanja stanja, očekuje se poboljšanje stanja i procjenjuje se rok za poboljšanje.

Predlaže se tablični prikaz u nastavku:

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Parametar ⁴⁰	Ocjena parametra	Mjere zaštite stanja od pogoršanja stanja ⁴¹	Mjere poboljšanja stanja ⁴²	Ocjena parametra nakon primjene mjera = <u>manje strogi cili</u>	Predviđen rok provedbe ⁴³	Predviđen rok poboljšanja stanja = <u>postizanja manje strogog cilja</u>
vodno tijelo 1. Iz Registra vodnih tijela	vodno tijelo 1. Iz Registra vodnih tijela	Biološki element kakvoće voda						
		npr. Fitobentos	Ocjena iz Registra vodnih tijela	1. mjera, 2. mjera ...	/	Ostaje ocjena iz Registra vodnih tijela	Min. rok završetka	/
		npr. Makrofiti	Ocjena iz Registra vodnih tijela	/	1. mjera, 2. mjera ...	Poboljšanje stanja	Min. rok završetka	Daje se predviđeni rok
		...	...	...	...	...	...	...
		Fizikalno kemijski pokazatelji						
		...	...	...	...	...	...	...
vodno tijelo 2.	vodno tijelo 2	...	...	...	...	...	...	

2.1.3.3 Zaključak

Sumarni prikaz rezultata testova mogućnosti primjene članaka 4(4) i 4(5) na razini pojedinog vodnog tijela. Predlaže se tablični prikaz:

⁴⁰ Za svako vodno tijelo daje se lista svih elemenata kakvoće / pokazatelja stanja koji imaju ocjenu stanja u Registru vodnih tijela.

⁴¹ Za svaku mjeru potrebno je navesti tko je odgovoran za provedbu!

⁴² Za svaku mjeru potrebno je navesti tko je odgovoran za provedbu!

⁴³ Minimalno navesti kad se očekuje završetak provedbe, a ako je poznato navesti i očekivan početak, po potrebi se konzultirati s podnositeljima zahtjeva

Čl. 4(4) – bez izmjena i dopuna ODV

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se dobro stanje postiglo u planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Postiže li se okolišni cilj u planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti?	Zaključak
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	DA	Plansko razdoblje	Primjena članka 4(4) nije opravdana, kao niti članka 4(5).
			Nakon, ovisno o prirodnim uvjetima	Primjena članka 4(4) je opravdana zbog prirodnih uvjeta
		NE	/	Primjena članka 4(4) nije opravdana, ali se može testirati primjena članka 4(5)
...	...	...	...	...

Članak 4(4) – s izmjenama i dopunama ODV koje bi omogućile produženje rokova na dodatna dva planska razdoblja⁴⁴

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se okolišni cilj postigao u planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Postiže li se okolišni cilj planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti?	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se okolišni cilj postigao do kraja narednog planskog razdoblja ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Postiže li se okolišni cilj do kraja narednog planskog razdoblja ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti?	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se okolišni cilj postigao do kraja planskog razdoblja koje slijedi iza narednoga ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Postiže li se okolišni cilj do kraja planskog razdoblja koje slijedi iza narednoga ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti?	Zaključak
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	DA	Plansko razdoblje	/	/	/	/	Primjena članka 4(4) nije opravdana, niti članka 4(5).
			Nakon, ovisno o prirodnim uvjetima	/	/	/	/	Primjena članka 4(4) je opravdana
		NE	/	DA	Plansko razdoblje	/	/	Primjena članka 4(4) je opravdana
			/	NE	Nakon, ovisno o prirodnim uvjetima	/	DA	Plansko razdoblje

⁴⁴ U slučaju izmjena i dopuna ODV, tablicu se može prilagoditi sukladno razdoblju za koje je dozvoljeno produljenje.

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se okolišni cilj postigao u planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Postiže li se okolišni cilj planskom razdoblju za koje se izrađuje PUVP ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti?	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se okolišni cilj postigao do kraja narednog planskog razdoblja ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Postiže li se okolišni cilj do kraja narednog planskog razdoblja ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti?	Postoje li mjere poboljšanja stanja vodnog tijela kojima bi se okolišni cilj postigao do kraja planskog razdoblja koje slijedi iza narednoga ili nakon njegova isteka čim to dopuste prirodni uvjeti, a koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe?	Nakon, ovisno o prirodnim uvjetima	Zaključak
...	...	...	...	...	...	...	Primjena članka 4(4) je opravdana	
...	...	...	...	...	...	NE	/	Primjena članka 4(4) nije opravdana, ali se može testirati primjena članka 4(5)

Članak 4(5)

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Uzrok nepostizanja cilja do zadanog roka je aktualna ljudska djelatnost	Postoje li druge opcije za tu aktivnost koje su tehnički izvedive, značajno prihvatljivije za okoliš, a nisu nerazmjerno skuplje	Zaključak
Iz Registra vodnih tijela	Iz Registra vodnih tijela	DA	DA	Primjena članka 4(5) nije opravdana (potrebno postići dobro stanje)
			NE	Za vodno tijelo je potrebno odrediti manje strogi cilj
		NE	/	Za vodno tijelo je potrebno odrediti manje strogi cilj
...	...	...	...	...

2.2 Ciljana usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om

Provedba – načelno postupak u dva koraka, provodi se za potrebe izrade Plana upravljanja vodnim područjima. Koraci proglašavanja znatno promijenjenih ili umjetnih vodnih tijela i/ili primjene izuzeća prema drugim stavcima članka 4. ODV se dokumentiraju u samom PUVP, u prilogu PUVP ili u pratećem dokumentu PUVP.

1. Hrvatske vode kao Izrađivač PUVP šalje VGO-u / VGI-u Obavijest o potrebi ciljanog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om
2. VGO (ili VGI) prikuplja podatke od svih dionika na određenom vodnom tijelu. Prije slanja zahtjeva za dostavom podataka preporuča se održavanje dioničke radionice, kako bi se sve uključene uputilo u problematiku usklađenja aktivnosti na pojedinim vodnim tijelima s

PUVP-om. Zbog ekonomičnosti može se održati uvodna radionica s dionicima na nekoliko vodnih tijela na prostoru VGO-a/VGI-a za koja je potrebno provesti ciljano usklađenje aktivnosti. U ovom slučaju treba napomenuti da, iako VGO/VGI preuzima ulogu podnositelja zahtjeva, oni mogu istovremeno biti i dionici (npr. ako su vodne građevine na vodnom tijelu dio sustava obrane od poplava i sl.). U tom slučaju i VGO/VGI mora dati svoje podatke u istom obliku kao i drugi dionici!

Za prikupljanje podataka preporuča se uporaba upitnika u nastavku, kojeg se može prilagoditi pojedinoj situaciji.

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela
Gospodarski subjekt / privatna osoba	Naziv / Ime i prezime
Djelatnost kojom se subjekt bavi (NKD):	navesti prema NKD
Kartografski prikaz – vodnog tijela i lokacije gospodarskog subjekta / privatna osoba (npr. vodozahvata, lokacija objekta i sl.)	
Kratak opis aktivnosti (ne mora sadržavati podatke koji se posebno navode ispod):	
ključni podaci tehnološkog procesa	
Primjenjuju li se za obavljanje aktivnosti kemikalije, ako da, koje i u kojoj količini?	DA / NE lista kemikalija i količina koja se primjenjuje
Proveden je postupak procjene prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu?	DA / NE
Obveznik ishođenja okolišne dozvole?	DA / NE
Korištenje voda	
Način korištenja voda:	npr. punionica / različita postrojenja / toplice i lječilišta / navodnjavanje / akvakultura / proizvodnja el. energije (isključivo MAHE) i sl.
Bavi li se gospodarski subjekt / privatna osoba i dalje navedenom aktivnošću na lokaciji?	DA / NE
Postoji li nekakvo vremensko ograničenje obavljanja navedene djelatnosti, ako da, kakvo i do kada se očekuje provođenje navedene aktivnosti?	DA / NE 20** . godina (npr. rok na koji je izdana koncesija i sl.)
Opseg korištenja voda sukladno vodopravnoj dozvoli, ako se ista za tu aktivnost izdaje:	npr. dozvoljene količine vode za zahvaćanje (na godišnjoj razini)
Opseg korištenja voda na terenu:	npr. stvarno zahvaćene količine vode (na godišnjoj razini, u razdoblju od zadnje izmjene vodopravne dozvole)
Obuhvat na kojem se provodi aktivnost (kad primjenjivo):	npr. površina koja se navodnjava, površina i kapacitet ribnjaka i sl.
Vrijeme provođenja aktivnosti na lokaciji (kad primjenjivo)	npr. kad se navodnjavanja, kad se uzima voda za ribnjake i sl.
Ispuštanje otpadnih voda	
Bavi li se gospodarski subjekt / privatna osoba i dalje navedenom aktivnošću na lokaciji?	DA / NE
Postoji li nekakvo vremensko ograničenje obavljanja navedene djelatnosti, ako da, kakvo i do kada se očekuje provođenje navedene aktivnosti?	DA / NE 20** . godina (npr. rok na koji je izdana koncesija i sl.)
Opseg ispuštanja otpadnih voda sukladno vodopravnoj dozvoli, ako se ista za tu aktivnost izdaje:	dozvoljene količine (na godišnjoj razini)
Opseg stvarnog ispuštanja otpadnih voda:	stvarno ispuštene količine otpadne vode (na godišnjoj razini, u razdoblju od zadnje izmjene vodopravne dozvole)
Propisana razina pročišćavanja otpadnih voda tj. dozvoljene granične emisije u okoliš za tvari / kemijske spojeve koji preostaju u otpadnim vodama nakon propisanog pročišćavanja	
Prilozi:	
<ul style="list-style-type: none"> - važeće vodopravne dozvole / koncesije - ako je proveden postupak procjene prihvatljivosti zahvata za okoliš i prirodu, Rješenje o prihvatljivosti zahvata - ako je proveden postupak ishođenja okolišne dozvole, Okolišna dozvola 	

2.2.1 Postupak ciljanog usklađenja korištenja voda na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om u dva koraka

PRVI KORAK – primjena članka 4(3) Okvirne direktive o vodama

3. VGO/VGI unutar roka navedenog u Obavijesti, Hrvatskim vodama / MINGOR-u predaje Zahtjev za primjenom članka 4(3) Okvirne direktive o vodama.

3.1. Stručna podloga za donošenje odluke je Elaborat primjenjivosti članka 4(3) Okvirne direktive o vodama.

3.2. Elaborat izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Sadržaj Zahtjeva za primjenom članka 4(3) i sadržaj Elaborata: kao u poglavlju Sektorsko usklađenje aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om (izuzeća prema čl. 4., stavcima 3. – 5. ODV-a za postojeće aktivnosti/zahvate/objekte).

Iznimka: Elaboratu se prilažu prikupljeni obrasci korisnika voda / subjekta koji ispuštaju otpadne vode / upravljača pojedinim vodnim građevinama.

U tijeku izrade Elaborata, prije predaje u postupak na nadležno tijelo, VGO/VGI treba organizirati dioničku radionicu na kojoj će se s dionicima raspraviti rezultati analize, predviđene mjere restauracije vodnih tijela ili druge opcije, eventualna ograničenja aktivnosti (mjere restauracije se odbacuju ako imaju značajan utjecaj na korištenje vode), izdatke koji se predviđaju za dionike (u slučaju primjene druge opcije) i eventualne nužne promjene aktivnosti pojedinih dionika, kao i daljnje korake u usklađenju aktivnosti na tom vodnom tijelu.

4. Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost⁴⁵. Javnost se informira o:

- zahtjevu podnositelja,
- nacrtu Rješenja/Odluke,
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urednik, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o podnositelju i sadržaju zahtjeva (naziv podnositelja zahtjeva);
5. **Podatke o dionicima (naziv, sažeti opis korištenja voda i prikaz vodnog tijela na koji se zahtjev odnosi);**
6. Sažetak postupka koji će se provesti (redosljed radnji i sudionici u postupku);

---

⁴⁵ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

7. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
8. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka povodom zahtjeva nositelja zahvata.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 60 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke⁴⁶. U prvih 30 dana je podnositelj zahtjeva (VGO/VGI) dužan provesti radionicu s dionicima i izrađivačem plana kako bi se dionicima pojasnile mjere koje su predviđene nacrtom Rješenja/Odluke i način na koji će utjecati na njihove aktivnosti, eventualne izdatke za dionike i ostalo, kao i daljnje korake u postupku.

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

5. Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o primjeni članka 4(3), uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

Rješenje/Odluka obavezno sadrži:

- popis vodnih tijela za koja se odobrava primjena članka 4(3) Okvirne direktive o vodama (ako se provodilo usklađenje za nekoliko povezanih vodnih tijela, u protivnom se navodi odobrava li se za to vodno tijelo primjena članka 4(3)),
- uvjete maksimalnog ekološkog potencijala i dobrog ekološkog potencijala za znatno promijenjena vodna tijela ili umjetna vodna tijela,
- analizu, temeljem rezultata monitoringa, postiže li znatno promijenjeno ili umjetno vodno tijelo dobar ekološki potencijal te procjenu hoće li ga postići uz primjenu mjera predviđenih za naredno plansko razdoblje,
- mjere koje treba provoditi na znatno promijenjenom i umjetnom vodnom tijelu koja postižu dobar ekološki potencijal⁴⁷ (s jasno navedenom obvezom za svakog pojedinog dionika),
- uputu o potrebi pokretanja drugog koraka postupka⁴⁸ – ako se u uputi navede na nije potrebno pokretati drugi korak postupka, navodi se način i rok za usklađenje dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera (pogledati ispod).

Ako se ne provodi drugi korak postupka potrebno je provesti usklađenje aktivnosti:

6. Usklađenje aktivnosti dionika s propisanim mjerama:
  - a. Ako je dionik obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama koje se odnose na njega unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
  - b. Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere koje se odnose na pojedinog dionika se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Dionik je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
  - c. Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), dionik je dužan u skladu i unutar

---

⁴⁶ Odstupanje od analogije s postupkom procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

⁴⁷ Izrađivač PUVP je dužan u narednom PUVP-u ili pratećem dokumentu sagledati hoće li se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišnih ciljeva.

⁴⁸ Ishođenje izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) za znatno promijenjena vodna tijela za koja je procijenjeno da neće postići dobar ekološki potencijal te za prirodna vodna tijela koja u prvom koraku nisu zadovoljila kriterije za proglašenje znatno promijenjena vodna tijela ili nisu bila kandidati za znatno promijenjena vodna tijela.

rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere koje se odnose na njega.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, podložne su inspekcijskom nadzoru.

DRUGI KORAK – primjena izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama – provodi se ovisno o uputi u Rješenju/Odluci

6. VGO/VGI unutar roka navedenog u Rješenju/Odluci o primjeni članka 4(3), Hrvatskim vodama / MINGOR-u predaje Zahtjev za primjenom izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.

6.1. Stručna podloga za donošenje odluke je Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.

6.2. Elaborat izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)).

Sadržaj Zahtjeva za primjenom izuzeća temeljem članka 4(4) i 4(5) i sadržaj Elaborata kao u poglavlju Sektorsko usklađenje aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om (izuzeća prema čl. 4., st. 3. - 5. ODV-a za postojeće aktivnosti/zahvate/građevine).

Iznimke:

- U poglavlju Testiranje mogućnosti primjene članka 4(4) – produženje rokova postizanja okolišnih ciljeva - Koraku 1: Identifikacija mjera poboljšanja stanja vodnih tijela potrebnih za postizanje dobrog stanja vodnih tijela: Potrebno je izdvojiti sve mjere koje bi svi dionici trebali provesti kako bi se postigao okolišni cilj te jasno navesti čija bi odgovornost bila provedba pojedine mjere!
- U poglavlju Prijedlog mjera poboljšanja stanja vodnih tijela – mjere potrebne za postupno postizanje okolišnog cilja (čl. 4(4)): Potrebno je izdvojiti mjere poboljšanja stanja pojedinog vodnog tijela koje će pojedini dionik provoditi, a za koje je analiza u poglavlju testiranja mogućnosti primjene članka 4(4) pokazala da su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe te će omogućiti postizanje dobrog stanja (odnose se samo na elemente kakvoće voda / pokazatelje zbog kojih se ishodi izuzeće)! Sukladno, u tablici u kojoj se navode mjere treba dodati stupac – „Dionici odgovorni za provedbu“.

U tijeku izrade Elaborata, prije predaje u postupak na nadležno tijelo, VGO/VGI treba organizirati dioničku radionicu na kojoj će se s dionicima raspraviti rezultati analize, predviđene mjere poboljšanja stanja vodnih tijela, eventualni rokovi za njihovu provedbu te troškovi njihove provedbe (posebno koji se odnose na pojedine dionike) ili druge opcije (uključujući eventualne izdatke za dionike i ograničenja aktivnosti), kao i daljnje korake u usklađenju aktivnosti na tom vodnom tijelu.

7. Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost⁴⁹. Javnost se informira o:

⁴⁹ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

- zahtjevu podnositelja,
- nacrtu Rješenja/Odluke
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana. Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži podatke kao u 1. koraku.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 60 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke⁵⁰. U prvih 30 dana je podnositelj zahtjeva (VGO/VGI) dužan provesti radionicu s dionicima i izrađivačem plana kako bi se dionicima pojasnile mjere koje su predviđene nacrtom Rješenja/Odluke i način na koji će utjecati na njihove aktivnosti, eventualne izdatke za dionike i ostalo, kao i daljnje korake u postupku.

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

8. Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o podnesenom zahtjevu, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti. Rješenje/Odluka obavezno sadrži:
  - popis vodnih tijela za koja se odobrava primjena izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama (ako se provodilo usklađenje za nekoliko povezanih vodnih tijela, u protivnom se navodi odobrava li se za to vodno tijelo izuzeće temeljem čl. 4(4) i 4(5)),
  - dopunske mjere poboljšanja stanja i mjere zaštite od pogoršanja stanja⁵¹ na vodnom tijelu ili vodnim tijelima za koja su odobrena izuzeća te vodnom tijelu ili vodnim tijelima za koja nisu odobrena izuzeća (propisuju se mjere za sve elemente kakvoće voda / pokazatelje, ne samo one zbog kojih se ishodi izuzeće i neovisno o tome odobrava li se izuzeće prema čl. 4(4) ili 4(5); mora biti jasno navedeno koje mjere su obveza pojedinog dionika)⁵²,
  - način i rok za usklađenja dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera (pogledati pod točkom 9.),
  - za vodna tijela za koja se odobrava izuzeće temeljem čl. 4(5) navodi se definiran manje strogi cilj i očekivan rok njegovog postizanja.
9. Usklađenje aktivnosti dionika s propisanim mjerama (uključuje mjere propisane u prvom i drugom koraku postupka):
  - a. Ako je dionik obvezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama koje se odnose na njega unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
  - b. Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere koje se odnose na pojedinog dionika se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Dionik je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
  - c. Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), dionik je dužan u skladu i unutar

⁵⁰ Odstupanje od analogije s postupkom procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

⁵¹ U slučajevima kad je u rokovima zadanim ODV-om tehnički neizvedivo poboljšati stanje vodnog tijela ili mjere iziskuju nerazmjerne troškove da se poboljšanje ostvari, države članice moraju zaštititi vodnog tijela od daljnjeg narušavanja stanja (povezano i s primjenom članaka 4(6) i 4(7)).

⁵² Izrađivač PUVP je dužan u narednom PUVP-u ili pratećem dokumentu sagledati hoće li se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni ciljevi.

rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere koje se odnose na njega.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, bit će podložne inspekcijskom nadzoru.

2.2.2 Postupak ciljanog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om u jednom koraku

Primjena članka 4(3) Okvirne direktive o vodama (1. korak u slučaju s dva koraka) se ne provodi!

PRVI KORAK – primjena izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama

1. VGO/VGI unutar roka navedenog u Obavijesti, Hrvatskim vodama / MINGOR-u predaje Zahtjev za primjenom izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.
  - 1.1. Stručna podloga za donošenje odluke je Elaborat primjenjivosti izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama.
  - 1.2. Elaborat izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)).

Sadržaj Zahtjeva za primjenom izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) i sadržaj Elaborata - Kao za Sektorsko usklađivanje aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om (izuzeća prema čl. 4., stavcima 3. - 5. ODV-a za postojeće aktivnosti / zahvate / građevine.

Iznimke:

- U poglavlju Testiranje mogućnosti primjene članka 4(4) – produženje rokova postizanja okolišnih ciljeva - Koraku 1: Identifikacija mjera poboljšanja stanja vodnih tijela potrebnih za postizanje dobrog stanja vodnih tijela: Potrebno je izdvojiti sve mjere koje bi svi dionici trebali provesti kako bi se postigao okolišni cilj te jasno navesti čija bi odgovornost bila provedba pojedine mjere!
- U poglavlju Prijedlog mjera poboljšanja stanja vodnih tijela – mjere potrebne za postupno postizanje okolišnog cilja (čl. 4(4)): Potrebno je izdvojiti mjere poboljšanja stanja pojedinog vodnog tijela koje će pojedini dionik provoditi, a za koje je analiza u poglavlju testiranja mogućnosti primjene članka 4(4) pokazala da su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe te će omogućiti postizanje dobrog stanja (odnose se samo na elemente kakvoće voda / pokazatelje zbog kojih se ishodi izuzeće)! Sukladno, u tablici u kojoj se navode mjere treba dodati stupac – „Dionici odgovorni za provedbu“.

U tijeku izrade Elaborata, prije predaje u postupak na nadležno tijelo, VGO/VGI treba organizirati dioničku radionicu na kojoj će se s dionicima raspraviti rezultati analize, predviđene mjere poboljšanja stanja vodnih tijela, eventualni rokovi za njihovu provedbu te troškovi njihove provedbe (posebno koji se odnose na pojedine dionike) ili druge opcije (uključujući eventualne izdatke za dionike i ograničenja aktivnosti), kao i daljnje korake u usklađenju aktivnosti na tom vodnom tijelu.

2. Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost⁵³. Javnost se informira o:
- zahtjevu podnositelja,
  - nacrtu Rješenja/Odluke,
  - Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana. Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži podatke kao u 1. koraku kad se provodi postupak u dva koraka.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 60 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke⁵⁴. U prvih 30 dana je podnositelj zahtjeva (VGO/VGI) dužan provesti radionicu s dionicima i izrađivačem plana kako bi se dionicima pojasnile mjere koje su predviđene nacrtom Rješenja/Odluke i način na koji će utjecati na njihove aktivnosti, eventualne izdatke za dionike i ostalo, kao i daljnje korake u postupku.

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

3. Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o podnesenom zahtjevu, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti. Rješenje/Odluka obavezno sadrži:
- popis vodnih tijela za koja se odobrava primjena izuzeća temeljem članaka 4(4) i 4(5) Okvirne direktive o vodama (ako se provodilo usklađenje za nekoliko povezanih vodnih tijela, u protivnom se navodi odobrava li se za to vodno tijelo izuzeće temeljem čl. 4(4) i 4(5)),
  - dopunske mjere poboljšanja stanja i mjere zaštite od pogoršanja stanja⁵⁵ na vodnom tijelu ili vodnim tijelima za koja su odobrena izuzeća te vodnom tijelu ili vodnim tijelima za koja nisu odobrena izuzeća (propisuju se mjere za sve elemente kakvoće voda / pokazatelje, ne samo one zbog kojih se ishodi izuzeće i neovisno o tome odobrava li se izuzeće prema čl. 4(4) ili 4(5); mora biti jasno navedeno koje mjere su obveza pojedinog dionika)⁵⁶,
  - način i rok za usklađenje dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera (pogledati pod 4.),
  - za vodna tijela za koja se odobrava izuzeće temeljem čl. 4(5) navodi se definiran manje strogi cilj i očekivan rok njegovog postizanja.
4. Usklađenje aktivnosti dionika s propisanim mjerama:
- Ako je **dionik** obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama koje se odnose na njega unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
  - Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere koje se odnose na pojedinog dionika se uključuju u vodopravnu

⁵³ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

⁵⁴ Odstupanje od analogije s postupkom procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

⁵⁵ U slučajevima kad je u rokovima zadanim ODV-om tehnički neizvedivo poboljšati stanje vodnog tijela ili mjere iziskuju nerazmjerno troškove da se poboljšanje ostvari, države članice moraju zaštititi vodno tijelo od daljnjeg narušavanja stanja (povezano s primjenom članaka 4(6) i 4(7)).

⁵⁶ Izrađivač PUVP je dužan u narednom PUVP-u ili pratećem dokumentu sagledati hoće li se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni cilj.

dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. **Dionik** je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.

- c. Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), **dionik** je dužan u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, podložni su inspekcijskom nadzoru.

2.2.3 Buduća planska razdoblja

U svakom narednom planskom razdoblju bit će potrebno revidirati potrebu primjene izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama.

Temeljem Obavijesti Hrvatskih voda, bit će potrebno:

- ponoviti postupak ciljanog usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om, ako su nastupile promjene u aktivnostima i/ili stanju voda (za vodno tijelo na kojima je došlo do promjene – provodi se kako je opisano za prvo ciljano usklađenje aktivnosti) i/ili;
- dostaviti Hrvatskim vodama / MINGOR-u Zahtjev za produljenjem primjene izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama, ako nisu nastupile promjene u aktivnostima i/ili stanju voda (za vodna tijela na kojima nije došlo do promjene).

Napomena – ovisno o situaciji na terenu, može se dogoditi da je za dio vodnih tijela (ako je u prethodnom planskom razdoblju ishodu izuzeće za više povezanih vodnih tijela) potrebno ponoviti postupak, a za dio je dovoljno ishodu produljenje.

Obavijest Hrvatskih voda se izravno dostavlja VGO-u/VGI-u. U Obavijesti će biti navedeno:

- vodnim tijelima na kojima je otežano postizanje okolišnih ciljeva⁵⁷, koja su ranije odobrena izuzeća, kao i informaciju na kojem vodnom tijelu ili vodnim tijelima je došlo do promjene stanja, a na kojem ili kojima nije promijenjeno stanje⁵⁸,
- rok unutar kojega trebaju dostaviti odgovarajući Zahtjev.

Temeljem Obavijesti, VGO/VGI prikuplja podatke o aktivnostima svih dionika na određenom vodno tijelo (sve kako je opisano za prvo ciljano usklađenje aktivnosti). Dodatno, prikuplja podatke o provedbi mjera, predlaže se koristeći sljedeću tablicu:

Šifra vodnog tijela		Naziv vodnog tijela	
Gospodarski subjekt / privatna osoba		Naziv / Ime i prezime	
Provedba propisanih mjera poboljšanja/održanja stanja vodnih tijela za koja se traži produljenje primjene izuzeća			
Mjera:	Provodi li se u propisanom roku:	Ako ne, obrazložiti razloge:	Predvidjeti daljnji tijek provedbe mjere:
1. mjera koja se odnosi na dionika	DA / NE		
2. mjera koja se odnosi na dionika	DA / NE		
...	...	...	...
Prilozi:			
- dokumentacija kojom se dokazuje provođenje mjera (npr. fotodokumentacija izvještaj o zahvaćenim količinama vode i sl.)			

⁵⁷ vodna tijela koja ne postižu okolišne ciljeve, niti se očekuje postizanje okolišnih ciljeva u nadolazećem planskom razdoblju unatoč provedbi Programa mjera važećeg PUVP-a i Programa mjera narednog PUVP-a.

⁵⁸ Navedeno će sugerirati može li se provoditi produljenje izuzeća ili novi postupak usklađivanja (iz aspekta stanja voda), no konačna odluka o tome koji postupak je potrebno provesti će ovisiti o tome da li je došlo do promjene korištenja voda na razmatranim vodnim tijelima.

U tijeku izrade Zahtjeva, prije predaje u postupak na nadležno tijelo, VGO/VGI treba organizirati dioničku radionicu na kojoj će se s dionicima raspraviti rezultati Izvještaja o provedbi propisanih mjera poboljšanja/održanja stanja vodnih tijela za koja se traži produljenje primjene izuzeća, kao i daljnje korake u usklađenju aktivnosti na tom vodnom tijelu.

Zahtjev za produljenjem obavezno sadrži:

- podatke o podnosiocu zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnosioca zahtjeva za produljenje izuzeća), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe
- vezu na obavijest Hrvatskih voda o potrebi provedbe ciljanog usklađenja aktivnosti
- priloge:
  - Prikupljene podatke od pojedinih dionika za tekuće i naredno plansko razdoblje,
  - Dokumentacija kojom se potvrđuje da na vodnom tijelu nije došlo do promjena u aktivnostima dionika (npr. fotodokumentacija i sl.);
  - Izvod iz Registra vodnih tijela (iz kog je razvidno da nije došlo do promjene stanja vodnih tijela);
  - Izvještaj o provedbi propisanih mjera poboljšanja/održanja stanja vodnih tijela za koja se traži produljenje primjene izuzeća (u slučaju kašnjenja provedbe mjera detaljno obrazložiti razloge, predvidjeti daljnji tijek njihove provedbe⁵⁹)

Informiranje javnosti provodi se kao i u slučaju provedbe prvog ciljanog usklađenja. Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o produljenju izuzeća, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

Ako nadležno tijelo utvrdi da dinamika i učinci mjera nisu zadovoljavajući, može Rješenjem/Odlukom propisati dopunske mjere.

Rješenje/Odluka obavezno sadrži:

- popis vodnih tijela za koja se odobrava produljenje izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama (ako se provodilo ciljano usklađenje za nekoliko povezanih vodnih tijela, u protivnom se navodi odobrava li se za to vodno tijelo izuzeće temeljem nekog od stavaka čl. 4 ODV-a),
- mjere koje je potrebno provoditi na vodnim tijelima za koja su odobrena izuzeća te vodnim tijelima za koja nisu odobrena izuzeća (mora biti jasno navedeno koje mjere su obveza pojedinog dionika)⁶⁰,
- način i rok za usklađenja dokumentacije s mjerama te rok za provedbu mjera (pogledati dalje).
- za vodna tijela za koja se odobrava izuzeće temeljem čl. 4(5) navodi se i definiran manje strogi cilj i očekivan rok njegovog postizanja.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 60 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke⁶¹. U prvih 30 dana je podnositelj zahtjeva (VGO/VGI) dužan provesti radionicu s dionicima i izrađivačem plana kako bi se dionicima pojasnile mjere koje su predviđene nacrtom Rješenja/Odluke i način na koji će utjecati na njihove aktivnosti, eventualne izdatke za dionike i ostalo, kao i daljnje korake u postupku.

---

⁵⁹ Ovo je posebno važno za mjere potrebne za postupno postizanje dobrog stanja odnosno koje su odobrene temeljem čl. 4(4). Izvještaj treba sadržavati sve mjere propisane za sve dionike. Izvještaj izrađuje podnositelj zahtjeva (VGO/VGI).

⁶⁰ Izrađivač PUVP je dužan u narednom PUVP-u ili pratećem dokumentu sagledati hoće li se provođenjem svih mjera koje će provoditi svi sektorski podnositelji zahtjeva postići okolišni cilj.

⁶¹ Odstupanje od analogije s postupkom procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

Usklađenje aktivnosti dionika s propisanim mjerama (uključuje mjere propisane u ponovljenom postupku ciljanog usklađenja korištenja voda na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om i u postupku produljenja primjene izuzeća temeljem članka 4. Okvirne direktive o vodama):

- a. Ako je dionik obavezan imati interni Pravilnik o radu / korištenju resursa ili sličan dokument, dužan je uskladiti ga s propisanim mjerama koje se odnose na njega unutar 1 godine (neovisno o sljedećoj točki), te provoditi mjere u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom.
- b. Za sve aktivnosti za koje se izdaje vodopravna dozvola za korištenje voda ili ispuštanje otpadnih voda, mjere koje se odnose na pojedinog dionika se uključuju u vodopravnu dozvolu u sklopu revizije dozvola koja se provodi u svakom planskom razdoblju. Dionik je potom dužan provoditi mjere u skladu s vodopravnom dozvolom.
- c. Za aktivnosti za koje se odobrenje tijela nadležnog za upravljanje vodama ishodi prije izgradnje (u sklopu izdavanja lokacijske dozvole), dionik je dužan u skladu i unutar rokova propisanih Rješenjem/Odlukom provesti propisane mjere koje se odnose na njega.

Provedba usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova, bit će podložne inspekcijskom nadzoru.

3 Privremeno pogoršanje stanja voda (primjena čl. 4., st. 6, ODV)

Ovaj članak ODV omogućuje iznimku za privremeno pogoršanje stanja vodnih tijela u okolnostima koje su iznimne, izazvane prirodnim uzrokom i nisu mogle biti razumno predviđene. Trajanje privremenog pogoršanja je povezano s trajanjem okolnosti izazvanih prirodnim uzrokom koje su iznimne i nisu mogle biti razumno predviđene, te s izvedivošću⁶² mjera koje se mogu poduzeti za saniranje stanja vodnih tijela.

Prirodni uzrok se odnosi na pojave kao što su poplave i suše koje zahtijevaju korištenje vodnih resursa na način koji dovodi do pogoršanja njegovog stanja (npr. poduzimanje izvanrednih mjera spašavanja ljudskih života i imovine za vrijeme poplava; opskrbljivanje vodom za piće za vrijeme dugotrajnih suša; ispiranje onečišćujućih tvari u vodni okoliš za vrijeme poplava).

Za primjenu članka 4(6) nužno je razlikovati posljedice prirodnog uzroka i učinke prakse upravljanja.

S timu vezi se napominje da je upravljanje vodnim resursima u ekstremnim situacijama povezano i s drugim dokumentima EU:

- Direktiva 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (tzv. Direktiva o poplavama);
- Komunikacija komisije Europskog parlamenta i Vijeća (COM(2007) 414) o suzbijanju suša i nestašica vode u EU.

Sukladno čl. 4(6), kako bi se navedeno izuzeće moglo primijeniti, u PUVP-u moraju biti obrađeni:

---

⁶² Prema CIS Vodiču br. 20, izvedivost se odnosi na: tehnički izvedive mjere, bez nerazmjernih troškova i bez prirodnih uvjeta koji sprječavaju poboljšanja (odnosno u smislu čl. 4(4)(a)).

- uvjeti pod kojima se mogu proglasiti iznimne ili nepredviđene okolnosti, što uključuje i usvajanje odgovarajućih pokazatelja (točka b čl. 4(6)),
- mjere predviđene za izuzetne okolnosti trebaju biti uključene u Program mjera, a navedene mjere ne smiju dovesti u pitanje obnavljanje kvalitete vode nakon što navedene okolnosti prestanu.

U smislu procedure, u slučaju ekstremne poplave ili dugotrajne suše, nadležno tijelo za upravljanje vodama može za pogođena vodna tijela proglasiti izuzeće temeljem čl. 4(6). Navedeno se provodi donošenjem Odluke o privremenom izuzeću temeljem čl. 4(6).

Informacija o razmatranju privremenog izuzeća temeljem čl. 4(6) daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Nacrt Odluke se objavljuje na internetskim stranicama upravljača u trajanju od 8 dana prije objave Odluke. Informacija o Odluci se daje objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

Upravljač ima obvezu revidirati privremeno izuzeće svakih godinu dana, kada se provodi revizija privremenog izuzeća temeljem čl. 4(6). Informacija o reviziji privremenog izuzeća temeljem čl. 4(6) daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Informacija o razmatranju privremenog izuzeća temeljem čl. 4(6) sadrži:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o vodnim tijelima za koja se razmatra produljenje privremenog izuzeća;
5. Podatke o svim praktičnim mjerama poduzetima s ciljem vraćanja vodnog tijela u stanje prije posljedica tih okolnosti
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka.

U Odluci o privremenom izuzeću temeljem čl. 4(6) treba jasno obrazložiti kako su za pojedino vodno tijelo zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- a) stanje vodnog tijela je rezultat okolnosti nastalih iz prirodnih uzroka ili zbog više sile, koje su izuzetne i nisu mogle biti razumno predviđene i koje se povremeno preispituju (npr. kroz praćenje Programa mjera i/ili Plana upravljanja sušom);
- b) tijekom izvanrednog stanja poduzeti su svi ostvarivi koraci za sprečavanje daljnjeg pogoršanja stanja (čl. 4(6)(a));
- c) mjere poduzete za vrijeme dugotrajne suše nisu dovele u pitanje oporavak vodnog tijela nakon dugotrajne suše i uključene su u Program mjera (čl. 4(6)(c));
- d) mjere za oporavak vodnog tijela poduzete su čim je to bilo razumno moguće i bit će uključene naredni PUVP-a (čl. 4(6)(c) i 4(6)(d));
- e) sažetak učinaka dugotrajnih suša bit će uključen u naredni PUVP-a (čl. 4(6)(e)).

3.1 Ekstremne poplave

Ovaj pojam uvažava da neće biti moguće predvidjeti sve poplave i procijeniti sve njihove posljedice u smislu utjecaja na okoliš i drugih utjecaja usprkos postojećim spoznajama o očekivanim protocima, razinama voda i njihovoj mogućoj učestalosti.

Direktiva o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (Direktiva 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23 listopada 2007. o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima (Tekst značajan za EGP) (SL L 288, 6.11.2007), dalje u tekstu DP) uspostavlja „okvir za procjenu i upravljanje rizicima od poplava s ciljem smanjivanja štetnih posljedica poplava za zdravlje ljudi, okoliš, kulturnu baštinu i gospodarsku aktivnost“ na razini EU. Navedeno uključuje uspostavljanje preventivnih mjera koje mogu pridonijeti sprječavanju pogoršanja stanja kako je predviđeno ODV-om. Potrebna je koordinirana i suvisla provedba ODV-a i DP-a kako bi se maksimalno iskoristila sinergija u postizanju njihovih ciljeva. Ipak, unatoč svim potrebnim preventivnim mjerama, neke poplave će dovesti do „privremenog pogoršanja stanja vodnih tijela“ za koje je opravdano koristiti iznimku predviđenu člankom 4(6) ODV-a⁶³. Takva se pojava može identificirati tek nakon što se dogodi.

Navedeno ne znači da se poplave ne trebaju probati predvidjeti. Čl. 6(3) ODV predviđa 3 kategorije vjerojatnosti poplava koje trebaju biti procijenjene:

- a. poplave male vjerojatnosti ili scenariji ekstremnih događaja,
- b. poplave srednje vjerojatnosti (vjerojatno razdoblje povrata > 100 godina),
- c. poplave velike vjerojatnosti, prema potrebi.

Izgledno je da će „ekstremne poplave“ koje bi ušle u kategoriju a. zahtijevati primjenu izuzeća prema čl. 4(6). Ipak, poplave veće vjerojatnosti pojavljivanja mogu se također smatrati „ekstremnim poplavama“ u okolnostima kada su utjecaji takvih poplava iznimni ili razumno nepredvidivi.

Primjena iznimaka prema ODV u državi članici ne omogućava odstupanje od obveze provedbe svih aspekata Direktive o poplavama.

3.2 Dugotrajne suše

Suša, za razliku od nestašice vode, je nepredvidiva i prirodna pojava. Nastanak suše nije uzrokovan ljudskim djelatnostima. Međutim, učinci suše mogu biti pogoršani lošim upravljanjem vodnim resursom. Kod primjene izuzeća temeljem čl. 4(6) pri analizi se mora objasniti razlika između učinaka dugotrajnih suša, kako isključivo prirodne pojave, i učinaka ljudskih djelatnosti. Mogu se poduzeti mjere ublažavanja i prevencije kako bi se smanjile, i potencijalno izbjegle, posljedice suše kad se ista pojavi, no nikakvim se mjerama suša ne može izbjeći.

U slučaju dugotrajne suše, može biti nužno poduzeti izvanredne mjere koje ne smiju ugroziti oporavak stanja vodnih tijela nakon što dugotrajna suša završi. Navedene mjere moraju biti uključene u Program mjera u PUVU-u ili u Programu upravljanja sušama. Poduzimanje izvanrednih mjera ne znače da nije potrebno poduzeti sve ostvarive koraka za sprječavanje daljnjeg pogoršanja stanja vodnog tijela (vidi točke (a) i (c) čl. 4(6)). Nadalje, za vrijeme dugotrajne suše i nakon nje treba poduzeti sve mjere usmjerene na vraćanje vodnog tijela u njegovo prijašnje stanje čim je to razumno ostvarivo. U tom kontekstu, ostvarive mjere su one koje su tehnički izvedive i nisu nerazmjerno skupe. Primjeri takvih mjera mogu biti:

- razviti sustav ranog uzbunjivanja i informiranja javnosti,
- provesti preventivne mjere,
- promicati štednju vode,
- poduzeti sve ostvarive mjere za sprječavanje daljnjeg pogoršanja stanja

---

⁶³ Ne uključuje plavljenje u priobalju koje je posljedica erozije obale, te plavljenje može biti trajno.

- provesti specifične mjere ublažavanja i prilagodbe iz članka 11 ODV (osnovne i dopunske mjere) u sektoru upravljanja vodama kao i u svim drugim o vodama ovisnim sektorima (poljoprivreda, energija, turizam, transport, urbani razvoj, industrija),
- predložiti dodatne mjere nakon godišnjeg pregleda učinaka okolnosti koje su iznimne ili nisu mogle biti razumno predviđene (sukladno čl. 4(6)(d) ODV).

Prema potrebi, mjere mogu biti predstavljene unaprijed kao dio PUVP odnosno Plana upravljanja sušama. Postupanje u slučaju dugotrajne suše zahtijeva brzo usvajanje i primjenu mjera. Mjere koje treba poduzeti u slučaju dugotrajnih suša ne smiju negativno djelovati na ostala vodna tijela (vidi članak 4(8) ODV-a) i moraju osigurati da ne dovedu u pitanje ciljeve propisane ostalim propisima Zajednice (vidi članak 4(9) ODV-a).

Primjer mjere štednje vode je i ograničavanje korištenja voda za različite sektore. Upravljanje dugotrajnim sušama znači donošenje odluka o preraspodjeli smanjenih resursa i za potrebe okoliša i za potrebe ljudskih djelatnosti. Za razliku od suša koje nisu dugotrajne, tijekom kojih u svakom trenutku treba zadovoljavati potrebe okoliša kako bi bili ispunjeni okolišni ciljevi, tijekom dugotrajne suše, i pod uvjetom da se poštuju uvjeti iz članka 4(6), prioritetne potrebe vezane uz ljudske djelatnosti (npr. opskrba vodom namijenjenom za ljudsku potrošnju) mogu privremeno biti zadovoljene nauštrb potreba okoliša, tj. može se dopustiti privremeno neostvarivanje okolišnih ciljeva. Pri takvim odlukama treba pažljivo razmotriti ekološke i socijalno-ekonomske aspekte u skladu s uvjetima iz točaka (a)-(d) članka 4(6).

Osim utjecaja na vodu namijenjenu za ljudsku potrošnju, dugotrajne suše mogu imati značajne utjecaje i na druga korištenja voda, naročito navodnjavanje, proizvodnju hidroenergije, isporuku vode za hlađenje i ostale industrijske potrebe, plovidbu i potrebe kućanstava osim onih za vodom za piće (kao što je zalijevanje vrtova). Stoga bi unaprijed trebalo odrediti jasne prioritete korištenja gdje se postupno nameću ograničenja u korištenju s produljenim trajanjem, intenzitetom i utjecajem suše.

Neophodna opskrba vodom namijenjenom za ljudsku potrošnju se smatra visokim prioritetom tijekom razdoblja dugotrajnih suša, ali je treba uskladiti i s visokim prioritetom za minimalnim ekološki prihvatljivim protokom.

Nadalje, dugotrajne suše treba razlikovati od suša koje nisu dugotrajne. Treba dokazati uvjete dugotrajne suše, odnosno okolnosti koje su iznimne ili koje nisu mogle biti razumno predviđene, budući da uvjete normalne hidrološke suše treba obraditi u referentnim uvjetima.

Svim sušnim situacijama koje nisu dugotrajne suše treba upravljati bez korištenja članka 4(6), odnosno na tim vodnim tijelima treba ostvariti okolišne ciljeve i ne smije doći do pogoršanja stanja vodnih tijela. U tom slučaju sva korištenja voda moraju biti usklađena s raspoloživošću vode u uvjetima hidrološke suše. Pri definiranju okolišnih ciljeva unutar PUVP-a u obzir treba uzeti utjecaje dugotrajnih suša, a isti moraju biti obrađeni u Programu mjera. Iterativni proces ODV-a uključuje povremeni pregled tih ciljeva i s njima povezanih mjera kako bi se u obzir mogli uzeti utjecaji tih pojava koji se s vremenom mijenjaju. U slučaju vodnih tijela gdje ljudska aktivnost uzrokuje trajnu neravnotežu između raspoloživih resursa i potreba, i ako bi ostvarivanje okolišnih ciljeva bilo neizvedivo ili nerazmjerno skupo, mogla bi se ispitati mogućnost korištenja iznimke iz članka 4(4) ili 4(5), pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti navedeni u tim člancima.

Relevantni indikatori identificirani na razini EU su nužni za omogućavanje općeg razumijevanja dugotrajne suše, slično kriterijima za definiranje ekstremnih poplava. No, suša, kao prirodna pojava, može se znatno razlikovati od države do države kao i među regijama, tako da ne postoje opće vrijednosti indikatora koje bi se koristile u svim slučajevima. Kako su okolnosti za

proglašavanje dugotrajne suše vezane uz prirodni uzrok, pokazatelji za bi trebali biti povezani s prirodnim čimbenicima (sukladno čl. 4(6)(b)). Mogu se primijeniti 3 vrste pokazatelja:

1. Pokazatelji za identificiranje i dokazivanje pojave dugotrajne suše: prirodni indikatori utemeljeni na oborinama kao glavnom parametru (kad je to relevantno, uključujući i evapotranspiraciju, i sa statističkim serijama) ukazuju da je to „prirodan uzrok ili viša sila“ i da su okolnosti iznimne ili da nisu mogle biti razumno predviđene.
2. Pokazatelji koji dokazuju da je dugotrajna suša dovela do privremenog pogoršanja jednog (ili više) vodnog tijela sukladno rezultatima programa monitoringa uspostavljenih prema članku 8. i Dodatku V ODV-a (pokazatelji utjecaja na okoliš).
3. Pokazatelji koji ilustriraju socijalno-ekonomske učinke dugotrajnih suša (opskrba vodom namijenjenom za ljudsku potrošnju, poljoprivreda, industrija itd.).

Prva i druga vrsta pokazatelja koristiti se kako bi se dokazala pojava dugotrajnih suša i s time povezano privremeno pogoršanje stanja vodnih tijela. Druga i treća vrsta pokazatelja se koristi:

- za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se ublažili utjecaji dugotrajnih suša i obnovila kakvoća vodnih tijela, sukladno članku 4(6)(c) i (d);
- za izradu godišnjeg pregleda učinaka dugotrajnih suša (4(6)(d));
- za izradu sažetka učinaka (4(6)(e)).

Svi pokazatelji se trebaju koristiti kako bi se korisnike voda i javnost upoznalo s pojavom suša, njihovim učincima i rezultatima upravljanja.

Nužno je razlikovati samu sušu od utjecaja korištenja vode i praksi upravljanja. Suše koje su dio normalnih/uobičajenih sušnih hidroloških uvjeta ne mogu se smatrati „dugotrajnom sušom“ budući da to nisu okolnosti prirodnog uzroka ili „više sile“ koje su iznimne/izvanredne i koje nisu mogle biti razumno predviđene. Svaki pokazatelj koji se koristi za definiranje dugotrajne suše, a time i za omogućavanje pokretanja/aktiviranja/korištenja iznimke prema članku 4(6) treba se temeljiti na statističkoj analizi odstupanja oborina od prosjeka (uključujući intenzitet i trajanje), kako bi se dokazalo da se radi o uvjetima dugotrajne suše.

Primjeri utjecaja dugotrajne suše na ekologiju pri niskom vodostaju i visokoj temperaturi vode su:

- promjene u razvoju riba i veći broj uginuća nego što je to uobičajeno. Neka razdoblja u godini su izrazito kritična za ribe, npr. razdoblja reprodukcije i migracije;
- povećan rast algi zbog manjka vode u rijekama i jezerima uslijed suše. Ipak, ovaj je parametar teško razlikovati od prekomjernog ispuštanja hranjivih tvari koje uzrokuju eutrofikaciju.

Utjecaji suše mogu jako varirati ovisno o postojećim scenarijima: slivovi s vodonosnicima koji su izravno povezani sa sustavom vodnog tijela i/ili regulacijska infrastruktura (npr. akumulacije) bi mogli biti manje osjetljivi na utjecaje suša, dok bi slivovi bez skladišnog kapaciteta mogli biti prije pogođeni. Ostali faktori će nesumnjivo djelovati na učinke suše, poput potreba i korištenja područja. Stoga unaprijed treba ocijeniti ili barem procijeniti različite potencijalne utjecaje, po mogućnosti kao dio PUVP-a. Pri takvoj ocjeni treba razmotriti ekonomske, socijalne i ekološke utjecaje kako bi se mogla donijeti informirana odluka. Pri takvoj ocjeni u obzir treba uzeti i prekogranične utjecaje, razlike među različitim državama članicama i narušavanje konkurencije među njima, što može proizaći iz ograničavanja ili zaustavljanja određenih načina korištenja.

4 POSTUPAK PROCJENE UTJECAJA PLANIRANIH ZAHVATA NA POSTIZANJE OKOLIŠNIH CILJEVA ODV (PRIMJENA ČL. 4., ST. 7, ODV)

Člankom 4., stavkom 7. ODV-a (tzv. člankom 4(7) ODV-a) utvrđuje se koji uvjeti moraju biti zadovoljeni da bi se dozvolili novi (planirani) zahvati, odnosno u prostoru nova ljudska aktivnost održivog razvoja, a koji bi mogli narušiti stanje voda ili onemogućiti postizanje okolišnih ciljeva:

- može li nova preinaka fizičkih karakteristika tijela površinske vode / promjene razine tijela podzemne vode dovesti do pogoršanja / nepostizanja dobrog stanja / potencijala ili
- može li nova ljudska aktivnost u području održivog razvoja dovesti do pogoršanja od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju.

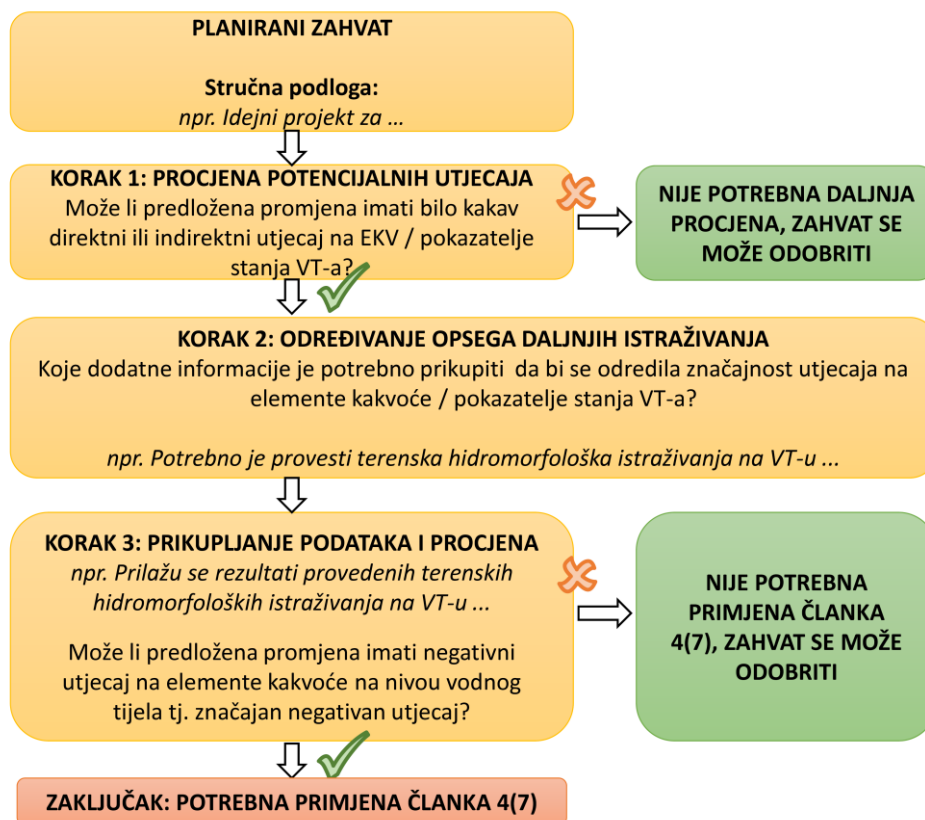
U kontekstu čl. 4(7) ciljevi sprečavanja pogoršanja stanja ili potencijala se odnose na promjene između kategorija stanja/potencijala, a ne na promjene unutar kategorija. Također, promjene se ne odnose na privremene oscilacije u stanju vodnih tijela – npr. kao posljedica izgradnje zahvata ili radova održavanja.

Kako bi se uskladilo faze prikupljanja podataka i informacija o okolišu, prirodi i karakteristikama planiranog zahvata, te vodeći se sličnim postupcima (ocjena prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu), logično je pojedine dijelove postupka procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanje okolišnih ciljeva iz ODV, pa tako i primjenu čl.4(7), uključiti u postupke procjene utjecaja na okoliš. Nadalje, kako se u studiji analiziraju i druge sastavnice okoliša, procjena utjecaja planiranog zahvata osigurava primjenu članka 4(9) ODV tj. da zahvat koji će se odobriti primjenom izuzeća prema čl. 4(7) neće imati značajnih utjecaja na druge sastavnice okoliša ili prirodu, odnosno da će primjena biti konzistentna s drugim direktivama EU tj. propisima RH iz područja zaštite okoliša i prirode.

Nadalje, povezivanjem postupaka procjene utjecaja na okoliš i procjene utjecaja zahvata na vodna tijela osigurava se adekvatno sudjelovanje javnosti. Dodatno procedurom danom za zahvate za koje ne postoji obveza procjene utjecaja na okoliš / ocjene o potrebi procjene utjecaja osigurava se također sudjelovanje javnosti sukladno preporukama iznesenima u CIS Vodiču br. 36. Naime, o izuzećima odobrenima primjenom članka 4(7) potrebno je izvijestiti u sklopu PUVP, ponajprije zbog omogućavanja sudjelovanja javnosti i osiguravanje da je upotreba izuzeća transparentna te da je omogućeno javno ispitivanje. Proces sudjelovanja javnosti može biti koristan i u drugim aspektima, na primjer za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa zbog povratnih informacija drugih sudionika i dionika. CIS Vodičem br. 20 u tom je kontekstu navedeno da je riječ o obvezi izvješćivanja i da ne znači da države članice moraju čekati do objave PUVP-a prije nego što odobre planirani zahvat (novu fizičku promjenu ili novu aktivnost održivog razvoja). U mnogim slučajevima projekti će biti razvijeni u okviru šestogodišnjeg ciklusa upravljanja riječnim slivovima, a ako do modifikacije ili promjene dođe na pola planskog razdoblja PUVP, razlog za predmetnu modifikaciju ili promjenu mora biti utvrđen u sljedećim PUVP.

Niže razrađeni postupci su usklađeni sa zakonskim odredbama drugih propisa u području zaštite okoliša i prirode. Dodatno, proceduralno je povučena poveznica s Ocjenom prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (detaljnije opisano u Dodatku Povezanost postupaka procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (model prema kojemu je osmišljena i primjena čl. 4(7)). Napominje se da primjena izuzeća prema čl. 4(7) ne utječe na obveze sukladno drugim direktivama, npr. Direktivi o staništima (koja je osnova za gore spomenuti postupak ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu).

Kroz niže navedene postupke se dolazi do odluke o potrebi primjene članka 4(7), te se ishodi izuzeće.

Sl. 4.1 Generalna shema donošenja odluke o potrebi primjene čl. 4(7) ODV

Korak 1: Preliminarna procjena utjecaja zahvata na vodno tijelo (PPUVT) je prvi korak postupka procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanje okolišnih ciljeva ODV – provodi se u sklopu ishoda vodopravnog akta, u sklopu OPUO ili kao samostalna preliminarna procjena utjecaja zahvata na vodno tijelo koja prethodi pokretanju PUO.

Svrha ovog koraka je izdvojiti i isključiti projekte za koje je očito da neće utjecati na stanje / potencijal vodnog tijela te utvrditi element kakvoće voda / pokazatelje stanja na koje je u drugom koraku potrebno više usmjeriti pozornost u pogledu dodatnih terenskih istraživanja.

U ovom koraku je ključno pružiti kvalitetne i dovoljno detaljne podatke o samom planiranom zahvatu koji bi omogućili nadležnom tijelu postoji li potreba za detaljnom procjenom utjecaja zahvata na vodno tijelo (DPUVT).

Zaključak ovog koraka može biti:

- isključivanje mogućih značajnih negativnih utjecaja na stanje voda / postizanje okolišnih ciljeva ODV te izdavanje vodopravnog akta (kako je prikazano u poglavlju **Error! Reference source not found.**) / Rješenje/Odluka da nije potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodno tijelo (kako je prikazano u poglavljima **Error! Reference source not found.** i 4.3) ili
- Rješenje/Odluka/Mišljenje da je potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodno tijelo.

Ako se pokaže potrebnim raditi detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela, provodi se **korak 2 – odnosno planiraju se dodatna terenska istraživanja.**

Drugi korak, usmjeren je na potrebna ispitivanja onih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnog tijela koji su potencijalno izloženi utjecaju (što se navodi u Rješenju/Odluci o potrebi provedbe detaljne procjene utjecaja zahvata na vodno tijelo npr. biološki i hidromorfološki elementi kakvoće voda, kemijski i fizikalno-kemijski elementi kakvoće voda, kriteriji kojima se utvrđuje kvantitativno stanje podzemnih voda itd.). Ovim korakom se omogućuje utvrđivanje postojećih nedostataka u pogledu podataka (npr. podaci praćenja stanja koji nedostaju za pojedine elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela koji su potencijalno izloženi utjecaju) koje je potrebno dodatno prikupiti i analizirati, te upotpuniti postojeće podatke.

Niže razrađenim postupcima je detaljna procjena utjecaja zahvata na vodno tijelo usklađena s provedbom procjene utjecaja zahvata na okoliš (a time i Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu) kako bi se istovremeno prikupljali potrebni podaci za sve navedene postupke, osim kad je u pitanju samostalna provedba detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela.

Sama detaljna procjena utjecaja zahvata na vodno tijelo služi kao predkorak u utvrđivanju potrebe primjene članka 4(7), jer se u njoj provodi **korak 3: Provedba istraživanja** (u sklopu pripreme dokumenta) i procjena utjecaja temeljem prikupljenih podataka.

U ovom koraku se procjenjuju očekivani utjecaji planiranog zahvata na stanje ili potencijal vodnog tijela (hoće li uzrokovati pogoršanje ili spriječiti poboljšanje stanja), ali se i predlažu mjere ublažavanja utjecaja i procjenjuje njihov učinak. Prema CIS vodiču 36. procjena se provodi na razini elementa kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnog tijela. U analizi značaja utjecaja u detaljnoj procjeni utjecaja zahvata na vodna tijela ne uzima se u obzir samo postojeće stanje / potencijal vodnog tijela već i očekivana poboljšanja od primjene mjera postizanja dobrog stanja/potencijala iz PUVP.

Ako se u 3. koraku zaključiti:

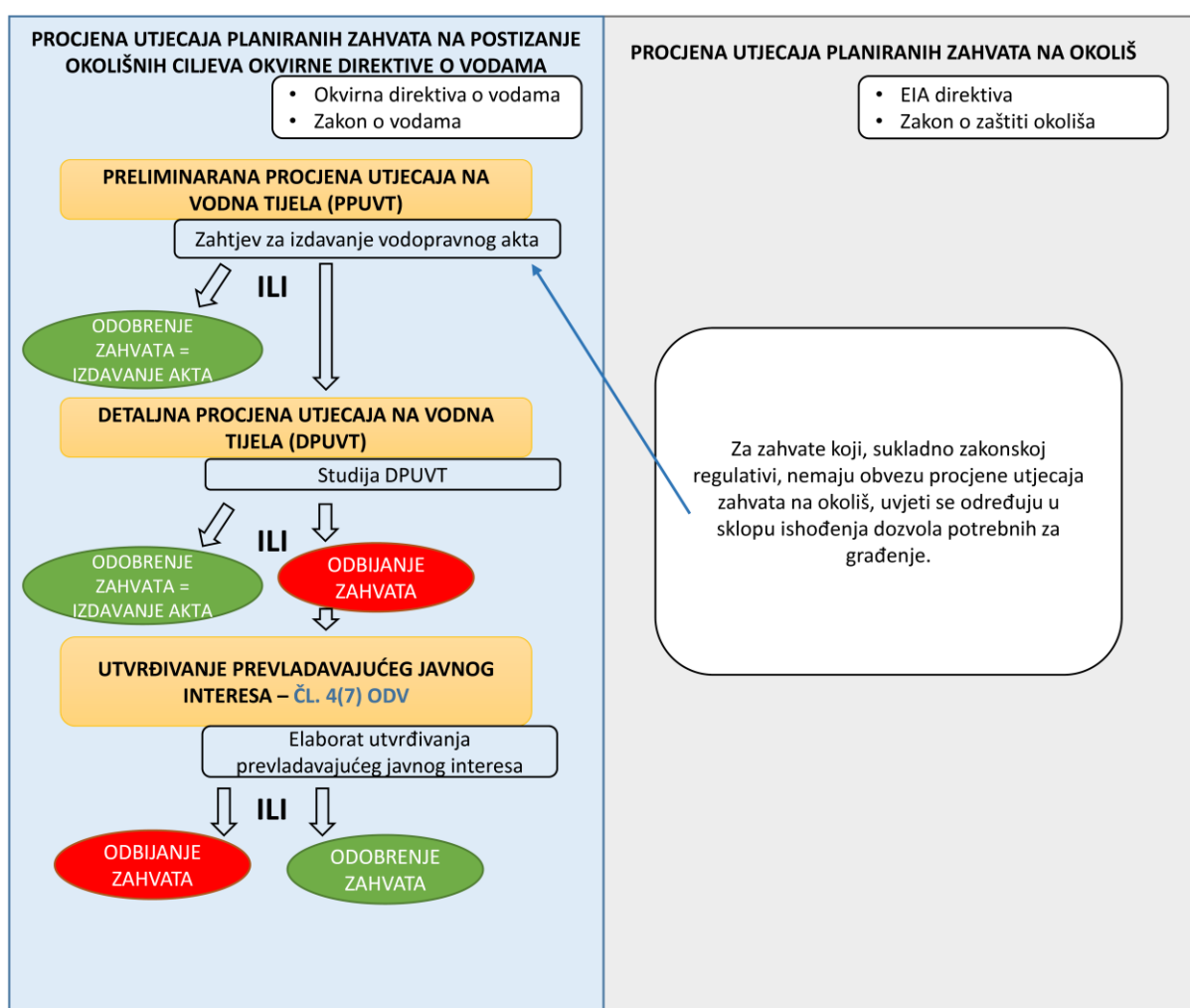
- da se ne očekuje utjecaj zahvata u smislu pogoršanja stanja vodnih tijela na razini elementa kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela, da zahvat neće ugroziti PUVP-om predviđeno poboljšanje stanja vodnih tijela ili da se očekuju isključivo privremeni/kratkotrajni utjecaji, zahvat se može odobriti,
- da se očekuje kako će projekt uzrokovati pogoršanje vodnih tijela na razini elementa kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela ili da će ugroziti PUVP-om predviđeno poboljšanje stanja vodnih tijela potrebno je zahvat odbiti.

U slučaju odbijanja zahvata, ako zahvat prolazi procjenu primjenjivosti članka 4(7) koja se provodi u sklopu detaljne procjene utjecaja zahvata na vodno tijelo, nositelj zahvata može zatražiti utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa, odnosno primjenu čl. 4(7), pri čemu zahvat mora zadovoljavati uvjete iz ODV tj. proći testiranje mogućnosti primjene čl. 4(7). Testiranje se provodi u sklopu izrade Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa koji se izrađuje za potrebe utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.

Posebno se naglašava da se procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanje okolišnih ciljeva ODV odnosi na prirodna vodna tijela, kao i na znatno promijenjena i umjetna vodna tijela ako je planirani zahvat planiran na njima / povezan s njima. Sukladno, sve opisano za ekološko stanje prirodnih vodnih tijela jednako se primjenjuje za ekološki potencijal znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela!

Uz napomenu da se kod procjene primjenjivosti članka 4(7) mora voditi računa da se druga točka članka 4(7) odnosi samo na pogoršanje stanja površinskih vodnih tijela od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju kao posljedica nove ljudske aktivnosti u području održivog razvoja. Pogoršanje podzemne vode nije obuhvaćeno ovom točkom (ni kvantitativnog ni kemijskog stanja), kao niti pogoršanje potencijala znatno promijenjenih ili umjetnih vodnih tijela zbog izravnog upućivanja na „stanje”. Ta točka isto tako nije relevantna za kemijsko stanje površinskih voda jer su razredima kvalitete u pogledu kemijskog stanja obuhvaćeni samo „dobro” i „nije postignuto dobro” (prilog V. 1.4.3. ODV), ali ne i „vrlo dobro”. Primjer gdje bi druga točka članka 4(7) mogla biti relevantna jest novo postrojenje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda (ako se ono može smatrati novom ljudskom aktivnošću u području održivog razvoja) iz kojeg se voda ispušta u tijelo površinskih voda vrlo dobrog stanja, u čijem bi slučaju pogoršanje od vrlo dobrog prema dobrom ekološkom stanju (ali ne i nižem) bilo dozvoljeno samo ako su zadovoljeni kriteriji testiranja mogućnosti primjene članka 4(7).

4.1 Zahvati za koje ne postoji obveza procjene utjecaja na okoliš

Sl. 4.2 Zahvati koji nisu na Prilozima I. – III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) te sukladno bez obveze ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ili procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Za zahvate koji nemaju obvezu procjene utjecaja na okoliš (ne nalaze se na Prilozima I. – III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)), preliminarna procjena utjecaja

na vodna tijela provodi se u sklopu izdavanja vodopravnih akata, što je u skladu s odredbama Zakona o vodama (NN 66/19 i 84/21). Zahtjev za izdavanje vodopravnih akata podnosi nositelj zahvata na obrascu koji se objavljuje na mrežnim stranicama Hrvatskih voda, a sukladno Pravilniku o izdavanju vodopravnih akata (NN 9/20 i 39/22).

Trenutačno ne postoji obveza informiranja javnosti u postupku donošenja vodopravnih akata, osim nedavno uspostavljene obveze objave Obavijesti o statusu sukladnosti vodopravnih dozvola (<https://voda.hr/hr/vodopravni-akti>). Informiranje javnosti u postupku donošenja vodopravnih akata je potrebno dodatno regulirati u propisima vodnog gospodarstva.

Načelno, odmah nakon odbijanja izdavanja akta bi trebalo pokrenuti nastavak postupka po čl. 4(7), ali se ovdje daje slijedeći prijedlog:

Ako se zbog mogućih utjecaja zahvata uskrati izdavanje vodopravnog akta (u tom slučaju se u Rješenju/Odluci o uskraćivanju izdavanja vodopravnog akta navodi na koje elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja su mogući utjecaji zbog kojih je potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela, nositelj zahvata može podnijeti nadležnom Ministarstvu zahtjev za detaljnu procjenu utjecaja na vodna tijela. Za potrebe detaljne procjene, kao stručna podloga, izrađuje se Studija detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela. Studiju izrađuje pravna osoba ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (ovlaštenik) – izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Zahtjev za Detaljnu procjenu utjecaja na vodna tijela obavezno sadrži:

- podatke o podnositelju zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za praćenje postupka), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- podatke o ovlašteniku:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar ovlaštenika za sudjelovanje u postupku), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- priloge:
  - presliku važeće suglasnosti ovlašteniku za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša;
  - Studiju detaljne procjene utjecaja na vodna tijela (1 tiskani primjerak i 1 primjerak na CD-u).

U Studiji detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela je nužno procijeniti utjecaje planiranog zahvata na sve elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja voda za sva relevantna vodna tijela.

Sadržaj Studije:

1. Opis zahvata;
2. Podaci o stanju vodnih tijela;
3. Opis i procjena samostalnih utjecaja;
4. Opis i procjena kumulativnih utjecaja;
5. Opis i procjena prekograničnih utjecaja;
6. Mjere ublažavanja negativnog utjecaja i program praćenja stanja vodnih tijela;

7. Zaključak i mogući potrebni koraci nakon izgradnje;
8. Izvori podataka.
9. Prilog:
  - Rješenje o uskraćivanju izdavanja vodopravnog akta.

Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost . Javnost se informira o:

- zahtjevu podnositelja,
- odluci da se studija upućuje na javnu raspravu,
- nacrtu Rješenja/Odluke
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Ako je u detaljnoj procjeni utjecaja zahvata na vodno tijelo utvrđena mogućnost prekograničnog utjecaja, nadležno tijelo obavještava zemlje na čijem teritoriju se mogu očekivati utjecaji, odnosno provodi prekogranične konzultacije. Radi pojednostavljenja komunikacije, koriste se uhodani komunikacijski kanali uspostavljeni kroz primjenu Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESPOO konvencija), te se sukladno postupak obavještavanja provodi se u skladu s Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17). Nadležno tijelo informira javnost i o potrebi provedbe prekograničnih konzultacija.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o podnositelju i sadržaju zahtjeva (naziv podnositelja zahtjeva, sažeti opis planiranog zahvata i prikaz vodnih tijela na koji se zahtjev odnosi);
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionici u postupku);
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka povodom zahtjeva nositelja zahvata.

Nadležno tijelo daje obavijest o provođenju javne rasprave u svezi predmeta javne rasprave na internetskoj stranici i u dnevnom tisku. Ova obavijest se može dati i u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te na lokalno uobičajen način javnog priopćavanja, ukoliko posebnim propisom nije drukčije određeno, najmanje osam dana prije početka javne rasprave.

Obavijest sadrži naznaku predmeta javne rasprave, mjesto, datum početka i trajanje javnog uvida, mjesto i datum javnog izlaganja te rok u kojem se nadležnom tijelu dostavljaju pisana mišljenja, prijedlozi i primjedbe u svezi predmeta javne rasprave.

Nadležno tijelo, ako je obveza propisana posebnim propisom, pisanu obavijest o javnoj raspravi dostavlja i:

- tijelima i osobama određenim posebnim propisima
- tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,

- drugim tijelima, prema potrebi.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 8 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke⁶⁴. Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

U javnoj raspravi javnost, zainteresirana javnost, te drugi sudionici u javnoj raspravi kao što su tijela i/ili osobe određene posebnim propisima, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela (u daljnjem tekstu: sudionici u javnoj raspravi) daju mišljenja, prijedloge i primjedbe u vezi s predmetom javne rasprave. Javnu raspravu uključujući javni uvid i javno izlaganje koordinira i provodi nadležno tijelo (Ministarstvo) koje može pojedine radnje vezano za javnu raspravu uključujući i javni uvid i javno izlaganje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak povjeriti nadležnom upravnom tijelu županije, odnosno Grada Zagreba.

Nakon objave obavijesti o provođenju javne rasprave, predmet javne rasprave stavlja se na javni uvid koji traje najmanje 30 dana⁶⁵. Za vrijeme javnog uvida nadležno tijelo organizira javno izlaganje na kome se obvezno osigurava nazočnost i sudjelovanje: predstavnika nositelja zahvata, voditelja izrade studije, projektanta i predstavnika jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijem području se provodi javna rasprava i javno izlaganje. O javnom izlaganju vodi se zapisnik kojeg vodi službena osoba tijela koje koordinira i provodi javnu raspravu, odnosno koje provodi javno izlaganje po zamolbi nadležnog tijela. Zapisnik potpisuje službena osoba koja ga je vodila i odgovorna osoba tijela. Osim zapisnika, o javnom izlaganju može se osigurati i tonski zapis. Zapisnik sadrži pitanja, prijedloge i mišljenja sudionika javne rasprave danih za vrijeme javnog izlaganja te odgovore na pitanja koje su dali predstavnici nositelja zahvata, voditelj izrade studije, projektant ili predstavnika jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Ako u roku određenom u odluci o objavi javne rasprave javnost, zainteresirana javnost, nadležna tijela i tijela jedinice lokalne samouprave, odnosno tijela jedinice područne (regionalne) samouprave ne dostave svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge u svezi s predmetom javne rasprave smatra se da nisu imali primjedbi.

Javnost i zainteresirana javnost sudjeluju u javnoj raspravi na način da:

- imaju pravo pristupa na javni uvid predmeta javne rasprave,
- postavljaju pitanja tijekom javnog izlaganja o predloženim rješenjima, na koja odgovaraju gore nabrojane osobe, usmeno ili u pisanom obliku prema zahtjevu sudionika javne rasprave,
- mogu upisati prijedloge i primjedbe u knjigu primjedbi koja se obvezno nalazi uz predmet o kojem se provodi javna rasprava,
- daju prijedloge i primjedbe u zapisnik za vrijeme javnog izlaganja,
- upućuju nadležnom tijelu pisane prijedloge i primjedbe u roku određenom u obavijesti o javnoj raspravi.

Prijedlozi i primjedbe koji neće biti dostavljeni u roku i čitko napisani, neće se uzeti u obzir u pripremi izvješća o javnoj raspravi.

O provedenoj javnoj raspravi nadležno tijelo priprema izvješće koje sadrži osobito:

---

⁶⁴ Analogno postupku procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

⁶⁵ Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08), čl. 18., st. 3.: Javni uvid u pitanjima zaštite okoliša uključujući i sastavnice okoliša i opterećenja koji nisu uređeni ovom Uredbom traje najmanje 30 dana ukoliko posebnim propisom kojim se uređuje zaštita pojedine sastavnice, odnosno zaštita od opterećenja, odnosno zakonom kojim se uređuje prostorno uređenje, nije uređeno drukčije.

- podatke o predmetu javne rasprave, odnosno naznaku da je taj predmet sastavni dio toga izvješća,
- popis pozvanih sudionika u javnoj raspravi prema posebnoj obavijesti,
- popis sudionika u javnoj raspravi čiji su prijedlozi i primjedbe vezano za predmet javne rasprave prihvaćeni,
- naznaku primjedbi i prijedloga sudionika, koji nisu prihvaćeni ili su djelomično prihvaćeni te obrazloženja razloga njihova neprihvaćanja, odnosno djelomičnog prihvaćanja,
- popis sudionika u javnoj raspravi čija su mišljenja, prijedlozi i primjedbe dani izvan određenog roka.

Akti, preslike i drugi dokazi objave javne rasprave, pozivi i posebne obavijesti o javnoj raspravi, zapisnici o javnim izlaganjima, dokazi sudjelovanja u javnom izlaganju pozvanih sudionika u javnoj raspravi i knjiga primjedbi sastavni su dio izvješća o javnoj raspravi.

Ako se predmet javne rasprave na temelju prihvaćenih mišljenja, prijedloga i primjedbi u javnoj raspravi tako promijeni, da nova rješenja nisu u skladu s bitnim odrednicama predmeta javne rasprave na temelju kojih je nastao, provodi se ponovna javna rasprava. Ako se ponovna javna rasprava odnosi na promjene predložene u prvoj javnoj raspravi, trajanje javnog uvida može biti kraće od 30 dana, ali ne kraće od osam dana. Obavijest o ponovnoj javnoj raspravi objavljuje se na način naveden gore. Novi prijedlozi i primjedbe na izmijenjeni dio predmeta javne rasprave mogu se podnositi samo u svezi s izmjenama povodom prihvaćenih primjedbi iznesenih u prvoj javnoj raspravi. Ponovna javna rasprava može se provoditi najviše dva puta, nakon čega se donosi odluka o novoj izradi predmeta javne rasprave.

Nadležno tijelo će u roku od 2 mjeseca od zaključivanja javne rasprave, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti, donijeti vodopravni akt (s uključenim mjerama ublažavanja negativnih utjecaja zahvata na vodna tijela i program praćenja stanja vodnih tijela) ili Rješenje/Odluku o uskraćivanju izdavanja vodopravnog akta jer se očekuje da će (za pojedini zahvat može biti relevantan 1 ili više zaključaka):

- onemogućiti postizanje dobrog stanja podzemnih voda ili dobrog ekološkog stanja / dobrog ekološkog potencijala;
- uzrokovati pogoršanje stanja površinskih ili podzemnih voda;
- uzrokovati pogoršanje od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju tijela površinske vode;

odnosno da će planirani zahvat imati značajan negativan utjecaj na stanje vodnog tijela i nije prihvatljiv za ciljeve zaštite voda .

Ukoliko je nositelju zahvata / investitor odbijeno izdavanje vodopravnog akta, može putem nadležnog Ministarstva podnijeti prijedlog Vladi Republike Hrvatske o utvrđivanju prevladavajućeg javnog interesa (primjene čl. 4(7) ODV).

Zahtjev za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa:

- podatke o podnositelju zahtjeva:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za praćenje postupka), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- podatke o ovlašteniku:
  - naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar ovlaštenika za sudjelovanje u postupku), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- priloge:

- presliku važeće suglasnosti ovlašteniku za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša;
- Elaborat utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa (1 tiskani primjerak i 1 primjerak na CD-u).

Elaborat utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa je podloga za provedbu postupka.

Sadržaj Elaborata:

1. Opis zahvata;
2. Zaključci detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela;
3. Mjere ublažavanja negativnog utjecaja zahvata na vodno tijelo / vodna tijela;
4. Analiza primjenjivosti drugih opcija;
5. Utvrđivanje postojanja prevladavajućeg javnog interesa kao razloga za poduzimanje zahvata i/ili veće koristi za ljudsko zdravlje, sigurnost ili održivi razvoj u usporedbi s koristima za okoliš i društvo od postizanja okolišnih ciljeva ODV;
6. Utvrđivanje povezanosti zahvata i PUVP-a;
7. Usklađenost s drugom EU legislativom u području zaštite okoliša i prirode;
8. Zaključak.

Prilog: Rješenje o uskraćivanju izdavanja vodopravnog akta.

Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze zatražit će mišljenje Hrvatskih voda. Istovremeno će o zahtjevu će informirati javnost i provesti javnu raspravu.

Ako je u detaljnoj procjeni utjecaja zahvata na vodna tijela utvrđena mogućnost prekograničnog utjecaja, nadležno tijelo obavještava zemlje na čijem se području očekuje utjecaj zahvata o provođenju postupka utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa, odnosno razmatranja primjene izuzeća prema čl. 4(7). Radi pojednostavljenja komunikacije, koriste se uhodani komunikacijski kanali uspostavljeni kroz primjenu Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESPOO konvencija), te se sukladno postupak obavještavanja provodi se u skladu s Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17). Nadležno tijelo informira javnost i o potrebi provedbe prekograničnih konzultacija.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o podnositelju i sadržaju zahtjeva (naziv podnositelja zahtjeva, sažeti opis planiranog zahvata i prikaz vodnih tijela na koji se zahtjev odnosi);
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionici u postupku);
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka povodom zahtjeva nositelja zahvata.

Nakon dobivanja pozitivnog mišljenja Hrvatskih voda, Elaborat se upućuje na javnu raspravu. Obavještavanje javnosti, procedura javne rasprave, javnog uvida i javnog izlaganja su identična opisanome za Studiju detaljne procjene utjecaja na vodna tijela.

Ako Ministarstvo smatra da su ispunjeni svi uvjeti iz čl 4(7) ODV, odnosno čl. 62 Zakona o vodama, uzimajući u obzir pristigla mišljenja, primjedbe i prijedloge iz javne rasprave, upućuje Vladi Republike Hrvatske prijedlog odluke za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa za provedbu zahvata 30 dana od dana zatvaranja javne rasprave.

U roku od 15 dana od zaprimanja odluke o utvrđivanju prevladavajućeg javnog interesa ili o nepostojanju prevladavajućeg javnog interesa Ministarstvo dopisom obavještava nositelja zahvata / investitora te javnost. Javnost se o Odluci informira objavom Odluke na internetskoj stranici nadležnog tijela.

4.1.1 Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela (samostalna Studija)

Opis zahvata - Potrebno je opisati planirani zahvat i smjestiti ga u prostor. U opisu zahvata potrebno je navesti sve podatke ključne za procjenu:

- svrha zahvata,
- podaci o lokaciji zahvata (naziv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj se nalazi lokacija zahvata, uključujući naziv katastarske općine i broj katastarske čestice kada je primjenjivo; kartografski prikaz s ucrtanim zahvatom u odgovarajućem mjerilu),
- obuhvat zahvata (dimenzije, kapacitet i dr.),
- pritisci zahvata na vodne resurse – npr. potrebe tehnološke vode, potrebe vode za ljudsko korištenje, predviđen ispus (prirodni recipijent / sustav javne odvodnje), očekivane količine otpadne vode, predviđena obrada otpadne vode, sva planirana gradnja u blizini vodnih tijela i/ili na području javnog vodnog dobra i sl,
- trajanje zahvata i razdoblje godine u kojem se zahvat planira provesti,
- način (tehnologija) izvođenja zahvata,
- opis eventualnih drugih aktivnosti potrebnih za realizaciju zahvata,

Podaci o stanju vodnih tijela - Podloga za poglavlje je Izvod iz Registra vodnih tijela. Stanje elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela kad god je moguće, treba temeljiti na zadnjim raspoloživim rezultatima monitoringa stanja vodnih tijela. Poglavlje sadrži potpoglavlja:

- Stanje površinskih voda (vodotoci, jezera, prijelazne i/ili priobalne vode ovisno o lokaciji zahvata),
- Stanje podzemnih voda,
- Zaštićena područja sukladno Zakonu o vodama - Područja posebne zaštite voda,
- Zaključak za stanje voda.

Opis i procjena samostalnih utjecaja, predložene mjere ublažavanja negativnih utjecaja i procjena preostalih utjecaja - Utjecaji se procjenjuju za:

- površinske vode,
- podzemne vode,
- zaštićena područja prema Zakonu o vodama,

te faze projekta:

- tijekom daljnje razrade zahvata / pripreme građenja (po potrebi),
- tijekom građenja / izvođenja radova,
- tijekom korištenja zahvata,
- nakon prestanka korištenja zahvata (po potrebi).

Potrebno je provesti detaljnu analizu utjecaja zahvata na pojedine elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela (sukladno definiranim kriterijima u Uredbi o standardu kakvoće voda Prilogu 2B. Pokazatelji i indeksi ekološkog stanja i omjer ekološke kakvoće voda), te procijeniti očekivano stanje voda. Tako na primjer, za površinska vodna tijela vodotoka:

- Utjecaj na ekološko stanje vodnih tijela:
  - Utjecaj na biološke elemente kakvoće voda,
    - Utjecaj na fitoplankton,
    - Utjecaj na zajednicu makrofita i fitobentos,
    - Utjecaj na makrozoobentos,
    - Utjecaj na ihtiofaunu,
  - Utjecaj na hidromorfološke značajke,
    - Utjecaj na kontinuitet vodotoka,
    - Utjecaj na hidrološke značajke,
    - Utjecaj na morfološke značajke,
  - Utjecaj na osnovne fizikalno-kemijske i kemijske elemente kakvoće voda,
    - Utjecaj na opće uvjete,
    - Utjecaj na koncentracije specifičnih sintetskih onečišćujućih tvari,
    - Utjecaj na koncentracije specifičnih nesintetskih onečišćujućih tvari,
- Utjecaj na kemijsko stanje vodnih tijela.

Sukladno pristupu pri procjeni utjecaja na okoliš, ili ocjeni prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, procjenjuje se niz karakteristika utjecaja.

Tab. 4.1 Karakteristike utjecaja planiranog zahvata na vodno tijelo

Karakteristika utjecaja	Mogući utjecaji	Primjer/opis
značaj	nema utjecaja	<ul style="list-style-type: none"> - ovisi o situaciji i procjeni izrađivača Studije - svi mogući <u>značajni negativni</u> utjecaji na stanje vodnih tijela trebaju biti spriječeni ili umanjeni primjenom mjera zaštite vodnih tijela da se zahvat može odobriti bez primjene izuzeća temeljem čl. 4(7).
	zanemariv	
	slab	
	umjeren	
	značajan	
smjer	pozitivan	<ul style="list-style-type: none"> - npr. prelazak na crpljenje vode iz podzemlja će imati posredan pozitivan utjecaj na vodna tijela površinskih voda i sl.
	negativan	<ul style="list-style-type: none"> - npr. prekid longitudinalne povezanosti vodotoka, - prekid pronosa nanosa, - promjene hidroloških karakteristika vodnih tijela, i sl.
vrsta utjecaja	izravan / direktan	<ul style="list-style-type: none"> - npr. prekid longitudinalne povezanosti vodotoka je izravan utjecaj na hidromorfologiju vodnih tijela i sl.
	posredan / indirektan	<ul style="list-style-type: none"> - npr. utjecaj zahvaćanja vode na površinskom vodnom tijelu koji utječe na prihranu podzemnog vodnog tijela i sl.
doseg	lokalan	<ul style="list-style-type: none"> - utjecaj dosega manjeg od samog vodnog tijela na kom je planiran zahvat
	vodno tijelo na kome je zahvat planiran	<ul style="list-style-type: none"> - u pitanju je značajan utjecaj na predmetno vodno tijelo
	vodno tijelo, jedno ili više njih, koja su nizvodna / obližnja i sl.	<ul style="list-style-type: none"> - u pitanju je značajan utjecaj na ta vodna tijela - obližnja vodna tijela – npr. crpljenje podzemne vode uzrokuje promjene u hidrološkom režimu obližnjeg vodnog tijela površinske vode
trajanje	privremen / kratkotrajan	<ul style="list-style-type: none"> - tijekom izgradnje, - do 5 godina nakon početka korištenja zahvata (npr. do obnove ekosustava u vodotoku) i sl.
	srednjoročan	<ul style="list-style-type: none"> - 5 – 10 godina nakon početka korištenja zahvata i sl.
	dugotrajan	<ul style="list-style-type: none"> - >10 godina nakon početka korištenja zahvata i sl.
	trajan	<ul style="list-style-type: none"> - tijekom korištenja zahvata (vijeku trajanja građevine)

učestalost	potencijalan	- npr. akcidentna onečišćenja i sl.
	povremen	- npr. pri održavanju (jednom godišnje) i sl.
	periodički	- npr. vršno ispuštanje iz hidroelektrana (eng. hydropeaking) na dnevnoj bazi
	kontinuiran	- npr. prekid longitudinalne povezanosti vodotoka, prekid pronosa nanosa i sl.

Nakon procjene mogućih utjecaja je potrebno je predvidjeti mjere ublažavanja negativnih utjecaja te procijeniti preostale utjecaje na stanje pojedinih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela, odnosno skupine značajki vodnih tijela, pojedina stanja vodnih tijela te ukupno stanje vodnih tijela nakon njihove primjene. Predlaže se tablični prikaz:

Šifra i naziv vodnog tijela				
Faza zahvata	Utjecaj zahvata i elemente kakvoće voda / pokazatelji na koje zahvat utječe	Karakteristike utjecaja (kratko navesti značaj, smjer, vrsta, doseg, trajanje, učestalost)*	Mjere ublažavanja negativnih utjecaja	Procjena karakteristika preostalog utjecaja nakon primjene mjera (kratko navesti značaj, smjer, vrsta, doseg, trajanje, učestalost)*
Tijekom građenja	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	1. mjera	
			2. mjera	
Tijekom korištenja	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	1. mjera	
			2. mjera	

* Napomena ako su karakteristike jednog tipa utjecaja različite za pojedini element kakvoće voda / pokazatelje stanja, potrebno je razdvojiti utjecaje u različite retke (mjere se mogu ponoviti u oba retka) kako bi se mogla provesti točna procjena preostalih utjecaja

Napomena – Znatno promijenjena i umjetna vodna tijela: Pri procjeni utjecaja nove fizičke promjene na vodnom tijelu u prethodnom planskom razdoblju proglašenom znatno promijenjenim ili umjetnim vodnim tijelom važno je razlučiti utjecaj planiranog zahvata na ekološko stanje voda od postojećih fizičkih promjena vodnog tijela. Navedeno se s najvećom sigurnošću može utvrditi ako postoji procjena stanja hidromorfoloških i bioloških elemenata kakvoće voda trenutnog ekološkog potencijala, posebno ako je bazirana na rezultatima monitoringa stanja, odnosno da bi mogla procjena provesti, potrebno je imati jasno definiran okolišni cilj tj. dobar ekološki potencijal.⁶⁶

Opis i procjena kumulativnih utjecaja, predložene mjere ublažavanja negativnih utjecaja i procjena preostalih utjecaja - Planirani zahvat ne mora sam po sebi imati značajne utjecaje na stanje vodnog tijela koji bi zahtijevali odbijanje zahvata i primjenu ispitivanja na temelju članka 4(7), ali je moguće da će kumulativno s drugim planiranim zahvatima / aktivnostima ili u kombinaciji s postojećim pritiscima (načinima korištenja, ispuštanjima otpadnih voda ili postojećim objektima u prostoru), uzrokovati pogoršanje ili utjecati na sposobnost vodnog tijela da postigne okolišni cilj dobrog stanja / potencijala. Procjena kumulativnih utjecaja može u

⁶⁶ Ako će se odobriti izuzeće temeljem čl. 4(7), za znatno promijenjena vodna tijela ili umjetna vodna tijela, bit će potrebno nakon izgradnje zahvata nanovo definirati ekološki potencijal vodnog tijela uzimajući u obzir dodatne fizičke promjene.

praktičnom smislu predstavljati izazov zbog različitih razloga, npr. nedostatka informacija o drugim planiranim zahvatima u prostoru.

Kao početnu točku za prikupljanje podataka o drugim planiranim zahvatima predlaže se provjera Geoportala Informacijskog sustava prostornog uređenja – izdane dozvole, ali i prostorni planovi, zatim arhiva na internetskim stranicama MINGOR-a o provedenim postupcima PUO/OPUO te podaci objedinjeni za potrebe kumulativne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (MINGOR – podaci o provedenim POEM i GOEM postupcima), te osobito Registar projekata objavljen na mrežnim stranicama Hrvatskih voda ([Registar projekata.xlsx \(live.com\)](#)) koji daje vezu između budućih zahvata i vodnih tijela.

Za postojeće pritiske na pojedina vodna tijela, potrebno je tražiti podatke od Hrvatskih voda koje imaju prikupljanje podatke o postojećim objektima na vodnim tijelima.

Kao i samostalni utjecaji, kumulativni utjecaji se procjenjuju za:

- površinske vode,
- podzemne vode,
- zaštićena područja prema Zakonu o vodama,

te faze projekta:

- tijekom daljnje razrade zahvata / pripreme građenja (po potrebi),
- tijekom građenja / izvođenja radova,
- tijekom korištenja zahvata,
- nakon prestanka korištenja zahvata (po potrebi).

Potrebno je provesti detaljnu analizu utjecaja zahvata na pojedine skupine značajki vodnih tijela, a po potrebi i na pojedine elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela, te procijeniti očekivano stanje voda. Npr. za površinska vodna tijela vodotoka (ako se ne očekuje utjecaj zahvata na neki od navedenih elemenata, isti se preskače):

- Utjecaj na ekološko stanje vodnih tijela:
  - Utjecaj na biološke elemente kakvoće voda,
    - Utjecaj na fitoplankton,
    - Utjecaj na zajednicu makrofita i fitobentos,
    - Utjecaj na makrozoobentos,
    - Utjecaj na ihtiofaunu,
  - Utjecaj na hidromorfološke značajke,
    - Utjecaj na kontinuitet vodotoka,
    - Utjecaj na hidrološke značajke,
    - Utjecaj na morfološke značajke,
  - Utjecaj na osnovne fizikalno-kemijske i kemijske elemente kakvoće voda,
    - Utjecaj na opće uvjete,
    - Utjecaj na koncentracije specifičnih sintetskih onečišćujućih tvari,
    - Utjecaj na koncentracije specifičnih nesintetskih onečišćujućih tvari,
- Utjecaj na kemijsko stanje vodnih tijela.

Sukladno pristupu pri procjeni utjecaja na okoliš, ili ocjeni prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, procjenjuje se niz karakteristika utjecaja, kao i kod samostalnih utjecaja. Nakon procjene mogućih kumulativnih utjecaja je potrebno je predvidjeti mjere ublažavanja negativnih utjecaja te procijeniti preostale utjecaje na stanje pojedinih elemente kakvoće voda / pokazatelja stanja voda, odnosno skupine značajki vodnih tijela, pojedina stanja vodnog tijela te ukupno stanje vodnog tijela nakon njihove primjene (prema prethodnom tabličnom prikazu).

Napomena – znatno promijenjena i umjetna vodna tijela: Pri procjeni utjecaja nove fizičke promjene na vodnom tijelu u prethodnom planskom razdoblju proglašenom znatno promijenjenim ili umjetnim vodnim tijelom važno je razlučiti utjecaj planiranog zahvata na ekološko stanje voda od postojećih fizičkih promjena vodnog tijela. Navedeno se s najvećom sigurnošću može utvrditi ako postoji procjena stanja hidromorfoloških i bioloških elemenata kakvoće voda trenutnog ekološkog potencijala, posebno ako je bazirana na rezultatima monitoringa stanja, odnosno da bi mogla procjena provesti, potrebno je imati jasno definiran okolišni cilj tj. dobar ekološki potencijal.⁶⁷

Opis i procjena prekograničnih utjecaja - Ovisno o lokaciji zahvata i očekivanom dosegu utjecaja, mogući su i prekogranični utjecaji na stanje vodnih tijela.

U slučaju da se očekuju prekogranični utjecaji, procjenjuju se kao i samostalni ili kumulativni utjecaji, odnosno utjecaji na površinska / podzemna vodna tijela / zaštićena područja prema Zakonu o vodama te za sve relevantne faze.

Ako je u pitanju procjena utjecaja na vodno tijelo koje je dio pograničnog vodotoka, preporuča se analiza međunarodnih dokumenata izrađenih za taj sliv, a posebno međunarodnih planova upravljanja tim slivom (npr. dokumenti Savske komisije ili Međunarodne komisije za zaštitu rijeke Dunav – ICPDR) i mogućeg utjecaja na ciljeve postavljene u tim dokumentima / planovima upravljanja.

Mjere ublažavanja negativnih utjecaja i program praćenja stanja vodnih tijela - Preuzima se lista (tj. tablice) predloženih mjera ublažavanja negativnih utjecaja (za samostalne i kumulativne utjecaje) iz ranijih poglavlja.

Sve mjere moraju biti povezane s nekim od očekivanih utjecaja zahvata, ili više njih, ako je primjenjivo, mora biti procijenjen značaj preostalih utjecaja na stanje vodnih tijela.

Za sve zahvate za koje se u Zaključku detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela zaključiti:

- da se očekuju značajni samostalni ili kumulativni negativni utjecaji zahvata koji bi doveli do pogoršanja stanja vodnih tijela ili nepostizanja okolišnih ciljeva ODV i
- da je rezultat procjene primjenjivosti čl. 4(7) ODV pozitivan (tj. da će se zahvat odbiti zbog značajnih utjecaja, ali će biti moguće podnijeti zahtjev za utvrđivanjem prevladavajućeg javnog interesa),

treba osigurati da su sve mjere ublažavanja predložene u detaljnoj procjeni utjecaja zahvata na vodna tijela praktično provedive.

Naime, ako se neće moći dokazati da će biti poduzete sve praktične mjere ublažavanja, neće se moći dodijeliti izuzeće na temelju članka 4(7)!

Za takve zahvate je u ovom poglavlju potrebno razmotriti sve mjere ublažavanja negativnog utjecaja zahvata iz aspekata:

- kompatibilnosti s planiranim zahvatom (fizičkom modifikacijom / ljudskom aktivnosti u području održivog razvoja);
- tehničke izvedivosti;
- zahtjeva za nerazmjernim troškovima.

---

⁶⁷ Ako će se odobriti izuzeće temeljem čl. 4(7), za znatno promijenjena vodna tijela ili umjetna vodna tijela, bit će potrebno nakon izgradnje zahvata nanovo definirati ekološki potencijal vodnog tijela uzimajući u obzir dodatne fizičke promjene.

Pri razmatranju mjera predlaže se primjena dobre prakse u zaštiti okoliša, za smanjenje utjecaja na hidromorfologiju predlaže se konzultirati CIS vodič br. 37 – Zbirka mjera ublažavanja može se naći niz mjera povezanih sa specifičnim pritiscima i utjecajima na hidromorfologiju vodnog tijela, a za emisije u okoliš predlaže se primjena NRT-a (najboljih raspoloživih tehnologija, eng. BAT – best available techniques) kako su razrađeni za potrebe „IPPC direktive“ / „Direktive o industrijskim emisijama“⁶⁸, za koje su referentni dokumenti raspoloživi na poveznici <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>.

Iako nije propisano ODV-om, CIS Vodič br. 36 preporuča primjenu mjera sukladno uvriježenoj hijerarhiji ublažavanja utjecaja na okoliš:

1. mjere izbjegavanja utjecaja – izbjegavanje negativnih utjecaja (npr. promjena lokacije, načina ili vremenskog rasporeda aktivnosti ili primjenom drugih preventivnih mjera na izvoru);
2. mjere smanjivanja utjecaja – primjenjuju se mjere na izvoru ili što je više moguće bliže izvoru utjecaja čime ih se nastoji smanjiti na najmanju moguću mjeru (zanemarivu, nisku ili na drugi način prihvatljivu razinu);
3. mjere neutraliziranja utjecaja – u slučaju preostalih negativnih utjecaja (tj. utjecaja koji se ne mogu izbjeći ili se ne mogu smanjiti na terenu), kako bi se ti utjecaji otklonili, neutralizirali ili na drugi način nadoknadili primjenom mjera na drugom mjestu, čime bi se pomoglo smanjiti neto štetan utjecaj na zanemarivu, nisku ili na drugi način prihvatljivu razinu.

Mjere se mogu poduzimati i na drugim vodnim tijelima sve dok do njihovih učinaka dolazi u vodnom tijelu za koje se testira mogućnost primjene članka 4(7).

Kada postoje praktične mjere ublažavanja, no za neke od njih postoje nesigurnosti u pogledu značajan ili vremena njihovih pozitivnih na stanje, mogu se primijeniti načela prilagodljivog upravljanja (npr. kad je dogovorena vrsta mjera ublažavanja, ali nije u potpunosti jasno kada će i gdje one morati provesti, kad se provodi neispitana mjera ublažavanja i potreban je rezervni plan u slučaju da se novom mjerom ne ostvari željeni ishod ili kad postoji razumna sigurnost u procjenu utjecaja zahvata te velika sigurnost u pogledu učinkovitosti mjere ublažavanja utjecaj, ali će se zbog velikog troška mjera provesti samo ako se praćenjem stanja pokaže potreba za istom kako bi se izbjeglo pogoršanje ili ugrožavanje postizanja dobrog stanja / potencijala).

Nakon analiza o praktičnoj provedivosti mjera ublažavanja u ovom poglavlju, ponovno se revidira poglavlje Zaključka (iterativni proces!):

- pri čemu se može zaključiti da bi se provedbom svih mjera ublažavanja koje su praktično provedive izbjeglo pogoršanje ili nepostizanje dobrog stanja/potencijala, pa se mijenja Zaključak Studije detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela i uopće ne provodi procjena primjenjivosti čl.4(7) za zahvat;
- ili se može potvrditi prvotni zaključak, odnosno i dalje se očekuje pogoršanje stanja/potencijala ili nepostizanje dobrog stanja/potencijala.

Dodatno, nadležno tijelo može u postupku detaljne procjene utjecaja zahvata na vodno tijelo ocijeniti jesu li sve praktično provedive mjere (praktični koraci) za ublažavanje negativnih utjecaja uključene kao dio planiranog zahvata ili će biti potrebne dodatne praktične mjere

---

⁶⁸ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja)

ublažavanja (osim onih koje je predložio nositelj zahvata kroz Studiju detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela).

Također, ako je zbog značaja očekivanih negativnih utjecaja ili nesigurnosti procjene potrebno, propisuje se program praćenja stanja vodnih tijela u kojem treba definirati:

- u kojoj fazi provedbe zahvata se provodi praćenje (tijekom daljnje razrade zahvata / pripreme građenja, tijekom građenja / izvođenja radova, tijekom korištenja zahvata, nakon prestanka korištenja zahvata, uz napomenu da program može biti različit za pojedine faze),
- trajanje praćenja,
- koji pokazatelji se prate,
- učestalost praćenja,
- lokacije provedbe praćenja,
- način dostave rezultata nadležnom tijelu.

Pri propisivanju programa praćenja stanja voda treba voditi računa da ako se pokaže potreba za praćenjem stanja za pojedini zahvat, nije prihvatljivo pozvati se na nadzorni monitoring stanja vodnih tijela Hrvatskih voda, već je potrebno propisati specifičan monitoring povezan s utjecajem analiziranog zahvata.

Zaključak - U Zaključku se rezimira procjena utjecaja zahvata na stanje vodnih tijela uz primjenu predloženih mjera ublažavanja negativnih utjecaja. Za prikaz se predlaže uporaba modificiranih tablica iz procjene utjecaja.

Stanje elemenata kakvoće voda/pokazatelja stanja vodnih tijela na koje zahvat utječe, kad god je moguće, treba temeljiti na zadnjim raspoloživim rezultatima monitoringa stanja vodnih tijela.

Stanje element kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela na koje zahvat utječe	Svi utjecaji zahvata na elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela	Karakteristike utjecaja (kratko navesti značaj, smjer, vrsta, doseg, trajanje, učestalost)*	Mjere ublažavanja negativnih utjecaja	Procjena karakteristika preostalog utjecaja nakon primjene mjera (kratko navesti značaj, smjer, vrsta, doseg, trajanje, učestalost)*	Procjena promjene stanja elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela
Iz Registra vodnih tijela	Samostalni utjecaj	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	1. mjera 2. mjera	Iz poglavlja Opis i procjena samostalnih utjecaja	
	Samostalni utjecaj	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	1. mjera	Iz poglavlja Opis i procjena samostalnih utjecaja	
	Kumulativni utjecaj	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	1. mjera	Iz poglavlja Opis i procjena kumulativnih utjecaja	
Iz Registra vodnih tijela	Samostalni utjecaj	Temeljem cjelovite analize i procjene utjecaja	1. mjera	Iz poglavlja Opis i procjena samostalnih utjecaja	
...	...	...	...	...	...

Zaključak Studije može biti da je zahvat prihvatljiv sa stanovišta postizanja okolišnih ciljeva ODV uz primjenu predloženih mjera ublažavanja negativnih utjecaja i programa praćenja stanja vodnih tijela⁶⁹, ako procjena utjecaja nakon primjene mjera pokaže da zahvat neće imati značajnih negativnih utjecaja na stanje vodnih tijela.

⁶⁹ Za zahvate za koje ne postoji obveza procjene utjecaja na okoliš ili ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš navedeno znači da se može izdati potreban vodopravni akt.

Drugi zaključak može biti da se očekuju značajni samostalni ili kumulativni negativni utjecaji zahvata koji bi doveli do pogoršanja stanja vodnih tijela ili nepostizanja okolišnih ciljeva ODV te je tada u zaključku potrebno procijeniti primjenjivost čl. 4(7) ODV.

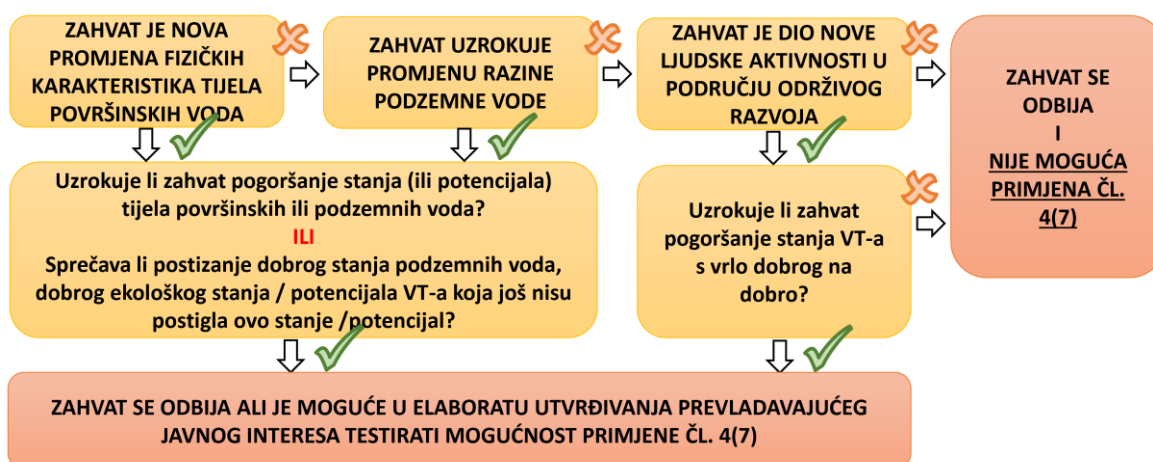
Utjecaji na stanje vodnog tijela ili pojedinih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja vodnih tijela mogu biti ograničeni na vodna tijela na kojem je zahvat smješten ili mogu imati širi doseg – ako se utvrdi mogućnost značajnog negativnog utjecaja na obližnja ili još udaljenija vodna tijela i za njih je potrebno procijeniti primjenjivost čl. 4(7), a onda u sljedećem postupku i test mogućnosti primjene izuzeća temelje čl. 4(7)!

U slučaju da se ne očekuje utjecaj zahvata na vodno tijelo na kom je planiran, ali se očekuje utjecaj npr. na nizvodnom/nizvodnim vodnim tijelima – onda se procjenjuje primjenjivost čl. 4(7) za to vodno tijelo na koje se očekuje utjecaj zahvata!

Provjerom primjenjivosti čl. 4(7), prema CIS Vodiču br. 36., odgovara se na sljedeća pitanja:

- Može li projekt imati učinke na stanje / potencijal vodnog tijela?
- Očekuje li se da će projekt uzrokovati pogoršanje / nepostizanje dobrog stanja / potencijala?
- Je li potrebno ispitivanje na temelju članka 4(7) tijekom faze odobrenja?

Na sva ova pitanja se u Studiji detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela odgovara ranije, dok se u Zaključku odgovara na pitanje može li se za planirani zahvat, za koji je zaključeno da ga je potrebno odbiti zbog značajnih utjecaja na stanje vodnih tijela i nakon primjene predloženih mjera, uopće primijeniti članak 4(7).

Sl. 4.3 Shema koraka procjene primjenjivosti čl. 4(7). Napomena – fizička promjena ili ljudska aktivnost održivog razvoja ne moraju biti sasvim nove u prostoru, u pitanju može biti i povećanje opsega aktivnosti / proširenje objekta i sl.

Člankom 4(7) se ne osigurava izuzeće ako pogoršanje uzrokovano unošenjem onečišćujućih tvari iz točkastih ili raspršenih izvora dovodi do stanja vodnog tijela koje je niže od dobrog. Razlog je tomu što se prvi dio članka 4(7) odnosi samo na nove promjene fizičkih karakteristika tijela površinskih voda ili promjene razine tijela podzemnih voda, ali ne na točkaste ili raspršene izvore onečišćenja. Unošenje onečišćujućih tvari stoga je potencijalno obuhvaćeno samo drugim dijelom članka 4(7) – nove ljudske aktivnosti u području održivog razvoja – koji se odnosi samo na pogoršanje stanja tijela površinskih voda od vrlo dobrog prema dobrom stanju.

Površinske vode - Ako se pokaže da se očekuju značajni utjecaji, prema CIS Vodiču br. 36., nadležno tijelo ne smije odobriti zahvat kada planirani zahvat može uzrokovati pogoršanje stanja tijela površinskih voda ili kada ugrožava postizanje dobrog stanja površinskih voda ili dobrog ekološkog potencijala i dobrog kemijskog stanja površinskih voda do datuma utvrđenog Direktivom, osim ako nije predviđeno izuzeće.

„Pogoršanje stanja vodnog tijela površinskih voda” u smislu gore navedenog podrazumijeva klasificiranje bilo kojeg elementa kakvoće voda u smislu Priloga V. Okvirne direktive o vodama u niži razred, čak i ako to pogoršanje stanje elementa kakvoće voda ne dovodi do niže ocjene stanja cijelog vodnog tijela površinskih voda. Ako se određeni element kakvoće voda već nalazi u najnižem razredu (vrlo loše stanje), bilo koje pogoršanje tog elementa kakvoće voda predstavlja pogoršanje stanja u smislu udaljavanja od postizanja okolišnog cilja ODV.

Prema CIS Vodiču br. 36, a prateći izloženo u CIS vodiču br. 13 Sveobuhvatan pristup klasifikaciji ekološkog stanja i ekološkog potencijala, naglašava da su za analizu utjecaja na ekološko stanje/potencijal vodnog tijela, tj. odlučivanja o potrebi provedbe postupka utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa (primjene čl. 4(7)), ključni biološki elementi kakvoće voda, dok su elementi kakvoće voda vezani uz hidromorfološko stanje i osnovni fizikalno-kemijski i kemijski elementi kakvoće voda prateći elementi. U CIS vodiču br. 13 tako je istaknuto, sukladno shemi u nastavku,:

- ocjena stanja prema pratećim hidromorfološkim elementu kakvoće voda značajna kod razlučivanja vrlo dobrog i dobrog ekološkog stanja vodnog tijela,
- ocjena stanja prema pratećim osnovnim fizikalno-kemijskim i kemijskim elementima kakvoće voda značajna kod razlučivanja između dobrog i umjerenog ekološkog stanja vodnih tijela,
- dok se ekološko stanje vodnih tijela u preostale 3 kategorije (umjereno, loše, vrlo loše) klasificiraju prema biološkim elementima kakvoće voda.

Uredba o standardu kakvoće voda prati navedeni sustav određivanja stanja vodnih tijela pri čemu razrađuje da se ekološko stanje voda u preostale 3 kategorije (umjereno, loše, vrlo loše) klasificiraju prema najlošijem elementu kakvoće voda (fizikalno-kemijskom, hidromorfološkom ili biološkom). Ovo je napravljeno iz razloga da se pri analizi opterećenja i utjecaja i sukladno tome propisivanju mjera lakše identificiraju / izdvoje oni elementi kakvoće voda / pokazatelji stanja voda na koje treba primijeniti mjere kako bi se postigli okolišni ciljevi.

Ako se temeljem pogoršanja pojedinih hidromorfoloških elemenata kakvoće voda očekuje pogoršanje bioloških elemenata kakvoće voda → može se nakon odbijanja zahvata primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7).

Nadalje, potrebno je razmotriti može li se novom promjenom tj. promjenom hidromorfološkog stanja ugroziti postizanje dobrog stanja/potencijala. Kao primjer može poslužiti vodno tijelo stanja/potencijala manjeg od dobrog, npr. zbog onečišćenja, ali čiji su hidromorfološki uvjeti u skladu sa zahtjevima za postizanje dobrog stanja/potencijala. Planiranom novom promjenom, za koju se očekuje da će pogoršati hidromorfološki element kakvoće voda (npr. morfologiju na vrijednosti koje su u skladu samo s umjerenim stanjem/potencijalom), ne mora odmah doći do pogoršanja bioloških elemenata kakvoće voda (koji se zbog onečišćenja već nalaze u stanju slabijem od dobrog), ali može se ugroziti postizanje dobrog stanja/potencijala nakon provedbe mjera za smanjenje onečišćenja iz programa mjera PUVp-a. I u ovom slučaju će biti potrebno nakon odbijanja zahvata primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7) iako se nakon provođenja promjena ne očekuje pogoršanje bioloških elemenata kakvoće voda.

Kada biološki elementi kakvoće voda imaju dobro stanje/potencijal, ali se očekuje da će se nakon provedbe zahvata hidromorfološki elementi kakvoće voda pogoršati od vrlo dobrog stanja/potencijala na neko lošije stanje (uvjete koji nakon više nisu u skladu s razredom vrlo dobrog stanja/ potencijala), tada je razumno je primijeniti načelo predostrožnosti odnosno nakon odbijanja zahvata primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7), kako bi se zahvat eventualno moglo odobriti.

Sukladno, informacije iz nadzornog monitoringa stanja elementa kakvoće voda pojedinog vodnog tijela, uključujući i prateće elemente, te unaprijed određeni hidromorfološki standardi za različite razrede (vrlo dobro, dobro, umjereno, loše ili vrlo loše) u praktičnom smislu mogu biti ključni za procjenu utjecaja provedbe zahvata na biološke elemente kakvoće voda. Pogoršanje bilo kojeg hidromorfološkog elementa kakvoće voda (hidrologije, morfologije ili kontinuiteta) ukazuje na značajan rizik za jedan ili više bioloških elemenata kakvoće voda čime se potkrepljuje odluka da će provedbom zahvata doći do pogoršanja stanja voda/pojedinog elementa kakvoće voda, te da će nakon odbijanja zahvata trebati primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7), kako bi se zahvat eventualno moglo odobriti.

Vrijednosti kemijskih i osnovnih fizikalno-kemijskih elemenata koji prate biološke elemente kakvoće voda trebaju se uzeti u obzir pri:

- grupiranju vodnih tijela u razrede vrlo dobrog i dobrog ekološkog stanja i u razrede maksimalnog ekološkog potencijala i dobrog ekološkog potencijala,
- kao i od dobrog prema umjerenom ekološkom stanju/potencijalu.

Kad je riječ o drugim razredima stanja/potencijala, potrebno je da su uvjeti kemijskih i fizikalno-kemijskih elemenata kakvoće voda u skladu s postizanjem vrijednosti utvrđenih za biološke elemente kakvoće voda (vidjeti Prilog V. ODV i CIS Vodič br. 13).

Osnovni fizikalno-kemijski uvjeti čine skupinu uvjeta (npr. prozirnost vode, temperaturni režim, uvjeti režima kisika, salinitet, pH, hranjive tvari) koja se treba odražavati i u stanju bioloških elemenata kakvoće voda. Nadležna tijela moraju moći u pojedinom slučaju utvrditi jesu li uvjeti pratećeg elementa kakvoće voda u skladu s vrijednostima utvrđenima za biološke elemente kakvoće voda. Značajno pogoršanje bilo kojeg osnovnog fizikalno-kemijskog elementa kakvoće voda ukazuje na značajan rizik za jedan ili više bioloških elemenata kakvoće voda čime se potkrepljuje odluka da će provedbom zahvata doći do pogoršanja stanja voda/pojedinog elementa kakvoće voda, te da će nakon odbijanja zahvata trebati primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7), kako bi se zahvat eventualno moglo odobriti (slično kao za hidromorfološke elemente kakvoće voda). Nadalje, ako se ne može isključiti mogućnost neizravnih utjecaja planiranog zahvata na povećanje koncentracija specifičnih onečišćujućih tvari, odnosno ako se očekuje da će se zbog zahvata premašiti granične vrijednosti specifičnih onečišćujućih tvari, navedeno se smatra pogoršanjem stanja te da će nakon odbijanja zahvata trebati primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7), kako bi se zahvat eventualno moglo odobriti. Svako daljnje mjerljivo povećanje koncentracija specifičnih onečišćujućih tvari koje već premašuju granične vrijednosti bi se također smatralo pogoršanjem (jer se vodno tijelo udaljava od postizanja okolišnih ciljeva ODV).

Kad je u pitanju kemijsko stanje vodnih tijela, odnosno prioritetne tvari i ostale (druge) onečišćujuće tvari i prekoračenje za njih postavljenih standarda kakvoće vodenog okoliša (SKVO), primjenjuju se gore navedena razmatranja o specifičnim onečišćujućim tvarima. Pri čemu se ističe da se ne može ishoditi izuzeće prema Čl. 4(7) ako pogoršanje uzrokovano unošenjem onečišćujućih tvari iz točkastih ili raspršenih izvora dovodi do stanja vodnog tijela koje je niže od dobrog.

Prema CIS Vodiču br. 36, kod procjene primjenjivosti članka 4(7) mora se voditi računa da se druga točka članka 4(7) odnosi samo na pogoršanje stanja vodnih t površinskih voda od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju kao posljedica nove ljudske aktivnosti u području održivog razvoja. Pogoršanje podzemne vode nije obuhvaćeno ovom točkom (ni kvantitativnog ni kemijskog stanja), kao niti pogoršanje potencijala znatno promijenjenih vodnih tijela ili umjetnih vodnih tijela zbog izravnog upućivanja na „stanje”. Ta točka isto tako nije relevantna za kemijsko stanje površinskih voda jer su razredima kvalitete u pogledu kemijskog stanja obuhvaćeni samo „dobro” i „nije postignuto dobro” (prilog V. 1.4.3. Okvirnoj direktive o vodama), ali ne i „vrlo dobro”. Primjer gdje bi druga točka članka 4(7) mogla biti relevantna jest novo postrojenje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda (ako se ono može smatrati novom ljudskom aktivnošću u području održivog razvoja) iz kojeg se voda ispušta u tijelo površinskih voda vrlo dobrog stanja, u čijem bi slučaju pogoršanje od vrlo dobrog prema dobrom ekološkom stanju (ali ne i nižem) bilo dozvoljeno samo ako su zadovoljeni kriteriji testiranja mogućnosti primjene članka 4(7).

Vodna tijela podzemnih voda - Ako su kriteriji ispunjeni, izuzeća prema Čl. 4(7) se mogu primijeniti i za zahvate koji bi mogli utjecati na promjene razine podzemnih voda, koje mogu utjecati na nepostizanje okolišnih ciljeva - dobrog količinskog stanja podzemnih voda.

Prema CIS Vodiču br. 36, a temeljem iznesenoga u CIS Vodiču br. 18 Vodič o stanju podzemnih voda i ocjeni trenda, količinsko stanje vodnog tijela podzemnih voda može biti „loše” odnosno „dobro” ako su zadovoljeni svi sljedeći kriteriji:

- a. dugoročni godišnji prosjek crpljenja iz vodnog tijela podzemnih voda ne prekoračuje raspoložive resurse podzemnih voda;
- b. antropogena promjena razine voda ili uvjeta tečenja vodnog tijela podzemnih voda ne uzrokuje značajnije narušavanje kemijskog i/ili ekološkog stanja vodnog tijela površinskih voda povezanog s vodnim tijelom podzemnih voda koje bi onemogućilo postizanja okolišnih ciljeva ODV tog vodnog tijela površinskih voda;
- c. antropogena promjena razine voda ne uzrokuje značajnije štete za kopnene ekosustave koji ovise o podzemnim vodama
- d. nema prodora slane vode ili nekog drugog prodora koji bi bio posljedica ustrajnih antropogenih promjena toka vodnog tijela podzemnih voda.

Slična definicija „dobrog količinskog stanja podzemnih voda” je dana u Uredbi o standardu kakvoće voda.

Sukladno, ako je bilo koja od gore navedenih karakteristika vodnog tijela podzemnih voda nije zadovoljena, ukupna klasifikacija tijela podzemne vode je „loše stanje”. Iz toga slijedi da, ako se očekuje da će planirani zahvat uzrokovati promjene razine podzemnih voda / uvjeta tečenja podzemnih voda koje bi pogoršale stanje jedne ili više gore navedenih karakteristika (prijelaz iz „dobrog” u „loše”), onda bi se i ukupno količinsko stanje podzemnih voda pogoršalo od „dobrog” prema „lošem” te će za eventualno odobrenje zahvata biti potrebno primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7).

U slučaju da se očekuje utjecaj planiranog zahvata na promjene razine podzemnih voda na vodno tijelo podzemnih voda koje se već nalazi u „lošem” količinskom stanju (npr. ako je u pitanju dodatno snižavanje razine podzemnih voda i sl.), zahvat će dodatno otežati postizanje okolišnih ciljeva ODV „dobrog stanja” te će za eventualno odobrenje zahvata biti potrebno primijeniti testiranje mogućnosti ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(7). Treba napomenuti da ako su za to vodno tijelo već ishođena izuzeća na temelju članaka 4(4) ili 4(5) ona moraju biti obrazložena u PUVU-u.

Pojedini primjeri su prikazani u CIS Vodiču br. 36. (uz napomenu da primjeri obrađuju samo količinsko stanje vodnog tijela podzemnih voda, a kod izvođenja zaključka potrebno je analizirati i kemijsko stanje vodnog tijela).

Sukladno CIS Vodiču br. 36., zahvat koji bi mogao uzrokovati promjene razine podzemnih voda može uzrokovati pogoršanje kemijskog stanja podzemnih voda. Npr. u slučaju za prodora slane vode ili nekog drugog prodora zbog crpljenja podzemnih voda što može uzrokovati nepostizanje okolišnih ciljeva dobrog količinskog stanja i kemijskog stanja vodnog tijela podzemnih voda.

Nadalje, promjene razine podzemnih voda mogu imati i neizravan utjecaj na geokemijske procese koji mogu izmijeniti kemijsko stanje podzemnih voda, odnosno uzrokovati pogoršanje kemijskog stanja podzemnih voda.

U tom je kontekstu ponovno se ponavlja da se čl. 4(7) se ne osigurava izuzeće ako pogoršanje uzrokovano unošenjem onečišćujućih tvari iz točkastih ili raspršenih izvora dovodi do stanja vodnog tijela koje je niže od dobrog.

Mogući potrebni koraci nakon izgradnje - Temeljem provedene analize u Studiji u ovom poglavlju navode se koraci za koje se očekuje da će biti potrebni nakon izgradnje zahvata, odnosno eventualnog utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa tj. ishoda izuzeća prema čl. 4(7), npr.:

- novo određivanje vodnih tijela na prostoru zahvata,
- moguća potreba primjene čl. 4(3), 4(4), 4(5) (pogledati poglavlje **Error! Reference source not found. Error! Reference source not found.**).

U nastavku je dan osvrt na navedene korake, pripremljen prema CIS Vodiču br. 36.

Promjene u označavanju vodnih tijela i/ili tipologiji zbog izuzeća iz članka 4(7) - Nakon izgradnje zahvata možda će biti potrebno nanovo odrediti vodna tijela na prostoru zahvata (za sljedeći PUVP). U skladu sa CIS Vodičem br. 2., fizičke karakteristike (geografske ili hidromorfološke) potrebno je upotrebljavati za identifikaciju zasebnih elemenata vodnih tijela površinskih voda. Nadalje, Vodič pojašnjava da znatno promijenjeno vodno tijelo treba proglasiti jedinstvenim vodnim tijelom. Drugim riječima, ovisno o veličini vodnog tijela, nakon izgradnje zahvata odobrenog temeljem članka 4(7) možda će biti potrebna dodatna podjela vodnih tijela, za koje će biti potrebna ponovna procjena u smislu okolišnih ciljeva, postizanja okolišnih ciljeva i eventualno potrebnih izuzeća.

4(3) - Ako se članak 4(7) primjenjuje za novu promjenu fizičkih karakteristika vodnog tijela površinskih voda (hidromorfološke promjene), nakon izgradnje vodnog tijela će možda zadovoljavati uvjete da u sljedećem PUVP-u bude proglašeno znatno promijenjenim vodnim tijelom (ako će biti pogoršano stanje vodnog tijela, odnosno neće biti ostvareno dobro ekološko stanje).

U CIS Vodiču br. 20. u tom se kontekstu se navodi da nije potrebno čekati s proglašavanjem znatno promijenjenog vodnog tijela do objave sljedećeg PUVP-a. Međutim, vodna tijela ne mogu biti proglašena znatno promijenjenim vodnim tijelom prije nego što dođe do hidromorfološke promjene na terenu. Istodobno, nova hidromorfološka promjena neće uvijek rezultirati proglašavanjem predmetnog vodnog tijela znatno promijenjenim vodnim tijelom (npr. u slučaju pogoršanja s vrlo dobrog na dobro).

U slučaju odobravanja izuzeća na temelju članka 4(7) za novu fizičku promjenu već proglašenog znatno promijenjenog vodnog tijela, ekološki potencijal tog vodnog tijela možda

će biti potrebno naknadno ponovno definirati na temelju šestogodišnjeg planskog razdoblja kako bi se u obzir uzela nova fizička promjena.

4(4) i 4(5) - Izuzeće temeljem članka 4(7) – nove promjene fizičkih karakteristika tijela površinskih voda ili promjene razine tijela podzemnih voda – može se promijeniti na vodna tijela za koja su već ishođena izuzeća prema čl. 4(4) ili 4(5)⁷⁰.

S druge strane, u određenim slučajevima primjena izuzeća na temelju članka 4(4) ili 4(5) može biti obrazložena slijedom primjene izuzeća prema čl. 4(7) i posljedične promjene vodnog tijela. Primjena izuzeća na temelju članka 4(7) na vodna tijela za koja su dana izuzeća iz čl. 4(4) ili 4(5) ne uklanja potrebu za provedbu mjera poboljšanja stanja vodnog tijela. Pokretače i pritiske zbog kojih je primijenjeno izuzeće temeljem članka 4(4) ili 4(5) i dalje se mora riješiti.

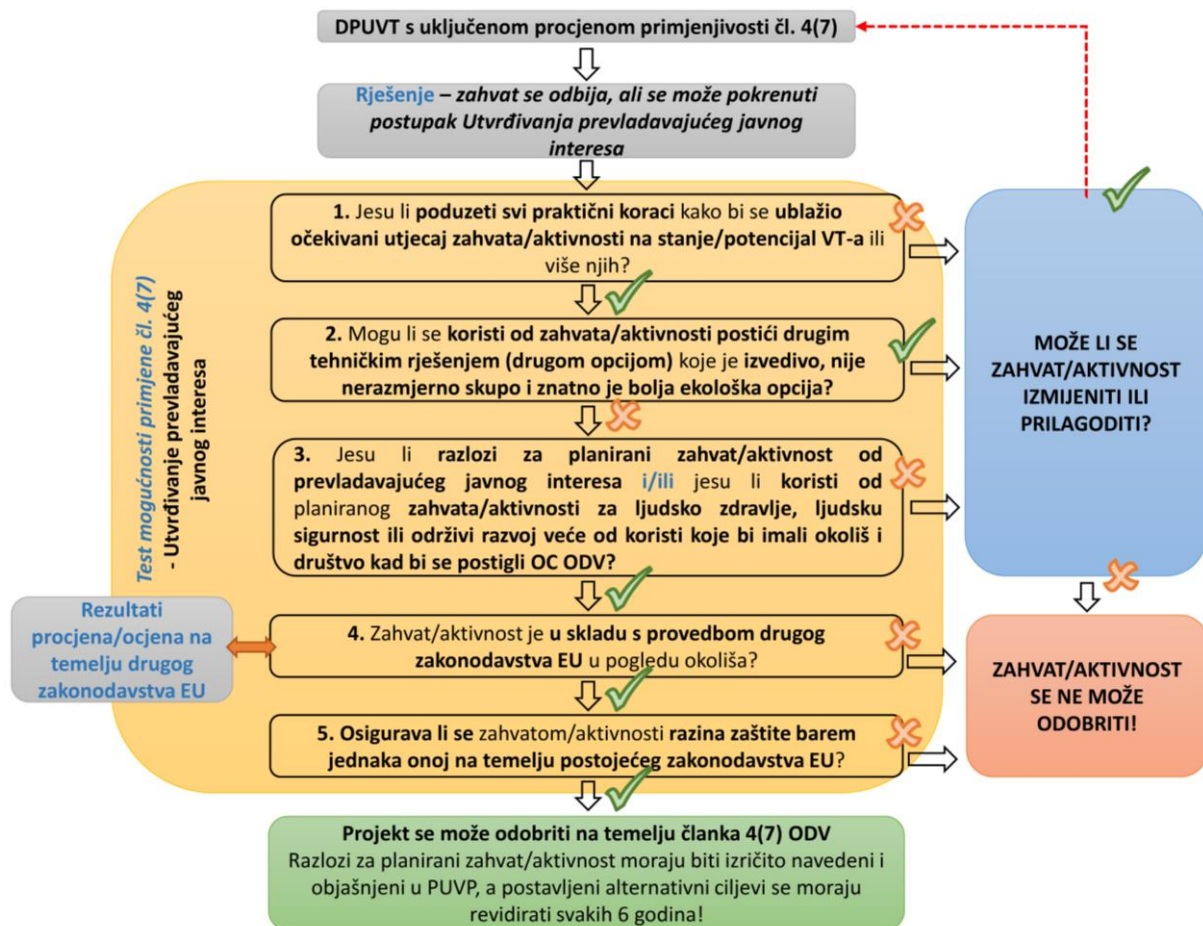
Izvori podataka - Popis korištene literature i relevantne legislative.

4.1.2 Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa

Odluka o potrebi ishođenja izuzeća prema čl. 4(7) se utvrđuje u postupku detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela, dok se u Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa provodi testiranje mogućnosti primjene čl. 4(7). Ovim testiranjem se utvrđuje može li se izdati odobrenje za provedbu planiranog zahvata unatoč očekivanom pogoršanju stanja/potencijala vodnog tijela, odnosno ugrožavanja postizanja okolišnih ciljeva ODV.

---

⁷⁰ Dok izuzeće za nove ljudske aktivnosti u području održivog razvoja nije moguće na vodnom tijelu za koje su ishođena izuzeća prema čl. 4(4) ili 4(5) jer se taj dio čl. 4(7) odnosi **isključivo na pogoršanje tijela površinskih voda s vrlo dobrog stanja na dobro stanje**, za koje ne treba razmatrati primjenu izuzeća na temelju članka 4(4) ili 4(5).

Sl. 4.4 Koraci testiranja mogućnosti primjene čl. 4(7) koji odgovaraju poglavljima Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa

Smjernice obrađuju pojedina poglavlja Elaborata.

Opis zahvata - Potrebno je opisati planirani zahvat i smjestiti ga u prostor. U opisu zahvata potrebno je navesti sve podatke ključne za procjenu:

- svrha zahvata,
- podaci o lokaciji zahvata (naziv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj se nalazi lokacija zahvata, uključujući naziv katastarske općine i broj katastarske čestice kada je primjenjivo; kartografski prikaz s ucrtanim zahvatom u odgovarajućem mjerilu),
- obuhvat zahvata (dimenzije, kapacitet i dr.),
- opterećenje na vodne resurse – npr. potrebe tehnološke vode, potrebe vode za ljudsko korištenje, predviđen ispus (prirodni recipijent / sustav javne odvodnje), očekivane količine otpadne vode, predviđena obrada otpadne vode, sva planirana gradnja u blizini vodnih tijela i/ili na području javnog vodnog dobra i sl,
- trajanje zahvata i razdoblje godine u kojem se zahvat planira provesti,
- način (tehnologija) izvođenja zahvata,
- opis eventualnih drugih aktivnosti potrebnih za realizaciju zahvata,

Zaključci detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela - U ovom poglavlju se daje Rješenje kojim je uskraćeno zadavanje vodopravnog akta⁷¹. Potrebno je navesti koji su

⁷¹ Za zahvate za koje se provode drugi postupci (poglavljja **Error! Reference source not found.** i 4.3) do ovog koraka, prilažu se Rješenja/Odluke ishodne do ovog koraka.

očekivani značajni utjecaji zahvata na stanje vodnih tijela, predložene mjere ublažavanja negativnih utjecaja, kao i očekivani značaj utjecaja nakon njihove primjene (sve se preuzima iz Studije detaljne procijene utjecaja zahvata na vodno tijelo).

Mjere ublažavanja negativnog utjecaja zahvata na vodno tijelo / vodna tijela - (→ uvjet a) čl. 4(7) – poduzeti su svi praktični koraci za ublažavanje negativnog utjecaja na stanje vodnog tijela, odnosno na shemi korak 1.)

Mjere ublažavanja negativnog utjecaja na vodno tijelo ili vodna tijela na kojima se očekuju utjecaji se preuzimaju iz poglavlja „Mjere ublažavanja negativnih utjecaja i program praćenja stanja vodnih tijela“ iz Studije detaljne procijene utjecaja zahvata na vodno tijelo u kojemu su navedene sve predviđene mjere ublažavanja negativnog utjecaja te su razmotrene iz aspekata:

- kompatibilnosti s planiranim zahvatom (fizičkom modifikacijom / ljudskom aktivnosti u području održivog razvoja);
- tehničke izvedivosti;
- zahtjeva za nerazmjernim troškovima.

Analiza primjenjivosti drugih opcija - (→ uvjet d) čl. 4(7) – korisni ciljevi kojima služe te promjene stanja vode ne mogu se iz tehničkih razloga ili zbog nerazmjernih troškova postići drugim sredstvima koja predstavljaju znatno bolju ekološku opciju, odnosno na shemi korak 2.)

Korak 2.1: Identifikacija drugih razumnih opcija kojima se mogu postići korisni učinci planiranog zahvata/aktivnosti (npr. prelazak na korištenje podzemne vode umjesto površinske za potrebe vodoopskrbe).

Korak 2.2: Procjena jesu li druge opcije tehnički izvedive - ova analiza može uključivati i relevantna društvena pitanja, ali to treba detaljno obrazložiti.

Korak 2.3: Procjena jesu li druge tehnički izvedive opcije značajno prihvatljivije za širi okoliš:

- usporedna procjena prihvatljivosti za okoliš planiranog zahvata/aktivnosti i drugih opcija pri čemu je potrebno sagledati:
  - utjecaje na sastavnice okoliša (stanje voda⁷², bioraznolikost, zaštićena područja prirode i ekološka mreža, tlo, zrak, krajobraz, klima, kulturno-povijesna baština i dr.),
  - utjecaje na opterećenja okoliša (buka, otpad, promet i dr.) i
  - prekogranične utjecaje;
- za potrebe procjene, kad je moguće, koristiti različite georeferencirane podatke (kojima se može pristupiti na različitim geoportalima) u smislu pripreme kartografskih prikaza (predlaže ih se priložiti kao prilog Elaborata);
- procjenu treba provesti na odgovarajućoj razini (lokalna, regionalna, vodno područje, državna, međunarodna), preporuča se početi s lokalnom procjenom, te je širiti isključivo u situacijama koje to zahtijevaju;
- procjena treba biti odgovarajuće detaljna (preporuča se kad god je moguće koristiti pojednostavljene metode kratkih opisa i davanja ocjena, a detaljnije opise, ili čak modele, samo po potrebi, ovisno o situaciji).

Korak 2.4: Procjena jesu li druge opcije nerazmjerno skuplje:

---

⁷² Procjena hoće li mjere restauracije hidromorfologije negativno utjecati na druge elemente kakvoće voda.

- treba usporediti izdatke planiranog zahvata/aktivnosti i drugih opcija (kojima se ostvaruju potrebne koristi, tehnički su izvedive i znatno bolje za okoliš);
- usporedba troškova treba obuhvaćati isto vremensko razdoblje, npr. sljedeće plansko razdoblje PUVP-a ili gdje je moguće za predviđen vijek trajanja objekta i sl.;
- kao i kod drugih stavaka čl. 4 ODV-a, što je nerazmjerno je u konačnici odluka koja se mora temeljiti na ekonomskim informacijama, odnosno analizi troškova i koristi;
- preporuča se primjena metoda prikazanih u poglavlju Testiranje mogućnosti primjene članka 4(3) – određivanje znatno promijenjenih vodnih tijela i umjetnih vodnih tijela, od jednostavnijih prema kompleksnijima⁷³;
- da bi se neko tehničko rješenje odbacilo kao nerazmjerno skupo, (i) analiza troškova i koristi mora uključivati kvantitativne, ali i kvalitativne troškove i koristi, (ii) razlika za koju troškovi druge opcije premašuju troškove planiranog zahvata/aktivnosti treba biti znatna i dobivena uz veliki stupanj sigurnosti i (iii) upravljač mora uzeti u obzir priuštivost drugih opcija za nositelja zahvata.

Utvrđivanje postojanja prevladavajućeg javnog interesa kao razloga za poduzimanje zahvata i/ili veće koristi za ljudsko zdravlje, sigurnost ili održivi razvoj u usporedbi s koristima za okoliš i društvo od postizanja okolišnih ciljeva ODV (→ uvjet c) čl. 4(7) – razlozi tih modifikacija i promjena od prevladavajućeg su javnog interesa i/ili su koristi za okoliš i društvo od postizanja ciljeva iz stavka 1. manji od koristi za ljudsko zdravlje, sigurnost i održivi razvoj, koje proizlaze iz tih modifikacija i promjena, odnosno na shemi korak 3.)

Da bi zahvat/aktivnost zadovoljila navedeni uvjet, najmanje jedan od dvaju kriterija iz članka 4(7) točke (c) mora biti ispunjen (prevladavajući javni interes ili odmjeravanje koristi, npr. ponderiranjem) ili mogu biti oba.

Razmatranja o prevladavajućem javnom interesu - U zakonodavstvu EU-a javni ili opći interes može biti osnova za obrazlaganje odstupanja. Unutar EU-a te na nacionalnoj razini postoje različiti „javni interesi” društvene, ekonomske ili ekološke prirode. Svaki javni interes se ne može automatski proglasiti „prevladavajućim”, odnosno važno je razlikovati „javni interes” i „prevladavajući javni interes” o kojem je riječ u članku 4(7) točki (c).

Pojam „prevladavajući” znači da taj drugi interes prevladava nad postizanjem okolišnih ciljeva iz ODV. EU je državama članicama ostavila određenu razinu diskrecije za utvrđivanje je li pojedini projekt od takva interesa, a pri donošenju odluke može znatno doprinijeti sudjelovanje javnosti. Sljedeći izvori informacija mogu pomoći razjasniti što je „javnim interesom”, a što „prevladavajućim javnim interesom” (iz CIS Vodiča br. 36.):

- CIS Vodič br. 1. navodi niz ključnih elemenata koje je potrebno uzeti u obzir (npr. kako bi se zadovoljio javni interes, a ne mogu se primijeniti svi javni interesi, cilj je zaštititi temeljne vrijednosti za živote građana i društvo (npr. zdravlje, sigurnost) unutar okvira temeljnih politika).
- Sud EU-a pojasnio je da navodnjavanje i opskrba pitkom vodom mogu⁷⁴ predstavljati prevladavajući javni interes koji može opravdati skretanje vode, ako ne postoje alternativna rješenja.

⁷³ U prikazanim metodama razmatra se „korištenje voda”, no navedeno se jednako primjenjuje i za ispuštanja voda ili upravljanje vodnim građevinama.

⁷⁴

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d679e412f3db944bbd8ceeb4d91f8fe99e.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4Pah4Te0?text=&docid=111201&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=55628>

- Sud EU je također istaknuo da izgradnja hidroelektrane može predstavljati prevladavajući javni interes⁷⁵, ali je u sklopu utvrđivanja zajedničke provedbene politike (CIS) zaključeno da izgradnja hidroelektrane ne predstavlja automatski prevladavajući javni interes samo zato jer je zahvat iz područja obnovljive energije⁷⁶.
- Na nacionalnoj razini i druga pitanja, npr. vojna sigurnost, mogu biti povezani s primjenom članka 4(7) (npr. uzrokovanje 1731 slučaja iz članka 4. stavka 7. na obalnim područjima).

Nadalje, čl. 6(4) Direktive o staništima u prvom podstavku navodi da je potrebno utvrditi imperativne razloge prevladavajućeg javnog interesa koji mogu biti socijalne ili gospodarske naravi, dok u drugom stavku su navedeni primjeri zdravlje ljudi, javna sigurnost i korist za okoliš (ako se na određenom području nalazi prioritetni stanišni tip i/ili prioritetna vrsta). Postoji sudska praksa Suda EU o primjeni koncepta⁷⁷. Dodatne informacije se mogu dobiti iz Smjernica EU o ocjenu utjecaja planova i zahvata na Natura 2000 područja⁷⁸ i smjernica za pojedine sektore⁷⁹. Razumnim se smatra da se imperativni razlozi prevladavajućeg javnog interesa odnose na situacije u kojima su predviđeni planovi ili projekti dokazano neophodni u okviru:

- mjera ili politika čiji je cilj zaštita temeljnih vrijednosti života građana (zdravlje, sigurnost, okoliš),
- temeljnih politika za državu i društvo i
- provedbe aktivnosti gospodarske ili socijalne prirode, ispunjavanje posebnih obveza u pogledu javnih usluga.

Sukladno CIS Vodiču br. 20 za primjenu čl. 4(7) razlozi prevladavajućeg javnog interesa su slično definirani, odnosno odnose se na situacije kada su zahvati neophodnima u okviru:

- radnji ili načela kojima je cilj zaštititi temeljne vrijednosti za ljudske živote (zdravlje, sigurnost, okoliš);
- temeljnih načela za državu i društvo;
- provođenja aktivnosti ekonomske ili socijalne prirode kojima se ispunjavaju specifične obveze javnih službi.

Iz svega navedenoga jasno je da nije moguće jednostrano nešto proglasiti da je od prevladavajućeg javnog interesa, već je navedeno potrebno podrobno pojasniti. Postojanje prevladavajućeg javnog interesa može potkrijepiti javna rasprava, odnosno sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti uz detaljno dokumentiranje stavova pojedinih dionika.

Odmjeravanje koristi od planiranog zahvata/aktivnosti i koristi od postizanja okolišnih ciljeva ODV - Analiza troškova i koristi planiranog zahvata/aktivnosti je potrebna kako bi se odlučilo jesu li koristi za okoliš i društvo od postizanja okolišnih ciljeva ODV manje od koristi planiranog zahvata/aktivnosti za ljudsko zdravlje, sigurnost ili održivi razvoj. Koristi od postizanja okolišnih ciljeva ODV uključuju⁸⁰:

- u slučaju pogoršanja stanja → koristi koje su propuštene zbog pogoršanja stanja (npr. gubitak bioraznolikosti, gubitak usluga ekosustava); i

⁷⁵

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=177722&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=320623>

⁷⁶ https://circabc.europa.eu/sd/a/23d94d2d-6b9c-4f17-9e15-14045cd541f3/Issue%20Paper_final.pdf

⁷⁷ http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/caselaw/index_en.htm

⁷⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/natura_2000_assess_en.pdf

⁷⁹ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

⁸⁰ Prošireni popis može se vidjeti u Prilogu I.: Troškovi i koristi CIS Vodiča br. 20.

- u slučaju nepostizanja dobrog stanja ili potencijala → koristi koje bi bile ostvarene/pružene kad bi okolišni cilj bio postignut (npr. opskrba pitkom vodom više nije moguća zbog potrebe povećanja razine pročišćavanja vode).

Negativni učinci projekta („troškovi“) moraju biti odmjereni u odnosu na potencijalne koristi i druge troškove (npr. povećana upotreba drugog prirodnog resursa, uključujući globalne učinke) planiranog zahvata/aktivnosti na ljudsko zdravlje, sigurnost i održivi razvoj. Stoga će biti potrebno razmotriti sve kategorije koristi i troškova, te ih po mogućnosti izračunati, a uzimajući u obzir elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja za koji se očekuje pogoršanje ili čije je poboljšanje ugroženo. Nadalje, CIS Vodiču br. 1 navedeni su sljedeći koraci:

1. Analiza pitanja sličnih onima u „analizi održivosti“ novih aktivnosti – poboljšanje ljudskog zdravlja, poboljšanje sigurnosti (npr. u slučaju projekata zaštite od poplava), intenziviranje gospodarske aktivnosti ili proizvodnje.
2. Procjena propuštenih koristi koje su rezultat nepostizanja okolišnih ciljeva ODV, na temelju ocjene ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi povezanih s vodom.

U oba slučaja potrebno je nastojati kvantificirati i izraziti koristi ili propuštene koristi u monetarnom smislu kako bi oba dijela analize bila usporediva. Međutim, u mnogim slučajevima bit će teško izraziti i kvantificirati sve koristi ili propuštene koristi. Stoga je potrebno predstaviti različite koristi i utjecaje, monetarnom kvantificirane ili kvalitativno procijenjene, u višedimenzijskoj tablici. Može se primijeniti odgovarajuća kombinacija kvalitativnih, kvantitativnih i, u nekim slučajevima, monetiziranih informacija, koja će ovisiti o tome što je potrebno za donošenje prosudbe te koje podatke se može prikupiti. U tom kontekstu preporuča se multidisciplinarni pristup analizi.

U ekonomskoj procjeni izazov je kvantificirati i monetizirati ekološke koristi i gubitke, pa je možda primjerenije provesti multikriterijsku analizu (mogu se razmatrati različiti kriteriji, ne samo monetarni pokazatelji).

U slučaju provedbe dviju zasebnih analiza kako bi se procijenili koristi i gubici za okoliš i učinci na dobrobit, potrebno je imati na umu da će biti potrebno osmisliti metodologiju kojom bi se usporedili rezultati obje analiza i donijela konačna prosudba. Neovisno o metodologiji i alatu za procjenu koji se primjenjuje u svrhu donošenja prosudbe, potrebno je napomenuti da je procjena ekonomskih i društvenih koristi povezana s ekološkim koristima koje trebaju biti obrazložene transparentno i odgovorno.

Utvrđivanje povezanosti zahvata i PUVP -a - (→ uvjet b) čl. 4(7) – razlozi tih modifikacija i promjena izričito su navedeni i objašnjeni u planu upravljanja vodnim područjima iz članka 13. te da se ciljevi preispituju svakih šest godina)

O izuzećima odobrenima primjenom članka 4(7) potrebno je izvijestiti u sklopu PUVP. CIS Vodičem br. 20 u tom je kontekstu navedeno da je riječ o obvezi izvješćivanja (zbog osiguranja sudjelovanja javnosti) i da ne znači da države članice moraju čekati do objave PUVP-a prije nego što odobre planirani zahvat (novu fizičku promjenu ili novu aktivnost održivog razvoja). U mnogim slučajevima projekti će biti razvijeni u okviru šestogodišnjeg ciklusa upravljanja riječnim slivovima, a ako do modifikacije ili promjene dođe na pola planskog razdoblja PUVP, razlog za predmetnu modifikaciju ili promjenu mora biti utvrđen u sljedećim PUVP.

Sukladno navedenom, odnosno CIS Vodiču br. 36., za primjenu čl. 4(7), nije nužno, ali je poželjno da PUVP sadrži:

- potencijalne slučajeve čl. 4(7) i prije procjene utjecaja zahvat na vodna tijela ili ako je procjena u tijeku (mjere zaštite od poplava navedene u planovima upravljanja poplavnim

rizicima, ostali projekti infrastrukture (npr. plovidba, hidroenergija, planovi navodnjavanja) koji mogu podlijegati ispitivanju na temelju članka 4(7) ili drugi projekti za koje je pokrenut postupak odobrenja);

- ostale projekte koji mogu imati učinke na stanje/potencijal vodnog tijela, ali koji ne mogu pojedinačno pokrenuti ispitivanje na temelju članka 4(7);
- informacije o potencijalnoj interakciji s postojećim pritiscima i upotrebama u slivu;
- informacije i poveznice na predmetne prateće dokumente;

Pri utvrđivanju potencijalnih slučajeva potrebno je voditi računa da se dio predviđenih građevinskih zahvata (vodnokomunalna infrastruktura i građevine za melioracije i obranu od poplava) obrađuje/planira u Višegodišnjim programima gradnje:

- Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina,
- Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije.

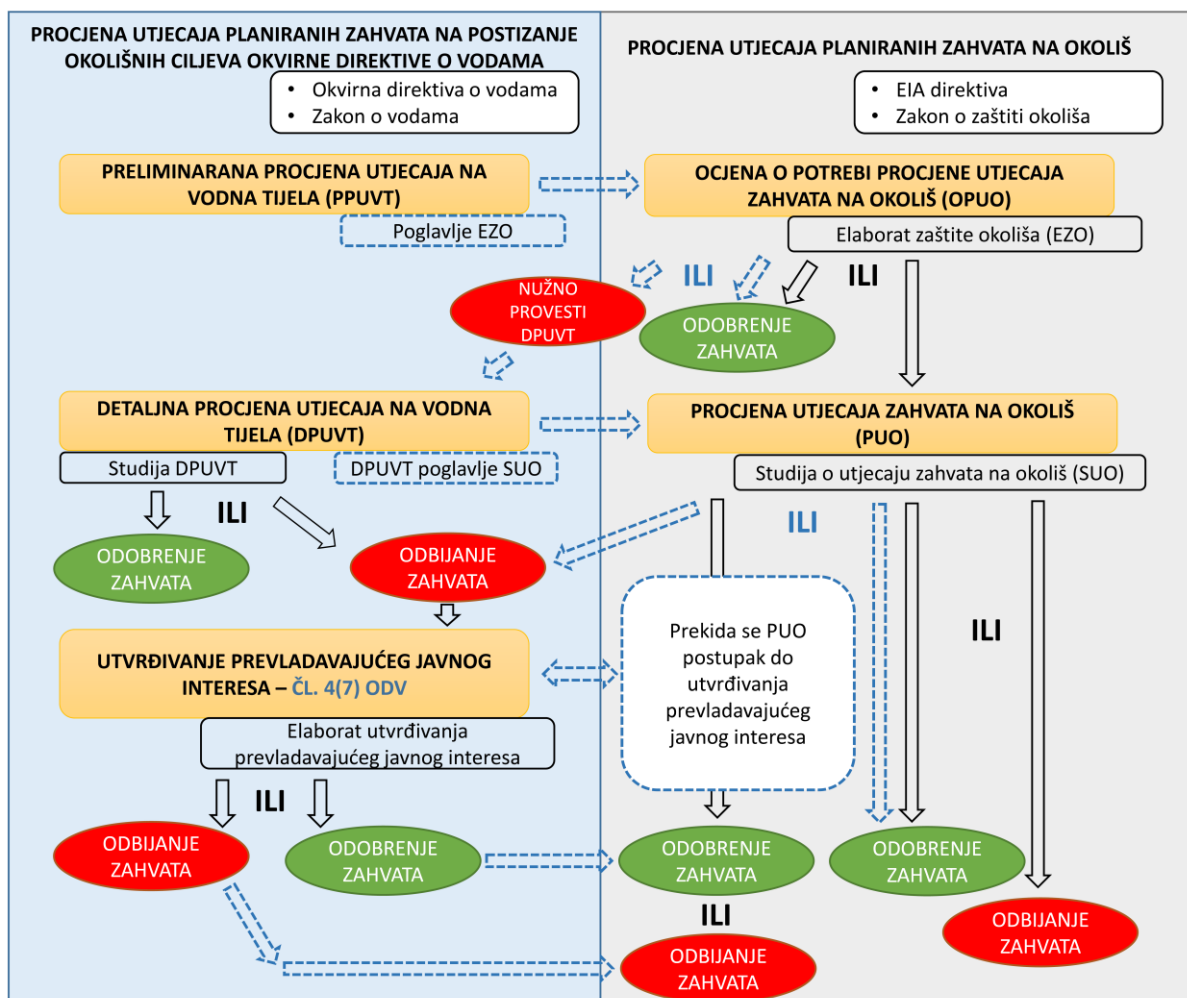
Napominje se kako je samom procedurom procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanja okolišnih ciljeva ODV-a osigurano sudjelovanje javnosti, uključujući i u koraku Utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.

Zaključno, u predmetnom poglavlju je potrebno navesti da li je planirani zahvat/aktivnost već naveden u PUVP-u, ili nekom od višegodišnjih programa, koji su sve koraci poduzeti do sada te će još biti poduzeti u smislu sudjelovanja javnosti.

Usklađenost planiranog zahvata s drugom EU legislativom u području zaštite okoliša i prirode - koraci 4. i 5. na shemi) - U ovom poglavlju je potrebno osigurati primjenu čl. 4(8) i 4(9) ODV i pri ishođenju izuzeća, odnosno potrebno je obrazložiti koji su zaključci eventualnih drugih postupaka procjene utjecaja na okoliš ili prirodu. Napominje se da se može dogoditi da je istovremeno ishode izuzeća temeljem čl. 4(7) ODV i temeljem čl. 6(4) Direktive o staništima. U tom slučaju potrebno je navesti da će tijekom postupka bit potrebno koordinirano razmjenjivanje informacija između nadležnih tijela za oba postupka.

Zaključak - U Zaključku se ukratko navodi zadovoljava li zahvat/aktivnost uvjete potrebne za odobrenje temeljem čl. 4(7), može se primijeniti shema. Nadalje, navode se očekivani potrebni koraci **nakon** izgradnje zahvata – dio zaključka detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela (možda će biti potrebno primijeniti čl. 4(3) i proglasiti vodno tijelo znatno promijenjenim vodnim tijelom ili ishođenje nekog od izuzeća). Dok se ne mora čekati sljedeći ažurirani PUVP da se vodno tijelo proglašeno znatno promijenjenim vodnim tijelom uslijed izgradnje zahvata odobrenog uz primjenu čl. 4(7), čl. 4(3), ali niti izuzeća prema čl. 4(4) ili 4(5) se ne mogu odobriti prije nego dođe do nove promjene u prostoru tj. okolišu.

4.2 Zahvati za koje postoji obveza postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš

Sl. 4.5 Zahvati na Popisima u Prilozima II. i III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO).

Za zahvate koji se nalaze na Prilozima II. i III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) Preliminarna procjene utjecaja na vodna tijela se provodi u sklopu postupka Ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, tj. OPUO. Sadržaj Elaborata zaštite okoliša (EZO), kao podloge za provođenje postupka Ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, je propisan Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. Elaborat izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša.

Tijek postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, uključujući informiranje javnosti i zainteresirane javnosti te način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju su definirani Zakonom o zaštiti okoliša, Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17), Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

Rezultat postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (s uključenom prethodnom procjenom utjecaja zahvata na vodna tijela) može biti:

1. zahvat se odobrava, odnosno da nije potrebno provoditi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš niti detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela → čime se postupak završava ili
2. potrebno je provesti postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš, ali ne treba provoditi detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela,
3. potrebno je provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela, ali ne treba provoditi procjenu utjecaja zahvata na okoliš (u tom slučaju se u Rješenju/Odluci navodi na koje elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja su mogući utjecaji zbog kojih je potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela),
4. potrebno je provesti procjenu utjecaja zahvata na okoliš s uključenom detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela (u tom slučaju se u Rješenju/Odluci navodi na koje elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnog tijela su mogući utjecaji zbog kojih je potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela).

Sadržaj Studije detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela i postupak (samostalne) detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela se provodi kako je opisano u poglavlju Zahvati za koje ne postoji obveza procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Tijek postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš, uključujući informiranje javnosti i zainteresirane javnosti te način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju su definirani Zakonom o zaštiti okoliša, Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša.

Sadržaj Studije utjecaja na okoliš (SUO), kao podloge za provođenje procjene utjecaja zahvata na okoliš (pod točkama 2 i 4), je propisan Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. Studiju utjecaja zahvata na okoliš izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša.

Ako se provodi procjena utjecaja zahvata na okoliš s uključenom detaljnom procjenom utjecaja zahvata na vodna tijela (pod točkom 4), detaljna procjena utjecaja zahvata na vodna tijela se priprema kao poglavlje u Studiji utjecaja zahvata na okoliš. Poglavlje detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela u Studiji utjecaja zahvata na okoliš izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša (izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Rezultat postupka detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela (samostalnog ili u sklopu postupka procjene utjecaja na okoliš) može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se zahvat odbija jer se očekuje da će (za pojedini zahvat može biti relevantan 1 ili više zaključaka):

- onemogućiti postizanje dobrog stanja podzemnih voda ili dobrog ekološkog stanja / dobrog ekološkog potencijala;
- uzrokovati pogoršanje stanja površinskih ili podzemnih voda;
- uzrokovati pogoršanje od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju tijela površinske vode;

odnosno da će planirani zahvat imati značajan negativan utjecaj na stanje vodnog tijela i nije prihvatljiv za ciljeve zaštite voda.

U tom slučaju u roku od 1 godine nositelj zahvata može podnijeti zahtjev za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa. Sadržaj Elaborata i postupak utvrđivanja prevladavajućeg

javnog interesa se provodi kako je opisano u poglavlju Zahvati za koje ne postoji obveza procjene utjecaja na okoliš. Elaborat izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Ako se zahvat odbija u slučaju provedbe postupka Procjene utjecaja zahvata na okoliš s uključenom detaljnom procjenom utjecaja zahvata na vodno tijelo, postupak Procjene utjecaja zahvata na okoliš se prekida do utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa⁸¹, nakon čega se nastavlja.

4.2.1 Smjernice za izradu Prethodne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela – poglavlja Elaborata zaštite okoliša

Uzimajući u obzir strukturu samog Elaborata, podatke za prethodnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela predlaže se uklopiti opis postojećeg stanja voda i procjenu utjecaja u ta poglavlja Elaborata zaštite okoliša, odnosno prema Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17):

- Podaci o lokaciji i opis lokacije zahvata,
- Opis mogućih značajnih utjecaja zahvata na okoliš,
- Prijedlog mjera zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša (*po potrebi*).

U **Uvodu** Elaborata se navodi da je predmetni EZO podloga za provedbu i Prethodne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela.

Podaci o lokaciji i opis lokacije zahvata

Priprema se poglavlje **Stanje voda** s potpoglavljima:

- Stanje površinskih voda (vodotoci, jezera, prijelazne i/ili priobalne vode ovisno o lokaciji zahvata),
- Stanje podzemnih voda,
- Zaštićena područja sukladno Zakonu o vodama - Područja posebne zaštite voda,
- Zaključak za stanje voda.

Podloga za poglavlje je Izvod iz Registra vodnih tijela.

Opis mogućih značajnih utjecaja zahvata na okoliš

Priprema se poglavlje **Mogući utjecaj na stanje voda s potpoglavljima**⁸²:

- **Mogući utjecaj na stanje površinskih voda:**
  - Tijekom građenja / izvođenja radova
  - Tijekom korištenja zahvata
- **Mogući utjecaj na stanje podzemnih voda**
  - Tijekom građenja / izvođenja radova
  - Tijekom korištenja zahvata
- **Mogući utjecaj na zaštićena područja prema Zakonu o vodama**
  - Tijekom građenja / izvođenja radova

⁸¹Utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa se provodi u sredini PUO postupka kako bi bilo vremenski usklađeno sa sličnim postupcima (Utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja uz kompenzacijske uvjete sukladno čl. 6(4) Direktivi o staništima) čime se omogućuje, u slučaju da se provode oba postupka, dijeljenje informacija između nadležnih tijela odgovornih za provođenje postupaka.

⁸²Ovisno o strukturi EZO kakvu primjenjuje koji ovlaštenik, raspored poglavlja i potpoglavljia se može okrenuti – poglavlja Utjecaji tijekom građenja / izvođenja radova i Utjecaji tijekom korištenja zahvata svako s potpoglavljem Mogući utjecaj na stanje voda koje sadrži potpoglavljia: Mogući utjecaj na stanje površinskih voda; Mogući utjecaj na stanje podzemnih voda; Mogući utjecaj na zaštićena područja prema Zakonu o vodama.

- Tijekom korištenja zahvata

Ako su mogući utjecaji na stanje nekog od vodnih tijela / zaštićenih područja, analiza utjecaja je detaljnija, odnosno sagledava se utjecaja na pojedine skupine značajki vodnih tijela (npr. za površinska vodna tijela ako se ne očekuje utjecaj zahvata na neki od navedenih elemenata, isti se ne analizira:

- Utjecaj na ekološko stanje vodnih tijela:
  - Utjecaj na osnovne fizikalno-kemijske elemente kakvoće voda,
  - Utjecaj na hidrološke značajke,
  - Utjecaj na hidromorfološke značajke,
  - Utjecaj na psamološke značajke,
  - Utjecaj na biološke elemente kakvoće voda,
  - Utjecaj na specifične onečišćujuće tvari
  - Utjecaj na kemijsko stanje vodnih tijela).

Prijedlog mjera zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša (po potrebi) - U slučaju da je zahvat potrebno propisivanje mjera zaštite okoliša ili praćenje stanja okoliša, a koje se odnose na područje zaštite stanja voda, mjere i praćenje stanja voda se propisuju u ovom poglavlju. Uz napomenu da je uvriježeno da se u Elaboratu zaštite okoliša propisuje samo nekoliko ključnih mjera zaštite okoliša/prirode.

4.2.2 Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela (samostalna Studija)

Sadržaj Studije detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela je opisan u poglavlju Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja na vodna tijela (samostalna Studija).

4.2.3 Smjernice za izradu Detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela – poglavlja Studije utjecaja na okoliš

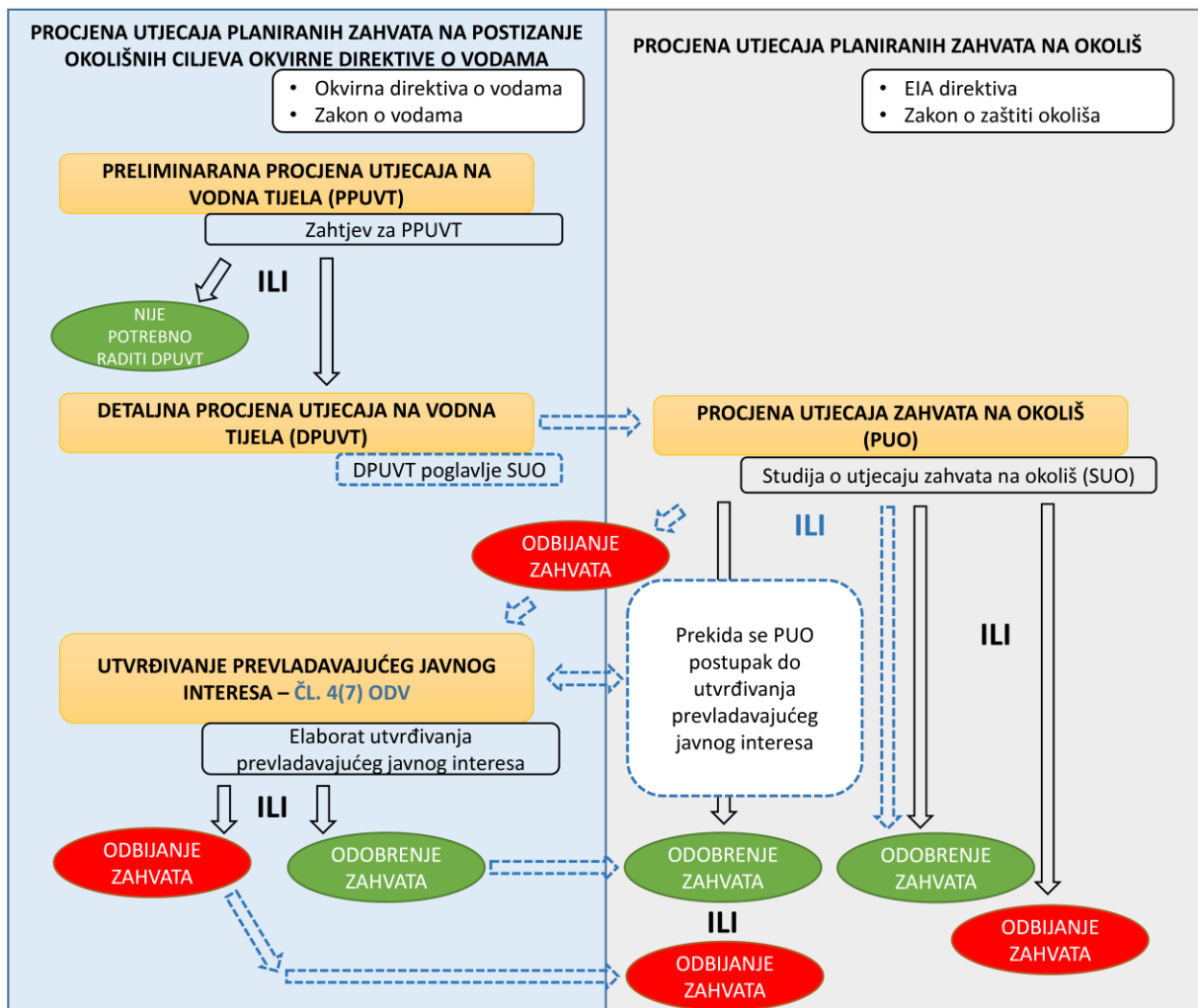
Primjenjuju se smjernice dane u poglavlju Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela (samostalna Studija) uz iznimku da se ne izrađuje se posebno poglavlje Opis zahvata.

4.2.4 Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa

Sadržaj Elaborata je opisan u poglavlju Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.

4.3 Zahvati za koje postoji obveza procjene utjecaja zahvata na okoliš

Sl. 4.6 Zahvati na Popisu u Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO).

Za zahvate koji se nalaze na Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) za koje postoji obveza postupka procjene utjecaja na okoliš, prethodna procjena utjecaja zahvata na vodna tijela se provodi prije pokretanja postupka procjene utjecaja na okoliš. Zahtjev za prethodnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela može izraditi i podnijeti nadležnom tijelu (ministarstvo) sam nositelj zahvata / investitor⁸³.

Zahtjev za Preliminarnu procjenu utjecaja na vodna tijela obavezno sadrži:

- podatke o podnositelju zahtjeva: naziv, sjedište, OIB, ime odgovorne osobe, ime kontakt osobe (odgovorne unutar podnositelja zahtjeva za praćenje postupka), broj telefona i adresu elektroničke pošte kontakt osobe;
- kratak opis zahvata s posebnim osvrtom na pritiske zahvata na vodne resurse (svrha zahvata, obuhvat zahvata (dimenzije, kapacitet i dr.), trajanje zahvata i razdoblje godine u kojem se zahvat planira provesti, način izvođenja zahvata, opis eventualnih drugih aktivnosti potrebnih za realizaciju zahvata);

⁸³ Povučena paralela s postupkom Prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu prije pokretanja PUO (za više informacija, pogledati Dodatak **Error! Reference source not found. Error! Reference source not found.**).

- podatke o lokaciji zahvata (naziv jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj se nalazi lokacija zahvata, uključujući naziv katastarske općine i broj katastarske čestice kada je primjenjivo; kartografski prikaz s ucrtanim zahvatom u odgovarajućem mjerilu ili položaj zahvata u prostoru u vektorskom formatu

Kada nadležno tijelo utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze o zahtjevu će informirati javnost⁸⁴. Javnost se informira o:

- zahtjevu podnositelja,
- nacrtu Rješenja/Odluke
- Rješenju/Odluci donesenom temeljem zahtjeva.

Informacija o zahtjevu podnositelja daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 30 dana.

Informacija o zahtjevu podnositelja sadrži:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o podnositelju i sadržaju zahtjeva (naziv podnositelja zahtjeva, sažeti opis planiranog zahvata i prikaz vodnih tijela na koji se zahtjev odnosi);
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionici u postupku);
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka povodom zahtjeva nositelja zahvata.

Nacrt Rješenja/Odluke se objavljuje na internetskoj stranici nadležnog tijela u trajanju od 8 dana prije izdavanja Rješenja/Odluke⁸⁵. Informacija o Rješenju/Odluci daje se objavom na internetskoj stranici nadležnog tijela.

Nadležno tijelo će u roku od 4 mjeseca od zaprimanja zahtjeva donijeti Rješenje/Odluku o podnesenom zahtjevu, uvažavajući pristigla mišljenja javnosti.

Rezultat postupka prethodne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela može biti taj da za zahvat u sklopu procjene utjecaja na okoliš nije potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela ili se provodi detaljna procjena utjecaja zahvata na vodna tijela u sklopu postupka procjene utjecaja na okoliš (u tom slučaju se u Rješenju/Odluci navodi na koje elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja su mogući utjecaji zbog kojih je potrebno provesti detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela).

Tijek postupka procjene utjecaja na okoliš, uključujući informiranje javnosti i zainteresirane javnosti te način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju su definirani Zakonom o zaštiti okoliša, Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17), Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

⁸⁴ Predlaže se analogija s informiranjem u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – uređeno Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08).

⁸⁵ Analogno postupku procjene utjecaja zahvata (uređeno Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17)).

Sadržaj Studije utjecaja na okoliš (SUO), kao podloge za provođenje postupka procjene utjecaja na okoliš, je propisan Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. Kao i u slučaju gore, kad se provodi procjena utjecaja na okoliš s uključenom detaljnom procjenom utjecaja zahvata na vodna tijela, detaljna procjena utjecaja zahvata na vodna tijela se priprema kao poglavlje u Studiji utjecaja na okoliš. SUO i DPUVT izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša (izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš i dokumentaciju o usklađenosti glavnog projekta s mjerama zaštite okoliša i programom praćenja stanja okoliša (prema Zakonu o zaštiti okoliša).

Rezultat postupka detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela (u sklopu postupka procjene utjecaja na okoliš) može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se zahvat odbija jer se očekuje da će (za pojedini zahvat može biti relevantan 1 ili više zaključaka):

- onemogućiti postizanje dobrog stanja podzemnih voda ili dobrog ekološkog stanja / dobrog ekološkog potencijala;
- uzrokovati pogoršanje stanja površinskih ili podzemnih voda;
- uzrokovati pogoršanje od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju tijela površinske vode;

odnosno da će planirani zahvat imati značajan negativan utjecaj na stanje vodnog tijela i nije prihvatljiv za ciljeve zaštite voda. U tom slučaju u roku od 1 godine nositelj zahvata može podnijeti zahtjev za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa. Sadržaj Elaborata i postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa se provodi kako je opisano u poglavlju Zahvati za koje ne postoji obveza procjene utjecaja na okoliš. Dokumentaciju izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Ako se zahvat odbija u slučaju provedbe postupka procjene utjecaja na okoliš s uključenom detaljnom procjenom utjecaja zahvata na vodna tijela, postupak procjene utjecaja na okoliš se prekida do utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa⁸⁶, nakon čega se nastavlja.

4.3.1 Smjernice za izradu Zahtjeva prethodne procjene utjecaja na vodna tijela

Zahtjev za Preliminarnu procjenu utjecaja na vodna tijela može pripremiti i podnijeti sam nositelj zahvata / investitor, a Zahtjev za Preliminarnu procjenu utjecaja na vodna tijela sadrži elemente navedene gore.

Kod opisa zahvata potrebno je posebno detaljno obrazložiti predviđene pritiske zahvata na vodne resurse – npr. potrebe tehnološke vode, potrebe vode za ljudsko korištenje, predviđen ispušt (prirodni recipijent / sustav javne odvodnje), očekivane količine otpadne vode, predviđena obrada otpadne vode, sva planirana gradnja u blizini vodnih tijela i/ili na području javnog vodnog dobra i sl.

Kartografski prikazi koji su dio zahtjeva trebaju biti priređeni u odgovarajućem mjerilu.

---

⁸⁶Utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa se provodi usred PUO postupka kako bi bilo vremenski usklađeno sa sličnim postupcima (Utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja uz kompenzacijske uvjete sukladno čl. 6(4) Direktivi o staništima) čime se omogućuje, u slučaju da se provode oba postupka, dijeljenje informacija između nadležnih tijela odgovornih za provođenje postupaka.

4.3.2 Smjernice za izradu Detaljne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela – poglavlja SUO

Primjenjuju se smjernice dane u poglavlju Smjernice za izradu Studije detaljne procjene utjecaja na vodna tijela (samostalna Studija) uz iznimku da se ne izrađuje se posebno poglavlje Opis zahvata.

4.3.3 Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa

Sadržaj Elaborata je opisan u poglavlju Smjernice za izradu Elaborata utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa.

5 Zaključci

Za učinkovito upravljanje vodama s ciljem postizanja ciljeva okoliša, ali i primjenu izuzeća od postizanja ciljeva očuvanja, potrebna je suradnja svih dionika u nekom prostoru, odnosno na nekom vodnom tijelu.

Kako je u Uvodu već naglašeno, u Vodiču nije bilo moguće predvidjeti sve scenarije te su dane generalne smjernice/upute. Donošenjem odgovarajućih propisa, metodologija i provođenjem postupaka, potrebni zahtjevi, elaborati/studije, kao i sami postupci, bit će dodatno razrađeni.

Za dodatne informacije o pojedinim temama preporuča se pogledati Smjernice Zajedničke provedbene strategije za ODV i Direktivu o poplavama (tzv. CIS vodiče).	<p style="text-align: center;">CIS vodiči na engleskom jeziku: https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_en.htm</p> <p style="text-align: center;">Originali na engleskom jeziku i prijevodi na hrvatskom su dostupni na: https://www.voda.hr/hr/vodno-zakonodavstvo-eu</p>
---	--

Pri primjeni ovog Vodiča, potrebno je voditi računa o eventualnim potrebnim promjenama u važećim propisima kojima bi se pojedini dijelovi Vodiča mijenjali, a posebno ukoliko bi došlo do izmjena i dopuna same ODV odnosno promjena u praksi njenog provođenja (sudske presude CIS preporuke i slično):

Detaljno razrađeni postupci i sadržaji dokumenata odobravanja iznimaka od postizanja okolišnih ciljeva ODV su bazirani na CIS Vodičima, djelomično na postojećoj zakonskoj regulativi, ali i drugim postupcima u području zaštite okoliš i prirode s kojima se može povući poveznica. Kako bi Vodič u potpunosti postao primjenjiv u praksi, potrebne su odgovarajuće izmjene propisa uglavnom onih koji su vezani uz:

- Zakon o vodama gdje je potrebno predvidjeti opisane postupke, uključujući i odredbe odredbe povezane s informiranjem i sudjelovanjem javnosti:
  - postupak usklađenja aktivnosti na vodnim tijelima otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om,
  - postupak procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanje okolišnih ciljeva ODV između ostaloga:
    - predvidjeti prethodnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela, detaljnu procjenu utjecaja zahvata na vodna tijela, kao samostalne postupke,

- integraciju prethodne procjene utjecaja zahvata na vodna tijela u postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, detaljnu procjenu utjecaja zahvata na okoliš u postupak procjene utjecaja na okoliš,
- potrebno je predvidjeti prekogranične konzultacije u skladu s ESPOO konvencijom,
- potrebno je dodati rok od 1 g. za pokretanje postupka prevladavajućeg javnog interesa nakon odbijanja zahvata, kako bi se osiguralo da se svi postupci provode u skladu s aktualnim stanjem vodnog tijela itd.
- dopuniti odredbe Zakona o vodama povezane s inspekcijskim nadzorom u smislu provjere usklađenja aktivnosti na vodnom tijelu otežanog postizanja okolišnih ciljeva s PUVP-om nakon provedenog postupka (provjera usklađenja dokumentacije s mjerama, kao i sama provedba mjera unutar rokova).
- Uredbu o standardu kakvoće voda gdje je potrebno je u Čl. 12 kao jedan od uvjeta za proglašenje znatno promijenjenih vodnih tijela dodati i bitnu promjenu karaktera, sukladno gore objašnjenome.

U propisima koji uređuju područje zaštite okoliša odnosno propisima povezanim s Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata za okoliš potrebno je:

- predvidjeti integraciju postupka procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanje okolišnih ciljeva ODV u postupke procjene utjecaja zahvata, sukladno gore opisanome, a slično s ocjenom o procjeni prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu,
- predvidjeti suradnju tijela nadležnog za prekogranično obavješćavanje, odnosno provedbu ESPOO konvencije u slučajevima kad je potrebno provesti prekogranične konzultacije u sklopu postupka procjene utjecaja planiranih zahvata na postizanje okolišnih ciljeva ODV.

6 Literatura

Europski zakonodavni okvir

- (1) Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22. prosinca 2000.)
- (2) Direktiva 2007/60/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (SL L 288, 6. studenog 2007.)
- (3) Direktiva 2008/105/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o standardima kakvoće okoliša na području politike voda kojom se mijenjaju i slijedom toga ukidaju Direktive Vijeća 82/176/EEZ, 83/513/EEZ, 84/156/EEZ, 84/491/EEZ, 86/280/EEZ, te mijenja Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 348, 24. prosinca 2008.)
- (4) Direktiva 2006/118/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja stanja, SL L 372, 27.12.2006.
- (5) Direktiva 2014/52/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni Direktive 2011/92/EU o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš
- (6) Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, SL L 206, 22.7.1992.
- (7) Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica
- (8) Direktiva 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se

odnose na okoliš i o izmjeni direktiva Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EZ s obzirom na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu, SL L 156, 25.6.2003.

- (9) Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu, SL L 143, 30.4.2004.
- (10) Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, SL L 26, 28.1.2012.
- (11) Direktiva 75/440/EEZ od 16. lipnja 1975. o kvaliteti površinske vode namijenjene zahvaćanju pitke vode u državama članicama, SL L 194, 25.7.1975.
- (12) Direktiva Vijeća 78/659/EEZ od 18. srpnja 1978. o kvaliteti slatkih voda kojima je potrebna zaštita ili poboljšanje kako bi bile pogodne za život riba, SL L 222, 14.8.1978.
- (13) Direktiva Vijeća 98/83/EZ od 3. studenoga 1998. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju, SL L 330, 5.12.1998.
- (14) Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010)

Zakonska regulativa Republike Hrvatske

- (15) Zakon o vodama (NN 66/19 i 84/21)
- (16) Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 153/9, 90/11, 56/13, 154/14, 119/15, 120/16, 127/17, 66/19)
- (17) Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/19)
- (18) Zakon o koncesijama (NN 69/17, 107/20)
- (19) Zakon o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14, 61/17, 118/18)
- (20) Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
- (21) Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)
- (22) Uredba o okolišnoj dozvoli (NN 8/14, 5/18)
- (23) Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19)

Podloge, dokumentacija i literatura

- (24) Metodologija monitoringa i ocjenjivanja hidromorfoloških pokazatelja, Hrvatske vode, 2015., dostupno na: <http://www.voda.hr>
- (25) Plan upravljanja vodnim područjima 2016-2021, Hrvatske vode, 2016.
- (26) Plan upravljanja vodnim područjima 2022-2027 - nacrt, Hrvatske vode, 2022.
- (27) Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 1: Ekonomija i okoliš – izazovi implementacije ODV, 2003.
- (28) Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 4: Identifikacija i određivanje znatno promijenjenih i umjetnih vodnih tijela, 2003.
- (29) Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 20: Iznimke od ciljeva zaštite okoliša, 2009.
- (30) Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 36: Izuzeća od postizanja okolišnih ciljeva u skladu s člankom 4. stavkom 7., 2017.
- (31) Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama (CIS), Vodič br. 37: Zbirka mjera ublažavanja utjecaja, 2020.
- (32) Commission Staff Working Document European Overview – River Basin Management Plans Accompanying the document Report From The Commission To The European Parliament And The Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC) Second River Basin Management Plans First Flood Risk Management Plans

7 Dodaci

7.1 Pojmovi i pojašnjenja

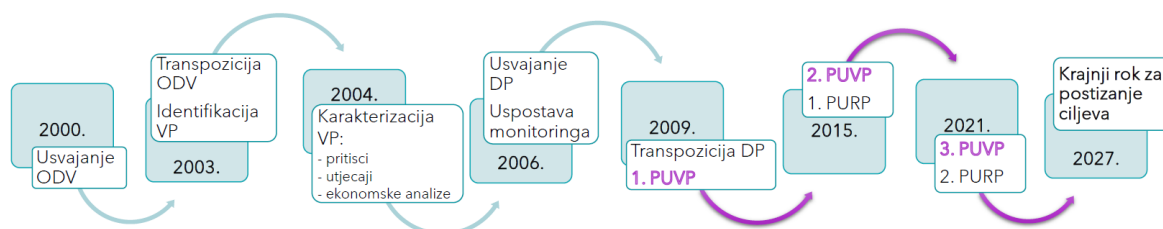
U nastavku su prikazani osnovni pojmovi ODV koji mogu pomoći pri razumijevaju odredbi članka 4.

7.1.1 Plan upravljanja riječnim slivom, odnosno Plan upravljanja vodnim područjem (→ članak 4(1), 4(3), 4(4), 4(5), 4(6) i 4(7))

Čl. 13. ODV-a propisano je da „Države članice osiguravaju da se za svako vodno područje na njihovom državnom području izradi plan upravljanja riječnim slivom.“

Sukladno članku 34. Zakona o vodama (NN 66/19 i 84/21), za upravljanje riječnim slivovima na području RH utvrđeni su vodno područja rijeke Dunav i jadransko vodno područje, a čl. 37. te 39. – 42. se propisuje izrada Plana upravljanja vodnim područjima (PUVP) kao jednog od temeljnih dokumenata upravljanja vodama. Planovi upravljanja riječnim slivom, odnosno u RH PUVP, sadrže programe mjera za postizanje ciljeva ODV, a države članice ih izrađuju i provode od 2009. godine u šestogodišnjim ciklusima. O provedbi planova članice izvještavaju EK. U ranije prikazanim stavcima čl. 4. ODV-a, razvidno je da su ovi planovi ključni dokumenti u kojima se primjenjuje članak 4., kako postavljanje ciljeva, tako i primjena izuzeća.

„Direktiva o poplavama“⁸⁷ također predviđa upravljanje rizicima od poplava u šestogodišnjim ciklusima kroz izradu Plana upravljanja rizicima od poplava koji sadrži ciljeve za upravljanje rizicima od poplava te mjere za ostvarenje tih ciljeva. Vremenski slijed provedbe PUVP i PURP je usklađen kako bi se postigli najveći sinergijski učinci. **U Hrvatskoj je PURP sastavni dio PUVP.**

Sl. 7.1 Pregled rokova i izvještajnih ciklusa za planove upravljanja vodnim područjima (PUVP) i planove upravljanja rizicima od poplava (PURP)

7.1.2 Okolišni ciljevi (članak 4(1) i 4(2))

Okolišni ciljevi su definirani člankom 4(1) ODV. Uobičajeno se pod okolišnim ciljevima podrazumijeva sprečavanje pogoršanja postojećeg stanja vodnog tijela i postizanje najmanje dobrog stanja/potencijala vodnog tijela. Primjenjuju se za sva vodna tijela i sva izuzeća prema članku 4.

Istoznačnica su terminu "ciljevi zaštite voda" korištenom u Zakonu o vodama (NN 66/19 i 84/21).

⁸⁷ Direktiva 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava

7.1.3 Hidromorfologija vodnih tijela (članak 4(3), 4(4), 4(5), 4(7))

<i>Hidromorfologija</i> ⁸⁸	U smislu ODV-a interdisciplinarno područje koje povezuje hidrologiju i (fluvijalnu) geomorfologiju. Naglasak je na hidrološkim i morfološkim obilježjima i procesima tekućica kao polazištu kvalitetnog upravljanja i restauracije vodenih ekosustava.
<i>Hidrološka obilježja – hidrološki režim</i>	Prema ODV, Dodatku V. i Uredbi o standardu kakvoće voda (NN 96/19) uključuje sljedeće elemente ocjene ekološkog stanja rijeka: – količina i dinamika vodnoga toka – veza s podzemnim vodama
<i>Kontinuitet toka/rijeka</i>	Prema Uredbi o standardu kakvoće voda (NN 96/19) jedan je od elemenata ocjene ekološkog stanja rijeka. Uzdužna povezanost je ključna za optimalno funkcioniranje riječnih ekosustava. U daljnjim razmatranjima hidromorfoloških promjena smatra se kao jedno od morfoloških obilježja.
<i>Morfološka obilježja</i>	Prema ODV, Dodatku V. i Uredbi o standardu kakvoće voda (NN 96/19) elementi ocjene ekološkog stanja rijeka su: – varijacije širine i dubine rijeke, – struktura i sediment dna rijeke, – struktura obalnog pojasa
<i>Fizička promjena</i>	Promjena hidromorfologije vodnog tijela uzrokovana ljudskom aktivnošću.

7.1.4 Znatno promijenjena vodna tijela i umjetna vodna tijela (→ članak 4(3))

Znatno promijenjena vodna tijela (ZPVT) – tijela površinskih voda kojima je uslijed fizičkih promjena, odnosno hidromorfoloških izmjena nastalih ljudskom aktivnošću bitno promijenjen karakter i određeno je kao takvo od države članice u skladu odredbama članka 4(3) ODV.

Koncept znatno promijenjenih vodnih tijela je uveden u ODV zbog toga što je prepoznato kako je veliki broj vodnih tijela u EU bio predmetom značajnih fizičkih izmjena kako bi se omogućilo korištenje voda.

Točka 4(3)(a) navodi **korištenja voda zbog kojih se može proglasiti znatno promijenjeno vodno tijelo:**

- plovidba, uključujući lučka postrojenja, ili rekreacija;
- djelatnosti radi kojih se voda akumulira, kao što su opskrba pitkom vodom, energetika ili navodnjavanje;
- regulacija voda, obrana od poplave, odvodnja;

ili

- druge jednako važne održive ljudske razvojne djelatnosti.

Nadalje, vodno tijelo se može proglasiti znatno promijenjenim vodnim tijelom i kada bi promjene hidromorfoloških značajki vodnog tijela potrebne za postizanje dobrog stanja imale i značajne negativne posljedice na širi okoliš, pri čemu se „širi okoliš“ definira kao prirodni i ljudski okoliš, koji uključuje arheologiju, baštinu, krajolik i geomorfologiju (CIS vodič br. 4).

Hidromorfološke promjene vodnog tijela koje omogućavaju gore navedene načine korištenja vode mogu biti toliko opsežne da se okolišni cilj (dobro ekološko stanje) ne može postići bez

⁸⁸ Za detaljnija pojašnjenja pogledati „Vodič za hidromorfološki monitoring i ocjenu stanja rijeka u Hrvatskoj“ (2013.) dostupan na https://www.voda.hr/sites/default/files/dokumenti/projekti/vodic_za_hidromorfoloski_monitoring_i_ocjenu_stanja_rijeka_u_HR.pdf

napuštanja korištenja voda. Koncept znatno promijenjenih vodnih tijela omogućava nastavak korištenja voda s društvenim i ekonomskim doprinosom uz istovremenu primjenu mjera kojima je cilj poboljšanje kvalitete vode, ali umjesto postizanja dobrog ekološkog stanja, okolišni cilj za znatno promijenjena vodna tijela je postizanje dobrog ekološkog potencijala – čl. 4., stavak (1) točka (a), alineja iii.

Preduvjeti za proglašavanje vodnog tijela znatno promijenjenim:

- specifično korištenje voda uzrokovalo je izmjenu vodnog tijela, a obnova može utjecati na to korištenje;
- nespecifično korištenje voda uzrokovalo je izmjenu vodnog tijela, ali obnova bi utjecala na specifično korištenje;
- nespecifično ili specifično korištenje uzrokovalo je izmjenu vodnog tijela, ali obnova bi utjecala na širi okoliš.

Članak 4(3)(a) propisuje da neka fizička promjena vodnog tijela mora uzrokovati takve hidromorfološke promjene da je za postizanje dobrog ekološkog stanja potrebna restauracija vodnog tijela (značajne hidromorfološke promjene). Važno je naglasiti da promjene u hidromorfologiji moraju biti ne samo značajne, već i uzrokovati značajnu promjenu karaktera vodnog tijela (npr. rijeke značajno promijenjene za potrebe plovidbe, jezera za akumuliranje vode ili prijelazne vode za potrebe zaštite od voda). Ovakva vodna tijela moraju biti očigledno promijenjena i promjene nisu privremene ili povremene, već trajne.

„Značajne“ promjene hidromorfologije su:

- velikog obuhvata/intenziteta i
- veoma očite u smislu velikog odstupanja od hidromorfoloških karakteristika u prirodnim uvjetima.

Tip hidromorfološke promjene i mogućnost proglašavanja znatno promijenjenog vodnog tijela prikazani su u tablici u nastavku. Da bi se vodno tijelo moglo proglasiti znatno promijenjenim vodnim tijelom mora proći testove mogućnosti primjene članka 4(3).

Tip hidromorfološke promjene vodnog tijela**		Mogućnost proglašavanja znatno promijenjenog vodnog tijela*
Morfologija (i kontinuitet toka)	Hidrološki režim	
Značajno i dugoročno promijenjena	Značajno i dugoročno promijenjen	= bitno promijenjen karakter vodnog tijela → <u>može se testirati mogućnost primjene članka 4(3)</u>
Značajno i dugoročno promijenjena	Ne mora biti promijenjen ili promjena nije značajna	ako je bitno promijenjen karakter vodnog tijela, <u>može se testirati mogućnost primjene članka 4(3)</u>
Ne mora biti promijenjena ili promjena nije značajna	Značajne promjene (mogu biti privremene ili povremene)	= prirodno vodno tijelo izmijenjene hidrologije
*Moguća odstupanja isključivo u dogovoru s izrađivačem PUVP-a		
**Prema CIS vodiču ali prema nekim interpretacijama ne može biti samo morfologija ili samo hidrologija (https://www.oieau.org/eaudoc/system/files/documents/39/195577/195577_doc.pdf)		

Umjetna vodna tijela (UVT) – vodna tijela površinske vode stvorena ljudskom aktivnošću.

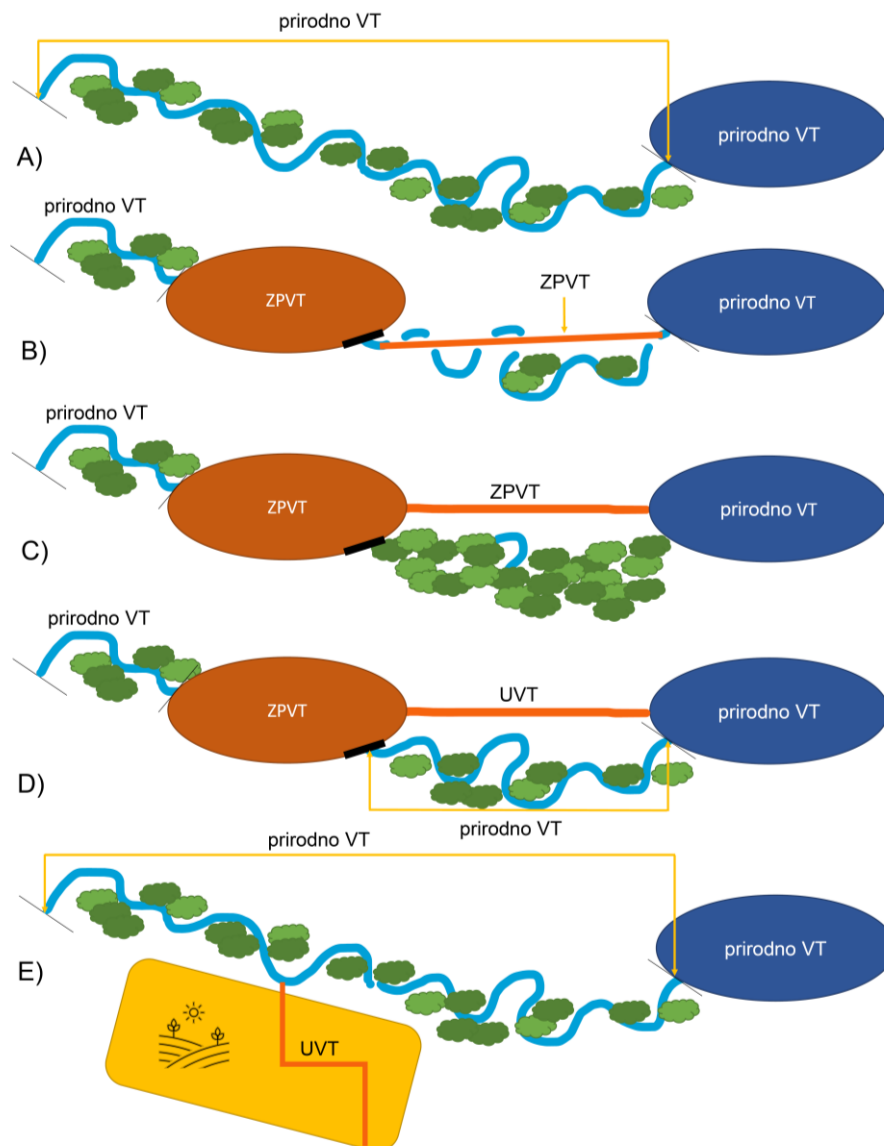
Ključna razlika između umjetnih vodnih tijela i znatno promijenjenih vodnih tijela je riječ „stvorena“. Umjetnim vodnim tijelom smatra se "vodno tijelo površinske vode koje je stvoreno na lokaciji gdje ranije nije postojalo vodno tijelo i koje nije bilo stvoreno izravnom fizičkom

izmjenom, pomicanjem ili premještanjem postojećeg vodnog tijela". Odnosno, ako je postojeće vodno tijelo promijenjeno i premješteno na drugu lokaciju (gdje prije nije bilo vodnog tijela) i dalje ga se treba svrstavati u znatno promijenjeno vodno tijelo, a ne umjetno vodno tijelo. Isto se primjenjuje i za vodna tijela koja su promijenila kategoriju kao rezultat fizičke modifikacije (primjerice akumulacija koja je stvorena postavljanjem brane na rijeci), koja se i dalje smatraju znatno promijenjenim vodnim tijelima, a ne umjetnim vodnim tijelima.

Prije određivanja umjetnih vodnih tijela, takva vodna tijela također moraju proći test mogućnosti primjene članka 4(3)(b) (pogledati poglavlje 2.1.2.2. Umjetna vodna tijela).

Razlika između prirodnih vodnih tijela, znatno promijenjenih vodnih tijela i umjetnih vodnih tijela je shematski prikazana na slici u nastavku:

- u primjeru B je staro korito presječeno kanalom (znatno promijenjenim vodnim tijelom) te ostaci korita nisu određeni kao vodno tijelo,
- u primjeru C je staro korito u potpunosti napušteno te je kanal znatno promijenjeno vodno tijelo koje je nastalo preseljenjem starog korita,
- dok je u primjeru D staro korito zadržano (ispušta se EPP), pa je kanal umjetno vodno tijelo nastalo tamo gdje prije nije bilo vodenog ekosustava,
- primjer E prikazuje melioracijski kanal, odnosno umjetno vodno tijelo stvoreno ljudskom aktivnošću tamo gdje prije nije bilo vodenog ekosustava.

Sl. 7.2 Shematski primjeri prirodnih vodnih tijela, znatno promijenjenih vodnih tijela i umjetnih vodnih tijela

7.1.5 Pojmovi povezani s primjenjivosti članka 4(7) (pripremljeno prema CIS Vodiču br. 36)

Nove promjene fizičkih karakteristika tijela površinskih voda: su promjene hidromorfoloških karakteristika vodnih tijela površinskih voda (hidrološki režim, kontinuitet rijeke, morfološki uvjeti, plimni režim).

Nema ograničenja ili određenja u vezi s veličinom ili prostornim opsegom promjena koje uzrokuje zahvat, odnosno odredba obuhvaća i male promjene.

Utjecaji zahvata na stanje vodnog tijela mogu proizlaziti izravno iz fizičke promjene ili mogu nastati posredno zbog promjena u kvaliteti vode koje su posljedica fizičke promjene.

Ilustrativni primjeri mogu uključivati hidroelektrane, sustave za zaštitu od poplava, buduće plovidbene projekte ili crpljenja vode. Hidromorfološke karakteristike akumulacija (npr. za proizvodnju električne energije / opskrbu vodom / navodnjavanje / zaštitu od poplava) mogu

modificirati fizikalno-kemijske uvjete u akumulaciji i u nizvodnom dijelu vodotoka (npr. promjene temperaturnog režima ili raspoloživih količina otopljenog kisika u vodi).

Ove promjene mogu imati izravne i/ili neizravne utjecaje na biološke elemente kakvoće voda i prateće elemente kakvoće voda površinskih vodnih tijela kao i potencijalne neizravne utjecaje na kvantitativno stanje podzemnih voda (npr. promjene u hidrologiji ili morfologiji površinskih voda mogu uzrokovati promjene razina podzemnih voda). Mogući su i potencijalni neizravni na kemijsko stanje vodnih tijela površinskih voda ili vodnih tijela podzemnih voda (npr. crpljenjem se može smanjiti učinak razrjeđenja onečišćenja, što bi dovelo do povećanja koncentracije onečišćujućih tvari).

Promjene razine podzemnih voda:

Npr. može ih uzrokovati planirano novo crpljenje podzemne vode (planirano crpilište) ili planirano povećanje crpljenja na postojećim crpilištima. Različite fizičke promjene na vodnim tijelima površinskih voda također mogu uzrokovati promjene razine podzemne vode.

Zahvati koji utječu na razine podzemnih voda mogu izravno utjecati na kvantitativno stanje vodnog tijela podzemnih voda, ali u nekim slučajevima i neizravne utjecaje na elemente kakvoće voda kojima se određuje ekološko stanje površinskih voda i/ili na pokazatelje stanja kojima se određuje kemijsko stanje podzemnih voda.

Nove ljudske aktivnosti u području održivog razvoja: nisu definirane ODV-om, no uključuju gospodarske, socijalne i ekonomske aspekte razvoja.

Održiv razvoj se ne definira temeljem određenih kriterija ili politika, već ih oblikuje iterativnost donošenja odluka koje se kreira kroz strateško planiranje i provođenje različitih postupaka zaštite okoliša i prirode, kojima se osigurava primjena zahtjeva kako nacionalne legislative, tako i EU legislative, ali i načela te standarada sadržanih u samoj ODV, Direktivama o SPUO-u i PUO-u te Aarhuškoj direktivi, a trebali bi biti vođeni načelima Ugovora o EZ-u, načelom „onečišćivač plaća”, načelom opreznosti i preventivnog djelovanja, načelom da se šteta nanesena okolišu popravljaju na samom izvoru te načelom održivosti.

Smjernice o održivom razvoju se mogu naći i u ciljevima održivog razvoja UN-a.

7.2 Koraci koje provodi Izrađivač PUVP pri definiranju manje strogog cilja (članak 4(5))

Korake je potrebno dokumentirati u PUVP, prilogu PUVP-a ili pratećem dokumentu.

Koraci 3 – 3.b: Identifikacija dopunskih mjera poboljšanja stanja vodnih tijela ⁸⁹

kao u poglavlju Testiranje mogućnosti primjene članka 4(4) – produženje rokova postizanja okolišnih ciljeva

- Za očekivati je da će dio analiza biti obavljen u sklopu testa primjenjivosti članka 4(4), i na njih se može pozvati, ali pri tome je potrebno voditi računa da, prema CIS Vodiču br. 20, termin „izvedivost mjera“ (korak 3.a) u smislu članka 4(5) ima šire značenje od termina „tehničke izvedivosti“ u članku 4(4).
- Potrebno je detektirati **sve mjere koje bi svi dionici trebali provesti** kako bi se maksimalno poboljšalo stanje vodnog tijela **te jasno navesti čija bi odgovornost bila provedba pojedine mjere.**

⁸⁹ Donošenje dopunskih mjera potrebnih za postizanje okolišnih ciljeva je predviđeno člankom 65. ZoV.

- **Zatim je nužno provjeriti izvedivost i nerazmjernost troškova za sve mjere koje mogu omogućiti određena poboljšanja stanja vodnog tijela** (element kakvoće voda / pokazatelja stanja zbog kojih se ishodi izuzeće, ali i ostalih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja)
- Mjere se definiraju za **sve** elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela, jer primjena članka 4(5):
  - ne znači da se smije dopustiti narušavanje stanja elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja zbog kojih se ne ishodi izuzeće do stanja određenog tim najlošijim pokazateljem,
  - ne znači da se smije ignorirati potencijal poboljšanja stanja elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja zbog kojih se ne ishodi izuzeće!
- **Zbog činjenice da su u pitanju vodna tijela otežanog postizanja okolišnih ciljeva, moguće je da će na nekim vodnim tijelima ima mjere potrebne za postizanje manje strogog cilja biti čak i strože no mjere za vodna tijela gdje je cilj postizanje dobrog stanja.**

Korak 4: Identifikacija mjera zaštite stanja od pogoršanja

kao gore (koraci 3 – 3.b)

- Definiraju za one elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja vodnih tijela za koje mjere poboljšanja stanja nisu izvedive ili iziskuju nerazmjerne troškove.
- Mjere zaštite stanja od pogoršanja trebaju biti tehnički izvedive i ne zahtijevati nerazmjerne troškove.

Korak 4 / 5: Definiranje manje strogog okolišnog cilja:

- Manje strogi okolišni cilj je ono stanje vodnog tijela kakvo se očekuje nakon provedbe svih mjera dodatnog poboljšanja stanja vodnog tijela koje su izvedive i nisu nerazmjerno skupe te svih mjera potrebnih za zaštitu pojedinih elemenata kakvoće voda / pokazatelja stanja od pogoršanja.
- Za elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja za koje će se provoditi mjere zaštite, stanje se ne poboljšava.
- Za elemente kakvoće voda / pokazatelje stanja za koje će se provoditi mjere dodatnog poboljšanja stanja, očekuje se poboljšanje stanja i procjenjuje se rok za poboljšanje.

Predlaže se tablični prikaz u nastavku:

Šifra vodnog tijela	Naziv vodnog tijela	Parametar ⁹⁰	Ocjena parametra	Mjere zaštite stanja od pogoršanja stanja ⁹¹	Mjere poboljšanja stanja ⁹²	Ocjena parametra nakon primjene mjera = <u>manje strogi cilj</u>	Predviđen rok provedbe ⁹³	Predviđen rok poboljšanja stanja = <u>postizanja manje strogog cilja</u>
Vodno tijelo 1. Iz Registra vodnih tijela	Vodno tijelo 1. Iz Registra vodnih tijela	Biološki element kakvoće voda						
		npr. Fitobentos	Ocjena iz Registra vodnih tijela	1. mjera, 2. mjera ...	/	Ostaje ocjena iz Registra vodnih tijela	Min. rok završetka	/
		npr. Makrofiti	Ocjena iz Registra vodnih tijela	/	1. mjera, 2. mjera ...	Poboljšanje stanja	Min. rok završetka	Daje se predviđeni rok
		...	...	...	...	...	...	...
		Fizikalno kemijski pokazatelji						
		...	...	...	...	...	...	...
Vodno tijelo 2.	Vodno tijelo 2.	...	...	...	...	...	...	
		...	...	...	...	...	...	

7.3 Povezanost postupaka procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (model prema kojemu je osmišljena i primjena čl. 4(7))

Prema čl. 25. Zakona o zaštiti prirode Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu se sastoji od:

- prethodne ocjene prihvatljivosti
- glavne ocjene prihvatljivosti i
- utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobravanja zahvata uz kompenzacijske mjere.

Odnos ovih koraka i postupaka procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš je prikazan na slikama niže.

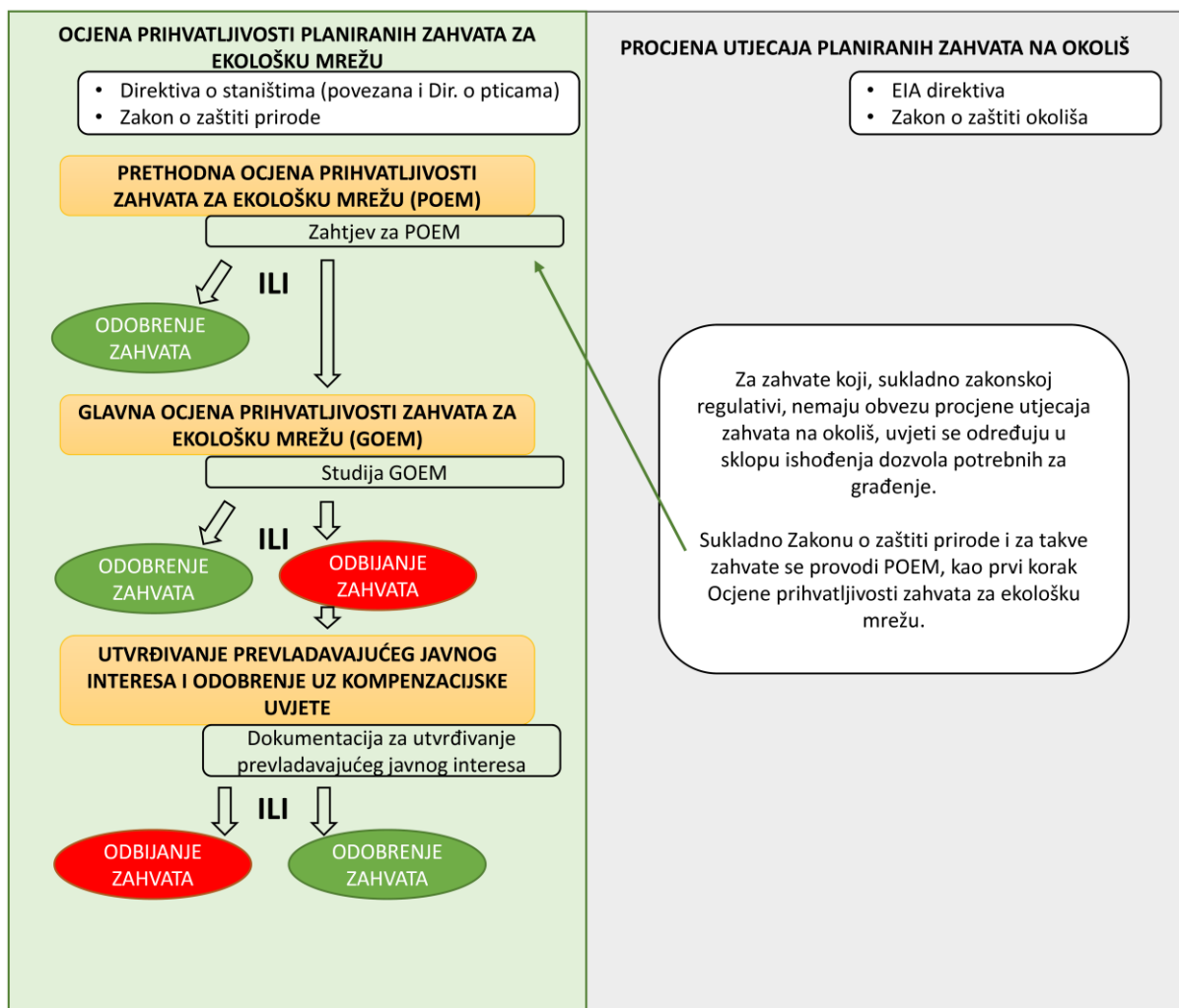
Međusobno ispreplitanje postupaka ovisi o složenosti projekta, odnosno o tome treba li se za pojedini projekt provoditi postupci zaštite okoliša, odnosno nalazi li se zahvat na nekom od popisa iz Priloga I., II. ili III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) ili se ne nalazi.

⁹⁰ Za svako vodno tijelo daje se lista svih elemenata kakvoće / pokazatelja stanja koji imaju ocjenu stanja u Registru vodnih tijela.

⁹¹ Za svaku mjeru potrebno je navesti tko je odgovoran za provedbu!

⁹² Za svaku mjeru potrebno je navesti tko je odgovoran za provedbu!

⁹³ Minimalno navesti kad se očekuje završetak provedbe, a ako je poznato navesti i očekivan početak, po potrebi se konzultirati s podnositeljima zahtjeva.

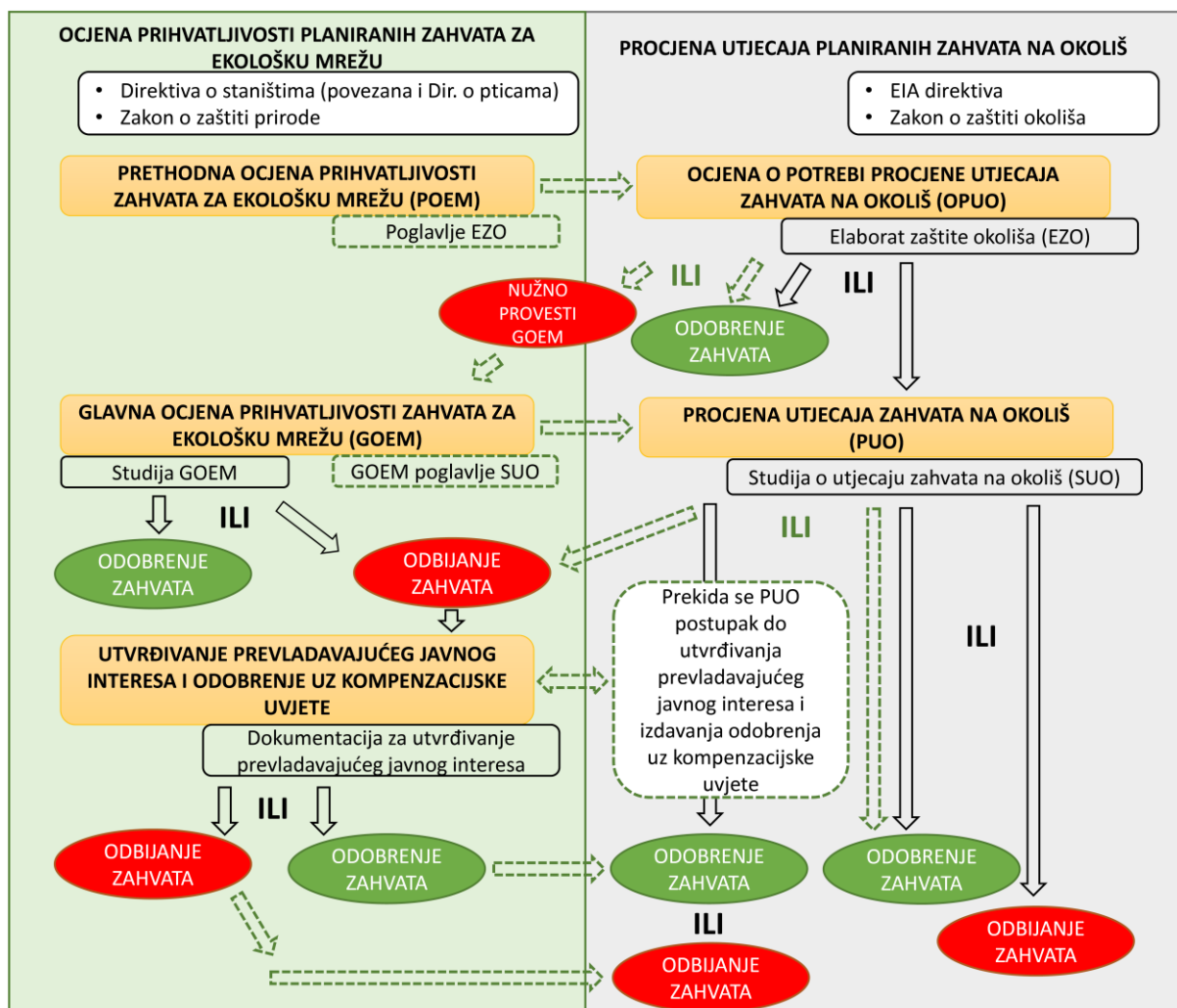
Sl. 7.3 Zahvati koji nisu na Prilozima I. – III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) te sukladno bez obveze ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ili procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Prema Zakonu o zaštiti prirode za zahvate koji se ne nalaze na Prilozima I. – III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) svejedno treba pokrenuti postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Sadržaj Zahtjeva za POEM, kao podloge za provođenje POEM, je propisan Zakonom o zaštiti prirode, a može ga izraditi i podnijeti sam nositelj zahvata / investitor.

Rezultat postupka POEM može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se provode daljnji koraci, odnosno postupak (samostalne) Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. Sadržaj Studije glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (Studija GOEM), kao podloge za provođenje postupka je propisan Zakonom o zaštiti prirode. Studiju izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Rezultat postupka GOEM može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se zahvat odbija jer se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže niti uz primjenu predloženih mjera ublažavanja utjecaja. U tom slučaju u roku od 1 godine nositelj zahvata može podnijeti zahtjev za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenje uz kompenzacijske uvjete. Sadržaj dokumentacije za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenje uz kompenzacijske

uvjete, kao podloge za provođenje postupka je propisan Zakonom o zaštiti prirode. Dokumentaciju izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Sl. 7.4 Zahvati na Popisima u Prilozima II. i III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO).

Prema Zakonu o zaštiti prirode za zahvate koji se nalaze na Prilozima II. i III. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu se provodi u sklopu postupka Ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, tj. OPUO. Sadržaj Elaborata zaštite okoliša (EZO), kao podloge za provođenje OPUO, je propisan Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. Elaborat izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša.

Rezultat postupka OPUO (s uključenom POEM) može biti:

1. zahvat se odobrava, odnosno da nije potrebno provoditi postupak PUO niti GOEM → čime se postupak završava ili
2. potrebno je provesti PUO, ali ne treba provoditi GOEM,
3. potrebno je provesti GOEM, ali ne treba provoditi PUO,
4. potrebno je provesti PUO s uključenom GOEM.

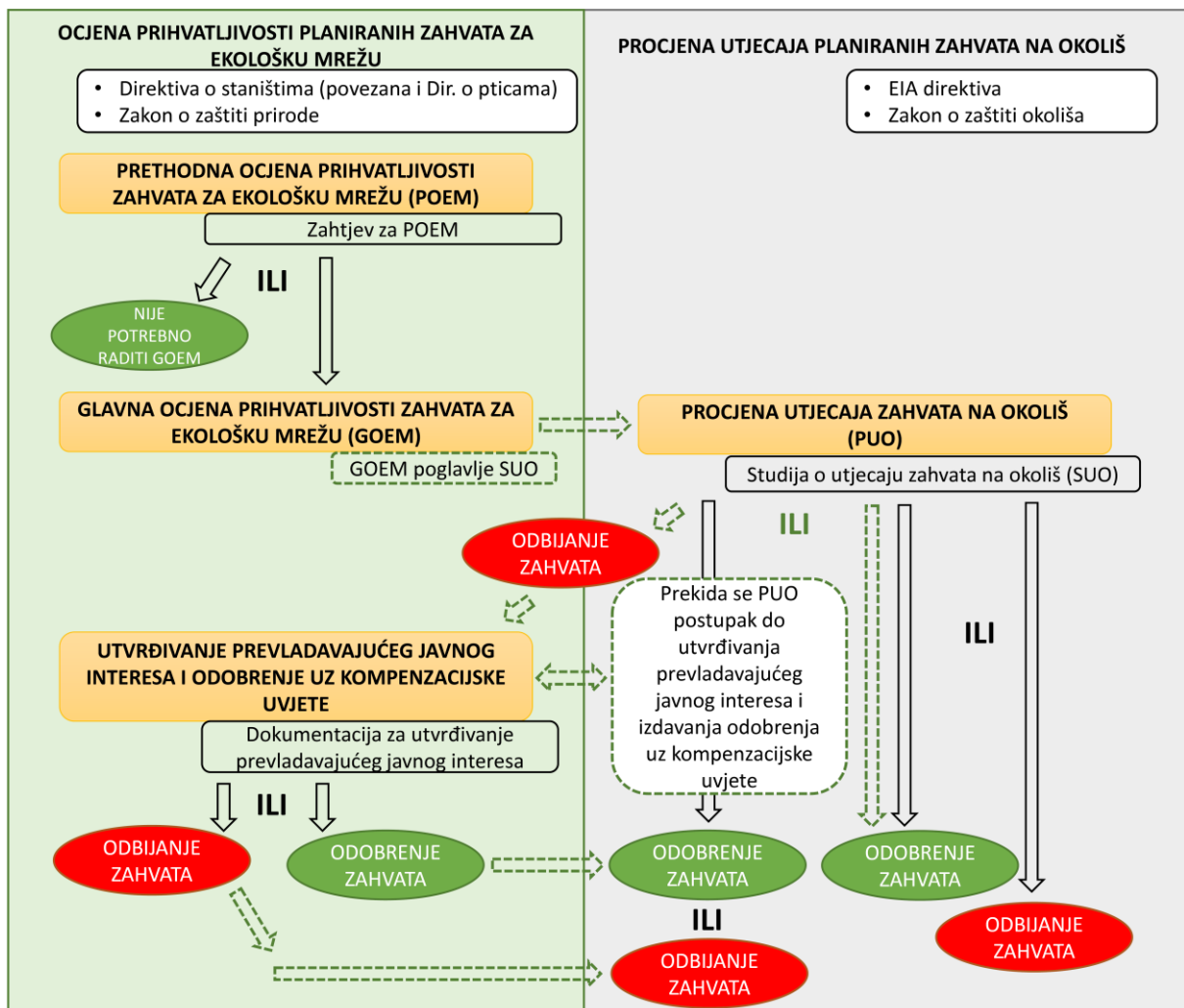
Sadržaj Studije utjecaja na okoliš (SUO), kao podloge za provođenje PUO (pod točkama 2 i 4), je propisan Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. SUO izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša.

Ako se provodi PUO s uključenom GOEM (pod točkom 4), GOEM se priprema kao poglavlje u SUO, sa sadržajem propisanim Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš i u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Poglavlje GOEM u SUO izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Sadržaj Studije glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (Studija GOEM), kao podloge za provođenje (samostalnog) postupka GOEM (varijanta 3), je propisan Zakonom o zaštiti prirode. Studiju izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Rezultat postupka GOEM (samostalnog ili u sklopu PUO postupka) može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se zahvat odbija jer se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže niti uz primjenu predloženih mjera ublažavanja utjecaja. U tom slučaju u roku od 1 godine nositelj zahvata može podnijeti zahtjev za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenje uz kompenzacijske uvjete. Sadržaj dokumentacije za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenje uz kompenzacijske uvjete, kao podloge za provođenje postupka je propisan Zakonom o zaštiti prirode. Dokumentaciju izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Ako se zahvat odbija jer se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže niti uz primjenu predloženih mjera ublažavanja utjecaja u slučaju provedbe postupka PUO s uključenom GOEM, postupak PUO se prekida do utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja uz kompenzacijske uvjete, nakon čega se tek nastavlja. **No, napominje se da je potrebno u postupku PUO pokazati da je zahvat prihvatljiv za sve druge sastavnice okoliša, prije nego se postupak prekine zbog utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja uz kompenzacijske uvjete.**

Sl. 7.5 Zahvati na Popisu u Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) – obveza postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO).

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) za zahvate koji se nalaze na Prilogu I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14 i 3/17) za koje postoji obveza postupka PUO, POEM se provodi prije pokretanja postupka PUO. Sadržaj Zahtjeva za POEM, kao podloge za provođenje POEM, je propisan Zakonom o zaštiti prirode, a može ga izraditi i podnijeti sam nositelj zahvata / investitor.

Rezultat postupka POEM može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se provode daljnji koraci, odnosno postupak Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu koji će se provesti u sklopu PUO postupka.

Sadržaj Studije utjecaja na okoliš (SUO), kao podloge za provođenje PUO, je propisan Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. SUO izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite okoliša. Kao i u slučaju gore, kad se provodi PUO s uključenom GOEM, GOEM se priprema kao poglavlje u SUO, sa sadržajem propisanim Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš i u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Poglavlje GOEM u SUO izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Rezultat postupka GOEM u sklopu PUO postupka može biti taj da se zahvat odobrava i postupak time završava ili se zahvat odbija jer se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže niti uz primjenu

predloženih mjera ublažavanja utjecaja. U tom slučaju u roku od 1 godine nositelj zahvata može podnijeti zahtjev za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenje uz kompenzacijske uvjete. Sadržaj dokumentacije za utvrđivanje prevladavajućeg javnog interesa i odobrenje uz kompenzacijske uvjete, kao podloge za provođenje postupka je propisan Zakonom o zaštiti prirode. Dokumentaciju izrađuje ovlaštenik, tj. pravna osoba ovlaštena za obavljanje odgovarajućih poslova zaštite prirode.

Ako se zahvat u sklopu provedbe postupka PUO s uključenom GOEM odbija jer se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže niti uz primjenu predloženih mjera ublažavanja utjecaja, postupak PUO se prekida do utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja uz kompenzacijske uvjete. **No, napominje se da je potrebno u postupku PUO pokazati da je zahvat prihvatljiv za sve druge sastavnice okoliša, prije nego se postupak prekine zbog utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja uz kompenzacijske uvjete.**

7.4 Razmatranja o utvrđivanju „nerazmjerno skupog“

7.4.1 Slovenski Nacrt upravljanja vodnim područjem Dunava za razdoblje 2016-2021

Prema slovenskom Nacrtu upravljanja vodnim područjem Dunava za razdoblje 2016-2021 (Nacrt upravljanja voda na vodnom območju Donave za obdobje 2016–2021), pojedine zemlje su definirale granične vrijednosti priuštivosti za korisnike, odnosno definirale su što se smatra nerazmjerno skupim, ali za cjelovit program dopunskih mjera potrebnih za postizanje dobrog stanja vodnih tijela na vodnom području / državi.

Tab. 7.1 Granične vrijednosti pokazatelja priuštivosti plaćanja dopunskih mjera u državama članica EU.

Sektor	pokazatelj	država	granična vrijednost priuštivosti
kućanstva	udio troškova za vodu u odnosu na prihod kućanstava	Francuska	3 %
		Rumunjska	4 – 5 %
	udio troškova za vodu u odnosu na prihod kućanstava niskoga prihoda	EU	2,6 %
gospodarstvo	udio troškova za vodu u odnosu na dodanu vrijednost sektora	Francuska	3 %
		Rumunjska	2 – 3 %

Tab. 7.2 Granične vrijednosti pokazatelja priuštivosti plaćanja dopunskih mjera u Velikoj Britaniji.

Sektor	pokazatelj	granična vrijednost priuštivosti
državni proračun	udio troškova mjera u odnosu na proračun Ministarstva nadležnog za okoliš	3,2 %
kućanstva	udio troškova mjera u odnosu na raspoloživ neto prihod kućanstava	0,037 %
gospodarstvo	udio troškova mjera u odnosu na dodanu vrijednost sektora	0,5 – 1,5 %
	udio troškova mjera u odnosu na bruto poslovnu dobit	1,5 – 3,1 %
	udio troškova mjera u odnosu na bruto vrijednost investicije	7 – 16 %

Uzimajući u obzir gore predstavljene postupke, jasno je da je potrebno analizirati prihvatljivost troškova za provedbu mjera pojedinih sektora / fizičkih osoba odnosno privatnih osoba. Problem kod primjene vrijednosti navedenih u gornjim tablicama je ta da se ovi postotci odnose

na priuštivost ukupnog programa mjera za krajnje korisnike (odnosno na dio koji se financira kroz naplatu računa za vodne usluge), odnosno ti korisnici nisu oni ti koji moraju mjere provesti i financirati ih u punom opsegu, kao što je slučaj s mjerama koje bi se propisale pojedinom sektoru / dioniku / nositelju zahvata u gore predstavljenim postupcima.

7.4.2 Proporcionalnost troškova mjera u smislu Okvirne direktive o vodama EZ - Dopunski kriteriji za analizu troškova i koristi⁹⁴

U Završnom izvješću Proporcionalnost troškova mjera u smislu Okvirne direktive o vodama EZ - Dopunski kriteriji za analizu troškova i koristi izrađenom 2007. analizirani su pristupi pojedinih država članica te su predloženi pojedini kriteriji primjenjivi u Njemačkoj. U nastavku su prikazani primjeri iz pojedinih zemalja, koji govore o smjeru u kojem je krenula diskusija o utvrđivanju nerazmjernosti u tim državama.

7.4.2.1 Primjer Francuska – Seina-Normandija slivno područje

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka prikazanih u Laurans (2006.)⁹⁵ naveli:

Test nerazmjernosti se provodi u 2 koraka:

1. Testira se razmjernost prosječnih godišnjih troškova dodatnih mjera potrebnih za postizanje okolišnih ciljeva u usporedbi s ranijim prosječnim godišnjim izdacima za vodno gospodarstvo. Ako je moguće, u kalkulacije se uzimaju i izdaci stanovništva (kućanstava), poljoprivrednika, industrije itd.

Postavljena je granična vrijednost od 20 % povećanja izdataka - ako je premašena provodi se detaljna analiza (korak 2), a ako su troškovi za dodatne mjere manji od 20 % ne radi se detaljna procjena i ne može se izuzeće od postizanja okolišnih ciljeva bazirati na nerazmjernosti troškova. Ova vrijednost je arbitrarna ali pomaže kad se 1. korak sagledava kao preliminarna procjena („screening“)

2. Ako troškovi primjene dodatnih mjera premašuju 20 %, provodi se analiza koristi i troškova. Pretpostavka je da se izuzeće može odobriti samo ako troškovi zahtijevaju znatno veće izdatke i ako nisu kompenzirani dodatnim koristima koje se ostvaruju ili će se moći ostvariti nakon postizanja okolišnih ciljeva (ovo uključuje i monetizirane vrijednosti – npr. porast turizma ili opskrba vodom, ali i kvalitativne učinke – npr. vrijednost poboljšanog stanja okoliša). Za kvalitativne koristi je predviđen prijenos koristi iz drugih regija, kad je primjenjivo (načelno, te regije mogu biti bilo gdje u Europi ili izvan nje, no pogreške u prijenosu koristi se povećavaju što su regije neusporedivije, pri čemu treba uzeti u obzir i kulturološke razlike).

Analiza troškova i koristi nije alat za donošenje odluke, već materijal za raspravu s lokalnim dionicima. U konačnici, primjena izuzeća je Odluka utemeljena na ekonomskim analizama.

---

⁹⁴ Bernd Klauer, Melanie Mewes, Katja Sigel (Department Ökonomie, Helmholtz-Zentrum für Umweltforschung – UFZ), Herwig Unnerstall (Department Umwelt- und Planungsrecht, Helmholtz-Zentrum für Umweltforschung – UFZ), Benjamin Görlach, Ingo Bräuer (Ecologic, Institut für Internationale und Europäische Umweltpolitik), Britta Pielen, Robert Holländer (Institut für Infrastruktur und Ressourcenmanagement Stiftungsprofessur für Umwelttechnik/Umweltmanagement, Universität Leipzig)

Verhältnismäßigkeit der Maßnahmenkosten im Sinne der EG-Wasserrahmenrichtlinie – Komplementäre Kriterien zur Kosten-Nutzen-Analyse, Endbericht, 2007.

⁹⁵ Laurans, Y. (2006.): Implementing cost-effectiveness analysis: Perspectives based on recent French pilot studies. Vortrag auf der Messe Wasser Berlin, 5. travnja 2006.

7.4.2.2 *Primjer Francuska – Artois-Picardie slivno područje*

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka prikazanih u Courtecuisse (2005.)⁹⁶ naveli:

Predložena je analiza nerazmjernosti temeljem prihoda kućanstva i troškova vodoopskrbe. Indikator nerazmjernosti je omjer prosječnog računa za vodne usluge u regiji i prosječnog raspoloživog prihoda kućanstva.

Problem indikatora je u tome što eventualno veća cijena po m³ vode ili manji prosječni prihod (npr. u manje razvijenim područjima) mogu dovesti do prevelikih udjela izdatka za vodno gospodarstvo i bez razmatranja dodatnih mjera i njihove priuštivosti (prema EU izdaci za vodno gospodarstvo ne bi smjeli premašivati 2 % prosječnog raspoloživog prihoda kućanstva). Uz napomenu da se ovaj problem detektira pri analizi na lokalnoj razini, dok kod analiza na većem prostoru, zbog usrednjavanja, može promaknuti.

Autori izvješća zaključuju da metoda nije primjerena jer bi se ispostavilo da su izuzeća opravdana u manje razvijenim područjima, kao i da ignorira mogućnost drukčijeg financiranja provedbe mjera, transfere između zajednica. Nadalje, financiranje isključivo preko cijene vode za ljudsku potrošnju bi značilo da bi ostvarenje okolišnih ciljeva koristilo jedino za poboljšanje opskrbe vodom za ljudsku potrošnju.

7.4.2.3 *Primjer Nizozemska – financijske i ekonomske posljedice*

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka koje je prikazao Brouwer (Syncera, 2005.)⁹⁷ naveli:

Predloženo je termin nerazmjernosti definirati kroz financijske i ekonomske posljedice povezane s primijenjenim sredstvima (mjerama) i ostvarenim učincima (postignuto dobro stanje). Financijske posljedice se odnose na neto troškove provedbe mjera, a ekonomske posljedice su povezane s raspodjelom troškova na pojedine dionike. Kako bi se troškovi mogli raspodijeliti potrebno je provesti analizu priuštivosti za pojedine dionike. Ovakva podjela omogućava primjenu različitih alata u procjeni:

- financijske posljedice (neto troškovi) se mogu utvrditi analizom koristi i troškova, a
- ekonomske posljedice (raspodjela troškova) temeljem analize novčanih tokova.

Predloženi su sljedeći kriteriji za razmjernost mjera:

- utjecaj mjera na razine i rast BDP-a (analizirano na razini odgovarajućih sektora i regija),
- utjecaj mjera na kreiranje cijena, poreza i nameta, odnosno na raspoloživ prihod kućanstva,
- sektorska raspodjela opterećenja između kućanstava, poljoprivrede i industrije (gospodarstva).

Marže dobiti i likvidnost mogu biti kriteriji solventnosti pojedinih poduzeća.

Istaknuto je da veliki dio tereta mjera snose kućanstva (kroz cijene proizvoda, poreze, namete). No, ne postoji točan odgovor koliki teret za kućanstva je prevelik/nerazmjern, što ponovno vraća na tezu da je nerazmjernost u konačnici Odluka. Ekonomske metode ne mogu u

---

⁹⁶ Courtecuisse, A. (2005.): Water Prices and Households' Available Income: Key Indicators for the Assessment of Potential Disproportionate Costs - Illustration from the Artois-Picardie Basin (France). Vortrag auf der International Work Session on Water Statistics, Wien, 20.-22. lipnja 2005.

⁹⁷ Syncera (2005.): Verkenning argumentatielijnen faserings en doelverlaging (derogaties) Kaderricht- lijn Water. Bericht im Auftrag des Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling. Arnheim: Syncera.

konačnici dati odgovor na to koliko društvu / iz aspekta politike vrijedi postizanje okolišnih ciljeva, ali mogu pomoći pri odlučivanju.

7.4.2.4 *Primjer Nizozemska – spremnost na plaćanje*

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka prikazanih u Brouwer (2004.)⁹⁸ naveli:

U Nizozemskoj je 2004. godine provedeno opsežno ispitivanje spremnosti na plaćanje za poboljšanja stanja vodnih tijela. Rezultat je pokazao da su kućanstva bila spremna izdvojiti 90 – 105 € / god., odnosno na razini države oko 625 – 725 milijarde € / god. Ovaj rezultat je uspoređen s tadašnjim ulaganjima u zaštitu voda i dobivena je **spremnost na povećanje ulaganja od oko 20 %**. **Istaknuto je, da povećanje troškova od 20 % nije granica za opravdanje izuzeća nerazmjernim troškovima, već da je za to potrebna i analiza monetarnih koristi mjera, na što je ispitivanje spremnosti na plaćanje ukazalo.**

7.4.2.5 *Primjer Nizozemska i Belgija – estuarij Scheldt*

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka prikazanih u WATECO (2003.)⁹⁹ naveli:

Razmjernost mjera je bila procijenjena kroz saziv ekspertnog foruma.

Prvo su utvrđeni trenutno stanje i očekivani trendovi utjecaja i socio-ekonomskih stresora, zatim sazvan forum. Na forumu su razmatrana 2 scenarija:

1. smanjenje intenziteta plovidbe zbog neprodublivanja plovnog puta,
2. ograničenja korištenja zemljišta zbog uklanjanja nasipa.

Napravljeno je razgraničenje značajnih utjecaja i s njima povezanim troškovima, značajnih utjecaja koji se ne mogu kvantificirati i utjecaja koji nisu značajni. Za prvu kategoriju je napravljena analiza troškova i koristi.

Kriteriji koje su primijenili za procjenu razmjernosti ne produblivanja plovnog puta:

- solventnost (javnih i privatnih dionika)
- usporedba troškova,
- analiza koristi i troškova.

Kako su javni fondovi osigurali sredstva za provedbu mjere, odnosno troškovi za privatni sektor su bili mali, mjera je ocijenjena kao razmjerna temeljem priuštivosti (uz napomenu da je potrebno detaljnije sagledati druge kriterije – utjecaj na konkurentnost ili likvidnost privatnih društava).

Jedan sličan projekt u Nizozemskoj je iskorišten za usporedbu troškova – gdje su za iste pozitivne ekološke učinke bili potrebni znatno veći troškovi, pa sukladno mjera nije niti temeljem ovog kriterija proglašena nerazmjerno skupom. Za detaljnije analize je preporučeno koristiti indikator troškova po ha staništa usporedive kvalitete.

⁹⁸ Brouwer, R. (2004): Wat is schoon water u waard? Beleving en betalingsbereidheid van Nederlanders voor schoner water. RIZA rapport 2004.013. Lelystad: RIZA

⁹⁹ WATECO (2003.): „Economics and the Environment – The Implementation Challenge of the Water Framework Directive: A Guidance Document“ – CIS Vodič br. 1

No, analiza troškova i koristi je pokazala da je problematična kvantifikacija i procjena ekoloških učinaka i učinaka na dobrobit društva, pa je odlučeno ne analizirati troškove i koristi kroz monetarnu vrijednost.

7.4.2.6 *Primjer Velika Britanija*

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka prikazanih u Postle i sur. (2004.)¹⁰⁰ naveli:

Predložena je fleksibilan pristup i primjena različitih metoda ovisno o:

- kompleksnosti situacije,
- postoji li opći stav među dionicima o potrebi za mjerama,
- imaju li dopunske mjere različite utjecaje na različite elemente dobrog ekološkog stanja,
- postoje li značajni troškovi ili koristi za dionike koji nisu bili uključeni u analizu omjera troškova i učinaka mjera.

Procjena nerazmjernosti seta mjera se smatra dodatnim korakom nakon analize omjera troškova i učinaka mjera, a za procjenu su predloženi sljedeći kriteriji:

- usporedba troškova i koristi za društvo, gdje je neproporcionalnost definirana postavljenim (odabranim) pragom omjera troškova i dobiti,
- usporedba troškova između različitih mjera, između sektora i između riječnih slivova (npr. kao nacionalna usporedba troškova po postignutom učinku),
- izračun graničnog omjera koristi i troškova ako se dodatne mjere dodaju postojećem paketu mjera (čime se poboljšava ekološki učinak mjera),
- raspodjela troškova među sektorima, uzimajući u obzir načelo „onečišćivač plaća“ i mogućnosti financiranja između sektora,
- troškovi pojedinog sektora za očuvanje vode u prošlosti (otprilike u razdoblju od 5-10 godina),
- značaj očekivanih dodatnih troškova za ekonomsku održivost poduzeća ili sektora, uključujući ekonomske posredne učinke,
- analiziranje raspodjele troškova i koristi kroz sve sektore.

Temeljem gore navedenih kriterija, osmišljen je kombiniran pristup koji uključuje:

1. Utvrđivanje trenutne vrijednosti programa mjera, potkrijepljeno odabranim tvrdnjama o koristima i troškovima, kao i upozoravajućim tvrdnjama,
2. Pojednostavljeni test ekonomske održivosti programa mjera, baziran na financijskoj analizi na razini poduzeća ili sektora,
3. Sektorska analiza raspodjele troškova i koristi ukupnim dobitima kao pokazatelj u kojoj se mjeri primjenjuje načelo „onečišćivač plaća“,
4. Procjena učinka raspodjele, uzimajući u obzir tko u konačnici snosi troškove (i nakon prijenosa troškova).

No, odluka o nerazmjernosti je u konačnici Odluka koja se mora temeljiti primarno na analizi troškova i koristi, a analize raspodjele troškova i koristi omogućuju pogođenim dionicima/sektorima da iznesu svoje stajalište/pritužbe.

---

¹⁰⁰ Postle, M. i sur. (2004.): CEA and Developing a Methodology for Assessing Disproportionate Costs. Final Report for Department for Environment, Food and Rural Affairs (Defra), Welsh Assembly Government (WAG), Scottish Executive (SE) and Department of the Environment in Northern Ireland (DOENI). London: Risk & Policy Analysts Limited (RPA)

7.4.2.7 *Primjer Škotska/Sjeverna Irska*

U Završnom izvješću autori su temeljem podataka prikazanih u Interwies i sur. (2005.)¹⁰¹ naveli:

Koraci procjene nerazmjernosti uključuju različite metode procjene sve veće kompleksnosti:

- Preliminarna procjena hoće li mjere koje se primjenjuju na razini poduzeća uzrokovati nerazmjerne troškove (primjenjuje se jednostavan obrazac, procjena se uglavnom temelji na stručnu prosudbu lokalnog službenika zaduženog za procjenu);
- Ako se rezultate pojedinačnih slučajeva agregira, može se provesti analiza utjecaja mjera na razini sektora, odnosno procjena makroekonomskog učinka programa. Za ovu procjenu se može koristiti višekriterijska analiza, koja uključuje i kvalitativnu procjenu, kao podloga za raspravu s predstavnicima industrije;
- Sljedeći korak je provođenje analize troškova i koristi za cijelu Škotsku/Sjevernu Irsku, agregirajući rezultate prethodnih koraka po tvrtkama i sektorima. Analiza treba ispitati mogućnosti primjene iznimaka ili prilagodbe programa mjera na toj agregiranoj razini i treba se provesti u bliskoj suradnji s gospodarskim udruženjima/komorama i drugim dionicima.
- Ako se temeljem navedenih analiza ne može postići dogovor s pojedinačnim pogođenim poduzećima, kao zadnji korak potrebna je provedba detaljne analize troškova i koristi predloženih mjera na lokalnoj razini. Ovaj korak bi treba primijeniti samo u slučaju sporova, odnosno trebao bi biti ograničen na nekoliko slučajeva:
  - Vodna tijela koja su izložena višestrukim/različitim pritiscima (međusobno neovisnima, a mogu potjecati i od uzvodnih vodnih tijela),
  - kad bi mjere imale značajan utjecaj npr. na konkurentnost poduzeća što bi uzrokovalo značajne gubitke, smanjenu ekonomsku aktivnosti i gubitak poslova,
  - kada se ne može postići dogovor o potrebnim mjerama,
  - kad se pogođeni dionici žestoko protive predloženim mjerama.

No ovako strukturirana analiza je predložena u ranim danim primjene ODV, pitanje je kako se pokazalo u praksi.

7.4.2.8 *Preloženi kriteriji nerazmjernosti – komplementarni s analizom troškova i koristi*

Kriteriji izneseni u Završnom izvješću se mogu primijeniti u različitim fazama procjene nerazmjernosti – preliminarnoj ili detaljnoj analizi. Ako je program mjera ocijenjen nerazmjerno skupljim u preliminarnoj procjeni, potrebno je u daljnje analize uključiti troškove koje će morati snositi gospodarstvo, kućanstva, udruge itd., odnosno dionici koji nisu javni (državni). Ako analize pokažu da za bi troškovi za gospodarstvo, kućanstva, udruge itd. bili nerazmjerni potrebno je prerasporediti opterećenje, što može zahtijevati promjenu programa mjera. Taj program mora proći procjenu nerazmjernosti troškova države na nacionalnoj razini, dok procjene nerazmjernosti za gospodarstvo, kućanstva, udruge itd. se rade na razini vodnog tijela ili grupe vodnih tijela.

Pristup za procjenu nerazmjernih troškova za provedbu programa mjera kojeg su predložili autori ima dva koraka:

---

¹⁰¹ Interwies, E. i sur. (2005.): The Case for Valuation Studies in the Water Framework Directive. SNIFFER Project WFD 55, May 2005. Edinburgh: Scotland and Northern Ireland Forum for Environmental Research

- preliminarni kako bi se detektirale pojedine mjere ili njihove kombinacije koje zahtijevaju nerazmjernu izdatke (uključuje primjenu jednostavnih kriterija niskog troška i visoke učinkovitosti);
- detaljna analiza nerazmjernosti se provodi ako su troškovi mjera ili programa mjera značajno veći od prosjeka troškova mjera ili programa mjera na drugim riječnim slivovima ili su veći od empirijskih poznatih troškova u protivnome se smatra da su troškovi provedbe mjera razmjerni, uz preduvjet da su koristi od postizanja dobrog stanja odgovaraju troškovima i da su prostorno jednoliko raspodijeljeni.

Autori su istaknuli da nekad nije dovoljno samo analizirati troškove, već ih je potrebno dovesti u vezu s okolišnim učinkom (*eng. cost-effectiveness*). Npr. nije isto utječe li mjera na kratku dionicu vodnog tijela ili na nekoliko vodnih tijela.

Nadalje, ako je pojedina mjera poboljšanja jednog elementa kakvoće voda nerazmjerno skupa, ako su druge mjere prihvatljive, u konačnici se može dogoditi da program mjera tog vodnog tijela nije nerazmjerno skup u odnosu na druga vodna tijela, što znači da nekad nije dovoljno provjeravati prihvatljivost samo jedne mjere već cjelovitog programa.

Ako je preliminarna analiza pokazala da je potrebno provesti detaljnu procjenu razmjernosti programa mjera, prvo se mora utvrditi koliko će provedba programa opteretiti druge dionike (koji nisu javne institucije – gospodarstvo, kućanstvo itd.). Ako ova procjena pokaže da je opterećenje nerazmjerno, program mjera treba izmijeniti u smislu obveza financiranja provedbe pojedinih mjera, odnosno troškove treba preusmjeriti na druge dionike, a u konačnici na državu koja je odgovorna za postizanje dobrog stanja voda..

Kriteriji koje su autori predložiti za utvrđivanje nerazmjernih troškova postizanja okolišnih ciljeva ODV za državu i za druge dionike (koji nisu javne institucije) su prikazani u tablici.

Tab. 7.3 Kriteriji koje su autori predložiti za utvrđivanje nerazmjernih troškova postizanja okolišnih ciljeva ODV

Kriterij	Opis	Primjena	Obuhvat	Što se sagledava ?
Kriteriji za preliminarnu analizu programa mjera				
Usporedba troškova provedbe iste mjere na različitim vodnim tijelima	Ako je pojedina mjera x puta skuplja (autori predlažu 3 x) kad se provodi na vodnom tijelu „A“ u odnosu na vodno tijelo sličnog stanja ili uobičajenih troškova provedbe te mjere → potrebna je detaljna analiza. Potrebno je voditi računa da ako je jedna mjera nerazmjerno skuplja, cjelokupan program mjera ne mora biti (druge mjere mogu iziskivati manje troškove). U analizu je uključena pretpostavka da su usporedivi kvantitativni učinci mjera na različitim vodnim tijelima na okoliš, da koristi od postizanja okolišnih ciljeva odgovaraju troškovima i da će koristi biti jednoliko raspoređene.	preliminarna analiza	pojedino vodno tijelo	financijski troškovi
Usporedba omjera troškova i učinkovitosti (<i>eng. cost-effectiveness</i>) provedbe iste mjere na različitim vodnim tijelima	Ako omjer troškova i učinkovitosti provedbe pojedine mjere na vodnom tijelu „A“ višestruko nadilazi omjer na drugim vodnim tijelima (autori predlažu 2 x) → potrebna je detaljna analiza. Premisa da ako je jedna mjera nerazmjerno skuplja, cjelokupan program mjera ne mora biti (druge mjere mogu iziskivati manje troškove) je izbjegnuta jer se troškovi raspoređuju prema učinkovitosti. Može se koristiti samo kada su različite mjere usmjerene na isti učinak (npr. smanjenje opterećenja nitratima i sl.)	preliminarna analiza	pojedino vodno tijelo	financijski troškovi
Usporedba troškova provedbe programa mjera na različitim vodnim tijelima	Ako je program mjera x puta skuplja (autori predlažu 1,5 x) kad se provodi na vodnom tijelu „A“ u odnosu na vodna tijela sličnog stanja u istom ili drugom slivu → potrebna je detaljna analiza. Kriterij je primjenjiv kada same mjere nisu usporedive (previše se razlikuju da bi se primijenila prva dva kriterija). Posebno primjenjivo na vodnim tijelima s izvorima kemijskog onečišćenja.	preliminarna analiza	pojedino vodno tijelo	financijski troškovi

Kriterij	Opis	Primjena	Obuhvat	Što se sagledava ?
Troškovi u odnosu na ranijih izdatke u državnom proračunu za zaštitu voda	Ako planirani program mjera nadmašuje ranije proračunske troškove za x % (autori predlažu 10 %) → potrebna je detaljna analiza. Primjenjivost kriterija ovisi o tome jesu li dosadašnja proračunska sredstva bila adekvatna za postizanje do tog trenutka postavljenih ciljeva. Kod izračuna ranijih izdataka treba uzeti u obzir i ostvarenje ODV, kao i troškove za dodatne mjere. Ili ako udio u ukupnom proračunu potreban za postizanje ODV raste za x % → potrebna je detaljna analiza. Ovako definiran kriterij je primjenjiv, ako izdaci za ostvarenje okolišnih ciljeva ODV-a rastu s porastom ukupnog proračuna.	preliminarna analiza	riječni sliv	proračunski troškovi
Troškovi drugih dionika (ne državni proračun)				
Udio pojedinog dionika u troškovima	Ako je udio troškova koje dionik mora podnijeti x% veći od uobičajenih doprinosa dionika povezanih s njegovom djelatnošću – načina korištenja voda (uzročni doprinosi) onda su troškovi nerazmjerni.	detaljna analiza nerazmjernosti za druge dionike	pojedino vodno tijelo	troškovi poslovanja
Udio troškova u prosječnoj dobiti poduzeća nekog sektora	Ako troškovi mjera prelaze x % ¹⁰² prosječne dobiti poduzeća u nekom sektoru, mjere su nerazmjerno skupe za to poduzeće. Ako troškovi prijeđu 20 – 25 % dobiti, mogu se smatrati nerazmjernima. Pri tome se ne uzima u obzir generalna ekonomska situacija, odnosno odnos sektora prema drugim sektorima → bolja ekonomska situacija u sektoru, može opravdati podređivanje većih udjela (>25 %) u dobiti za taj sektor. Kriterij ne uzima u obzir uzročni doprinos sektora okolišnom problemu ili prosječne izdatke sektora za zaštitu voda.	detaljna analiza nerazmjernosti za druge dionike	pojedino vodno tijelo	troškovi poslovanja
Prosječan udio troškova zaštite voda/okoliša u prometu poduzeća nekog sektora	Ako je – uz dodatne troškove koje treba snositi za provedbu programa mjera – udio troškova zaštite voda/okoliša u prometu poduzeća x % (autori predlažu 10 %) veći od prosječnog udjela troškova zaštite voda/okoliša u prometu sektora, onda je program mjera za poduzeće nerazmjerno skup. Kriterij ne uzima u obzir ekonomsku situaciju u sektoru te onečišćenje okoliša/voda koje sektor uzrokuje.	detaljna analiza nerazmjernosti za druge dionike	pojedino vodno tijelo	troškovi poslovanja
Udio troškova u raspoloživom prihodu kućanstva	Troškovi provedbe programa mjera su nerazmjerno skupi, ako bi rezultirali povećanjem cijene vodnih usluga za x % ¹⁰³ prosječnog raspoloživog dohotka kućanstva. Analiza bi se treba provoditi na razini JLS jer razmatranja na višim razinama mogu dovesti do izravnavanja lokalnih razlika. Evidentiranjem ukupnog opterećenja, u ocjenu razmjernosti uključuju se već izdvojeni izdaci kućanstava za mjere zaštite voda, jer i oni opterećuju raspoloživi dohodak kućanstva. Također treba uzeti u obzir i nedostatke u dosadašnjoj implementaciji ODV, koji bi mogli opravdati veći udio u dohotku kućanstva.	detaljna analiza nerazmjernosti za druge dionike	pojedino vodno tijelo / jedinica lokalne	troškovi kućanstva
Usporedba udjela troškova u raspoloživom prihodu kućanstva u odnosu na državni prosjek	Troškovi provedbe programa mjera su nerazmjerno skupi, ako bi rezultirali povećanjem cijene vodnih usluga za x % ¹⁰⁴ u odnosu na državni prosjek. Analiza bi se treba provoditi na razini JLS. Ako se utvrdi nerazmjernost troškova za kućanstva na području JLS, potrebno je JLS subvencionirati.	detaljna analiza nerazmjernosti za druge dionike	obuhvat mjere	financijski troškovi

¹⁰² Autori predlažu da se razmatra interval – ako je trošak manji od intervala – troškovi nisu nerazmjerno veliki, ako su veći, mjere su nerazmjerno skupe, dok vrijednosti unutar intervala zahtijevaju daljnje analize (npr. starost pogođenog sustav i sl.) koje se ne mogu jednoznačno kvantificirati i ne može im se unaprijed odrediti težina.

¹⁰³ Autori predlažu 2 % - što je postotak koji se spominje u studijama OECD i EU komisije kao granična vrijednost za troškove vodnih usluga.

¹⁰⁴ Autori predlažu 2 % - što je postotak koji se spominje u studijama OECD i EU komisije kao granična vrijednost za troškove vodnih usluga.

Kriterij	Opis	Primjena	Obuhvat	Što se sagledava ?
Odnos troškova i ranijih izdataka institucija odgovornih za održavanje vodnog tijela	Troškovi provedbe programa mjera su nerazmjerno skupi za institucije odgovorne za održavanje vodnog tijela, ako bi rezultirali povećanjem od x % u odnosu na ranije troškove održavanja vodnog tijela.	detaljna analiza nerazmjernosti za druge dionike	pojedino vodno tijelo / jedinica	troškovi kućanstva

7.4.3 „Nova Leipzig metoda“

Bernd Klauer, Katja Sigel i Johannes Schiller prikazali su primjenu „nove Leipzig metode“ za određivanje nerazmjernosti troškova cjelovitog programa dodatnih mjera na vodnim tijelima površinskih voda s ciljem opravdanja primjene manje strogih okolišnih ciljeva, tj. primjenu članka 4(5)¹⁰⁵. Metoda je zamišljena za rutinsku primjenu tj. kao pojednostavljena ekonomska analiza koja ne uključuje cjelovitu analizu koristi i troškova, a bazira se na usporedbi troškova provedbe mjera s proteklim javnim ulaganjima u vodno gospodarstvo. U slučaju potrebe za kompleksnijim analizama, potrebno je primijeniti druge metode (analizu koristi i troškova). U radu je „nova Leipzig metoda“ testirana na slivu 7 vodnih tijela (1 prirodno i 6 znatno promijenjenih vodnih tijela).

„Nova Leipzig metoda“ se sastoji od 5 koraka – prva 2 koja se provode na razini države članice (i potrebno ih je provesti samo jedanput) i 3 koja se provode za svako pojedino vodno tijelo ili grupu vodnih tijela-a istog sliva (kao u primjeru u radu):

- **korak 0-1:** identifikacija vodnih tijela na kojima treba procijeniti nerazmjernost troškova,
- **korak 0-2:** izračun proteklog prosječnog javnog ulaganja u zaštitu voda;
- **korak 1:** procjena troškova za postizanje dobrog stanja/potencijala na određenom vodnom tijelu ili grupi vodnih tijela,
- **korak 2:** proračun granične vrijednosti za nerazmjernost za pojedino vodno tijelo (temeljem proteklog prosječnog javnog ulaganja u zaštitu voda tj. koraka 0-2),
- **korak 3:** usporedba vrijednosti dobivenih u koracima 1 i 2.

Korak 0-1: identifikacija vodnih tijela na kojima treba procijeniti nerazmjernost troškova

- metoda je zamišljena za rutinsku primjenu tj. kao pojednostavljena ekonomska analiza koja ne uključuje cjelovitu analizu koristi i troškova, u slučaju potrebe za kompleksnijim analizama, potrebno je primijeniti druge metode

Korak 0-2: izračun proteklog prosječnog javnog ulaganja u zaštitu voda

- koriste se raspoloživi podaci na državnoj razini u periodu za koji su raspoloživi (npr. u radu su korišteni podaci o ulaganjima u „obradu otpadnih voda! i „upravljanje vodama i tlom“ iz godišnjih statističkih izvještaja u razdoblju od 1992. – 2009.),
- iskazuje se godišnji prosjek ulaganja (u radu su podaci usklađeni s vrijednostima iz 2010.) kojeg se preračunava na trošak po km² (u radu je dobivena vrijednost: 25 422 € / god. km²).

¹⁰⁵ Bernd Klauer, Katja Sigel, Johannes Schiller (2016): Disproportionate costs in the EU Water Framework Directive—How to justify less stringent environmental objectives. Environmental Science & Policy 59: 10-17.

Korak 1: Procjena troškova za postizanje dobrog stanja/potencijala na određenom vodnom tijelu ili grupi vodnih tijela

- za očekivati je da će se provedbom programa mjera iz PUVP-a za pojedino vodno tijelo ili grupu vodnih tijela postići dobro stanje/potencijal (u radu su mjere uključivale poboljšanje hidromorfološkog stanja i mjere smanjenja eutrofikacije),
- zatim je potrebno izdvojiti predviđene troškove za provedbu mjera,
- kad je u pitanju ishođenje izuzeća temeljem čl. 4(5), potrebno je dokazati da su mjere nerazmjerno skupe do 2027. godine (odnosno u radu je razmatran period od 2009. (do kuda su prikupljeni podaci o proteklim ulaganjima) – 2027. – što je uključivalo troškove provedenih i tek planiranih mjera do 2027.),
- u teoriji treba uključiti i troškove ulaganja i rada/održavanja, no prema članku 11(4) ODV u slučaju ishođenja izuzeća temeljem čl. 4(5) treba samo razmatrati troškove implementacije „dodatnih mjera“, dok osnovne mjere za postizanje minimalnih zahtjeva zaštite voda ne smiju biti uključene u kalkulacije (države članice su dužne provoditi ih).

Korak 2: Proračun granične vrijednosti za nerazmjernost za pojedino vodno tijelo (temeljem proteklog prosječnog javnog ulaganja u zaštitu voda tj. koraka 0-2),

- proračun se radi za svako pojedino vodno tijelo ili grupu vodnih tijela (npr. na istom slivu),
- prvo se vrijednost dobivena u koraku 0-2 skalira prema vodnom tijelu, odnosno njegovom slivnom području, a zatim množi s „faktorom napora“,
- faktor napora je proporcionalan ambicioznosti države članice za postizanje okolišnih ciljeva – faktor napora jednak 0 znači da se ne želi povećati ulaganja u odnosu na prošla godišnja ulaganja na tom vodnom tijelu, dok bi faktor od 0,5 odgovarao povećanju ulaganja od 50 %. Odluka o tome koju vrijednost faktora koristiti je Odluka. Autori su predložili da faktor napora ovisi o dva čimbenika:
  - odstupanja vodnog tijela od postizanja okolišnih ciljeva ODV (razlika između trenutnog stanja i dobrog stanja/potencijala) – je indikator očekivanog učinka provedbe mjera
  - dodanim koristima – npr. za zaštitu od poplava, zaštitu prirode, doživljaj krajobraza i sl.
- sukladno, korak 2 su autori podijelili na 3 manja koraka:

Korak 2-1: skaliranje prosječenih javnih ulaganja u zaštitu voda na razinu vodnog tijela ili grupe vodnih tijela

- vrijednost dobivena u koraku 0-2 se množi s površinom slivnog područja,

Korak 2-2: utvrđivanje odstupanja vodnih tijela od postizanja okolišnih ciljeva ODV

- utvrđuje se razlika između trenutnog stanja (temeljem rezultata monitoringa) i dobrog stanja/potencijala,
- u primjeru u radu su u obzir uzeti sljedeći elementi kakvoće voda – makrozoobentos, makrofiti, fitoplankton, ribe, granične vrijednosti kemijskih elemenata kakvoće voda (ovisno o trenutnom stanju dane su ocjene prema tablici), a konačno odstupanje od okolišnog cilja je bila prosječna vrijednost za ovih 5 pokazatelja.

Tab. 7.4 Određivanje odstupanja vodnih tijela od postizanja okolišnih ciljeva sukladno trenutnom stanju vodnih tijela

	element kakvoće voda	granične vrijednosti kemijskih elemenata kakvoće voda
Odstupanje od okolišnog cilja (vrijednosti koje se koriste za izračun)	trenutno stanje	trenutno stanje
0	dobro ili vrlo dobro = postignut OC	dobro
1	umjereno	-
2	loše	-
3	vrlo loše	nije postignuto dobro stanje

Korak 2-3: utvrđivanje dodatnih koristi

- prema autorima rada dodatne koristi se mogu detektirati u sljedećim kategorijama (koje nisu konačne te ih je moguće ovisno o situaciji modificirati):
  - kopnena ekologija i zaštita okoliša – npr. poboljšanje staništa, uspostava zelenih koridora i sl.
  - pročišćavanje i opskrba pitkom vodom – npr. povećanje raspoloživih količina / kvalitete vode za piće,
  - zaštita od poplava – npr. povećanje retencijskog kapaciteta poplavne ravnice, smanjenje brzine toka i sl.,
  - zaštita tla – npr. smanjena erozija, poboljšanje plodnosti tla, manje sedimenta koji se zadržava u akumulacijama i sl.
  - turizam, rekreacija, krajobraz, kulturno-povijesna baština – npr. povećana privlačnost okoliša za turizam i rekreaciju
- za svaku od kategorija se procjenjuje učinak i dodjeljuje se odgovarajuća ocjena (0 = bez dodatnih koristi, 1 = male, 2 = srednje i 3 = velike dodatne koristi) te se na kraju računa prosjek ocjena

Korak 2-4: proračun faktora napora

- prema autorima rada pri kalkulaciji faktora primijenjeni su bili sljedeći uvjeti:
  - faktor raste s odstupanjem od okolišnog cilja i većim dodatnim koristima
  - ako je odstupanje do okolišnog cilja blizu 0, dodatne koristi također blizu 0, onda je i faktor blizu 0 – jer je vodno tijelo skoro pa postiglo okolišni cilj – odnosno nisu nužne dodatne mjere za postizanje okolišni cilj, pa bi sva dodatna ulaganja bila nerazmjerna,
  - odstupanje od okolišnog cilja treba imati veći učinak na postavljanje faktora napora od dodatnih koristi (u radu je korišten omjer 2:1, ali mogu se koristiti i drugi omjeri),
  - zbog jednostavnosti predložen je linearan odnos faktora i čimbenika.
- nadalje autori su istaknuli da je konačan faktor napora Odluka, ali su predložili da maksimalan iznos faktora bude 0,5 što podrazumijeva povećanje ulaganja za 50 % u odnosu na ranije razdoblje,
- predložena formula izračuna je dana ispod:

$$\text{Faktor učinka} = \frac{2}{18} * \text{prosječno odstupanje od OC} + \frac{1}{18} * \text{prosječna vrijednost dodatnih koristi}$$

Korak 2-5: izračun granične vrijednosti za nerazmjernost za pojedino vodno tijelo

- prvo se množi vrijednost dobivena u koraku 2-1 (normalizirana prosječna prošla ulaganja u zaštitu voda na vodnom tijelu) s faktorom napora, čime se dobije godišnja granična vrijednost,
- zatim se godišnja granična vrijednost množi s razdobljem za koje se procjenjuju troškovi (u radu je primjer 2009. – 2027., odnosno 18 godina)

Korak 3: Usporedba vrijednosti dobivenih u koracima 1 i 2.

- ako je vrijednost izračunata u koraku 1 nadmašuje vrijednost iz koraka 2 – provedba dodatnih mjera do 2027. je nerazmjerno skupa te je opravdana primjena čl. 4(5).